კრისტალი

წლიური
ანგარიში

ჩვენ შესახებ

სააქციო საზოგადოება მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია „კრისტალი“ („კრისტალი“) საქართველოში წამყვანი ფინანსური ჩართულობის ორგანიზაცია და ლიდერი არასაბანკო ფინანსური ინსტიტუტია. „კრისტალი“ მართავს 389 მილიონიან სასესხო პორტფელს. მის 50 ფილიალში დასაქმებული თითქმის 1,000 თანამშრომელი ქვეყნის მასშტაბით 120 ათასზე მეტ უნიკალურ მომხმარებელს ემსახურება. „კრისტალი“ ოპერირებს როგორც ეკონომიკური განვითარების პლატფორმა და მიკრო და მცირე მეწარმეებსა და ფერმერებს მათზე მორგებულ ინოვაციურ ფინანსურ (მათ შორის, სალიზინგო) პროდუქტებსა და არაფინანსურ (კონსულტაცია და ტექნოლოგიები) მომსახურებას აწვდის. „კრისტალი“ რეგიონში პირველი არასაბანკო ფინანსური ინსტიტუტია, რომელმაც საერთაშორისო კომპანია Fitch Ratings-ის ფინანსური შეფასება (B- Stable) მიიღო. გარდა ამისა, 2021 წელს კომპანიამ გლობალური სარეიტინგო სააგენტოს Microfinanza-საგან სოციალური რეიტინგი „A-“ მიიღო.

ქალთა გაძლიერებისა და მხარდაჭერის მიმართულებით განხორციელებული პროექტებისთვის 2021 წელს კრისტალს ათასწლეულის გამოწვევის ფონდის მთავარი ჯილდო გადაეცა. საერთაშორისო მიკროსაფინანსო ასოციაციამ (MFC) კომპანიის „მწვანე მიმართულება“ (ენერგოეფექტური კრედიტები და განვადებები) მსოფლიოს მასშტაბით 5 საუკეთესო ინიციატივას შორის დაასახელა. საუკეთესო წლიური ანგარიშისა და გამჭვირვალობის კონკურსში BARTA „კრისტალი“ საქართველოში მეოთხედ გახდა ჯილდოს მფლობელი. ამგვარი აღიარება დამსახურებულად აყენებს „კრისტალს“ წარმატებული მსხვილი ფინანსური ინსტიტუტების გვერდით და ცხადყოფს მის სამართლიან მისწრაფებას ბანკად ტრანსფორმირებისაკენ.

მეტი ინფორმაცია, ისე როგორც ანგარიშის ციფრული ვერსია შეგიძლიათ იხილოთ ვებგვერდზე: https://ir.crystal.ge/

შინაარსი

სტრატეგიული ანგარიში 3

მიმოხილვა 6

ფინანსური და საოპერაციო მაჩვენებლები

თავმჯდომარის განცხადება 8

უფროსი აღმასრულებელი ოფიცრის წერილი 10

მაკროეკონომიკა და ბაზრის მიმოხილვა 12

კორპორაციული სტრატეგია 18

ბიზნესმოდელი 20

ინვესტორებთან ურთიერთობა და დაფინანსება 24

მნიშვნელოვანი რისკები და განუსაზღვრელობა 26

კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობა 29

ადამიანები ჩვენს ორგანიზაციაში 33

ინფორმაციული ტექნოლოგიები 35

მმართველობითი ანგარიში 38

სამეთვალყურეო საბჭო 42

თავმჯდომარე 42

საბჭოს შემადგენლობა 43

კორპორაციული მართვა 46

სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები 47

მმართველი გუნდი 49

კომიტეტების ანგარიშები 51

ფინანსური ანგარიში 56

დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა 59

კონსოლიდირებული მოგება-ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგება 63

ინდივიდუალური მოგება-ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგება 64

კონსოლიდირებული ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგება 65

ინდივიდუალური ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგება 66

კონსოლიდირებული საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების ანგარიშგება 67

ინდივიდუალური საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების ანგარიშგება 68

კონსოლიდირებული ფულადი ნაკადების ანგარიშგება 69

ინდივიდუალური ფულადი ნაკადების ანგარიშგება 70

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების

განმარტებითი შენიშვნები 71

დანართები 127

ანექსი 1. გაერთიანებული სამეფოს კორპორაციული მართვის კოდექსთან შესაბამისობა

2022 წლის მდგომარეობით 128

ანექსი 2. შემოკლებების ჩამონათვალი 129

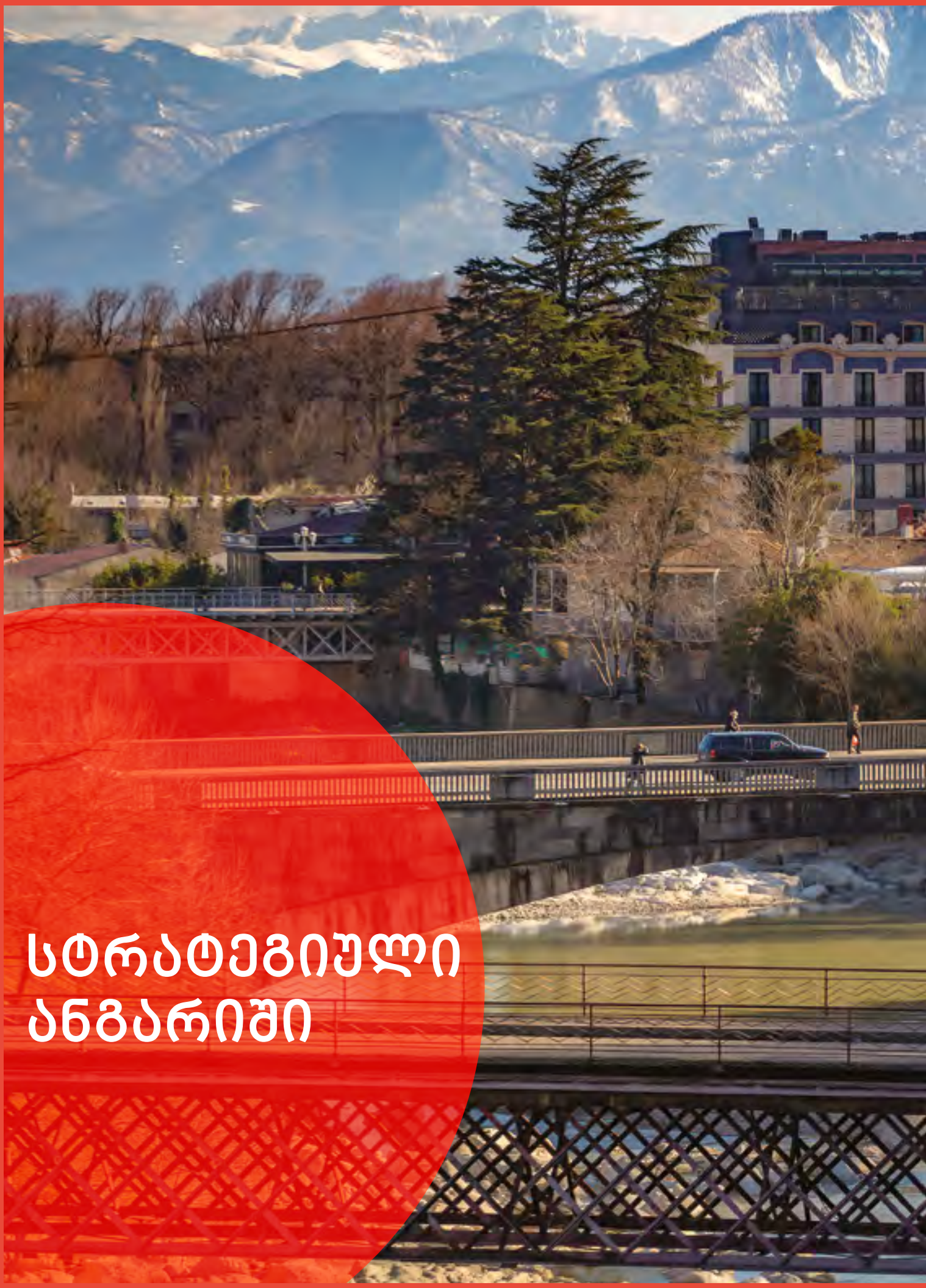

სტრატეგიული ანგარიში

ფოტოს ავტორი: აჩი გეგენავა

მიმოხილვა

„კრისტალის“ მისიაა მეწარმეების კაპიტალით, ცოდნითა და უნარებით გაძლიერება, რათა მათ თავიანთი შესაძლებლობები საყოველთაო კეთილდღეობად გარდაქმნან.

„კრისტალის“ ხედვაა გახდეს ლიდერი ფინანსური ინსტიტუტი მიკრო და მცირე მეწარმეების მომსახურების სფეროში. ჩვენი მიდგომა სცდება საკრედიტო პროდუქტებზე ფოკუსირებას და მოიცავს ხელმისაწვდომობის გაზრდას ისეთ მრავალფეროვან სერვისებზე, როგორებიცაა მიმდინარე ანგარიშები, ბარათები, ლიზინგი და არაფინანსური მომსახურება, მათ შორის, კონსულტაციის გაწევა ბიზნესისა და ფინანსების სფეროში, ტექნოლოგიური გადაწყვეტები, განათლება, ინფორმაცია და ლიდერობის განვითარების შესაძლებლობები. ეს სწორედ ის მიმართულებებია, რომლებიც „კრისტალს“ სურს ხელმისაწვდომი გახადოს თავისი მომხმარებლებისათვის.

„კრისტალი“ საქართველოში წამყვანი არასაბანკო ფინანსური ინსტიტუტია. იგი მართავს 389 მილიონიან სასესხო პორტფელს და 50 ფილიალში დასაქმებული დაახლოებით 1,000 თანამშრომლით ქვეყნის მასშტაბით 120 ათას უნიკალურ მომხმარებელს ემსახურება. „კრისტალის“ ინსტიტუციური აქციონერები არიან Incofin IM და Developing World Markets. კომპანიას აქვს გრძელვადიანი ურთიერთობა 25 პარტნიორთან, რომელთა შორისაც არიან საერთაშორისო საინვესტიციო ფონდები, ფინანსური ინსტიტუტები და ადგილობრივი კომერციული ბანკები.

ფინანსური და საოპერაციო მაჩვენებლები

	Δ	2022	2021
წმინდა მოგება	+147.64%	7,875	3,180
მთლიანი აქტივები	+14.41%	453,256	396,179
სასესხო პორტფელი	+11.74%	388,795	347,941
მთლიანი კაპიტალი	+11.43%	67,073	60,195
ROA	+1.02%	1.85%	0.83%
ROE	+7.00%	12.38%	5.38%
უმოქმედო სესხები	+0.40%	8.70%	8.30%
რისკის ხარჯი	+0.91%	1.68%	0.77%
ხარჯი შემოსავალთან მიმართებით	-6.07%	76.84%	82.91%
ფილიალები	0.00%	50	50
მომხმარებლები	-1.10%	118,453	119,775
თანამშრომლები	+4.92%	1,045	996

თავმჯდომარის განცხადება

არჩილ ბაკურაძე
სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე

ძვირფასო აქციონერებო და პარტნიორებო,

მას შემდეგ, რაც COVID-19-ის პანდემიამ მთელ მსოფლიოში მაღალი ინფლაცია გამოიწვია, შეცვალა რა სიღარიბის შემცირების გლობალური ტენდენცია, ევროპა მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ ყველაზე ფართომასშტაბიანი სამხედრო დაპირისპირების მოწმე გახდა. საქმე აშკარად წარმოუდგენელი მასშტაბის ადამიანურ ტრაგედიასთან გვაქვს. ქართველების უმეტესობამ ომისა და მისი დამანგრეველი შედეგების შესახებ მხოლოდ ისტორიის სახელმძღვანელოებიდან როდი იცის. ამიტომ, ჩვენ პატივს ვცემთ უკრაინელი ხალხის გმირულ ბრძოლას თავისუფლებისა და დამოუკიდებლობისათვის.

უკრაინაში ომის გამო, პოტენციური ეკონომიკური რისკები, რომლებიც წინა წლის ანგარიშშია აღწერილი, 2022 წელს არ განხორციელებულა. ამის საპირისპიროდ, ხალხისა და კაპიტალის ნაკადებმა ზომიერად დადებითი გავლენა იქონია საქართველოს ეკონომიკურ აღდგენაზე, რამაც მშპ-ს 10.1%-იანი წლიური ზრდა გამოიწვია.

გაუმჯობესებულმა ექსპორტმა, ტურიზმიდან შემოსავლებმა და ფულადი გზავნილების ზრდამ, გონივრული მონეტარული და ფისკალური პოლიტიკის ფონზე, საქართველოს საშუალება მისცა გაეუმჯობესებინა თითქმის ყველა მაკროეკონომიკური პარამეტრი (იხ. თავი „მაკროეკონომიკური და ბაზრის მიმოხილვა“), რაც Fitch Ratings-ის მიერ სუვერენული რეიტინგის „BB“-მდე გაუმჯობესებით აღინიშნა. ეს კი საინვესტიციო რეიტინგს მხოლოდ ერთი ნაბიჯით გვაშორებს*.

ამავდროულად, ქვეყნის ძლიერი გეოპოლიტიკური მდგომარეობა და რეგიონში პოტენციურად მზარდი ეკონომიკური როლი არ არის მოსახლეობის კეთილდღეობის უპირობო გარანტი. სიღარიბისა და უთანასწორობის დონის შემცირება ავტომატურად არ მოხდება, არამედ მოითხოვს ინკლუზიურ და მდგრად ეკონომიკურ ზრდას, რაც სხვა ფაქტორებთან ერთად, დამოკიდებული იქნება მცირე და საშუალო ბიზნესისა და სოფლის მეურნეობის სექტორების აქტიურ განვითარებაზე, ქალთა და ახალგაზრდობის გაძლიერებულ მონაწილეობაზე ეკონომიკურ ცხოვრებაში და მიგრაციის ეფექტიან მართვაზე.

„კრისტალის“ მიზანია წვლილი შეიტანოს ფინანსური ჩართულობისა და მდგრადი ეკონომიკური განვითარების მიზნების მიღწევაში იმ ფორმით, რომელიც უზრუნველყოფს აქციონერებისათვის გრძელვადიანი ეკონომიკური ღირებულების შექმნას. შესაბამისად, ჩვენ ვმოქმედებთ როგორც განვითარების პლატფორმა მიკრო და მცირე მეწარმეებისა და მცირე ფერმერებისათვის. მომხმარებელზე ორიენტირებული მიდგომა და სერვისების ფართო ხელმისაწვდომობა მაღალკონკურენტულ ბაზარზე კვლავ ზრდის საშუალებას გვაძლევს. სტრატეგიულ ანგარიშში შეგიძლიათ მეტი წაიკითხოთ ჩვენი ბიზნესმოდელის, კონკურენტული უპირატესობისა და სამომავლო გეგმების შესახებ.

* 2023 წლის 27 იანვარს, საერთაშორისო სარეიტინგო სააგენტომ „Fitch Ratings“ საქართველოს გრძელვადიანი საკრედიტო რეიტინგი (IDR) ‘BB’ დაადასტურა, პროგნოზი კი „სტაბილურიდან“ „პოზიტიურით“ შეცვალა.

2022 წელი „კრისტალისათვის“ პრაქტიკულად ყველა ძირითადი ინდიკატორის გაუმჯობესებით იყო გამორჩეული. ჩვენი სასესხო პორტფელი 11.7%-ით გაიზარდა, ხარჯისა და შემოსავლის კოეფიციენტი 76.8%-მდე (82.9% 2021 წელს) შემცირდა, უკუგებამ კაპიტალზე კი 12.4%-ს (5.4% 2021 წელს) მიაღწია. ჩვენ ასევე შევძელით კაპიტალის ადეკვატურობის მაღალი, 17.93%-იანი მაჩვენებლის* შენარჩუნება (20.47% — 2021 წელს).

მივაღწიეთ ხელშესახებ პროგრესს მმართველობის სისტემის განმტკიცებისა (იხილეთ თავი „მმართველობითი ანგარიში“) და საბანკო ლიცენზიისათვის მომზადების კუთხით. ამ ტენდენციის საფუძველზე, 2023 წელს „კრისტალი“ მოელის COVID 19-ის პერიოდამდელ მაჩვენებლებზე დაბრუნებას. როგორც ეს 2023-2025 წლების ახალი კორპორაციული სტრატეგიით არის განსაზღვრული, ჩვენ დავიწყებთ სვლას საუკეთესო მდგრადი ბანკის შექმნისაკენ. აღსანიშნავია, რომ „კრისტალმა“ უზბეკეთის რეგიონულ MFI-სთან გრძელვადიანი პარტნიორობა დაამყარა და ამგვარად გეოგრაფიული გაფართოებისაკენ პირველი აშკარა ნაბიჯი გადადგა.

ფინანსურ შემოსავალთან ერთად (მოგება), ჩვენ თანაბარ ყურადღებას ვუთმობთ ადამიანებისა და პლანეტის კეთილდღეობას და იმას, თუ როგორ უწყობს ხელს ეს ყოველივე მდგრადი განვითარების მიზნების მიღწევას. ამ მოხსენებიდან მალევე, ჩვენ გამოვაქვეყნებთ „კრისტალის“ 2022 წლის მდგრადობის ანგარიშს, რომელიც გარემოსდაცვითი და სოციალური მიმართულებით მიღებულ შედგებს ასახავს.

2023 წელს „კრისტალს“ 25 წელი შეუსრულდება. გვსურს ეს იუბილე აღვნიშნოთ საბანკო ლიცენზიის მოპოვებით, ფინანსური მაჩვენებლებისა და მომგებიანობის პანდემიამდელი პერიოდის დონეზე დაბრუნებით და რეგიონული გაფართოების სტრატეგიის განსახორციელებლად პრეცედენტის შექმნით.

დასასრულ, მინდა მადლობა გადავუხადო ჩვენს აქციონერებს, კრედიტორებს, მომწოდებლებს, პარტნიორებს, ტექნიკური მხარდაჭერის დამფინანსებლებსა და „კრისტალის“ გასაოცარ გუნდს, მათ შორის, მენეჯმენტსა და სამეთვალყურეო საბჭოს კოლეგებს.

პატივისცემით,

არჩილ ბაკურაძე
სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე

* კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი (CAR) განსაზღვრულია საქართველოს ეროვნული ბანკის წესებისა და მითითებების და არა ფასს-ის საფუძველზე.

უფროსი აღმასრულებელი ოფიცრის წერილი

ილია რევია
უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი

ძვირფასო აქციონერებო,

2022 წელი თავდაუზოგავი შრომისა და შედეგების გაუმჯობესების წელიწადი იყო, როგორც საქართველოს ეკონომიკის, ისე „კრისტალისათვის“. პანდემიითა და უკრაინაში რუსეთის მიერ წამოწყებული ომით გამოწვეული კრიზებისის წარმატებით დაძლევის შემდეგ, კომპანიამ გააუმჯობესა მომგებიანობა და, ამავდროულად, შეიტანა რა მნიშვნელოვანი ცვლილებები ორგანიზაციულ სტრუქტურაში, პროცესებსა და სისტემებში, საგულისხმოდ გააძლიერა ჩვენი ინსტიტუციური შესაძლებლობები.

ნებისმიერი ფინანსური ინსტიტუტის წარმატება ყველაზე ნათლად ციფრებით გამოიხატება: ისე როგორც 2021 წელს, წელსაც გავაუმჯობესეთ ჩვენი შედეგები: სასესხო პორტფელმა 400 მლნ ლარს* გადააჭარბა, ხოლო ჩვენი აქტიური მსესხებლების რაოდენობამ 120,000-ს მიაღწია. ჩვენი გუნდი ფოკუსირებული იყო **მომგებიანობის გაუმჯობესებაზე**, რაც წარმატებით განხორციელდა ბიზნესის წარმოების გაზრდილი ხარჯების, რეგიონული არასტაბილურობის, გამკაცრებული სარეგულაციო მოთხოვნების და ინფლაციის რეკორდული მაჩვენებლის მიუხედავად. **შედეგად, „კრისტალის“ უკუგებამ კაპიტალზე 12.4%-ს მიაღწია და 2021 წელთან შედარებით 7%-ით გაუმჯობესდა, პორტფელი 11.7%-ით გაიზარდა.** მიკროსეგმენტის მომხმარებლების კვალიფიციური გარე კვლევის მიხედვით, **„კრისტალს“ ასევე ჰქონდა მომხმარებელთა კმაყოფილებისა (10-დან 9.3) და რეკომენდაციის გაწევის (10-დან 9) ყველაზე მაღალი, ხოლო ლოიალობის რიგით მეორე მაჩვენებელი (10-დან 9.4), რითაც გადაუსწრო მსხვილ სისტემურ ბანკებსა და ბაზრის სხვა მოთამაშეებს.** ჩვენი **სამომხმარებლო ლოიალობის ინდექსი (NPS) რეკორდულად მაღალი იყო და 86 ქულას შეადგენდა. გარდა ამისა, ჩვენ ფინანსურ ინდუსტრიაში რიგით მე-5 ყველაზე ცნობად ბრენდად დაგვასახელეს.**

2022 წელს ჩვენ გავეცით 154 მლნ ლარი მცირე ბიზნესისთვის, 99 მლნ ლარი კი — სოფლის მეურნეობისთვის, რაც რეკორდული შედეგია წინა წლებთან შედარებით. ამავდროულად, მაღალი საკრედიტო რისკის გონივრული მართვის წყალობით, შენარჩუნდა აქტივების ხარისხი. მინდა ხაზგასმით გამოვყო სალიზინგო მიმართულების წარმატება, რომლის პორტფელიც 73.8%-ით გაიზარდა და 10 მლნ ლარს მიაღწია. 63%-ით გაიზარდა ლიზინგის მომხმარებელთა რაოდენობა, იურიდიული პირების, თვითდასაქმებულებისა და ინდივიდუალური მეწარმეების ჩათვლით.

რაც შეეხება არასაკრედიტო ოპერაციებს, უცხოური ვალუტის კონვერტაციის ოპერაციებმა 2022 წელს მნიშვნელოვნად გაზარდა ჩვენი შემოსავალი, ვინაიდან კონვერტაციისა და გადაფასების ოპერაციებიდან მიღებულმა შემოსავალმა 5.5 მლნ ლარს გადააჭარბა. ასევე მნიშვნელოვნად გაიზარდა ფულადი გზავნილები და კომუნალური გადასახადები — 59,520 მომხმარებლის მომსახურების შედეგად მიღებულმა შემოსავალმა 700,000 ლარი შეადგინა.

წელიწადი აგრეთვე ნაყოფიერი გამოდგა ფონდების მოზიდვის გუნდისათვის, ჩვენ განვაგრძეთ ინვესტიციების მოზიდვა ჩვენი ხანგრძლივი და ახალი საერთაშორისო პარტნიორებისაგან, რამაც კიდევ უფრო გააძლიერა ჩვენი, როგორც საიმედო ფინანსური ინსტიტუტის რეპუტაცია და გახსნა დამატებითი შესაძლებლობები ჩვენი ძირითადი მისიის განსახორციელებლად. 2022 წელს მოზიდული ინვესტიციების მთლიანმა მოცულობამ 240 მლნ ლარი შეადგინა, რაც 53 მლნ ლარით მეტია 2021 წელთან შედარებით.

ჩვენი წარმატებული საქმიანობა არ დარჩენილა შეუმჩნეველი: „კრისტალმა“ მიიღო მნიშვნელოვანი აღიარება ბიზნესის კეთების კუთხით:

- ზედიზედ მეოთხედ მოვიგეთ საუკეთესო წლიური ანგარიშისა და გამჭვირვალობის ჯილდო BARTA-2022, რაც ადასტურებს, რომ ჩვენი ერთ-ერთი მთავარი ორგანიზაციული ღირებულების — გამჭვირვალობის ერთგული ვართ.

* სასესხო პორტფელის ძირი თანხა

- Fitch Ratings-მა თავისი პროგნოზით 2022 წელს კიდევ ერთხელ დაადასტურა „კრისტალის“ გრძელვადიანი სტაბილურობა, რაც გლობალური გამოწვევების ფონზე მნიშვნელოვანი წარმატებაა.
- GITI-2022-ის IT ინოვაციების დაჯილდოებაზე „კრისტალ კონსალტინგის“ მიერ მცირე ბიზნესისათვის შემუშავებული ERP-სისტემა წლის საუკეთესო კომპლექსურ ბიზნესგადაწყვეტად დასახელდა.

უკრაინაში ამ საშინელი კონფლიქტის მიმდინარეობისას, ჩვენ სხვა კომპანიებთან ერთად დახმარება გავუწიეთ საქართველოში ჩამოსულ უკრაინელებს და გავაგზავნეთ ჰუმანიტარული დახმარება უკრაინაში. ვამაყობ, რომ ჩვენმა კომპანიამ და მისმა თანამშრომლებმა განსაკუთრებული მხარდაჭერა გაუწიეს თავისუფლებისა და დემოკრატიისთვის მებრძოლ უკრაინელ ხალხს.

ამავდროულად, ჩვენ ორიენტირებულები ვიყავით სამომავლო განვითარებაზე, აქტიურად ვმუშაობდით საბანკო სისტემის ტრანსფორმაციის სტრატეგიული მიზნის მისაღწევად.

ჩვენ განვაგრძეთ ფართომასშტაბიანი ორგანიზაციული ცვლილებების განხორციელება „კრისტალის“ ორგანიზაციული სტრუქტურის, პროცესებისა და პროდუქტების ბანკის სტრუქტურასთან, პროცესებთან და პროდუქტებთან დაახლოების მიზნით. პარალელურად, საქართველოს პარლამენტმა მიიღო კანონი მიკრობანკების შესახებ. როგორც ბევრმა თქვენგანმა იცის, „კრისტალი“ მტკიცედ უჭერდა მხარს ამ საკანონმდებლო რეფორმის მიღებას, რომელიც მნიშვნელოვანი პოზიტიური ნაბიჯია და ჩვენს კომპანიას აძლევს შესაძლებლობას, გაცილებით უკეთესად მოემსახუროს მომხმარებლებს. მიკრობანკად ტრანსფორმაცია ასევე დადებითად იმოქმედებს მომხმარებელთა შენარჩუნების კუთხით და გაზრდის არასაკრედიტო შემოსავლებს, აგრეთვე ხელს შეუწყობს საკრედიტო პორტფელის ზრდას, რაც შემდგომში მასშტაბის ეფექტიანობასაც გაზრდის. მკაცრად რეგულირებული საბანკო სექტორისთვის დამახასიათებელი დაბალი რისკებისა და საქართველოს სტაბილური მაკროპრუდენციული მაჩვენებლების ფონზე, ტრანსფორმაცია ასევე განამტკიცებს „კრისტალის“ პოზიციონირებას და გაზრდის კომპანიის ღირებულებას.

აღსანიშნავია, **რომ 2022 წელს დაგეგმილი ყველა პრიორიტეტული მიმართულება — პროცესების ავტომატიზაცია, ფინანსური შედეგების გაუმჯობესება, ორგანიზაციული შესაძლებლობების გაძლიერება და შვილობილი კომპანიების განვითარება — წარმატებით განვახორციელეთ** და თითოეულ სფეროში ხელშესახებ პროგრესს მივაღწიეთ.

პერსპექტივა

საქართველოს ეკონომიკური მაჩვენებლები და „კრისტალის“ მძლავრი ბიზნესმოდელი სამომავლო პერსპექტივას უზრუნველყოფს. არსებული გამოწვევების ფონზე, „კრისტალის“ წარმატება დადებითად აისახება არა მხოლოდ ჩვენი კომპანიის მდგრად განვითარებაზე, არამედ მთლიანად საქართველოს მეწარმეობასა და ეკონომიკურ აღორძინებაზე. მჯერა, რომ 2023 წელსაც განვაგრძობთ იმავე კურსით სვლას და ერთობლივი გუნდური ძალისხმევით შევძლებთ „კრისტალი“ წარმატებულ და ძლიერ ბანკად ვაქციოთ. 2023 წლის ძირითადი პრიორიტეტებია:

1. საბანკო ტრანსფორმაციის პროგრამის წარმატებით დასრულება.
2. ფინანსური შედეგების შემდგომი გაუმჯობესება.
3. სესხის განაცხადების დამუშავების და გადაწყვეტილების მიღების პროცესის ავტომატიზაცია.
4. ორგანიზაციული შესაძლებლობების გაძლიერება.

ჩვენი გუნდი

ასეთი მასშტაბური პროექტებისა და ცვლილებების განხორციელება შეუძლებელი იქნებოდა ურთიერთგაგების, ერთმანეთის შრომის დაფასებისა და პატივისცემის, ასევე მუდმივი ინდივიდუალური და კოლექტიური სწავლების გარეშე. **მიუხედავად იმისა, რომ 2022 წელი გამოირჩეოდა ბაზარზე მნიშვნელოვანი გაურკვევლობით, ძლიერი გუნდური მუშაობა და მენეჯერული შორსმჭვრეტელობა დაგვეხმარა მნიშვნელოვანი ცვლილებების წარმატებით მართვაში.**

ალბათ ვერ შევძლებ სრულად გამოვხატო ჩემი მადლიერება „კრისტალის“ უბადლო გუნდის, სამეთვალყურეო საბჭოს, ყველა დაინტერესებული მხარისა და პარტნიორის მიმართ იმ თავდადებისა და მხარდაჭერისათვის, რომელიც მათ გასული წლის განმავლობაში გამოავლინეს. მე გულწრფელად მადლობელი ვარ ჩვენი თანამშრომლებისა საქმისადმი გამოხატული ერთგულებისათვის, ერთმანეთის მიმართ ზრუნვისათვის, მუდმივი სწრაფვისათვის დაუღალავად ემსახურონ ჩვენს მომხმარებლებს. მიუხედავად იმისა, რომ ჩვენი წარმატება მრავალი ფაქტორით არის განპირობებული, ის, პირველ ყოვლისა, საქართველოს მასშტაბით ჩვენი 1000 პროფესიონალი თანამშრომლის დამსახურებაა!

წარმატება „კრისტალისთვის“ ჩვენს გუნდს მოაქვს!

ილია რევია
უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი

მაკროეკონომიკა და ბაზრის მიმოხილვა

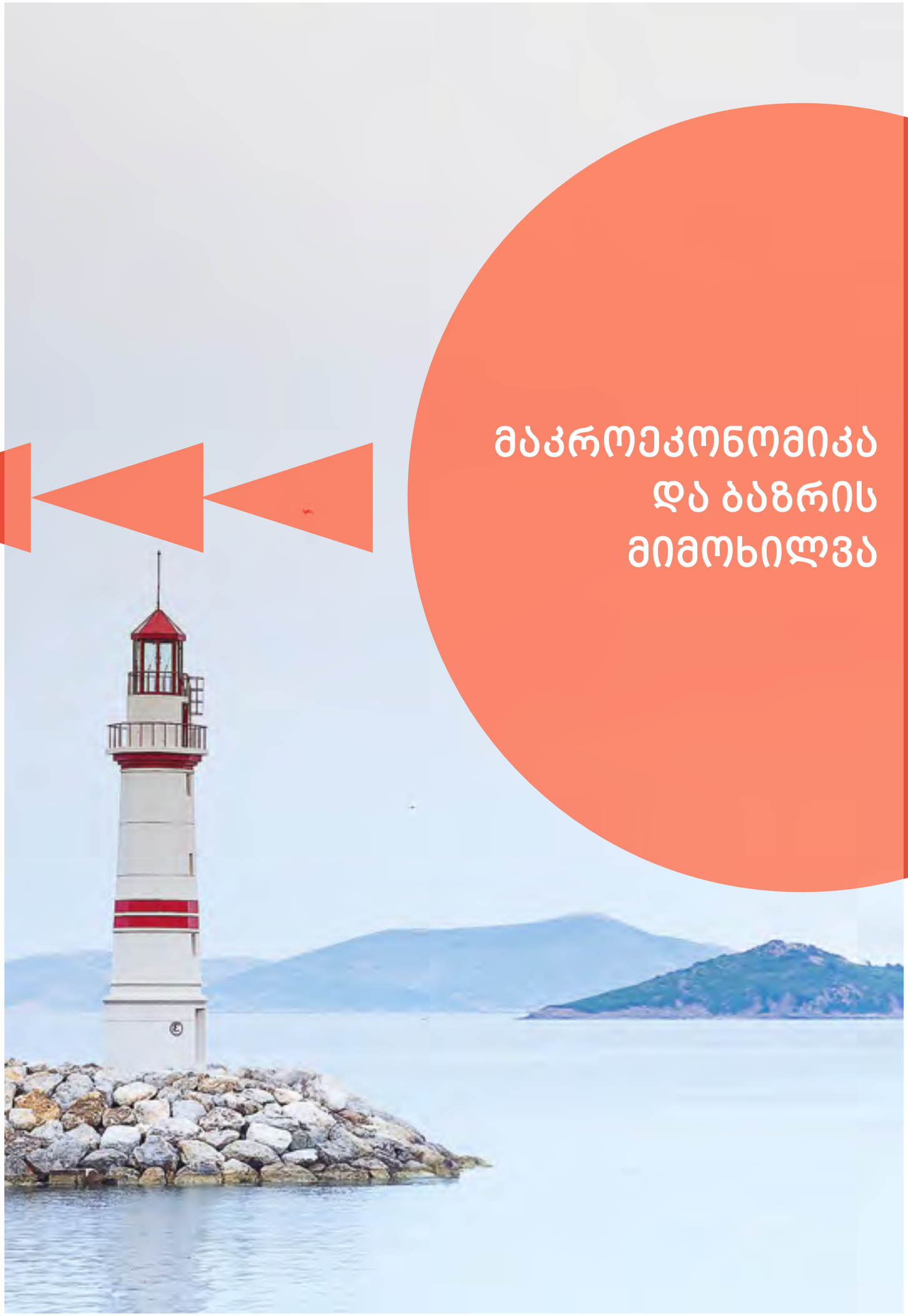

მთლიანი შიდა პროდუქტი

2022 წელი რთული იყო, უპირველეს ყოვლისა, იმის გათვალისწინებით, თუ რა ადამიანური მსხვერპლი მოჰყვა რუსეთის მიერ უკრაინაში შეჭრას. ამავდროულად, მეტად გაურკვეველი და რთული გეოპოლიტიკური გარემო, რა თქმა უნდა, იყო და კვლავაც არის შეშფოთების საგანი. ამას დაემატა ომიკრონის შტამის შემთხვევების საგრძნობად ზრდა წლის დასაწყისში და 2-ნიშნა ინფლაცია. მიუხედავად ამისა, საქართველოს ეკონომიკამ კიდევ ერთხელ გამოავლინა მდგრადობა. მთავრობის გადაწყვეტილებით, 2022 წლიდან მოიხსნა კოვიდის ყოველგვარი რეგულაცია, რასაც პოზიტიური გავლენა ჰქონდა მაკროპარამეტრებზე. რუსეთ-უკრაინის ომის დაწყების შემდეგ საგრძნობლად მოიმატა მიგრაციამ საქართველოში, რასაც პოზიტიური გავლენა ჰქონდა გზავნილებისა და ტურიზმიდან შემოდინებების კუთხით. აღნიშნულს თან დაერთო ქართველების საგრძნობლად მომატებული მიგრაცია უცხოეთში. კერძოდ, შემოსავლები ტურიზმიდან თითქმის 182%-ით გაიზარდა, საგრძნობლად მოიმატა ფულადმა გზავნილებმაც და წინა წელიწადთან შედარებით 86.1%-ით გაიზარდა. დამატებით, გაიზარდა პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები (61%), ხოლო მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტი 4.1%-მდე შემცირდა. დიდი გავლენა ჰქონდა დაკრედიტების მკვეთრ ზრდას. ამასთანავე, ლარის გამყარებამ საგრძნობლად შეამცირა ლარის ეკვივალენტში იმპორტის ზრდა. შედეგად, 2022 წელს, ეკონომიკის ნომინალური ზრდა 20% დაფიქსირდა, თუმცა მაღალი ინფლაციის გამო წლის რეალური მშპ-ს საშუალო ზრდამ 10.1% შეადგინა.

რეალური მშპ-ის ზრდა საქართველოში - %-ში

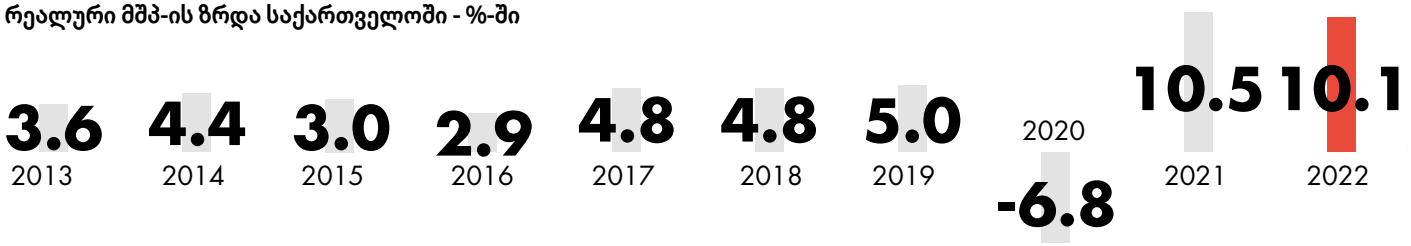

წყარო: საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური

ინფლაცია და მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი

2020-2022 წლებში კოვიდ-19-ის პანდემიის საპასუხოდ დაწესებულმა შეზღუდვებმა გაზარდა სამეწარმეო ხარჯები. შესაბამისად, შეიქმნა ინფლაციის ზრდის რისკი, ამიტომ საქართველოს ეროვნულმა ბანკმა მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი მთელი წლის განმავლობაში მაღალ ნიშნულზე შეინარჩუნა. პანდემიის პერიოდში ინფლაციის ზრდაზე მოქმედი ფაქტორებისა და საერთაშორისო ბაზრებზე ნავთობისა და სურსათის ფასების ზრდის შედეგად, საშუალო წლიური ინფლაცია 2021 წელთან შედარებით 2.3 პპ-ით გაიზარდა და 11.9% შეადგინა. 2022 წელს ამას დაემატა რუსეთ-უკრაინის ომი, რამაც საგრძნობლად გაზარდა სამომხმარებლო პროდუქტების ფასები. ასევე, რუსეთ-უკრაინიდან დიდი მიგრაციის გამო, გაიზარდა მოთხოვნაც, რამაც ფასების შოკური ზრდა გამოიწვია. მიუხედავად ამისა, 2023 წელს ინფლაცია უკვე დაუბრუნდა სამიზნე მაჩვენებელს — 3%-ს. ზოგადად, ინფლაცია მნიშვნელოვან მსოფლიო გამოწვევად გადაიქცა პანდემიის დაწყების შემდეგ.

2021-2022 წლებში ინფლაციის მოსათოკად, რეგულატორმა რამდენჯერმე გაზარდა მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი, ჯამურად 2021 წელს 2.5, ხოლო 2022 წელს — 0.5 საპროცენტო პუნქტით. შედეგად, მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი 2022 წლის ბოლოს 11.0% დაფიქსირდა.

ინფლაცია და MPR საქართველოში

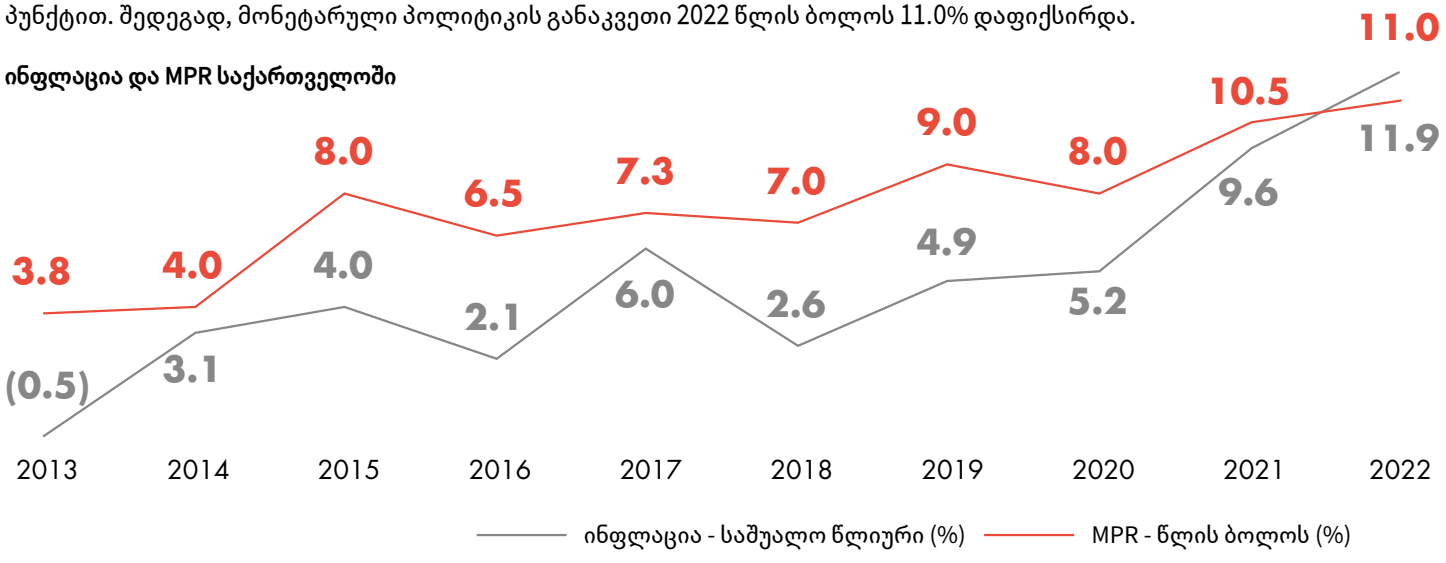

წყარო: საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური და ეროვნული ბანკი

დასაქმება და უმუშევრობა

2020 წლიდან საქართველოს სტატისტიკის ეროვნულმა სამსახურმა განაახლა დასაქმებისა და უმუშევრობის დათვლის მეთოდოლოგია. ახალი მეთოდოლოგიის მიხედვით, თვითდასაქმებულად აღარ ჩაითვლება საკუთარ საოჯახო მეურნეობაში მომუშავე პირი, რომელიც პროდუქციის უმეტეს ნაწილს (50%-ზე მეტს) პირადი მოხმარებისათვის აწარმოებს. ასეთი პირები გადანაწილდებიან უმუშევართა ან მოსახლეობის იმ კატეგორიაში, რომელიც სამუშაო ძალად არ მოიაზრება. ახალი სტანდარტის დანერგვის გამო, აუცილებელი გახდა ისტორიული მონაცემების გადაანგარიშება და საქართველოს სტატისტიკის ეროვნულმა სამსახურმა უზრუნველყო 2010 წლიდან არსებული მონაცემების განახლება.

2021 წელთან შედარებით 2022 წელს უმუშევრობის დონე 3.3 საპროცენტო პუნქტით შემცირდა და 17.3% შეადგინა. ეს, ძირითადად, გამოწვეული იყო მთავრობისა და ბიზნესის მიერ შექმნილი დამატებითი სამუშაო ადგილებით, მომატებული მოთხოვნით რუსეთ-უკრაინიდან მიგრაციის გამო და საქართველოდან უმუშევარი ხალხის გადინებით.

უმუშევრობის დონე

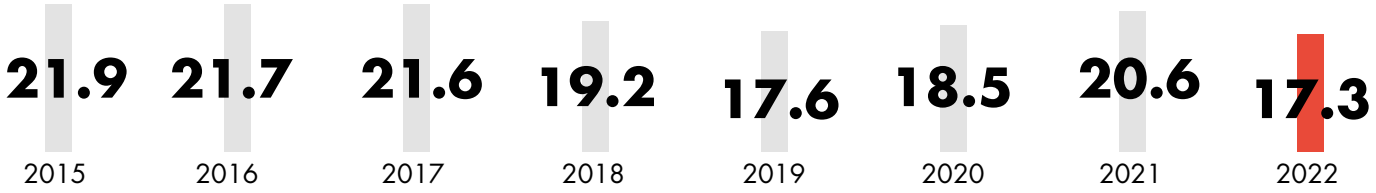

წყარო: საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური

ექსპორტი და იმპორტი

ეკონომიკის გახსნის და ბოლო 2 წლის განმავლობაში ორნიშნა მშპ-ს ფონზე, 2022 წელს საქონლის ექსპორტმა 5.6 მილიარდი აშშ დოლარი შეადგინა, რაც 31.8%-ით მეტია წინა წლის ანალოგიურ მაჩვენებელთან შედარებით. ექსპორტის ძირითადი ნაწილი მოდის დსთ-ს ქვეყნებსა (48.2%) და ევროკავშირზე (15.4%).

ეკონომიკის გახსნამ, რუსეთ-უკრაინიდან მიგრაციამ, ტურიზმის აღდგენამ, ვალუტის გამყარებამ და გზავნილების მატებამ გაზარდა შიდა მოთხოვნა და, შესაბამისად, იმპორტიც. 2022 წელს საქონლის იმპორტმა 13.6 მილიარდი აშშ დოლარი შეადგინა, რაც წინა წლის ანალოგიურ მაჩვენებელთან შედარებით 34.6%-ით მეტია. იმპორტის ძირითადი ნაწილი მოდის დსთ-ს ქვეყნებზე (27.4%), ევროკავშირსა (22.6%) და თურქეთზე (17.5%).

ტურიზმი

2022 წლისათვის ტურიზმიდან შემოსავლებმა გადააჭარბა პანდემიამდე პერიოდს (2019 წელი) 7.6%-ით. ასევე საგრძნობი გაუმჯობესებაა წლიდან წლამდეც. კერძოდ, 2022 წელს 2021 წელთან შედარებით 182.5%-ით გაიზარდა შემოსავლები ტურიზმიდან და 3,517 მლნ აშშ დოლარს მიაღწია.

ტურიზმიდან მიღებული შემოსავლები საქართველოში

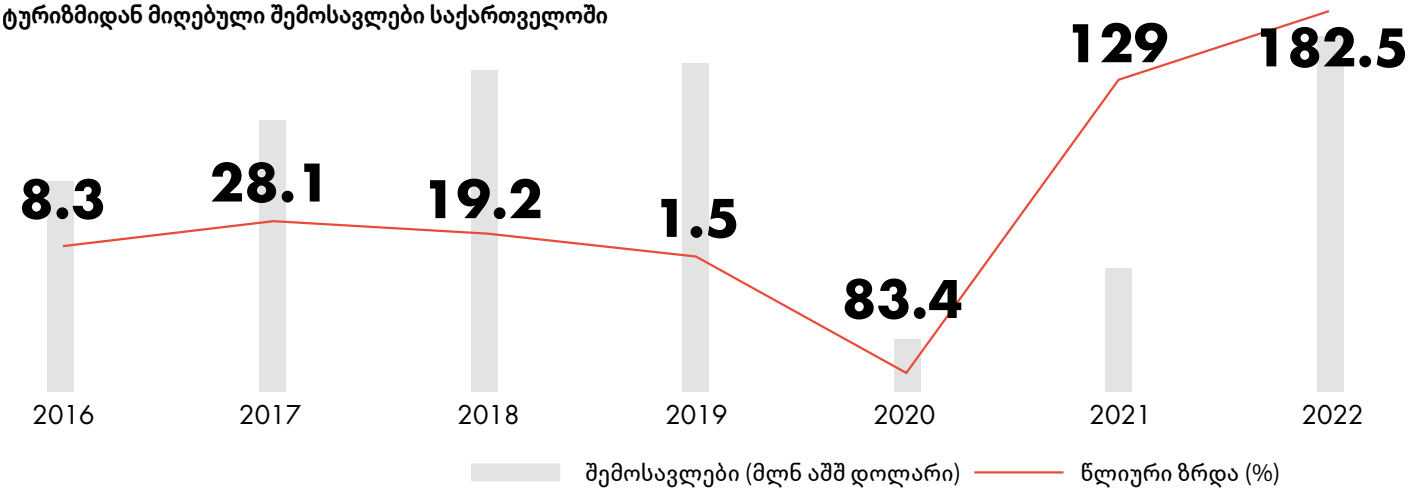

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

ფულადი გზავნილები

2022 წელს ფულადი გზავნილების შემოდინება წლიურად 86.1%-ით (2,023 მლნ აშშ დოლარი) გაიზარდა და 4,372 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა. ზრდის მთავარი კონტრიბუტორი რუსეთიდან გზავნილებია, კერძოდ, 2021 წელთან შედარებით 402% — იანი ზრდა დაფიქსირდა.

ფულადი გზავნილების მნიშვნელოვანი წილი — 47.5%, რუსეთზე მოდიოდა (2,068 მლნ აშშ დოლარი, რაც გულისხმობს წილის წლიურად 29.8 პპ-ით ზრდას), მეორე ადგილი 9.9%-ით ეჭირა იტალიას (431.7 მლნ აშშ დოლარი, რაც გულისხმობს წილის წლიურად 6.5 პპ-ით შემცირებას), რომელსაც 7.5%-ით მოსდევდა აშშ (327 მლნ აშშ დოლარი, რაც გულისხმობს წილის წლიურად 4.6 პპ-ით შემცირებას) და საბერძნეთი 5.1%-ით (223.9 მლნ აშშ დოლარი, რაც გულისხმობს წილის წლიურად 5.1 პპ-ით შემცირებას).

ფულადი გზავნილების შემოდინება საქართველოში

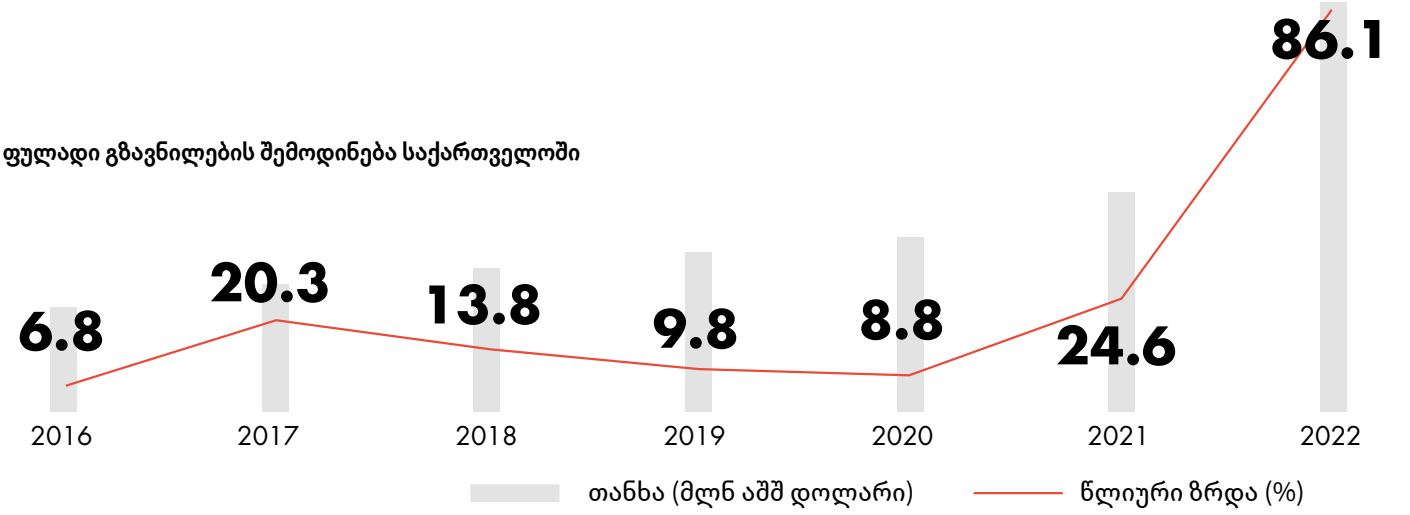

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები

წინასწარი მონაცემებით 2022 წელს საქართველოში შემოსული პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების (FDI) მოცულობამ 2,000 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა, რაც 61.1%-ით მეტია 2021 წლის დაზუსტებულ მონაცემებთან შედარებით. ასევე ეს არის ისტორიულად ყველაზე მაღალი მაჩვენებელი.

ამავე მონაცემებით 2021 წელს განხორციელებული FDI-ის ყველაზე დიდი წილი მოდიოდა ფინანსურ სექტორზე — 26.3%, რომელსაც მოსდევდა უძრავი ქონება 20.3%-ით, წყალმომარაგება 9.3%-ით, ენერგეტიკა 7.5%-ით.

FDI საქართველოში

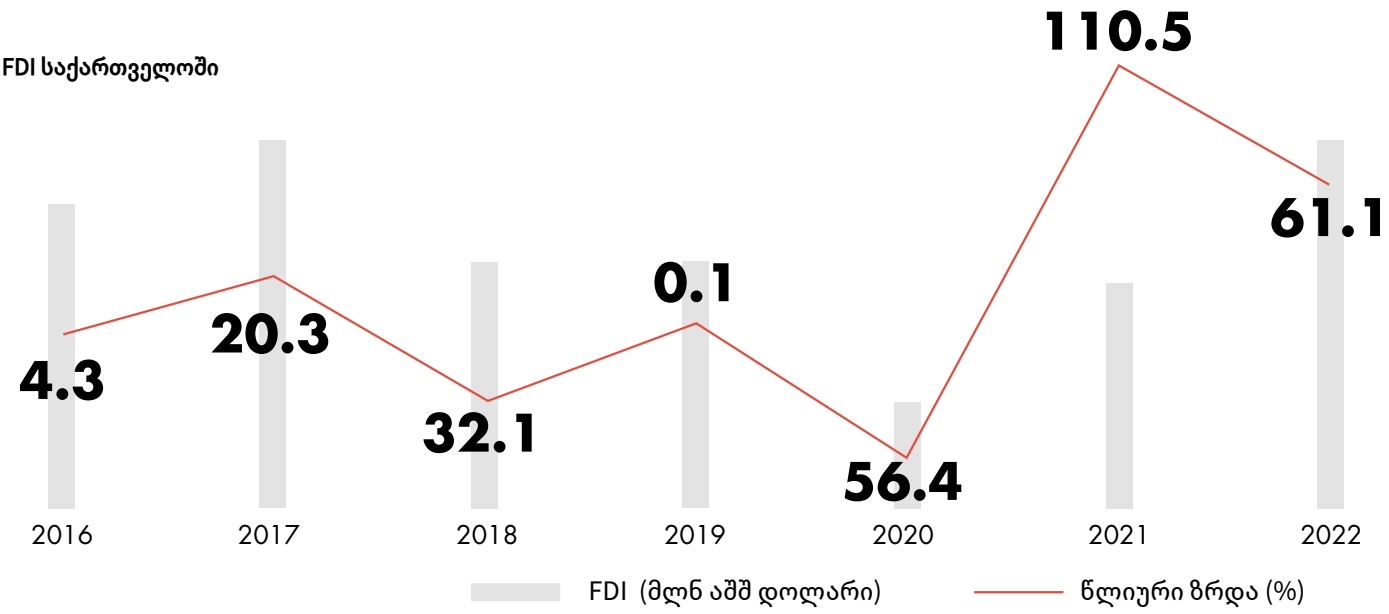

წყარო: საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური

მიმდინარე ანგარიში

2022 წელს 2021 წელთან შედარებით საგრძნობლად გაზრდილმა გზავნილებმა, ექსპორტმა, უცხოურმა ინვესტიციებმა, ტურიზმიდან შემოსავლებმა, ვალუტის გამყარებამ და ეკონომიკის გახსნამ დადებითი გავლენა იქონია მიმდინარე ანგარიშის ბალანსზე. 2022 წელს მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტმა მშპ-ს 4.1% შეადგინა.

CA დეფიციტი მშპ-სთან მიმართებით საქართველოში (%)

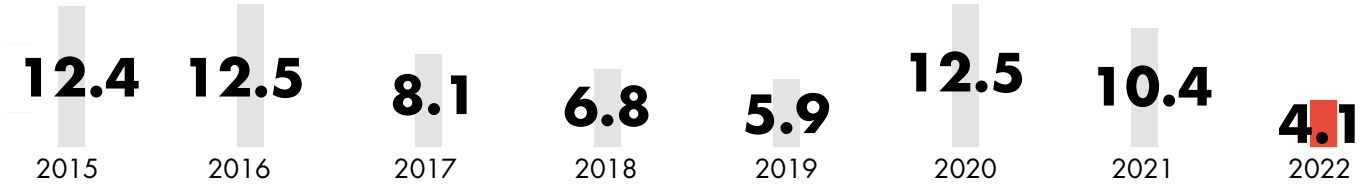

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

გაცვლითი კურსი და უცხოური ვალუტის რეზერვები

2022 წელს 2021 წელთან შედარებით ლარის საშუალო წლიური გაცვლითი კურსი აშშ დოლართან მიმართებით 9.5%-ით, ევროსთან მიმართებით 19.3%-ით და რუსულ რუბლთან მიმართებით 1.1%-ით გაუფასურდა და თურქული ლირის მიმართ 52.2%-ით გამყარდა.

ლარის გაცვლითი კურსის გამყარება აშშ დოლართან და ევროსთან მიმართებით ნომინალური ეფექტური გაცვლითი კურსისა და რეალური ეფექტური გაცვლითი კურსის, წლიდან წლამდე, შესაბამისად, 24.9%-ითა და 15%-ით ზრდაში აისახა. 2021 წლის უცხოური ვალუტის რეზერვების რაოდენობამ 4,902 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა.

საკრედიტო ბაზარი

საკრედიტო ბაზარი განისაზღვრება როგორც კომერციული ბანკებისა და მიკროსაფინანსო ორგანიზაციების მიერ საქართველოს რეზიდენტ შინამეურნეობებზე 100 ათასი ლარის ჩათვლით მაქსიმუმ 5 წლის დაფარვის ვადით გაცემული სესხების პორტფელი და ხელშეკრულებები.

2022 წელს 2021 წელთან შედარებით კომერციული ბანკების პორტფელი 14.24%-ით (1,057 მლნ ლარი) გაიზარდა და 8,478 მლნ ლარი შეადგინა. ანალოგიურ პერიოდში მიკროსაფინანსო ორგანიზაციების პორტფელი გაიზარდა 15.72%-ით (214 მლნ ლარი) და 1,574 მლნ ლარი შეადგინა. შესაბამისად, საკრედიტო ბაზრის ჯამური ზომა გაიზარდა 14.47%-ით (1,271 მლნ ლარი) და 10,052 მლნ ლარი შეადგინა.

2022 წელს 2021 წელთან შედარებით სასესხო კონტრაქტების ბაზარი გაიზარდა 2.74%-ით (91.7 ათასი) და 3.43 მლნ კონტრაქტი შეადგინა. კომერციული ბანკების კონტრაქტები შემცირდა 0.33%-ით (8.7 ათასი) და 2.61 მლნ კონტრაქტი შეადგინა. მიკროსაფინანსო ორგანიზაციების სასესხო კონტრაქტები კი 13.82%-ით (100.4 ათასი) შემცირდა და 827.2 ათასი სასესხო კონტრაქტი შეადგინა.

საერთაშორისო რეიტინგები — S&P გლობალური რეიტინგი

2020 წელს კოვიდ-19-ის პანდემიით გამოწვეული ნეგატიური მაკროეკონომიკური ტენდენციები და მიმდინარე პოლიტიკური კრიზისი აისახა S&P საკრედიტო რეიტინგშიც, რომელშიც საქართველოს პერსპექტივის შეფასება პოზიტიურიდან ნეგატიურით შეიცვალა, ხოლო სუვერენული საკრედიტო რეიტინგი უცვლელად BB დონეზე დარჩა. 2022 წლის პოზიტიური შედეგებიდან გამომდინარე, S&P-მ გააუმჯობესა საქართველოს პერსპექტივის შეფასება ნეგატიურად სტაბილურამდე, ხოლო სუვერენული საკრედიტო რეიტინგი უცვლელად დატოვა BB დონეზე.

კორპორაციული სტრატეგია

მიკრობანკის მოახლოებული ლიცენზირების და მნიშვნელოვანი შესაძლებლობების გაჩენის ფონზე, ჩვენ ახლებურად შევხედეთ ჩვენს მისიას, ხედვასა და სტრატეგიას, ამავდროულად, განვაახლეთ ჩვენი ბრენდის დაპირება, ჩამოვაყალიბეთ ახლებური ხედვა მომხმარებელთა სეგმენტის, პროდუქტებისა და იმ სერვისების მიმართ, რომელთა შეთავაზებასაც ვგეგმავთ.

„კრისტალის“ განახლებული **მისიაა გააძლიეროს მეწარმეები კაპიტალით, ცოდნითა და უნარებით**, რაც მათ შესაძლებლობების კეთილდღეობად გარდაქმნის საშუალებას მისცემს. ფინანსური პროდუქტებისა და სერვისების, ცოდნის, ტექნოლოგიებისა და უნარების გაზრდილი ხელმისაწვდომობის წყალობით, კრისტალი საშუალებას მისცემს ქართველ მეწარმეებსა და ფიზიკურ პირებს შექმნან სამუშაო ადგილები ეკონომიკაში, გაზარდონ აქტივები და გააუმჯობესონ ცხოვრების დონე მთელი ქვეყნის მასშტაბით.

განახლებული ხედვის მიხედვით, „კრისტალი“ უნდა იყოს წამყვანი ბანკი, რომელიც მოემსახურება მიკრო და მცირე მეწარმეების სეგმენტებს, კომერციული საქმიანობისა და სოციალური/ გარემოსდაცვითი მდგრადობის პრინციპების დაცვით.

„კრისტალის“, როგორც **ბრენდის დაპირებაა, საქმიანობა წარმართოს როგორც სანდო პარტნიორმა**, უზრუნველყოს ბიზნესი თუ ინდივიდუალურ მომხმარებელი შესაძლებლობით დაიწყოს ახალი ან განავითაროს არსებული საქმიანობა, გააუმჯობესოს საარსებო წყარო და ააშენოს უკეთესი მომავალი საკუთარი ოჯახისა და საზოგადოებისათვის.

„კრისტალის“ **სტრატეგიაა, გამოიყენოს არსებული ბრენდი, მომხმარებელთა ბაზა და ფილიალების ვრცელი ინფრასტრუქტურა და, ამავდროულად, მოახდინოს შეთავაზებული პროდუქტის დივერსიფიკაცია**, რაც მოიცავს შემნახველ დეპოზიტებს, ფულად გზავნილებს, ვალუტის კონვერტაციას, მობილურ ბანკს, საკონსულტაციო და ტექნოლოგიურ მომსახურებას როგორც არსებული, ისე ახალი მომხმარებლისათვის, აქცენტით **სოფლის მეურნეობის, მიკრო და მცირე მეწარმეების სეგმენტებზე**. მიკრობანკის ლიცენზიის მოპოვების შემდეგ, „კრისტალი“ გააგრძელებს მომხმარებელთა იმავე სეგმენტის მომსახურებას, თანდათანობით მოიცავს მცირე და საშუალო ბიზნესის სეგმენტს ბევრად უფრო მძლავრი ფინანსური და ინსტიტუციური პლატფორმის გამოყენებით და შექმნის მეტ ღირებულებას ყველა დაინტერესებული მხარისათვის.

საშუალოვადიანი პერიოდისთვის, სტრატეგიული ამოცანები შემდეგია:

1. წამყვანი პოზიციის მოპოვება ბაზრის მიკროსაფინანსო სეგმენტში და გაუმჯობესებული ფინანსური მაჩვენებლების მიღწევა.

2. ძირითად (მიკრო) მომხმარებელზე ფოკუსირების შენარჩუნება, ასევე მცირე და საშუალო ბიზნესის სეგმენტში ბიზნესის წილის თანმიმდევრული ზრდა.

3. შემნახველი პროდუქტების დანერგვა, ფოკუსირება ძირითად მომხმარებლებზე ან იმ მომხმარებლებზე, რომლებსაც ამჟამად მცირე თანხა აქვთ დასაზოგი, მაგრამ არ აქვთ ბანკებთან ურთიერთობის გამოცდილება, ასევე მაღალი შემოსავლის მქონე პირებზე და კორპორაციებზე.

4. არსებული საკრედიტო პროდუქტების (სესხები, ლიზინგი და ა.შ.) შემდგომი განვითარება.

5. არასაკრედიტო პროდუქტების შემუშავება.

6. ინსტიტუციური ინფრასტრუქტურის, ადამიანური რესურსების შესაძლებლობებისა და ოპერაციული პროცედურების განახლება ტრანსფორმირებული ინსტიტუტის საჭიროებების მხარდასაჭერად.

7. ძირითადი ბიზნესპროცესების გაციფრულება და ეფექტიანობის უზრუნველყოფა.

„კრისტალი“ არის წამყვანი ქართული ფინანსური ჩართულობის ორგანიზაცია, რომელიც მომხმარებელს მრავალფეროვან ფინანსურ და არაფინანსურ მომსახურებას სთავაზობს.

ბიზნესმოდელი

ჩვენ ფოკუსირებული ვართ მიკროსაფინანსო მომხმარებლისათვის საუკეთესო და პერსონალიზებული გამოცდილების შეთავაზებაზე ფილიალებისა და ციფრული არხების გამოყენებით. ქვემოთ მოცემული დიაგრამა ასახავს „კრისტალის“ ბიზნესმოდელს:

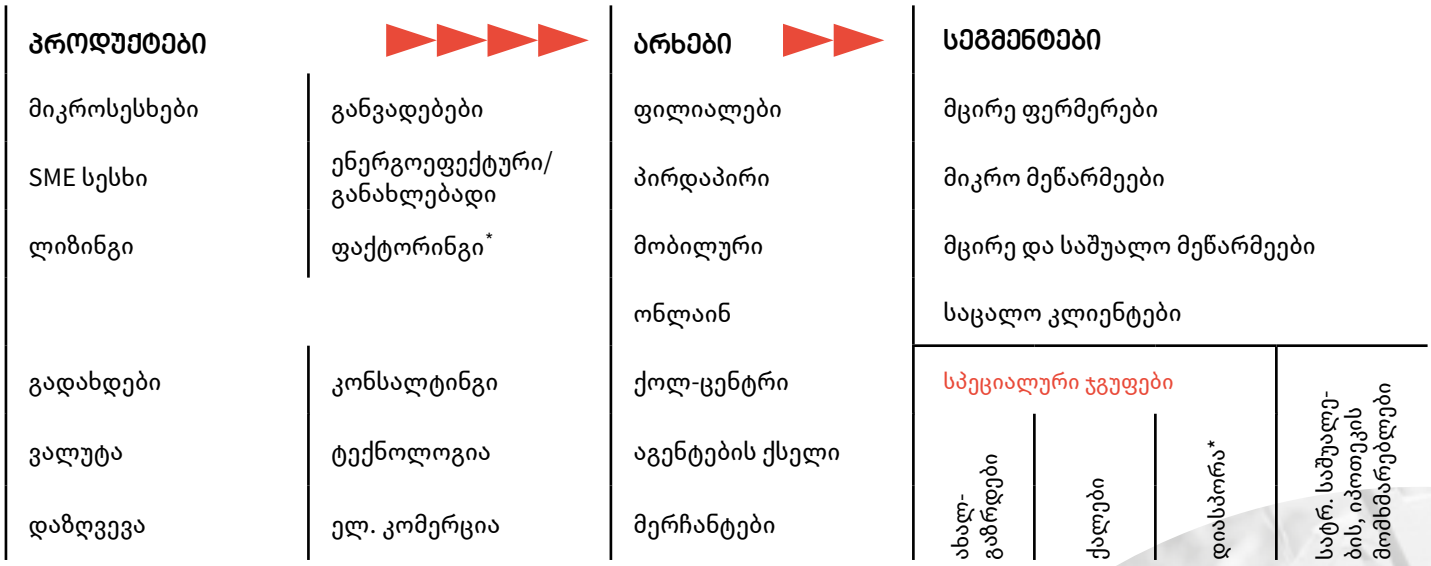

ჩვენი საკრედიტო მიმართულება საცალო და ბიზნეს მომხმარებლებს პროდუქტების ფართო არჩევანს სთავაზობს, ხოლო კომფორტული და ინოვაციური მიკროსაფინანსო გადაწყვეტილებები, ბიზნესის მხარდაჭერის პროგრამებით გათვალისწინებულ პერსონალიზებულ კონსულტაციებთან და განვითარებაზე მიმართულ სერვისებთან ერთად მომხმარებელთათვის განსაკუთრებულ გამოცდილებას უზრუნველყოფს.

ჩვენი არასაკრედიტო მიმართულება მომხმარებლებს ტრანზაქციული პროდუქტების ფართო სპექტრს სთავაზობს, როგორიცაა გადახდები, ფულადი გზავნილები, ვალუტის კონვერტაცია, დაზღვევა და მასთან დაკავშირებული მომსახურება.

„კრისტალის“ დაფინანსების წყაროები დივერსიფიცირებულია და მიღებულია უცხოური ფინანსური ინსტიტუტებიდან, თუმცა დაფინანსების მნიშვნელოვან წყაროს ასევე ადგილობრივი კომერციული ბანკები წარმოადგენს. გარდა ამისა, „კრისტალმა“ შეიმუშავა დაფინანსების ალტერნატიული წყარო, როგორიცაა კორპორაციული ობლიგაციების გამოშვება და განთავსება.

* სამომავლო პროდუქტები და სეგმენტები

ბიზნესის მნიშვნელოვანი სიახლეები

2022 წელი, გამოწვევებით აღსავსე საოპერაციო გარემოს მიუხედავად, ბიზნესისათვის შედეგების გაუმჯობესების წელიწადი იყო.

2022 წელს „კრისტალის“ საკრედიტო პორტფელი დაახლოებით 12%-ით გაიზარდა და 31 დეკემბრის მდგომარეობით 400 მლნ ლარი* შეადგინა. აქტიური საკრედიტო კლიენტების რაოდენობა 120,000-ს გადასცდა.

2022 წელს კომპანია 180,000-ზე მეტ კლიენტს მოემსახურა, რაც 2021 წლის ანალოგიურ მაჩვენებელს 14%-ით აღემატება.

აღსანიშნავია, რომ 2022 წელს აქცენტი უმთავრესად აგრო და მიკროდაკრედიტებაზე გაკეთდა და წლის განმავლობაში დაახლოებით 50 მლნ ლარით გაიზარდა, რაც 2021 წელთან შედარებით 41%-ით მეტია.

ეს წელიწადი პროდუქტების განახლების კუთხითაც საკმაოდ აქტიური იყო. წლის პირველ ნახევარში მნიშვნელოვანი ცვლილებები განხორციელდა ავტოპროდუქტის მიმართულებით, სრულად განახლდა მისი მახასიათებლები და ბაზარზე არსებულ კონკურენტულ გარემოს მოერგო. პროდუქტის გაყიდვაში მთლიანი ქსელი ჩაერთო და მომხმარებელთა უფრო ფართო სეგმენტისათვის გახდა ხელმისაწვდომი. შედეგად, პორტფელი 300%-ით გაიზარდა და წლის ბოლოს 14.7 მლნ ლარი შეადგინა.

2022 წელს მთავარი ფოკუსი გაკეთდა 30,000 ლარამდე სესხის გაცემის პროცესის მნიშვნელოვნად გაუმჯობესებაზე. წლის განმავლობაში კომპანია აღნიშნული მიმართულებით 80,000-მდე მომხმარებელს მოემსახურა. გაცემული სესხების მოცულობამ 310 მლნ ლარი შეადგინა, რაც წინა წლის იმავე მაჩვენებელზე 23%-ით მეტია.

კომპანია წარმატებით ახორციელებს DFC/USAID/Sida საკრედიტო საგარანტიო მექანიზმის ფარგლებში სესხების გაცემას. გარანტიით გაცემულია 6000-ზე მეტი სესხი 23 მლნ ლარის მოცულობით. ქვეყანაში შექმნილი ფინანსური სირთულეების ფონზე, საგარანტიო სქემა გარკვეულ მოქნილობასა და სითამამეს მატებს კომპანიას დაფინანსებისას, რაც, თავის მხრივ, მომხმარებლებისათვის მნიშვნელოვნად აუმჯობესებს ხელმისაწვდომობას ფინანსურ რესურსებზე. 2022 წლის განმავლობაში კომპანიამ საგარანტიო მექანიზმით 75-მდე პრობლემური სესხის ანაზღაურება შეძლო, რომელთა მოცულობაც დაახლოებით 170,000 ლარია.

კომპანია აქტიურად განაგრძობს მწვანე მიმართულების განვითარებას. 2022 წელს მწვანე მიზნობრიობის დაფინანსებით გაცემული თანხა 22 მლნ-ზე მეტ ლარს შეადგენს, რაც 46%-ით აღემატება წინა წლის მაჩვენებელს. აღნიშნული ასევე მოიცავს „კრისტალის“ მომხმარებლისათვის მზის პანელების (მზის ელექტროსადგურის) დაფინანსებას, რაც ასევე ხელს უწყობს საზოგადოებაში ცნობიერების ამაღლებას.

არასაკრედიტო პროდუქტების განვითარება მიმდინარე წელს ერთ-ერთი პრიორიტეტული მიმართულება იყო. მაგალითად, კომპანიაში დაინერგა ახალი არასაკრედიტო პროდუქტი — მოკლე ტექსტური შეტყობინებით (SMS) მომსახურება, რომელიც, როგორც დამატებითი კომფორტი, საშუალებას აძლევს მომხმარებელს მიიღოს დეტალური ინფორმაცია მის მიერ განხორციელებული ტრანზაქციების შესახებ.

2022 წლის ბოლოს მნიშვნელოვნად გამარტივდა ფულადი გზავნილების მიღების პროცესი, რამაც საშუალება მისცა კომპანიას წლის განმავლობაში 183,000-მდე მომხმარებელს მომსახურებოდა. ჯამურად 2022 წელს კომპანიამ ფულადი გზავნილებიდან 650,000 ლარამდე შემოსავალი მიიღო, რაც წინა წლის ანალოგიურ მაჩვენებელთან შედარებით დაახლოებით 20%-ით მეტია.

2022 წელს მნიშვნელოვანი ნაბიჯები გადაიდგა სადაზღვევო პროდუქტის მოდიფიცირებისა და ახალი სადაზღვევო პროდუქტების დანერგვის კუთხით. კერძოდ, მომხმარებლებს უკვე აქვთ შესაძლებლობა, დააზღვიონ რისკები სიცოცხლის, ავტო და აგრო მიმართულებით. პარტნიორი სადაზღვევო კომპანიების მრავალფეროვნება კი მომხმარებლებს მათზე მორგებული პირობების არჩევის შესაძლებლობას აძლევს. ჯამურად დაზღვეულია 90,000-მდე კლიენტი. 2022 წლის

* სასესხო პორტფელის ძირი თანხა

განმავლობაში სიცოცხლის დაზღვევის პორტფელი 130 მლნ ლარით გაიზარდა და წლის ბოლოს დაახლოებით 300 მლნ ლარი შეადგინა. 2022 წლის განმავლობაში ანაზღაურებული ზარალის მოცულობამ 420,000 ლარამდე შეადგინა.

2022 წლის გაზაფხულიდან კომპანიაში დაინერგა სრულიად ახალი სადაზღვევო პროდუქტი — ავტოდაზღვევა, რომელიც, თავისი შინაარსით, მორგებულია მომხმარებლებსა და ავტოსესხის პროდუქტის საჭიროებებზე. ამ მიმართულებით დაზღვევის პორტფელი 12 მლნ ლარს შეადგენს, კლიენტთა რაოდენობა კი 1,100-ს აღემატება.

2022 წლის ივლისიდან გაფართოვდა „ფეი ბოქსების“ ქსელი, რამაც საშუალება მისცა კომპანიას 500 ლარამდე ტრანზაქციები სრულად გადმოეტანა სალაროებიდან. განიტვირთა სალაროებთან რიგები და მნიშვნელოვნად გაუმჯობესდა მომხმარებელთა მომსახურების პროცესი.

მომხმარებლებისა და პროცესების ხარისხის მიმართ „კრისტალის“ მიერ გამოჩენილმა მუდმივმა ყურადღებამ სათანადო შედეგი გამოიღო. 2022 წელს ACT-ის მიერ ჩატარებული ბრენდისა და ბაზრის კვლევის მიხედვით, „კრისტალი“ მსხვილ სისტემურ ბანკებს შორის წამყვან პოზიციას იკავებს: კომპანიის მომხმარებელთა კმაყოფილების საშუალო ქულა 10 ქულიანი სკალიდან 9.3-ს აღწევს.

ლიზინგი

ლიზინგი სს „მისო კრისტალის“ სტრატეგიული მიმართულებაა, რომელიც 2020 წლიდან წარმატებით ვითარდება. დღეისათვის ლიზინგის ჯამური პორტფელი 10 მლნ ლარს შეადგენს და 250 მომხმარებელს მოიცავს. მომხმარებელთა ძირითადი ნაწილი მეწარმე იურიდიული პირია.

2022 წლის განმავლობაში პორტფელის ზრდამ 74% შეადგინა. პორტფელში, ძირითადად, კონცენტრირებულია შემდეგი სექტორები: მშენებლობა, ტრანსპორტი და ლოგისტიკა, წარმოება, სოფლის მეურნეობა. ამ უკანასკნელის განვითარებას მნიშვნელოვნად შეუწყო ხელი სოფლის განვითარების სააგენტოს მიერ მართულმა იაფი აგროლიზინგის პროგრამამ.

გასული წლის განმავლობაში მომგებიანობამ (yield) 26.4% შეადგინა. ასევე მკვეთრად გაუმჯობესდა საოპერაციო ხარჯების კოეფიციენტი და ეფექტიანობა. „კრისტალმა“ გახსნა წარმომადგენლობა ქალაქ ბათუმში, ასევე იგეგმება შესვლა სხვადასხვა რეგიონში. 2023 წელს კომპანიის ამოცანაა, თბილისსა და ბათუმთან ერთად, ქუთაისშიც იყოს წარმოდგენილი.

პორტფელის ზრდასთან ერთად, მიღწეულ იქნა პორტფელის ხარისხის დაგეგმილი პარამეტრებიც. NPL-ი (PAR 90+რესტრუქტურიზებული) 5.5%-ს შეადგენს. განვითარდა შეწყვეტილი კონტრაქტების რემარკეტინგის პროცესი. შედეგად, აღნიშნული ოპერაციების ჯამური დანაკარგი ნულს უტოლდება.

ინვესტორებთან ურთიერთობა და დაფინანსება

2022 წელს პანდემიის ეფექტს დაერთო რეგიონული არასტაბილურობა, ომი უკრაინაში და გაზრდილი ინფლაციური წნეხი. ეს ყოველივე ზიანს აყენებდა ქვეყნის იმიჯს, რაც ავტომატურად აისახებოდა საქართველოში პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების დინამიკაზე. გამოწვევების საპასუხოდ, „კრისტალის“ გუნდმა გადაწყვიტა ყოველთვიურად მოემზადებინა და პარტნიორებისათვის მიეწოდებინა სანდო მასალა მიმდინარე პოლიტიკური და ეკონომიკური მოვლენების, ასევე „კრისტალის“ ფინანსური და საოპერაციო შედეგების შესახებ. ამგვარმა გამჭვირვალე მიდგომამ შედეგი გამოიღო და წლის განმავლობაში გუნდმა დაფინანსების არათუ შენარჩუნება, არამედ გაზრდა და ახალი პარტნიორების მოზიდვაც შეძლო.

2022 წელს შესრულდა 24 ტრანზაქცია, ჯამში 238.3 მლნ ლარის მოცულობით, აქედან:

- 6 — საერთაშორისო პარტნიორთან (100.3 მლნ ლარი)
- 18 — ადგილობრივ ბანკთან (138 მლნ ლარი).

ვალუტების თანაფარდობამ კი 82% ლარი და 18% აშშ დოლარი შეადგინა.

პარალელურად, „კრისტალს“ არ შეუწყვეტია დამატებითი დაფინანსების წყაროების მოძიება და კაპიტალის ბაზარზე აქტიურად მუშაობა. საბროკერო სააგენტო Galt & Taggart-თან თანამშრომლობით, კომპანიამ 25 მლნ ლარის მოცულობის ტრანზაქციაზე მუშაობა დაიწყო. აღნიშნული ტრანზაქცია „კრისტალისათვის“ რიგით მე-3 გარიგება იყო, რამაც მას ადგილობრივ ბაზარზე სანდოობა შემატა და გაზარდა მისით დაინტერესება. საბოლოოდ, შეთანხმება აზიის განვითარების ბანკსა (ADB) და საქართველოს ბანკს შორის შედგა. მათი თანამონაწილეობა, შესაბამისად, 75%-ითა და 25%-ით განისაზღვრა. აღნიშნული ტრანზაქციის მიმართ ინტერესს აღძრავდა ისიც, რომ ეს იყო პირველი გარიგება, რომელიც „კრისტალსა“ და ADB-ს შორის დაიდო. გარდა ამისა, გამოიცა სპეციალური დანიშნულების ობლიგაციები, კერძოდ, ქალი მეწარმეების დაფინანსების გასაძლიერებლად. ტრანზაქციის დასრულების თარიღად 2023 წლის 8 თებერვალი განისაზღვრა.

დაფინანსების ზემოაღნიშნული წყაროების (ადგილობრივი ბანკები, საერთაშორისო პარტნიორები, კაპიტალის ბაზარი) გარდა, „კრისტალის“ გუნდმა ალტერნატიული დაფინანსების არხის განვითარება დაისახა მიზნად. ვიდრე კომპანია მიკრობანკის სტატუსსა და დეპოზიტების მიღების უფლებას მოიპოვებდა, დაიგეგმა მომხმარებლისათვის თამასუქის პროდუქტის შეთავაზება, რაც ამ მიმართულებით წარმატებით შესრულებული სამუშაოების შემდეგ 2022 წლის მე-4 კვარტალში ოფიციალურად დაინერგა.

გართულებული საერთაშორისო სიტუაციის ფონზე, „კრისტალმა“ გამოწვევებს ჯეროვნად უპასუხა და წელიწადი, საერთაშორისო სარეიტინგო სააგენტო FITCH RATINGS-ის შეფასებით, სტაბილურად დაასრულა. სააგენტოსთან პარტნიორობა 2017 წლიდან აქტიურად მიმდინარეობს და ამ ხნის განმავლობაში მხარეებმა ნდობაზე დაფუძნებული, მტკიცე თანამშრომლობა განავითარეს.

2022 წელს განხორციელებული ტრანზაქციები

FMO Finance for Development

BlueOrchard

symbiotics

Developing World Markets

Triodos Investment Management

TBC BANK

PASHA Bank

BASISBANK

2022 წლის ტექნიკური დახმარება

დაფინანსების პროცესის პარალელურად, გუნდმა ტექნიკური დახმარების მიმართულებითაც იმუშავა. წლის დასაწყისიდან მთავარი აქცენტი საბანკო ტრანსფორმაციის პროექტის მხარდაჭერაზე გაკეთდა და საzგრანტო პროგრამების მიზნობრიობაც სწორედ საბანკო საჭიროებებით განისაზღვრა. ამ მიმართულებით მნიშვნელოვანი შეთანხმება შედგა ჰოლანდიის განვითარების ბანკთან (FMO), რომლის ფარგლებშიც 200,000 ევროს მოცულობის 2-წლიანი კონტრაქტი გაფორმდა. შეთანხმება საბანკო ტრანსფორმაციასთან დაკავშირებული პროექტების თანადაფინანსებას ითვალისწინებს.

მნიშვნელოვანი რისკები და განუსაზღვრელობა 2022 წელს

რისკის მართვის გამართული და ეფექტიანი სისტემის ჩამოყალიბება, რომელიც საერთაშორისო სტანდარტებსა და საუკეთესო პრაქტიკაზე იქნება დაფუძნებული, კომპანიის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი მიზანია. რისკის მართვის გაუმჯობესების მიმართულებით 2022 წელს კომპანიამ შემდეგი ნაბიჯები გადადგა:

საკრედიტო რისკის მართვა

- 2022 წელს მნიშვნელოვნად შეიცვალა კომპანიის რისკის მადა, რაც საკრედიტო პორტფელის ხარისხის გაუმჯობესებას უზრუნველყოფს.

- მონაცემებზე დამყარებული გადაწყვეტილების ინსტრუმენტების დანერგვის შედეგად, გაძლიერდა კომპანიის ანდერაიტინგის მიმართულება. აღნიშნული ინსტრუმენტები ემყარება როგორც ექსპერტულ ცოდნას, ისე მონაცემებს, რაც საკრედიტო რისკის მართვის პროცესში კრიტიკულად მნიშვნელოვანია.

- პორტფელური რისკების მიმართულება მონაცემებსა და სტატისტიკურ ანალიზზე დამყარებულ გადაწყვეტილებებზე გაცილებით მეტად გახდა ორიენტირებული. პორტფელის ანალიზის პროცესი მნიშვნელოვნად განახლდა და გაცილებით ინფორმაციული გახდა, რაც ხელს უწყობს რისკის უკეთ იდენტიფიცირებას.

- მოსალოდნელი საკრედიტო დანაკარგების დათვლის მოდელი IFRS-9 მოთხოვნების შესაბამისად დაიხვეწა. განახლებული მოდელი საშუალებას აძლევს კომპანიას გაცილებით მაღალი სიზუსტით დათვალოს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი და უზრუნველყოს მისი პრევენცია.

- განახლდა საკრედიტო პორტფელის კონცენტრაციის (დივერსიფიკაციის) ლიმიტები, რათა თავიდან იქნეს აცილებული კონცენტრაციის რისკი; ეს კი, თავის მხრივ, პორტფელის სტაბილურ მართვას უზრუნველყოფს.

- შეიქმნა კონტრაგენტის რისკის მართვის პოლიტიკა, რომელიც კონტრაგენტის რისკის შეფასებასა და მონიტორინგს, შესაბამისი ლიმიტების მართვას უზრუნველყოფს.

საოპერაციო რისკის მართვა

- 2022 წელს დაინერგა რისკის თვითშეფასება (RSA). აღნიშნული ინსტრუმენტი საშუალებას აძლევს კომპანიას შეაფასოს კრიტიკულ ბიზნესპროცესებში არსებული კონტროლის მექანიზმების ეფექტიანობა და სისუსტეები.

- დაინერგა მნიშვნელოვანი რისკების ინდიკატორები (KRI), რაც საშუალებას აძლევს კომპანიას ადრეულ ეტაპზევე მოახდინოს მოსალოდნელი რისკების იდენტიფიკაცია და პრევენცია.

- დაინერგა ახალი რისკების მართვის პროცესი (NRA), რომელიც ხელს უწყობს ახალ პროდუქტებთან, არხებსა თუ პროცესებთან დაკავშირებული მოსალოდნელი რისკების წინასწარ განსაზღვრასა და შესაბამისი კონტროლის მექანიზმების დანერგვას.

- განახლდა უკვე გამოვლენილი რისკების მონაცემთა ბაზა (RED). შედეგად, შეგროვებული მონაცემები გაცილებით უფრო ინფორმაციული გახდა ბიზნესპროცესებში კონტროლის მექანიზმების გასაძლიერებლად.

- განახლდა ბიზნესუწყვეტობის გეგმა (BCP), რომელიც საჭიროა კრიტიკულ სიტუაციაში ბიზნესპროცესების უწყვეტობის შესანარჩუნებლად და რომელმაც კომპანიაში არსებული ყველა კრიტიკული ბიზნესპროცესი მოიცვა.

შესაბამისობის რისკის მართვა
რისკის მიტიგაცია

- 2022 წელს განახლდა შესაბამისობის რისკის მართვის პოლიტიკა, რომელიც უზრუნველყოფს კომპანიის სამეთვალყურეო საბჭოს ხედვის დანერგვას კომპანიის მასშტაბით, რაც, თავის მხრივ, ქმნის შესაბამისობის რისკის მართვის ჩარჩოს.

- შესაბამისობის რისკის მართვაში მნიშვნელოვანი ადგილი უჭირავს ფულის გათეთრებისა და ტერორიზმის წინააღმდეგ ბრძოლის რეგულაციასთან შესაბამისობას. 2022 წელს კომპანიამ მნიშვნელოვნად გააუმჯობესა აღნიშნული პროცესი, გაითვალისწინა რა რეგულატორის რეკომენდაციები. განახლდა პროცედურები, დაიხვეწა პროცესები და გაუმჯობესდა პროცესის ტექნიკური მხარდაჭერა.

- შესაბამისობის შესახებ ყოველკვარტალური ანგარიში რეგულარულად წარედგინება სამეთვალყურეო საბჭოს.

ლიკვიდობის რისკის მართვა

- 2022 წელს განახლდა ლიკვიდობის მართვის პოლიტიკა, რომელშიც მკაფიოდ გაიწერა ყველა შესაძლო ფაქტორი, რომელიც ლიკვიდობაზე ზემოქმედებს, ასევე განისაზღვრა პრევენციის მექანიზმები.

- კომპანია რეგულარულად ამზადებს სტრესტესტებს და გეგმავს შესაბამის ნაბიჯებს.

- ერთ წყაროზე დამოკიდებულების თავიდან ასარიდებლად, კომპანიას დადგენილი აქვს დაფინანსების წყაროს კონცენტრაციის ლიმიტი, რომელიც მთლიანი ვალდებულების 20%-ს შეადგენს.

- აღნიშნული რისკის მართვის ეფექტიანი ორგანოა ALCO-ს კომიტეტი, რომელიც 2023 წელს სამეთვალყურეო საბჭოს დაქვემდებარებიდან მენეჯმენტის დაქვემდებარებაში გადავა. ეს კი უზრუნველყოფს კომიტეტის მოქნილობას და ხელს შეუწყობს მენეჯმენტის მიერ სწრაფ რეაგირებას.

- 2022 წელს კომპანიაში მნიშვნელოვანი სტრუქტურული ცვლილება განხორციელდა: რისკების დირექტორატში შეიქმნა შესაბამისი სტრუქტურული ერთეული. მოცემული ცვლილებით, მენეჯმენტმა ლიკვიდობის რისკის მართვის პროცესში სამი დონის დაცვის მექანიზმი დანერგა.

სავალუტო რისკის მართვა

- დამტკიცდა ღია პოზიციის +-10%-იანი ლიმიტი, რომელიც რისკის შეზღუდვას უზრუნველყოფს.

- 2022 წელს დაინერგა VAR-მეთოდი, რომელიც მოსალოდნელი დანაკარგების დაზუსტებულ კალკულაციას მოიცავს.

საპროცენტო განაკვეთის რისკის მართვა

- 2022 წელს კომპანიამ ვადიანობის გადაფასების გაზომვის ინსტრუმენტი (maturity repricing gap) დანერგა, რომელიც 12 თვის მოსალოდნელი ზარალის დათვლისა და შესაბამისი ნაბიჯების დაგეგმვის საშუალებას იძლევა.

კაპიტალის ადეკვატურობის რისკის მართვა

- 2022 წელს კომპანიამ დანერგა კაპიტალის ადეკვატურობის მართვის პოლიტიკა, განისაზღვრა შესაბამისი უფლებამოსილებები და პასუხისმგებელი მიმართულებები.

- პოლიტიკასთან ერთად, შემუშავდა კაპიტალის სტრესტესტი, რომელიც სხვადასხვა მაკროფაქტორისა და ბიზნესშედეგის კაპიტალზე ზეგავლენის წინასწარ გაანალიზებისა და შესაბამისი ნაბიჯების დაგეგმვის საშუალებას იძლევა.

- 2022 წელს კომპანიაში მნიშვნელოვანი სტრუქტურული ცვლილება განხორციელდა: რისკების დირექტორატში შეიქმნა შესაბამისი სტრუქტურული ერთეული, რომელიც ლიკვიდობის, სავალუტო, საპროცენტო და კაპიტალის ადეკვატურობის რისკის მართვის პროცესში დაცვის მეორე ხაზს წარმოადგენს. აღნიშნული ცვლილებით, მენეჯმენტმა რისკის მართვის ყველა ზემოხსენებულ პროცესში სამი დონის დაცვის მექანიზმი დანერგა.

კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობა

2022 წლის განმავლობაში განხორციელებული მნიშვნელოვანი პროექტები:

ქართველი ქალი მეწარმეებისა და ახალგაზრდების გაძლიერება და მხარდაჭერა

„კრისტალის“ მიერ 2020 წელს USAID Georgia-სთან პარტნიორობითა და ჰოლანდიელებთან ერთად **წამოწყებული საქართველოს ქალთა გაძლიერების მისიის (Buzz Georgia) ფარგლებში მთელი საქართველოს მასშტაბით უკვე 1,300 ქალი გაძლიერდა.**

- 1,300 მეწარმე ქალის პიროვნული და სამეწარმეო უნარების გაზრდითა და მოტივირებით გავაძლიერეთ 1,500 ქართული ოჯახი, 5,000-მდე მათი ოჯახის წევრი, 30-მდე სოფელი და ქალაქი და ამგვარად ხელი შევუწყვეთ ადგილობრივი დოვლათის შექმნასა და ზრდას საქართველოს რეგიონებში.

- მთელი საქართველოს მასშტაბით ჩატარდა 30-მდე ტრენინგი როგორც დისტანციურად, ისე დასწრებულად; ძირითადად მოვიცავით დასავლეთ საქართველოს რეგიონები: იმერეთი, სამეგრელო, გურია, რაჭა და ლეჩხუმი.

- დატრენინგებულ მეწარმე ქალთაგან 100-მდე ქალმა მონაწილეობა მიიღო USAID-ის სა-ახალწლო-საშობაო გამოფენა-გაყიდვაში, რომელიც ყოველი წლის დეკემბერში ტარდება. მათ შეძლეს გაეყიდათ ათიათასობით ლარის პროდუქცია თბილისში არსებულ დედაენის ბაღში და ამასთანავე გაეცნოთ იგი ასობით მოსული სტუმრისა თუ დამთვალიერებლისათვის.

- YES-Georgia-ს პროექტის ახალგაზრდა მეწარმეთა სკოლაში 5625-მდე ახალგაზრდამ მიიღო მონაწილეობა (მათ შორის, 3,888 გოგონამ და 1,738 ბიჭმა). 1,500-მდე ახალგაზრდამ წარმატებით გაიარა მეწარმეობის ტრენინგ-კურსი; „კრისტალმა“ 96 ახალგაზრდა მეწარმე დააფინანსა (55 გოგონა და 41 ბიჭი), აღსანიშნავია, რომ 64 საწარმო უწყვეტად განაგრძობს წარმატებით საქმიანობას.

„კრისტალის“ გარემოსდაცვითი და სოციალური პასუხისმგებლობის სისტემის დახვეწა GGF-სთან თანამშრომლობით

- 2022 წელს „კრისტალის“ საერთაშორისო პარტნიორის — Finance in Motion/EFSE/GGF-ის ტექნიკური დახმარების ფარგლებში განხორციელდა „კრისტალის“ გარემოსდაცვითი და სოციალური (E&S) სისტემების, პოლიტიკის, ორგანიზაციული შესაძლებლობებისა და პროცედურების გეფ-ანალიზი; გადაიხედა მდგრად დაფინანსებასთან დაკავშირებული რეგულაციები; „კრისტალის“ სისუსტეებისა და შესაძლებლობების გათვალისწინებით, შე-მუშავდა სამოქმედო გეგმა და განხორციელების სტრატეგია.

- სამომავლოდ, სამოქმედო გეგმისა და სტრატეგიის განხორციელება საშუალებას მისცემს „კრისტალს“ დანერგოს მდგრადობის ყოვლისმომცველი ჩარჩო და დააკმაყოფილოს გა-რემოსდაცვითი და სოციალური მართვის სისტემის უნივერსალური სტანდარტები.

DWM-სთან და MSC MicroSave Consulting-სთან წარმატებული თანამშრომლობა

პარტნიორობის ფარგლებში განისაზღვრა კლიმატზე ზემოქმედების შეფასებისა და ეკოლო-გიური რისკის მართვის მიმართულებით არსებული ხარვეზები, ასევე შემუშავდა ძირითადი რეკომენდაციები.

წარმატებული თანამშრომლობა გერმანულ ფონდ „შპარკასესთან“

აქტიურად დავიწყეთ თანამშრომლობა ჩვენს ერთ-ერთ უცხოელ პარტნიორთან — გერმანული განვითარების საერთაშორისო ფონდთან **German Sparkassenstiftung**. თანამშრომლობა მიზნად ისახავს „კრისტალის“ მწვანე და მდგრადი დაფინანსების კომპასის შესაძლებლობების განხილვასა და დანერგვას, მწვანე დაფინანსების სპიდომეტრისა და დაფინანსების საუკეთესო პრაქტიკების გაცნობას. განხორციელდა მდგრადი დაფინანსების იმპლემენტაციის შეფასება და სამომავლო სტრატეგიის განსაზღვრა.

„კრისტალის“ მწვანე პროდუქტების/მწვანე დაფინანსების ფარგლებში:

2022 წლის განმავლობაში დაზოგილ იქნა:

- 3,136,905 (KWH) ენერგია
- გარემოსთვის არიდებულ იქნა 464,119 კგ. CO2

საგანმანათლებლო ღონისძიებები:

2022 წლის ფულის გლობალური კვირეულის ფარგლებში კომპანიამ პარტნიორი უნივერსიტეტების სტუდენტების, სტაჟირების პროგრამაში მონაწილე ახალგაზრდებისა და გაყიდვების გუნდის წევრების ცნობიერების ამაღლების მიზნით, ჩაატარა ტრენინგები დაზოგვის მნიშვნელობის, ფულის დამცავი ნიშნების, კუპიურების შესამოწმებლად საჭირო ტექნიკებსა და ხელსაწყოების მოხმარების შესახებ, რაც მნიშვნელოვნად დაეხმარება მათ ყალბი ფულის ამოცნობასა და შესაბამისი პრევენციული ზომების მიღებაში.

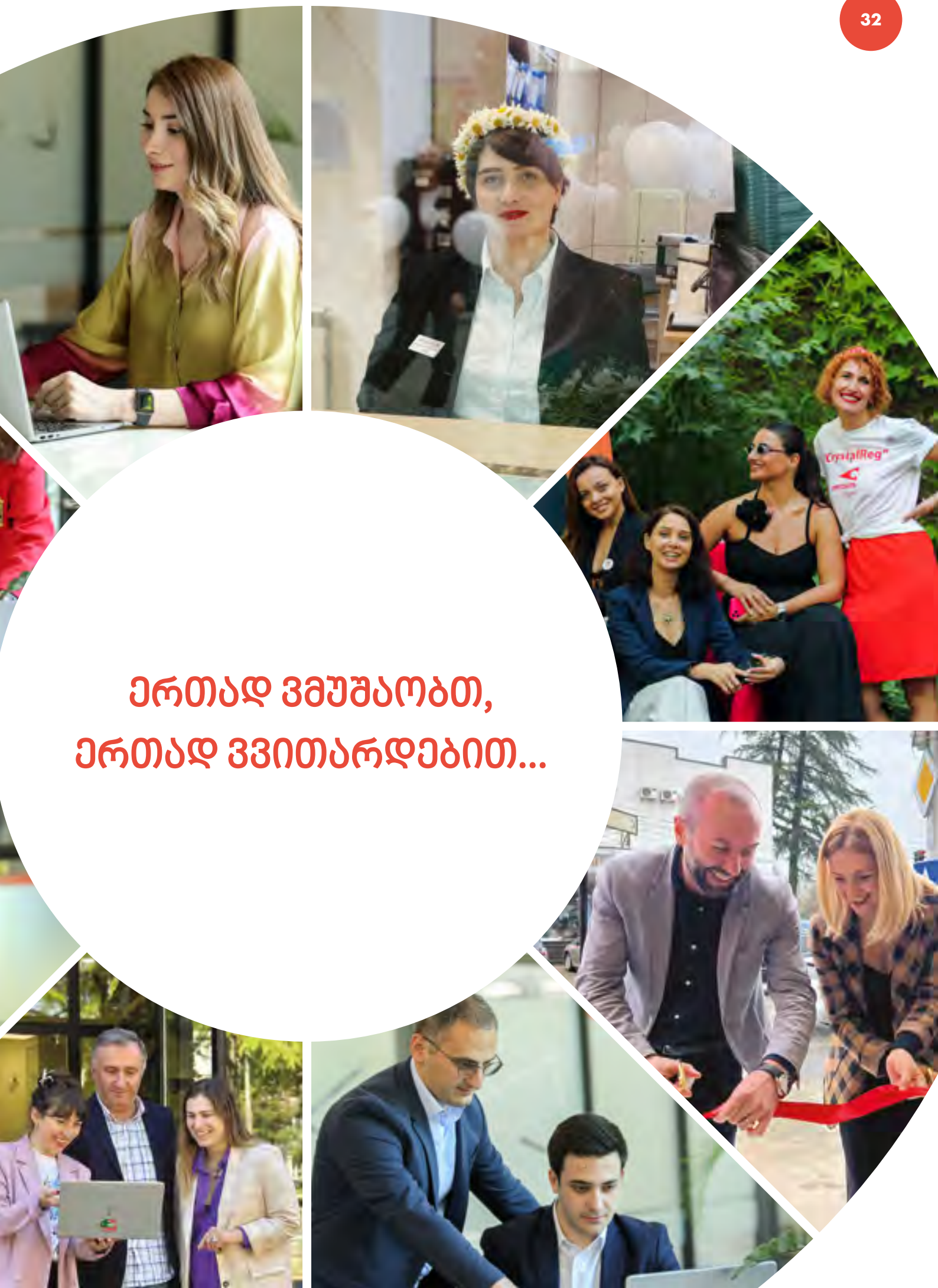

ერთად ვმუშაობთ,
ერთად ვვითარდებით...

ადამიანები ჩვენს ორგანიზაციაში

„კრისტალის“ სოციალური პასუხისმგებლობა დასაქმებულების მიმართ ჯანსაღ, უსაფრთხო, ნდობაზე დაფუძნებულ ურთიერთობასა და საქმიან დამოკიდებულებაში გამოიხატება. კომპანია მუდმივად ცდილობს შექმნას იმგვარი გარემო, რომელშიც თანამშრომლებს კონკურენტუნარიან და ღირსეულ სამუშაო პირობებში თავიანთი თავის გამოვლენის, ჩართულობის, პროფესიული და პიროვნული ზრდის შესაძლებლობა მიეცემათ.

2022 წელი კომპანიისათვის განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი იყო ტალანტების განვითარებისა და მართვის მიმართულებით. ბაზარზე არსებული კონკურენტული გარემოს მიუხედავად, კომპანიამ მნიშვნელოვანი ნაბიჯები გადადგა როგორც HR-მიმართულების საქმიანობის გაუმჯობესების, ისე თანამშრომლებზე ზრუნვის კუთხით.

- 2022 წელი კომპანიამ 1,051 დასაქმებულით დაასრულა.

- 2022 წლის განმავლობაში ეფექტიანად წარიმართა რეკრუტინგის პროცესი. ამ მხრივ, წელიწადი რეკორდული აღმოჩნდა. 2022 წელს „კრისტალის“ გუნდს 395 თანამშრომელი შემოუერთდა: აქედან 122 ახალ პოზიციაზე, 273 კი ყოფილი თანამშრომლის ადგილზე დასაქმდა. რეკრუტინგის პროცესის სწორად მართვის შედეგად, ღია პოზიციები 23%-ით შიდა რესურსით შეივსო, რაც ცალსახად მიუთითებს, რომ „კრისტალში“ კარიერული ზრდისა და განვითარების შესაძლებლობა ყველა თანამშრომელს თანაბრად აქვს.

- კომპანია სტრატეგიის დონეზე იზიარებს გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნებს. იგი ხელს უწყობს „ინკლუზიური, თანასწორი განათლების უზრუნველყოფას და უწყვეტი სწავლის შესაძლებლობის შექმნას ყველასათვის“ (SDG4). კომპანიაში შემუშავებულია სწავლების ისეთი მექანიზმი, რომელიც თანამშრომლებს ეხმარება მოკლე დროში შეძლონ როგორც ბიზნესპროცესებთან, ისე გუნდთან ადაპტაცია და პროფესიული ზრდა. ამ მიზნით, კომპანიაში მოქმედებს სხვადასხვა სახის სასწავლო პროგრამა, რომლებიც ჩვენი გუნდის წევრებს კარიერული განვითარების თანაბარ შესაძლებლობას აძლევს. 2022 წელს როგორც სათავო ოფისის, ისე საფილიალო ქსელის თანამშრომლებისათვის არაერთი ტრენინგი და ვებინარი ჩატარდა. მთლიანობაში, საბაზისო ტრენინგი — 232-მა, ხოლო სხვადასხვა სასწავლო ტრენინგი 435-თანამშრომელმა გაიარა; 98 მენეჯერს ჩაუტარდა ლიდერული უნარების განვითარების ტრენინგი; 1000-ზე მეტი თანამშრომელი დაესწრო სხვადასხვა სახის ცნობიერების ასამაღლებელ ვებინარს ინფორმაციული და შრომის უსაფრთხოების მიმართულებით.

- გაიმართა „კრისტალის“ ოლიმპიადის გამარჯვებულების დაჯილდოება. სამოტივაციო სისტემა ითვალისწინებდა მოტივირების როგორც მატერიალურ, ისე არამატერიალურ კომპონენტს. ოლიმპიადის ფარგლებში, გაყიდვების გუნდები და ინდივიდები კონკურენციის რეჟიმში ეჯიბრებოდნენ ერთმანეთს. გამარჯვებულები იღებდნენ წამახალისებელ პრიზებს, ასევე მენეჯმენტის აღიარებას. წლის განმავლობაში კონკურსის ფარგლებში მთლიანობაში 70-მდე ოფიცერი და 40-მდე ფილიალი დაჯილდოვდა.

- 2022 წელს პირველად ჩატარდა სამოტივაციო პროექტი „იდეების რალი“, რომლის მიზანი თანამშრომლების იმ ახალი იდეებისა და ინიციატივების გამოვლენა იყო, რომლებიც კომპანიის განვითარებისაკენ იყო მიმართული. დაჯილდოვდა 5 გამარჯვებული პროექტი, რომელთა პრაქტიკაში დანერგვა კომპანიამ უკვე დაიწყო.

- „კრისტალი“ როგორც განვითარების პლატფორმა საფინანსო სექტორით დაინტერესებულ ახალგაზრდებს პროფესიული ზრდის, განვითარებისა და შემდგომში ღირსეული დასაქმების შესაძლებლობას აძლევს. ამ მიზნით, კომპანიაში მოქმედი სტაჟირების პროგრამის ფარგლებში, გასულ წელს 160-ზე მეტმა ადამიანმა გაიარა გადამზადება, 70-მდე სტაჟიორი კი კომპანიაში სხვადასხვა პოზიციაზე დასაქმდა. აღნიშნული პროექტი ერთ-ერთი ძირითადი წყაროა ახალი ტალანტების მოძიებისა და კომპანიის საკადრო რესურსის შევსების კუთხით.

- „კრისტალი“ რეგიონის მასშტაბით მიკროსაფინანსო სეგმენტში ერთ-ერთი წამყვანი საფინანსო ინსტიტუტია. შესაბამისად, სტაჟირებისა და გამოცდილების გაზიარების მიზნით კომპანიას არამხოლოდ ადგილობრივი და საერთაშორისო სასწავლებლები მიმართავენ. კომპანიის მიერ განხორციელებული რეფორმებისა და მიღწევების გასაცნობად 2022 წელს „კრისტალს“ ალბანეთის, ყაზახეთისა და უზბეკეთის დელეგაცია სტუმრობდა. გამორჩეული იყო ვენეციის უნივერსიტეტის სტუდენტების სტაჟირება: კომპანია მათ სამი თვის განმავლობაში მასპინძლობდა და დახმარებას უწევდა როგორც უნივერსიტეტში მიღებული თეორიული ცოდნის პრაქტიკულად გაანალიზებაში, ისე კვალიფიკაციის ამაღლებასა და პროფესიული უნარ-ჩვევების გამომუშავებაში.

- სტაჟირების პროგრამაში ახალგაზრდების აქტიურად ჩაბმის მიზნით, კომპანია ქვეყნის უმაღლეს სასწავლებლებთან თანამშრომლობს და რეგულარულად მართავს საინფორმაციო-გაცნობით შეხვედრებს სტუდენტებთან, მათ შორის, რეგიონებშიც. აღსანიშნავია ისიც, რომ გასულ წელს თანამშრომლობის მემორანდუმი 4 უნივერსიტეტთან გაფორმდა.

- 2022 წელს კომპანიამ მონაწილეობა მიიღო ადგილობრივი და საერთაშორისო ორგანიზაციების მიერ ორგანიზებულ ფორუმში.

- წლის განმავლობაში კომპანია განსაკუთრებულ ყურადღებას უთმობდა საფილიალო ქსელის თანამშრომლების ანაზღაურებას, რაც დიდწილად აისახება მათ მოტივაციასა და კომპანიის მიმართ ერთგულებაზე. ამ მიზნით განახლდა საბონუსე და სახელფასო სქემები 11 პოზიციისთვის. მთლიანობაში, განახლება 299 თანამშრომელს შეეხო.

- განხორციელდა თანამშრომელთა სასწავლო გასვლითი ღონისძიებები, რომელთა ფარგლებში გამოვლინდნენ და დაჯილდოვდნენ საუკეთესო თანამშრომლები. 45 თანამშრომელს მადლობის სიგელი გადაეცა.

ინფორმაციული ტექნოლოგიები

ფოტოს ავტორი: აჩი გეგენავა

კომპანიას ერთ-ერთ სტრატეგიულ მიზნად მიკრობანკად ტრანსფორმაცია აქვს დასახული. შესაბამისად, 2022 წელს „კრისტალმა“ კვლავ განაგრძო აღნიშნული მიმართულებით ნაბიჯების გადადგმა: ძირითადი ოპერაციული და საკრედიტო სისტემის განვითარება, ახალი სერვისების, პროგრამული უზრუნველყოფისა და პროდუქტების დანერგვა. განახლდა ციფრული ტრანსფორმაციის სტრატეგია, განისაზღვრა გრძელვადიანი გეგმა, შეთანხმდა ციფრული ტრანსფორმაციისათვის საჭირო ყველა პროექტი და პროცესი.

რეგულარულად ხდებოდა ძირითადი პროგრამული უზრუნველყოფის, ახალი პროექტების, „ქორ სისტემის“ განახლება და რეგულაციებთან მორგება. განხორციელდა რამდენიმე ძირეული ინფრასტრუქტურული გაუმჯობესება და ოპტიმიზაცია. წარმატებით განხორციელდა რამდენიმე კრიტიკული სისტემის ბიზნესუწყვეტობის პროცესის შემუშავება და ტესტირება.

ინფორმაციული ტექნოლოგიების ინფრასტრუქტურისა და ოპერაციების მიმართულება

2022 წლის პირველ ნახევარში ახალი სერვერული აპარატურის შეძენა და მონტაჟი განხორციელდა, რის შედეგადაც გაუმჯობესდა სერვისების მიწოდების წარმადობა და მათი ბიზნესუწყვეტობის ხარისხი. კომპანია აქტიურად მუშაობდა ღრუბლოვან ჰიბრიდულ სისტემებზე. 2022 წლის განმავლობაში ამ მიმართულებით გაუმჯობესება საკმაოდ მნიშვნელოვანი იყო; მოხდა საჭირო სერვისების მიგრაცია ღრუბლოვან და ჰიბრიდულ არქიტექტურაზე. განხორციელდა სისტემების ოპტიმიზაცია და ხარჯების შემცირება.

მიმდინარე წელს განახლდა კომპანიის სერვისდესკი და რამდენიმე კრიტიკული ინფრასტრუქტურული პროცესი. კომპანიაში დაინერგა პროგრამული უზრუნველყოფის მონიტორინგის პროექტი, რომლის მეშვეობითაც 95%-ით შემცირდა ინციდენტების რაოდენობა ერთ-ერთ კრიტიკულ მიმართულებაზე. დაინერგა ინფორმაციული ტექნოლოგიების განვითარებისათვის საჭირო სერვერული ინფრასტრუქტურა; განხორციელდა დატაცენტრებს შორის სერვერების მიგრაცია და ოპტიმიზაცია.

პროექტების მართვისა და ბიზნესანალიზის მიმართულება

2022 წელს კომპანიაში წარმატებით განხორციელდა 45-მდე სხვადასხვა ზომის პროექტი, მათ შორის, „კრისტალის“ ახალი კორპორაციული ვებგვერდი და ჩატბოტი, AML და შესაბამისობის მართვის ახალი სისტემის დანერგვა, გადასვლა კრედიტინფოს ახალ ვერსიაზე, თამასუქის პროდუქტის დანერგვა, პლანშეტით სესხის გაცემა, გარიგების მოდულის დანერგვა ნაღდი ოპერაციებისათვის და სხვა მრავალი.

აღსანიშნავია პროცესების ავტომატიზების კუთხით გადადგმული ნაბიჯები. გაუმჯობესდა 20-მდე სხვადასხვა ბიზნესპროცესი, მოხდა მათი დიგიტალიზაცია და ავტომატიზაცია. საგრძნობლად დაიხვეწა და განვითარდა ჩვენი განვადებებისა და სესხების პლატფორმა, რომლის გამოყენებაც კიდევ უფრო მოსახერხებელი, ეფექტიანი და დაცული გახდა. „კრისტალ ლიზინგის“ „ქორ სისტემის“ მიმართულებით მრავალი ცვლილება და პროექტი განხორციელდა, რაც სისტემის მომხმარებლებისათვის მუშაობის ოპტიმიზაციასა და სიახლეების დანერგვას უწყობს ხელს.

გადაიხედა პროექტების მართვის მეთოდოლოგია, დაინერგა პორტფელის მართვის პროცესი, განახლდა პროექტების მართვის მიდგომები და მოხდა მათი ოპტიმიზაცია. ჩატარდა IT-გუნდის ტრენინგი „ეჯაილ“ მეთოდოლოგიის შესახებ ცნობიერების ასამაღლებლად.

ინფორმაციული სისტემის უსაფრთხოების მიმართულება

დაინერგა და ადაპტირდა თანამედროვე ხელსაწყოები და სტანდარტები, რამაც გაზარდა ინფორმაციული უსაფრთხოების დონე. რეგულარულად ხორციელდება ახალი გადაწყვეტილებისა თუ პროგრამული უზრუნველყოფის ინფორმაციული უსაფრთხოების კუთხით შემოწმება, მხარდაჭერა და დანერგვა.

გაუმჯობესდა ინფორმაციული უსაფრთხოების ცნობიერების ასამაღლებელი პროგრამა, რაც მოიცავდა ტრენინგებს ყველა თანამშრომლისა და მიზნობრივი გუნდებისათვის. ჩატარდა მთლიანი პერსონალის ტესტირება, რამდენჯერმე მოეწყო შეტევის სიმულაცია.

განხორციელდა რისკების შეფასება ბიზნესპროცესების ჭრილში. შეფასდა იდენტიფიცირებული რისკები და მომზადდა სამოქმედო გეგმები. გადაიხედა და გაუმჯობესდა ინფორმაციულ უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული ყველა პროცედურა, პოლიტიკა და სტანდარტი. მოხდა არსებული დოკუმენტების განახლება და ახალი დოკუმენტების შედგენა.

2022 წელს მომზადდა კრიტიკული ინფრასტრუქტურის ავარიული აღდგენის გეგმები (DRP). აღნიშნული აქტივობის ფარგლებში მოეწყო რამდენიმე სცენარის რეალურ გარემოში ტესტირება. განხორციელდა სხვადასხვა კრიტიკულ ინფრასტრუქტურაზე შეღწევადობის ტესტირება და გაფართოვდა სისუსტეების სკანირების პროცესის არეალი.

პროგრამული უზრუნველყოფის განვითარების მიმართულება

მიმართულებამ მნიშვნელოვანი ძალისხმევა გასწია კომპანიის შიგნით დანერგილი სისტემების დასახვეწად და განსავითარებლად. განსაკუთრებით აღსანიშნავია სესხების პლატფორმის განვითარება და დახვეწა, რაც კომპანიისათვის ერთ-ერთი პრიორიტეტული და სტრატეგიული ამოცანაა. დაიხვეწა სესხების დამუშავებისა და პროცესინგის სისტემა; გადაწყვეტილების მიღების სისტემის — ციფრული პლატფორმა „აკიდოს“ განვითარებამ და დახვეწამ უზრუნველყო სესხის გაცემის პროცესის ავტომატიზაცია და სრული პროცესის დაჩქარება. განხორციელდა რამდენიმე პროექტი რეგულაციებთან შესაბამისობის უზრუნველსაყოფად.

პერიოდულად მიმდინარეობდა კრიტიკული სერვისებისა და პროგრამული უზრუნველყოფის ტექნიკური და ვერსიული განახლება, მათი რეგულაციებთან მორგება. განხორციელდა არქიტექტურული ცვლილებები, მოხდა სერვისების ნაწილის მიგრაცია.

დაიხვეწა და განვითარდა ბიზნესინტელიჯენსის სისტემა. მოხდა ახალი „ქორ სისტემის“ მორგება მარეგულირებელ და კომპანიის შიდა რეპორტინგის საჭიროებებზე.

პროგრამული უზრუნველყოფის ხარისხის მიმართულება

განხორციელდა კომპანიაში დანერგილი მრავალი გადაწყვეტილების, მათ შორის, საოპერაციო და საკრედიტო სისტემის სრული ტესტირების მრავალჯერადი იტერაცია. პროგრამული უზრუნველყოფის ხარისხის მართვის კუთხით, მნიშვნელოვან მიღწევად უნდა ჩაითვალოს ტესტირების ავტომატიზაციის პროცესის დაწყება. ავტომატიზაციის დანერგვა პროგრამული უზრუნველყოფის დეველოპმენტის სასიცოცხლო ციკლში უზრუნველყოფს პროდუქტის დასრულების (Time To market) სისწრაფეს და შეცდომების რისკის მინიმიზაციას. მიმართულების უმნიშვნელოვანეს ამოცანად 2023 წელს კომპანიაში ავტომატიზაციის დანერგვა დავისახეთ.

მმართველობითი ანგარიში

ჩვენი პასუხისმგებლობაა ამ წლიური ანგარიშის წარდგენა და აქციონერებისათვის აუდიტირებული ფინანსური ანგარიშგების მიწოდება. მიგვაჩნია, რომ წლიური ანგარიში და ფინანსური ანგარიში, მთლიანობაში, არის სამართლიანი, დაბალანსებული და გასაგები. იგი აქციონერებს აწვდის აუცილებელ ინფორმაციას კომპანიის პოზიციისა და საქმიანობის, ბიზნესმოდელისა და სტრატეგიის შესაფასებლად.

ფოტოს ავტორი: ანი გეგენავა

ეს ანგარიში შედგენილია ბუღალტრული აღრიცხვის, აუდიტისა და ანგარიშგების შესახებ საქართველოს კანონის მიხედვით და გაერთიანებული სამეფოს კორპორაციული მმართველობის კოდექსის გამჟღავნების სპეციფიკური მოთხოვნების შესაბამისად (იხილეთ დანართი N 1).

განცხადება მმართველობის საკითხებზე წინამდებარე ანგარიშის განუყოფელი ნაწილია. მასში აღწერილია კორპორაციული მართვის ძირითადი ასპექტები, მიმოხილულია მთავარი მიღწევები და გეგმები.

სამეთვალყურეო საბჭოს შემადგენლობა
2022 წელს ჩვენ დავიწყეთ სამეთვალყურეო საბჭოს დამოუკიდებელი წევრების შერჩევა, რის შედეგადაც სამი ახალი დამოუკიდებელი არააღმასრულებელი დირექტორი დაინიშნა. დამოუკიდებელი წევრების შემადგენლობა 4-მდე გაიზარდა, 3 წევრი კი დამფუძნებელ აქციონერთა და ინვესტორთა წარმომადგენელია. შერჩევა ეფუძნებოდა მკაფიოდ განსაზღვრულ კრიტერიუმებს, სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ შემუშავებულ უნარ-შესაძლებლობების მატრიცას. ახალი წევრების ექსპერტიზა მოიცავს, მათ შორის, საბანკო, „ფინტექ“ და სტრატეგიული HR-ის სფეროებს.

უფლებამოსილებათა დელეგირება
უფლებამოსილებათა გეგმის შემუშავებისა და დამტკიცების შედეგად, საზედამხედველო და აღმასრულებელი ფუნქციების გამიჯვნა გაიწერა და გამქვირვალე გახდა. აღნიშნულმა უზრუნველყო სიცხადე თითოეული მმართველობითი ერთეულის ფუნქციების შესახებ, ძირითად კორპორაციულ გადაწყვეტილებებთან მიმართებით. გადაწყვეტილების მიღების პროცესი შემუშავდა საუკეთესო კორპორაციული მართვის პრაქტიკის გათვალისწინებით, რომელიც შეესაბამება საქართველოს კომერციული ბანკების კორპორაციული მართვის კოდექსს.

სამეთვალყურეო საბჭოს ორგანიზაცია და მასალები
სამეთვალყურეო საბჭომ დაამტკიცა წლიური დღის წესრიგი, რომელიც მოიცავს საბჭოს რეგულარულ გადაწყვეტილებებს და საბჭოს რესურსებისა და დროის მაქსიმალურად ოპტიმალურ გამოყენებას უზრუნველყოფს.

საბჭოს აქტიური ჩართულობითა და კორპორაციული მართვის კონსულტანტის — Nestor Advisors-ის მხარდაჭერით, „კრისტალმა“ მნიშვნელოვნად გააუმჯობესა მენეჯმენტის ანგარიშებისა და საბჭოსა თუ კომიტეტის სხვა მასალის ხარისხი. მცირე გამონაკლისების გარდა, დაცული იყო მენეჯმენტის მიერ დოკუმენტების წარდგენისათვის განსაზღვრული ვადები. გარდა ამისა, საბჭომ გააძლიერა ბიუჯეტირების პროცესი და შემოიღო ფინანსური პროგნოზების ახალი წესი.

კომიტეტები
საბანკო ტრანსფორმაციისათვის მზადების პროცესში „კრისტალმა“ შეცვალა კომიტეტის სტრუქტურა და ის საუკეთესო საბანკო პრაქტიკას შეუსაბამა. ჩვენ შევამცირეთ საბჭოს კომიტეტების რაოდენობა. ქვემოთ შეგიძლიათ იხილოთ კომიტეტების თავმჯდომარეების მიერ მომზადებული მოკლე ანგარიშები. კომიტეტების განახლებული დებულებები უზრუნველყოფს აუდიტისა და რისკის კომიტეტებს შორის თანამშრომლობას. კომიტეტების შემადგენლობა იმგვარად შეიცვალა, რომ გაუმჯობესდა მათი დამოუკიდებლობისა და საბჭოს რესურსების გამოყენების ხარისხი. წარსულში საბჭოს ყველა წევრი ყველა კომიტეტის მუშაობაში მონაწილეობდა. საქართველოს კომერციული ბანკების კორპორაციული მართვის კოდექსის მიხედვით, არჩეულ იქნენ დამოუკიდებელი თავმჯდომარეები, რომლებიც პასუხისმგებელი არიან რისკების კომიტეტის, აუდიტის კომიტეტისა და ადამიანური რესურსების, კომპენსაციისა და ანაზღაურების კომიტეტის ეფექტიანი და მიუკერძოებელი საქმიანობისათვის.

საუკეთესო საბანკო სტანდარტების შესაბამისად, „კრისტალმა“ გადაწყვიტა აქტივებისა და ვალდებულებების კომიტეტი (ALCO) საბჭოდან მმართველ გუნდში გადაეტანა. აღნიშნული ცვლილება საბანკო ლიცენზიის მიღების შემდეგ შევა ძალაში. მიუხედავად იმისა, რომ ALCO-ს ყოველდღიურ ფუნქციებს მენეჯმენტი განახორციელებს, ზოგიერთი გადაწყვეტილება, რომელიც ვალდებულებების აღებას, დიდი ხარჯების გაწევასა და ძირითადი რისკის პარამეტრების განსაზღვრას უკავშირდება, რისკების კომიტეტსა და სამეთვალყურეო საბჭოს გადაეცემა.

კორპორაციული მდივანი
„კრისტალმა“ გააძლიერა კორპორაციული მდივნის როლი, რომელსაც ახლა აღნიშნული ფუნქციის შესრულებაზე სრულად ამ მიმართულებაზე ორიენტირებული და გამოცდილი პროფესიონალი ასრულებს, რომელმაც საჭირო შესაძლებლობის განვითარებისათვის შესაბამისი ტრენინგი გაიარა. კორპორაციული მდივნის მთავარი ფუნქციაა სამეთვალყურეო საბჭოსა და მმართველი გუნდის მხარდაჭერა კორპორაციული მართვის პრინციპების დაცვის უზრუნველყოფის გზით.

სამეთვალყურეო საბჭოს უფროსი დამოუკიდებელი წევრი
იმ ფაქტის დასაბალანსებლად, რომ სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე დამფუძნებელი და ყველაზე მსხვილი ინდივიდუალური აქციონერია, საბჭომ შექმნა უფროსი დამოუკიდებელი წევრის პოზიცია, რომელიც პოტენციური ინტერესთა კონფლიქტის თავიდან აცილებასა და აღმოფხვრაზეა პასუხისმგებელი. იგი მოქმედებს როგორც საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილე და უზრუნველყოფს მის მხარდაჭერას საბჭოს მიზნების განხორციელებაში. უფროს დამოუკიდებელ დირექტორს ეკისრება სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარის ფუნქცია იმ სიტუაციებში, როდესაც თავმჯდომარეს აქვს არსებული ან პოტენციური ინტერესთა კონფლიქტი.

სტრატეგია და პოლიტიკები
სამეთვალყურეო საბჭომ მიიღო შინაგანაწესი კორპორაციული სტრატეგიის შემუშავების, მისი რეგულარული გადახედვისა და საჭიროების შემთხვევაში ცვლილებების შეტანისათვის. მოეწყო გარე შეხვედრა სამეთვალყურეო საბჭოსა და გაფართოებული მმართველი გუნდის მონაწილეობით. პროცესის მხარდასაჭერად საბჭომ შექმნა სტრატეგიისა და საბანკო ტრანსფორმაციის საგანგებო/დროებითი მმართველი კომიტეტი. შედეგად, „კრისტალმა“ შეიმუშავა 2023-2025 წლების კორპორაციული სტრატეგია, საბანკო ტრანსფორმაციის საგზაო რუკის ჩათვლით. საქართველოს ეროვნული ბანკის მოთხოვნების შესაბამისად, მიღებულ იქნა რამდენიმე პოლიტიკა, ძირითადად, რისკის მართვის საკითხების შესახებ.

ESG-ის განვითარება
„კრისტალმა“ მიიღო ტექნიკური დახმარება Finance in Motion/EFSE/GGF გარემოსდაცვითი და სოციალური შედეგებისა და რისკების მართვის გასაძლიერებლად.

გარემოზე და სოციალური ზემოქმედების შეფასება ტარდება 2022 წლის E&S შედეგების შესაფასებლად. დასკვნები „კრისტალის“ 2022 წლის მდგრადობის ანგარიშში იქნება ხელმისაწვდომი.

Nestor Advisors-ის მიერ კორპორაციული მმართველობის რეკომენდაციების შესასრულებლად, საბჭომ კორპორაციული მართვის განვითარების პროგრამის (CGDP) საგანგებო/დროებითი კომიტეტი დააარსა. 2022 წელს CGDP კომიტეტმა დაასრულა 21 რეკომენდაციის შესრულება „კრისტალის“ კორპორაციული მმართველობის ყველა ასპექტთან დაკავშირებით.

შეფასება
სამეთვალყურეო საბჭო ატარებს ყოველწლიურ თვითშეფასებას, რომლის ფარგლებშიც აფასებს თავმჯდომარის, საბჭოს, ცალკეული წევრებისა და კომიტეტების მუშაობას. შედეგები ეცნობება წევრებს და აისახება უნარ-შესაძლებლობების მატრიცასა და სასწავლო გეგმაში. ყოველწლიური შეფასება ვრცელდება კორპორაციულ მდივანზე, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელსა და მმართველი გუნდის წევრებზე. საბჭოს ბოლო გარე შეფასება 2021 წელს მმართველობის კონსულტანტმა Nestor Advisors-მა ჩაატარა. ანალოგიური რიგითი გარე შეფასება 2024 წელს ჩატარდება.

გეგმები
2023 წელს ჩვენ ვგეგმავთ Nestor Advisors-ის მიერ გაცემული დანარჩენი რეკომენდაციების შესრულებას, როგორებიცაა AML და შესაბამისობის გაძლიერება, ინფორმაციული უსაფრთხოების დაცვის მეორე ხაზის შექმნა, შეტყობინების მექანიზმის გაძლიერება და დაკავშირებულ მხარეებს შორის გარიგებების სისტემის განახლება. პრიორიტეტი იქნება საბანკო ტრანსფორმაცია და დარჩენილი პოლიტიკების მიღება, ასევე ცვლილებების შეტანა წესდებასა და აქციონერთა შეთანხმებაში.

დაბოლოს, კორპორაციული სტრატეგიის დამტკიცების კვალობაზე, საბჭოს ახალი პრიორიტეტია აღმასრულებელი გუნდის შესაძლებლობებისა და კომპეტენციების შეფასება, მენეჯმენტის კრიტიკულ პოზიციებზე კადრების დაქირავება, ისე როგორც მთელი ორგანიზაციისათვის შედეგების მართვის ადეკვატური მექანიზმის შედგენა და კრიტიკული პოზიციებისათვის მემკვიდრეობითობის დაგეგმვა.

დასასრულ, მსურს მადლობა გადავუხადო სამეთვალყურეო საბჭოს, მმართველ გუნდს, შიდა აუდიტის დეპარტამენტის ხელმძღვანელსა და მის გუნდს, კორპორაციულ მდივანსა და ჩვენს გარე მრჩევლებს მხარდაჭერისათვის, შრომისმოყვარეობისა და პროფესიონალიზმისათვის.

პატივისცემით,
არჩილ ბაკურაძე
სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე

სამეთვალყურეო საბჭო

„კრისტალს“ ხელმძღვანელობს სამეთვალყურეო საბჭო, რომელსაც კომპანიის გრძელვადიანი წარმატების კოლექტიური პასუხისმგებლობა აკისრია.

სამეთვალყურეო საბჭო შედგება შვიდი წევრისაგან, მათ შორის არის ოთხი დამოუკიდებელი წევრი და ინვესტორის სამი წარმომადგენელი. წევრებს აქვთ ბიზნესის განვითარების, კორპორაციული მართვის, საბანკო საქმის/მიკროფინანსირების, ტექნოლოგიების, ინოვაციებისა და ადამიანური რესურსების განვითარების მდიდარი გამოცდილება.

თავმჯდომარე

საბჭოსა და თავმჯდომარის ფუნქციები ცალსახად გამიჯნულია მმართველი გუნდის პასუხისმგებლობებისაგან. თავმჯდომარე პასუხისმგებელია საბჭოს ხელმძღვანელობისა და მისი საქმიანობის ყველა ასპექტის ეფექტიანობისათვის. სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარის, არჩილ ბაკურაძის (საქართველო) მოვალეობები არსებითად არ შეცვლილა. იგი ფინანსისტი, მეწარმე და „კრისტალის“ დამფუძნებელია. იგი ფონდ „კრისტალის“ გამგეობის თავმჯდომარეა და რამდენიმე არასამეწარმეო ორგანიზაციის მართვაში მონაწილეობს. თავმჯდომარე საკუთარი დროის ნახევარზე მეტს „კრისტალს“ უთმობს, ხოლო მისი ფუნქციები და პასუხისმგებლობა რეგულირდება სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ დამტკიცებული პოლიტიკის შესაბამისი დოკუმენტით. თავმჯდომარეს ირჩევენ აქციონერები და იგი ანგარიშვალდებულია მათ წინაშე. თავმჯდომარის საქმიანობას, სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ ჩატარებული საქმიანობის შეფასების საფუძველზე, აფასებენ კომპანიის აქციონერები; საბჭოს რეკომენდაციით, აქციონერები ამტკიცებენ თავმჯდომარის შრომის ანაზღაურების ოდენობასა და მის ნებისმიერ ცვლილებას.

საბჭოს შემადგენლობა

„კრისტალი“ იყენებს სამეთვალყურეო საბჭოს პოლიტიკასა და პროცედურას, რომელიც მკაფიოდ განსაზღვრავს საბჭოს ვალდებულებებს, ფუნქციებსა და პასუხისმგებლობას, არეგულირებს მის საქმიანობას. იგი ადგენს პროცედურებს, კომუნიკაციის წესებს, უზრუნველყოფს ინტერესთა კონფლიქტის მართვას, განსაზღვრავს საბჭოს წევრების დანიშვნისა და გათავისუფლების წესებს.

სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები არიან (ანბანური თანამიმდევრობით): გიორგი არველაძე (საქართველო), დამოუკიდებელი წევრი და უფროსი დამოუკიდებელი დირექტორი, ხელმძღვანელობს სტრატეგიისა და საბანკო ტრანსფორმაციის საგანგებო/დროებით მმართველ კომიტეტს; მატანგი გოვრიშანკარი (ინდოეთი), დამოუკიდებელი წევრი, ხელმძღვანელობს ადამიანური რესურსების, კომპენსაციისა და ანაზღაურების კომიტეტს; იან დევინგაერტი (ბელგია), დანიშნული Incofin IM-ის მიერ; რობერტ სკოტ კოსმანი (აშშ), დამოუკიდებელი წევრი, ხელმძღვანელობს რისკების კომიტეტს; ალეემ რემტულა (აშშ), დანიშნული DWM-ის მიერ, ხელმძღვანელობს გარემოსდაცვით და სოციალურ კომიტეტს; ლილიტ გარაიანი (სომხეთი), დამოუკიდებელი წევრი, ხელმძღვანელობს შიდა აუდიტის კომიტეტს; სუმა სვამინათანი (აშშ), ალტერნატიული წევრი DWM-იდან.

სამეთვალყურეო საბჭოს მუშაობა

2022 წლის განმავლობაში სამეთვალყურეო საბჭომ გამართა 12 შეხვედრა: 1 უშუალო და 11 ვირტუალური. 2022 წელს სამეთვალყურეო საბჭოს თითოეული კომიტეტი შეიკრიბა:

- შიდა აუდიტის კომიტეტი — 3-ჯერ;
- აქტივებისა და ვალდებულებების კომიტეტი (ALCO) — 6-ჯერ;
- რისკების კომიტეტი — 2-ჯერ;
- გარემოსდაცვითი და სოციალური კომიტეტი — 1-ხელ;
- ადამიანური რესურსების, კომპენსაციისა და ანაზღაურების კომიტეტი — 2-ჯერ;
- კორპორაციული მართვის განვითარების პროგრამის (CGDP) საგანგებო/დროებითი კომიტეტი — 6-ჯერ;
- სტრატეგიისა და საბანკო ტრანსფორმაციის საგანგებო/დროებითი მმართველი კომიტეტი — 3-ჯერ.

სამეთვალყურეო საბჭო იღებს დეტალურ კვარტალურ ანგარიშს კომპანიის ძირითადი მაჩვენებლების შესახებ, მათ შორის, ფინანსური ანგარიშგების საბალანსო უწყისს. გარდა ამისა, სამეთვალყურეო საბჭო განიხილავს კვარტალურ ანგარიშს რისკების შესახებ. სამეთვალყურეო საბჭოს კომიტეტები ეცნობიან დეტალურ ანგარიშებს და განიხილავენ საკითხებს თავიანთი კომპეტენციების შესაბამისად. სამეთვალყურეო საბჭო რეგულარულად ახორციელებს კომპანიის წლიური სტრატეგიული გეგმის შესრულების მონიტორინგს. სამეთვალყურეო საბჭოს მთავარი დანიშნულებაა კომპანიის ეფექტიანი მართვისა და ზედამხედველობის უზრუნველყოფა; სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილებები შეეხება სტრატეგიულ საკითხებს, კომპანიის ზოგად სტრუქტურას, საბჭოს დონეზე არსებულ სტრატეგიებს, ფართომასშტაბიან პროექტებს, უფროსი ოფიცრების შეფასებასა და მოტივაციას, წლიური სტრატეგიული გეგმების დამტკიცებას, ფინანსურ პროგნოზებს, აქციონერებისათვის ისეთი სამოქმედო გეგმის შეთავაზებას, როგორებიცაა: დივიდენდების გაცემა, ახალი აქციების გამოშვება ხელმძღვანელობის წამახალისებელი გეგმის ფარგლებში, ცვლილება საბჭოს შემადგენლობაში და ა.შ.

ფოტოს ავტორი: აჩი გეგენავა

კორპორაციული მართვა

„კრისტალის“ კორპორაციული მართვა ხელს უწყობს კომპანიის მისიისა და გრძელვადიანი სტრატეგიის განხორციელებას. სამეთვალყურეო საბჭოს ფუნქციაა უზრუნველყოს კორპორაციული სტრატეგიის ყოველწლიური შეფასება და მომავალი წლის სტრატეგიულ გეგმებში მიზნების ასახვა. თითოეულ უფროს ოფიცერს შესასრულებლად განესაზღვრება ძირითადი და მეორეხარისხოვანი სტრატეგიული ამოცანები, რომლებიც მათი ცვლადი კომპენსაციის მნიშვნელოვანი საფუძველია. შედეგად, აღნიშნული ამოცანები გადაეცემა ბიზნეს ან სტრუქტურულ ერთეულებს, რომლებიც სამოქმედო გეგმებად გარდაიქმნება და იზომება შესრულების შეფასების მთავარი ინდიკატორებით. ეფექტიანი კორპორაციული მართვის მიზანია, საბჭომ უზრუნველყოს „კრისტალის“ მიერ მომხმარებელთა ინტერესებზე მორგებული და ადამიანებზე ორიენტირებული მიდგომების შენარჩუნება. ამ მიზნით საბჭო ახორციელებს მომხმარებელთა კმაყოფილებისა და თანამშრომელთა ჩართულობის კვლევას. დაბოლოს, სოციალური კომიტეტი ყოველწლიურად განიხილავს და აფასებს სოციალური გავლენის ხარისხს. „კრისტალს“ დანერგილი აქვს ინტერესთა კონფლიქტის მართვის მკაცრი პოლიტიკა, რომელიც რეგულირდება სამეთვალყურეო საბჭოს წესებითა და პროცედურებით და თანამშრომელთა ეთიკის კოდექსით. „კრისტალი“ მოწოდებულია, მაქსიმალურად შეუსაბამოს თავისი კორპორაციული მართვის სისტემის მოდელი გაერთიანებული სამეფოს კორპორაციული მართვის კოდექსის პრინციპებს, რომლის შესახებ დეტალური ანგარიში მოცემულია N1 დანართში.

სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები

არჩილ ბაკურაძე

სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე — სამეთვალყურეო საბჭოს, აგრეთვე აქტივებისა და ვალდებულებების კომიტეტის თავმჯდომარე. გახლდათ მიკროსაფინანსო ასოციაციის თავმჯდომარე, ამჟამად კი მისი გამგეობის წევრია. არჩილ ბაკურაძე არის ფონდ „კრისტალის“ გამგეობის თავმჯდომარე და მოღვაწეობს სხვადასხვა არაკომერციული ორგანიზაციის მმართველობაში. იგი ფლობს ლანკასტერის უნივერსიტეტის ბიზნესის ადმინისტრირების მაგისტრის ხარისხს (2004), არის ჯონ სმიტის ფონდის (2000) სტიპენდიატი და ჰოლანდიის დევნილთა ფონდის (Stichting Vluchteling) Van HeuvenGoedhart-ის სახელობის საერთაშორისო პრემიის ლაურეატი (2003).

გიორგი არველაძე

უფროსი დამოუკიდებელი წევრი — სს „მისო კრისტალში“ უკავია სამეთვალყურეო საბჭოს უფროსი დამოუკიდებელი წევრის პოზიცია; ამჟამად „კრისტალის“ სტრატეგიისა და საბანკო ტრანსფორმაციის საგანგებო/დროებით მმართველ კომიტეტს ხელმძღვანელობს. გიორგი არველაძე ქართველი ბიზნესმენია, რომელსაც საბანკო სფეროში საქმიანობის 20-წლიანი გამოცდილება აქვს. უძრავი ქონების, ტრანსპორტირებისა და ენერგეტიკის სექტორში სამეწარმეო საქმიანობის დაწყებამდე, იგი საქართველოს უმსხვილესი ბანკის — „თიბისი ბანკის“ მმართველი დირექტორი და არასაპროცენტო შემოსავლების, კვლევებისა და საბროკერო საქმიანობის მიმართულებას ხელმძღვანელობდა. მანამდე კი „ლიბერთი ბანკის“ — საქართველოში სიდიდით მე-3 ბანკის (650 ფილიალითა და 5,300-ზე მეტი თანამშრომლით) გენერალური დირექტორი იყო. მისი დირექტორობის პერიოდში ბანკმა შთამბეჭდავ შედეგებს მიაღწია და 2 წელიწადში წმინდა მოგების წლიურმა ზრდამ დაახლოებით 200% შეადგინა. გენერალურ დირექტორად დანიშვნამდე მას იმავე ბანკში გენერალური დირექტორის მოადგილის პოსტი ეკავა და სტრატეგიული პროექტების, ხაზინისა და კერძო ბანკინგის მიმართულებას ხელმძღვანელობდა (2009-2011); მოგვიანებით ასევე ეკავა საოპერაციო დირექტორის პოზიცია (2011-2013). 2009 წელს საქართველოში დაბრუნებამდე, იგი მუშაობდა ლონდონში, BNP Paribas-ში, სტრუქტურირებული პროდუქტების გუნდში, მანამდე კი საქართველოს ეროვნულ ბანკში. გიორგი არველაძე ლონდონის ბიზნესსკოლის მაგისტრის ხარისხს ფლობს.

იან დევინგაერტი

დამოუკიდებელი წევრი — Incofin IM-ში კერძო ინვესტირების ფონდის დირექტორია. აქვს კაპიტალის ბაზარზე სააქციო კაპიტალის შეძენის, მართვისა და რეალიზების მიმართულებით მდიდარი გამოცდილება. განხორციელებული აქვს ევროპასა და აზიაში 70-ზე მეტი საინვესტიციო ტრანზაქცია. არის სხვადასხვა კერძო ფონდის მმართველი პარტნიორი, მმართველი დირექტორი და საინვესტიციო კომიტეტის წევრი. აჟამად, წყლის რესურსების ახლად შექმნილი ფონდის საინვესტიციო კომიტეტის წევრია. ბატონ დევინგაერტს საბჭოს შემადგენლობაში საქმიანობის მდიდარი გამოცდილება აქვს, მრავალ ქვეყანასა და სექტორში. „კრისტალის“ გარდა, ის ამჟამად ბანკების — Lovcen-ის (მონტენეგრო) და Arvand-ის (ტაჯიკეთი) საბჭოს წევრია.

ლილიტ გარაიანი

დამოუკიდებელი წევრი — ფინანსისტი, „კრისტალის“ სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი 2018 წლის ივლისიდან. ამჟამად არის „კრისტალის“ აუდიტის კომიტეტის თავმჯდომარე. მას აქვს საბანკო სექტორში მუშაობის მდიდარი გამოცდილება როგორც მმართველ თანამდებობებზე, ისე კონსულტანტის პოზიციაზე ფინანსური მართვის, რისკების მართვის და ოპერაციული მართვის მიმართულებით. 2015 წლიდან მონაწილეობს SDC-ის, KfW-ისა და AFD-ის პროექტების განხორციელებაში საქართველოსა და სომხეთში. იგი სწავლობდა სომხეთის ამერიკულ უნივერსიტეტში MBA ფინანსების სპეციალიზაციით, მიღებული აქვს მაგისტრის ხარისხი ერევნის სახელმწიფო უნივერსიტეტში. არის პროკრედიტის კორპორაციის უმაღლესი რგოლის მართვის აკადემიის კურსდამთავრებული და ACCA-ს წევრი.

მატანგი გოვრიშანკარი

დამოუკიდებელი წევრი — 40 წელია საქმიანობს მმართველ პოზიციებზე ბიზნესისა და ადამიანური რესურსების მიმართულებებით როგორც ინდოეთში, ისე მის ფარგლებს გარეთ. ამჟამად „კრისტალის“ ადამიანური რესურსების, კომპენსაციისა და ანაზღაურების კომიტეტს ხელმძღვანელობს. აქვს სხვადასხვა დარგში მოქმედ წამყვან კორპორაციებთან, მათ შორის, Standard Chartered Bank-თან, Reebok-თან, GE-სა და Cummins Inc-თან მუშაობის გამოცდილება. ბოლო დროს ის დასაქმებული იყო BP plc-ში, სადაც გლობალური შესაძლებლობების განვითარების ხელმძღვანელისა და გლობალური ლიდერობის აკადემიის დირექტორის პოზიცია ეკავა. იგი მდიდარი გამოცდილების მქონე დამოუკიდებელი დირექტორია; ამჟამად არის ინდოეთში მოქმედი არაერთი საბჭოს წევრი ისეთ მრავალფეროვან დარგებში, როგორებიც არის ფინანსური სერვისები, IT და წარმოება. როგორც ბიზნესისა და ადამიანური რესურსების პროფესიონალი, მატანგი ასევე ეწევა დამოუკიდებელ საკონსულტაციო პრაქტიკას აღმასრულებელი რგოლის ქოუჩინგსა და ადამიანური რესურსების მართვის საკითხებზე. მას აქვს ბიზნესპროცესების, ადამიანური რესურსების მართვისა და ორგანიზაციული განვითარების პრაქტიკული საკითხების სიღრმისეული ცოდნა. ფლობს ბაკალავრის ხარისხს სოციოლოგიაში, ასევე ინდოეთის წამყვანი ბიზნესსკოლის (XLRI, Jamshedpur) მაგისტრის ხარისხს მენეჯმენტსა და სამრეწველო ურთიერთობებში. მისი მიზანია ეფექტიანი გუნდების ფორმირება. რამდენიმე ორგანიზაციაში აქტიურად არის ჩაბმული ხელმძღვანელი პირების მენტორინგისა და სწავლების პროცესში.

რობერტ კოსმანი

დამოუკიდებელი წევრი — რობერტ კოსმანი საერთაშორისო გამოცდილების მქონე ბანკირია. 33 წელია, რაც ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპის 13 სხვადასხვა ქვეყანაში საცალო, მცირე და საშუალო საბანკო მომსახურების სფეროში მუშაობს. ამჟამად ხელმძღვანელობს „კრისტალის“ რისკების კომიტეტს. 2004-2020 წლებში მას Raiffeisen Bank International-ში, უკრაინის ოფისში საცალო/SME ბანკინგის დირექტორთა საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილის პოსტი ეკავა; ხელმძღვანელობდა SME რისკებს ავსტრიაში, ეკავა CIO-სა და COO-ს თანამდებობები. მანამდე კი განვითარების უფროსი ბანკირის რანგში EBRD-თან, მსოფლიო ბანკთან, აზიის განვითარების ბანკსა (ADB) და USAID-თან მსხვილი ფინანსური ინსტიტუტების რესტრუქტურიზაციის კუთხით თანამშრომლობდა. ამჟამად იგი აქტიურად საქმიანობს როგორც Fintech Angel ინვესტორი, ასევე არის მრავალი სტარტაპის მრჩეველი/მენტორი უკრაინაში.

ალეემ რემტულა

წევრი — პარტნიორი და DWM-ის კერძო ინვესტიციათა გუნდის ხელმძღვანელი. ალეემ რემტულა 2011 წლიდან არის საბჭოს წევრი, DWM-ის წარმომადგენელი. ის ამჟამად ხელმძღვანელობს გარემოსდაცვით და სოციალურ კომიტეტს. მისი კარიერა საინვესტიციო-საბანკო სფეროში JP Morgan-ში დაიწყო და აქვს 20 წელზე ხანგრძლივი გამოცდილება გლობალურად, როგორც სამეწარმეო კაპიტალის, ასევე ვენჩურული კაპიტალის საშუალებით მიზნობრივი ინვესტირების კუთხით. მიღებული აქვს ბიზნესის მართვის მაგისტრის ხარისხი ჰარვარდის ბიზნესსკოლაში, ხოლო ეკონომიკისა და ფინანსების დარგის ბაკალავრის ხარისხი პრინსტონის უნივერსიტეტში.

სუმა სვამინათანი

ალტერნატიული წევრი — DWM-ის კერძო ინვესტიციების ვიცე-პრეზიდენტი. სუმა სვამინათანი 2020 წლიდან არის „კრისტალის“ სამეთვალყურეო საბჭოს ალტერნატიული წევრი, DWM-ის წარმომადგენელი. DWM-ში მუშაობის დაწყებამდე იყო კონსულტანტი ნიუ-იორკის საკონსულტაციო კომპანია Empire Valuation Consultant-ში. მას აქვს საჯარო და კერძო კომპანიების კაპიტალის, სესხისა და რთული აქტივების/ფასიანი ქაღალდების შეფასების მართვის გამოცდილება პოტენციური ინვესტიციების, ფინანსური ანგარიშგებისა და კორპორაციული დაგეგმვის მიზნებისათვის. ასევე Infosys Technologies-ის მხრიდან მუშაობდა ტექნოლოგად Capital One AutoFinance-ში. ფლობს NYU’s Stern ბიზნესსკოლის MBA ხარისხს, სადაც, ინდოეთის ქსოვის ინდუსტრიაში კოოპერაციულ საზოგადოებებთან მუშაობის შედეგად, გახდა ფაკულტეტის სტიპენდიატი სოციალური მეწარმეობის მიმართულებით. ფლობს ოსმანიის უნივერსიტეტის (ჰიდერაბადი, ინდოეთი) ელექტროინჟინერიის ბაკალავრის ხარისხს.

ნინო მეტრეველი

კორპორაციული მდივანი — „კრისტალის“ გუნდს 2019 წელს შემოუერთდა, აღმასრულებელი თანაშემწის რანგში. კარიერა მასწავლებლობითა და თარჯიმნობით დაიწყო. აქვს სხვადასხვა სფეროში 20 წლამდე მუშაობის გამოცდილება, აქედან, 18 წელია ფინანსურ ინსტიტუტებში მოღვაწეობს. 2019 წლიდან არის პროექტის ოფიცერი USAID-ის მიერ დაფინანსებული „ფონდ კრისტალის“ პროგრამის YES-Georgia-ს ფარგლებში. მას აქვს მრავალფეროვანი გამოცდილება სწავლების, ადმინისტრაციული ერთეულების მართვის, დირექტორთა საბჭოს, სამეთვალყურეო საბჭოსა და მასთან დაკავშირებული კომიტეტების სამუშაო ციკლისა და პროექტების მართვის კუთხით. 2008-2015 წლებში იყო „ბანკ კონსტანტას“ სამდივნოს უფროსი და კორპორაციული მდივანი. 2015-2018 წლებში მუშაობდა „თიბისი ბანკის“ მარკეტინგის დეპარტამენტში, სადაც მჭიდრო კავშირი ჰქონდა PR-ისა და MSME-ის მიმართულებებთან. არის ფილოლოგი (ინგლისური ენა), ასევე გავლილი აქვს სპეციალიზაცია PR-ში.

მმართველი გუნდი

ილია რევია

უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი — იგი გახლავთ წარმატებული მენეჯერი, მდიდარი გამოცდილებით საინფორმაციო ტექნოლოგიების მართვისა და საფინანსო სექტორში. კარიერა 1998 წელს დაიწყო, როგორც ვებდეველოპერმა. 2001-2006 წლებში მუშაობდა IT პროექტის მართვის მიმართულებით აშშ-ის იურიდიულ კომპანიაში, 2007-2009 წლებში კი დასაქმებული იყო თიბისი ბანკში. 2009 წელს ილია რევია საქართველოს ბანკს შეუერთდა, სადაც მოგვიანებით უფროსი საინფორმაციო ოფიცრის მოადგილედ დაინიშნა და სათავეში კომპანიის არაერთ სტრატეგიულ და კომპლექსურ პროექტს ჩაუდგა, მათ შორის, „პრივატბანკ საქართველოს“ შეძენას და Agile-ტრანსფორმაციას. 2019 წლის ივნისიდან ილია რევია დაინიშნა ფინანსური ჩართულობის ორგანიზაცია „კრისტალის“ უფროს აღმასრულებელ ოფიცრად. იგი არის სერტიფიცირებული პროფესიონალი პროექტის მენეჯმენტში (PMP), ფლობს ჯორჯ ვაშინგტონის უნივერსიტეტის მაგისტრის ხარისხს პროექტების მართვაში და შვედეთის იონჩეპინგის უნივერსიტეტის მაგისტრის ხარისხს საინფორმაციო ტექნოლოგიებსა და ბიზნესინოვაციებში. ასევე მიღებული აქვს საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის ბაკალავრის ხარისხი მათემატიკაში.

დავით ბენდელიანი

უფროსი ფინანსური ოფიცერი — 2004 წლის აგვისტოდან 2011 წლამდე ეკავა ფონდ „კრისტალის“ ფინანსური მენეჯერის თანამდებობა. 1997 წლის აპრილიდან 2004 წლის ივლისამდე მუშაობდა ფინანსურ მენეჯერად საქველმოქმედო ჰუმანიტარულ ცენტრ „აფხაზეთში“. იგი სწავლობდა თბილისის ივანე ჯავახიშვილის სახელობის უნივერსიტეტის ეკონომიკის ფაკულტეტზე, მიღებული აქვს სერტიფიკატები მიკროსაფინანსო ორგანიზაციების სახაზინო მართვაში, სტრატეგიულ დაგეგმარებასა და ცვლილებების მართვაში, მიკროსაფინანსო პროდუქტების განვითარებაში, რისკების მართვის მეთოდოლოგიაში, შიდა აუდიტის განვითარებაში, ადამიანური რესურსების მართვასა და სტრატეგიული დაგეგმვის პროგრამაში.

მელანია კუჭუხიძე

უფროსი ბიზნესოფიცერი — მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია „კრისტალის“ უფროსი ბიზნესოფიცერი. იგი გახლავთ მენეჯმენტის ექსპერტი, ფინანსურ სექტორში 18-წლიანი მენეჯერული გამოცდილებით. მელანია არის სერთიფიცირებული ბიზნეს ქოუჩი. ის 2005-2006 წლებში მუშაობდა EBRD პროექტში ადგილობრივ კონსულტანტად, 2006- 2010 წლებში მუშაობდა „ვითიბი ბანკი საქართველოს“ საცალო და მცირე ბიზნესის განვითარების უფროსად. 2010-2015 წლებში გახლდათ „ბანკი კონსტანტას“ ქსელის მართვის დეპარტამენტის უფროსი, შემდგომ, 2016 წლამდე მუშაობდა „თიბისი ბანკის“ მიკრობიზნესის განვითარების დეპარტამენტის უფროსად. 2016-2018 წელს გახლდათ „მწვანე ლისის“ ურბანული განვითარების პროექტის კომერციული დირექტორი. 2018 წელს შეუერთდა „კრისტალს“ ქსელის მართვის უფროსის პოზიციაზე, 2019 წელს დაინიშნა „კრისტალის“ უფროსი ბიზნესოფიცრის მოადგილედ, ხოლო 2020 წლის მაისიდან არის უფროსი ბიზნესოფიცერი. იგი არის „ვითიბი ბანკის“ კორპორაციული უნივერსიტეტის მაგისტრანტი მენეჯმენტში. მიღებული აქვს ეკონომიკისა და მენეჯმენტის ბაკალავრის ხარისხი საქართველოს სუბტროპიკული ბიზნესის უნივერსიტეტში.

მანუჩარ ჩიტაიშვილი

ადამიანების უფროსი ოფიცერი — ადამიანების უფროსი ოფიცერი. 2005 წელს იყო ქუთაისის თვითმმართველობის დეპარტამენტის უფროსი. 2001 წლიდან მუშაობდა სხვადასხვა პოზიციაზე კერძო და სახელმწიფო სექტორებში. „კრისტალს“ 2006 წელს შეუერთდა. დამთავრებული აქვს საქართველოს საზოგადოებრივ საქმეთა ინსტიტუტი, არის საჯარო ადმინისტრირების მაგისტრი, მიღებული აქვს ქუთაისის წერეთლის უნივერსიტეტის სამართლის მაგისტრის ხარისხი. გავლილი აქვს სასწავლო კურსი სტრასბურგში, ევროპის საბჭოში..

ბექა ციცქიშვილი

უფროსი საინფორმაციო ოფიცერი — უფროსი საინფორმაციო ოფიცერი 2018 წლიდან, იყო „აჭარა გრუპის“ უფროსი საინფორმაციო ოფიცერი, მუშაობდა შპს „ავიატორსა“ და „ბანკ რესპუბლიკაში“ საინფორმაციო სფეროს ხელმძღვანელ თანამდებობებზე, არის შპს „ნექსტ სტეპის“ თანადამფუძნებელი. მიღებული აქვს ბიზნესის ადმინისტრირების მაგისტრის ხარისხი კავკასიის ბიზნესსკოლასა და გრენობლის ბიზნესის სკოლაში, ფლობს ი. ჯავახიშვილის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის კომპიუტერული მეცნიერების მაგისტრის ხარისხს.

გიორგი (გიგა) მეგენეიშვილი

რისკების უფროსი ოფიცერი — გიორგი (გიგა) მეგენეიშვილი სს „მისო კრისტალის“ რისკების უფროსი ოფიცერია. მას 2005 წლიდან სხვადასხვა თანამდებობა ეკავა და განვითარების საინტერესო გზა განვლო. რისკების მართვის კლასიკური მიდგომების დანერგვით მან კომპანიის განვითარებაში ღირებული წვლილი შეიტანა. არის რისკების სერტიფიცირებული მენეჯერი. მას ასევე მიღებული აქვს მიკროფინანსების მართვის საერთაშორისო სერტიფიკატი (ფინანსებისა და მენეჯმენტის ფრანკფურტის სკოლა). გავლილი აქვს ეკონომიკის საბაკალავრო პროგრამა ქუთაისის აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტში.

კახა გაბესკირია

სს „კრისტალ ლიზინგის“ უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი — კახა გაბესკირია „კრისტალის“ გუნდს 2009 წელს შეუერთდა. ეკავა სხვადასხვა აღმასრულებელი პოზიცია, როგორებიცაა უფროსი საკრედიტო ოფიცერი, უფროსი ოპერაციების ოფიცერი და უფროსი ბიზნესოფიცერი. 2020 წლიდან იგი დაინიშნა „მისო კრისტალის“ შვილობილი კომპანიის „კრისტალ ლიზინგის“ უფროს აღმასრულებელ ოფიცრად. ბატონ გაბესკირიას „პროკრედიტ ბანკში“, MSME სექტორში მენეჯერულ პოზიციებზე მუშაობის 20-წლიანი გამოცდილება აქვს. მიღებული აქვს საქართველოს სუბტროპიკული სოფლის მეურნეობის ინსტიტუტის ეკონომიკის ბაკალავრის ხარისხი. გარდა ამისა, სერტიფიცირებულია პროექტების მართვაში, ბიზნესის ანალიზში, ადამიანური რესურსების მართვაში, პროდუქტის განვითარებაში, საკრედიტო პორტფელის დაგეგმვასა და მენეჯმენტში, საკრედიტო და საოპერაციო რისკების მართვაში.

გიორგი ჯანელიძე

შპს „კრისტალ კონსალტინგის“ უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი — გიორგი ჯანელიძე „კრისტალ კონსალტინგის“ უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერია. ბოლო ცხრა წლის განმავლობაში მას „მისო კრისტალში“ სხვადასხვა თანამდებობა ეკავა, ამჟამად კი არის აღმასრულებელი ბიზნესკონსალტინგის მიმართულებით. 2008 წლიდან მუშაობს არასამთავრობო ორგანიზაციებსა და კერძო სექტორში. მას აქვს მიკროფინანსების, მარკეტინგის, IT, პროექტების მართვისა და MSE მიმართულებით მუშაობის გამოცდილება. ამასთანავე, მას განვითარებული აქვს რამდენიმე სტარტაპი ბიზნესიდეიდან საბოლოო პროდუქტამდე. არის IT სპეციალისტი, სერტიფიცირებული პროექტის მენეჯერი და ციფრული მარკეტოლოგი. ფლობს მაგისტრის ხარისხს IT და ეკონომიკის მიმართულებით. ამჟამად სწავლობს დოქტორანტურაში.

ფოტოს ავტორი: აჩი გეგენავა

კომიტეტების ანგარიშები

აქტივებისა და ვალდებულებების კომიტეტი (ALCO)

აქტივებისა და ვალდებულებების კომიტეტი იკრიბება ყოველთვიურად თავმჯდომარის (ALCO-ს თავმჯდომარე), სამეთვალყურეო საბჭოს წევრების, უფროსი აღმასრულებელი ოფიცრის (CEO), უფროსი ფინანსური ოფიცრისა (CFO) და უფროსი ბიზნეს-ოფიცრის (CBO) შემადგენლობით. აქტივებისა და ვალდებულებების კომიტეტის მიზანია „კრისტალში“ აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის პროცესის ზედამხედველობა, რაც მოიცავს: ბალანსისა და მოგება-ზარალის მონიტორინგს, ლიკვიდობის დაგეგმვას, დაფინანსების წყაროების მიმოხილვას, უცხოურ ვალუტებს შორის შეუსაბამობის აღმოჩენას, საპროცენტო განაკვეთის, კაპიტალის ადეკვატურობისა და ლიკვიდობის რისკების მართვას. სამეთვალყურეო საბჭო ასევე განიხილავს ისეთ ანგარიშებს, როგორებიცაა: მაკროეკონომიკური ინდიკატორები, საბაზრო წილის ანალიზი და ანგარიში ბიზნეს-გეგმის განხორციელების შესახებ. ALCO მონიტორინგს უწევს წლიური ბიუჯეტის ინდიკატორების შესრულებას, საჭიროების შემთხვევაში კი მათ განიხილავს სამეთვალყურეო საბჭო.

2022 წელს ჩატარებული სხდომები: 6

ძირითადი განხილული და გადაწყვეტილი საკითხები:

- ფინანსური შედეგები;
- ფინანსური გეგმა;
- ბიუჯეტის პარამეტრები;
- პორტფელის ხარისხი;
- საკრედიტო რესურსები და დაფინანსება.

გარემოსდაცვითი და სოციალური კომიტეტი

კომიტეტის თავმჯდომარის წერილი

ძვირფასო აქციონერებო და პარტნიორებო,

მოხარულნი ვართ გაცნობოთ, რომ 2022 წელი მნიშვნელოვანი იყო „კრისტალი-სათვის“, კერძოდ კი, „კრისტალის“ გარემოსდაცვითი და სოციალური (E&S) კომიტეტისათვის. კომპანიის გარემოსდაცვითი და სოციალური (E&S) განყოფილების ხელმძღვანელის, მაია ქობალიას კომპეტენტური ხელმძღვანელობით, „კრისტალს“ მნიშვნელოვანი მიღწევები ჰქონდა ქვეყანაში ახალგაზრდებისა და ქალი მეწარმეების მხარდაჭერის თვალსაზრისით. საქართველოში ეკონომიკურ სფეროში არსებული მუდმივი გენდერული პრობლემების ფონზე, რომლებიც პანდემიის შემდეგ კიდევ უფრო გამწვავდა, „კრისტალმა“ ტრენინგებით ხელი შეუწყო მთელი ქვეყნის მასშტაბით 1 300 მეწარმე ქალის პიროვნულ განვითარებასა და ეკონომიკური შესაძლებლობების გაძლიერებას „ბაზ საქართველო“-ს ფარგლებში — რომელიც განხორციელდა აშშ-ს საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) პროგრამის YES-Georgia-ს ეგიდით და ქალთა გლობალური განვითარებისა და კეთილდღეობის (W-GDP) ინიციატივასთან პარტნიორობით. „კრისტალი“ კვლავ განაგრძობს ამ ინიციატივიანი და ქმედითი ქალებისთვის ტექნიკური და ფინანსური მხარდაჭერის შეთავაზებას მათი შემდგომი განვითარების უზრუნველსაყოფად.

ქალ ბენეფიციარებზე მიმართული ამ მნიშვნელოვანი ძალისხმევის გარდა, „კრისტალს“ შეუძლია იამაყოს იმ მრავალი პარტნიორობით, რომლებიც ემსახურებოდა მისი ორგანიზაციული ვალდებულების შესაბამისად მდგრადი და მწვანე დაფინანსების სისტემის შექმნას, ასევე სოციალური გავლენის გაზომვისადმი მყარი მიდგომის ჩამოყალიბებას. ამასთანავე, აღსანიშნავია ჩვენი ადგილობრივი და საერთაშორისო პარტნიორებისგან მიღებული მუდმივი მხარდაჭერა, რომელთა გარეშეც ეს ინიციატივები შეუძლებელი იქნებოდა. ამ პარტნიორებს შორის არიან:

- *EFSE {ევროპულ ფონდი სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპისთვის} / Green for Growth Fund {ფონდი მწვანე ზრდისთვის} / Finance in Motion (გარემოსდაცვითი და სოციალური მართვის სისტემის გაძლიერება)*
- *გერმანული Sparkassenstiftung და პროფესორი დოქტორი ტობიას პეილო (მწვანე ფინანსები/მდგრადობის შეფასება)*
- *განვითარებადი მსოფლიო ბაზრები (DWM) და MSC MicroSave Consulting (ზომები კლიმატის ცვლილებებისათვის)*
- *Proparco და 60 Decibels (სოციალური ზემოქმედების გაზომვა)*

მე ოპტიმისტურად ვარ განწყობილი მომავლის მიმართ და მოუთმენლად ველი „კრისტალის“ მიღწევებს 2023 და მომდევნო წლებში.

პატივისცემით,
ალეემ რემტულა

კომიტეტის მიზანია კომპანიის გარემოსდაცვითი და სოციალური მიზნების განსაზღვრა და მათი განხორციელების ზედამხედველობა. კომიტეტის ამოცანაა კომპანიის კორპორაციული გარემოსდაცვითი, სოციალური პასუხისმგებლობის, მომხმარებელთა დაცვისა და პასუხისმგებლობიანი დაფინანსების პრინციპებისა და საქმიანობის განსაზღვრა, ასევე მათი განხორციელების მონიტორინგი. ამრიგად, კომიტეტი შესაძლებლობას აძლევს მენეჯმენტსა და სამეთვალყურეო საბჭოს ფოკუსირება მოახდინონ გარემოსდაცვით და სოციალურ ასპექტებზე.

2022 წელს ჩატარებული სხდომები: 1

ძირითადი განხილული და გადაწყვეტილი საკითხები:

- მიმდინარე პროექტები და საქმიანობა;
- გარემოსდაცვითი გავლენის შეფასება;
- გარემოსდაცვითი და სოციალური მართვა და რეკომენდაციები;

ადამიანური რესურსების, კომპენსაციისა და ანაზღაურების კომიტეტი

კომიტეტის თავმჯდომარის წერილი

ძვირფასო აქციონერებო და პარტნიორებო,

მადლობას გიხდით „კრისტალის“ გუნდის მუდმივი მხარდაჭერისათვის. განსახილველი წლის განმავლობაში აღინიშნა კადრების მაღალი დენადობა როგორც ძირითად, ისე სპეციალიზებულ ტექნიკურ სფეროებში. წლის განმავლობაში დავიქირავეთ სულ 395 ადამიანი, აქედან 273 როგორც ყოფილი თანამშრომლის შემცვლელი, ხოლო 122 ახალი მიმართულებისათვის. წლის ბოლოს ჩვენი საერთო რაოდენობა კონტრაქტორების ჩათვლით 1 171 (1 051 სრულ განაკვეთზე, 120 კონტრაქტორი) იყო. მმართველი გუნდი და სამეთვალყურეო საბჭო აღიარებენ, რომ კადრების შემცირება ძირითადი რისკის სფეროა და დგამენ აუცილებელ ნაბიჯებს ამ საკითხის მოსაგვარებლად, რაც მოიცავს როგორც ფინანსურ, ისე არაფინანსურ ზომებს თანამშრომლების მოსაზიდად და შესანარჩუნებლად. აქცენტი კეთდება ნიჭიერი კადრების აღზრდაზე წარმატებული სტაჟირების პროგრამის, ტრენინგების და ახალი უნარების განვითარების გზით, ასევე ჩვენი ნიჭიერი თანამშრომლებისათვის შესაძლებლობების უზრუნველყოფის საშუალებით. მოხარული ვართ გაცნობოთ, რომ 2022 წელს ყველა ღია პოზიციის 23% შიდა ვაკანსიების მეშვეობით შეივსო. უკვე შეიმჩნევა გადინების ტემპის კლება და კვლავ ვაგრძელებთ მუშაობას ამ მიმართულებით. ჩვენ ასევე ყურადღებას ვაქცევთ ჩვენი თანამშრომლების მთლიანი პროდუქტიულობის გაუმჯობესებას ეფექტიანობის უზრუნველსაყოფად. წამოვიწყეთ რამდენიმე ინიციატივა, როგორებიცაა „გაყიდვების ძალის ეფექტიანობა“ და შედეგების მართვის განახლებული სისტემა. გუნდი ასევე ყურადღებას უთმობს ადამიანური რესურსების ძირითადი პროცესების გაციფრულებას, რათა უზრუნველყოს სისწრაფე და ეფექტიანობა. ჩვენ გულდასმით ვმუშაობთ იმისთვის, რომ ორგანიზაცია საბანკო ტრანსფორმაციას სათანადოდ მომზადებული შეხვდეს.

პატივისცემით,
მატანგი გოვრიშანკარი

ადამიანური რესურსების, კომპენსაციისა და ანაზღაურების კომიტეტი პასუხისმგებელია ადამიანური რესურსების მართვის მიმართულებით კომპანიის ზოგადი სტრატეგიის განსაზღვრასა და ზედამხედველობაზე ისე, რომ ხელი შეუწყოს ბიზნესის უწყვეტობას ადამიანების მეშვეობით. გარდა ამისა, კომიტეტის ფოკუსირების საგანს წარმოადგენს უფროსი ოფიცრების შრომის ანაზღაურება და საქმიანობის შეფასება, რათა უზრუნველყოფილ იქნას წახალისების სამართლიანი და შესატყვისი მექანიზმები. კომიტეტის ყურადღება ასევე მიმართულია მენეჯმენტის წახალისებაზე დანერგოს მემკვიდრეობითობის დაგეგმვის საიმედო პროცესი, რომელსაც კომიტეტის წევრები და შემდგომ სამეთვალყურეო საბჭო წელიწადში სულ მცირე ორჯერ განიხილავენ. კომიტეტი ასევე პასუხისმგებელია სამეთვალყურეო საბჭოს ახალი წევრების შერჩევის პროცესის დანერგვაზე, ასევე შერჩევის უზრუნველყოფაზე სამართლიანად, წესდებისა და აქციონერთა ხელშეკრულების შესაბამისად. კომიტეტი პასუხისმგებელია შეაფასოს სამეთვალყურეო საბჭოს გამართული ფუნქციონირება, საჭიროების შემთხვევაში კი, გასცეს შესაბამისი რეკომენდაციები პროცესების გასაუმჯობესებლად.

2022 წელს ჩატარებული სხდომები: 2
ძირითადი განხილული და გადაწყვეტილი საკითხები:

- სამეთვალყურეო საბჭოს 3 ახალი არააღმასრულებელი დამოუკიდებელი დირექტორის შერჩევა და დამტკიცება აქციონერების მიერ (2022 წლის 19 აპრილისა და 2022 წლის 18 ნოემბრის სხდომები);
- შედეგების მართვის პროცესის განახლება, რომელიც დანერგილი იქნება 2023 წელს;
- სამეთვალყურეო საბჭოსთვის, უფროსი აღმასრულებელი ოფიცრისა და უფროსი ოფიცრებისთვის შეფასების ეფექტური პროცესის შემუშავება;
- მაღალკვალიფიციური პერსონალის მოზიდვისა და შენარჩუნების მიზნით საჭირო ზომების განსაზღვრა;
- საჭიროებისამებრ, ბიზნესის მხარდასაჭერად აუცილებელი ორგანიზაციული სტრუქტურის ცვლილებების განხილვა და დამტკიცება.

შიდა აუდიტის კომიტეტი

კომიტეტის თავმჯდომარის წერილი

ძვირფასო აქციონერებო და პარტნიორებო,

უკრაინის ომის შედეგად გამოწვეული გეოპოლიტიკური და მაკროეკონომიკური გაურკვევლობის ფონზე, აუდიტის კომიტეტმა გაზარდა ძალისხმევა ორგანიზაციის შიდა კონტროლის გარემოს გასაძლიერებლად. 2022 წლის განმავლობაში აუდიტის კომიტეტმა მიიღო დამატებითი ზომები შიდა კონტროლის სისტემის მეთოდოლოგიური სტრუქტურის, კერძოდ, შიდა კონტროლის ფუნქციის გაძლიერების მიზნით. გარდა ამისა, გააქტიურდა თანამშრომლობა სხვა კომიტეტებთან (მაგ.: რისკების მართვის კომიტეტთან).

2023 წელს კომიტეტი გააგრძელებს მუშაობას ორგანიზაციის შიდა კონტროლის გარემოს შემდგომ გაძლიერებასა და მისი ეფექტიანობის ამაღლებაზე.

პატივისცემით,
ლილიტ გარაიანი

აუდიტის კომიტეტის მიზანია უზრუნველყოს სტრუქტურირებული, სისტემატური ზედამხედველობა ორგანიზაციული მართვის, რისკების მართვისა და შიდა კონტროლის საკითხებზე. კომიტეტი საბჭოსა და მენეჯმენტს ეხმარება რჩევებითა და მითითებებით ინიციატივების ადეკვატურობის შესახებ ისეთ საკითხებზე, როგორებიცაა:

1. ღირებულებები და ეთიკა;
2. მმართველობითი სტრუქტურა;
3. შიდა კონტროლის სტრუქტურა;
4. ზედამხედველობა შიდა აუდიტის საქმიანობაზე, გარე აუდიტორებსა და რწმუნების გამცემ სხვა მხარეებზე;
5. ფინანსური და საჯარო ანგარიშგება

ზოგადად, აუდიტის კომიტეტი განიხილავს ზემოთ აღნიშნულ თითოეულ პუნქტს და აძლევს საბჭოს დამოუკიდებელ რჩევებსა და მითითებებს მენეჯმენტის მიერ გამოყენებული პრაქტიკის ადეკვატურობასა და ეფექტიანობაზე, ასევე ამ პრაქტიკის პოტენციური გაუმჯობესების გზებზე.

2022 წელს ჩატარებული სხდომები: 3

ძირითადი განხილული და გადაწყვეტილი საკითხები:

- აუდიტის შედეგები;
- განახლებული ანგარიში აუდიტის პროცესში აღმოჩენილი ხარვეზების შესახებ;
- შიდა აუდიტის წლიური გეგმა;
- აუდიტის პოლიტიკისა და პროცედურების განხილვა და დამტკიცება.

რისკების კომიტეტი

კომიტეტის თავმჯდომარის წერილი

ძვირფასო აქციონერებო და პარტნიორებო,

კოვიდ-19-ის ბოლო გამოწვევებისა და უკრაინაში ომით შექმნილი გაურკვეველი მაკროეკონომიკური პირობების გამო, კომიტეტი ყურადღებით აკონტროლებდა მათი მართვისა და შემსუბუქების მიზნით მიღებულ ზომებს. კომიტეტი საბჭოსა და სხვა კომიტეტებთან სრული კოორდინაციით ყურადღებით აკვირდებოდა როგორც ყოველდღიურ, ისე სტრატეგიულ, არასტანდარტულ რისკებს. ჩვენ ფოკუსირებას ვაკეთებთ შუალედურ სტრატეგიულ რისკებზე, რომლებმაც შესაძლოა ზიანი მიაყენოს „კრისტალის“ ბიზნესსა და რისკის პროფილს. სტრატეგიასთან დაკავშირებული შეხვედრა, რომელიც ჩვენ 2022 წლის ივნისში ჩავატარეთ, კიდევ ერთი ფორუმი იყო, რათა შეგვესწავლა და განგვეხილა საქართველოს ეკონომიკასა და „კრისტალზე“ ომის გავლენით წარმოქმნილი რისკები, ბიზნესის ახალი სფეროები და ბაზრის სეგმენტები. კომიტეტი დიდ ყურადღებას დაუთმობს როგორც ამ, ისე მომავალში წარმოქმნილ რისკებს, რათა სათანადოდ მართოს ისინი ყოველდღიური საქმიანობის პროცესში.

პატივისცემით,
რობერტ კოსმანი

კომიტეტის მთავარი მიზანია უზრუნველყოს რისკის ყველა კატეგორიის ობიექტური შეფასება და კონტროლი, რისკის დასაშვები დონის განსაზღვრა და რისკების მართვის შესაბამისი სისტემის შექმნა. კერძოდ, კომიტეტი მხარდაჭერას უწევს სამეთვალყურეო საბჭოს რისკების კონტროლში და შეთანხმებულად მოქმედებს სამეთვალყურეო საბჭოს სხვა კომიტეტებთან, რომლებიც გარკვეული ტიპის რისკებს ზედამხედველობენ. კომიტეტის მმართველობის გაძლიერების მიზნით, იგი შედგება 3 დამოუკიდებელი არააღმასრულებელი დირექტორისაგან, რომლებიც უმრავლესობას შეადგენენ. კომიტეტი შეიქმნა იმისთვის, რომ დაეხმაროს სამეთვალყურეო საბჭოს მის პასუხისმგებლობაში შემავალი რიგი საკითხების შეფასებასა და ზედამხედველობაში, როგორიც არის:

- ჯგუფზე ზემოქმედების მქონე რისკების კონტროლი და მართვა;
- რისკის მართვის ყოვლისმომცველი ჩარჩოსა და რისკის მართვის მიდგომის შემუშავება, დანერგვა და გამოყენება;
- რისკის დასაშვები დონის მონიტორინგი, ჯგუფის რისკის საერთო პროფილისა და მატერიალური რისკის ტიპების შეფასება;
- შესაბამისობის მართვის სისტემის ეფექტიანობის მონიტორინგი, რომელიც გავლენას ახდენს მატერიალური რისკის ტიპებზე; და
- რისკის კულტურა და ქცევები.

სექტემბერში, ახალი დამოუკიდებელი არააღმასრულებელი დირექტორი რისკების კომიტეტის ახალ თავმჯდომარედ დაინიშნა, დეკემბერში კი საბჭომ რისკების კომიტეტის ახალი წესდება დაამტკიცა.

რისკების ახალი კომიტეტის პირველ შეხვედრაზე მენეჯმენტმა წარმოადგინა რისკის მართვის ახალი სტრუქტურა, საკრედიტო რისკის მართვის ძირითადი პრინციპები, შესაბამისობისა და ფულის გათეთრების წინააღმდეგ მიმართული პოლიტიკა (AML & Compliance), საოპერაციო რისკების მართვის პრინციპები, რისკების მართვის ეფექტიანობის ძირითადი მაჩვენებელი (KPI) და რისკის დასაშვები ლიმიტები. 2023 წელს ორგანიზაციის მხარდასაჭერად მიღებულ იქნა გადაწყვეტილება პრობლემური სესხების ამოღების შესახებ ახალი პროექტის დასაწყებად და საკრედიტო პოლიტიკისა და რისკის დასაშვები დონის დოკუმენტების განსაახლებლად.

2022 წელს ჩატარებული სხდომები: 2

ძირითადი განხილული და გადაწყვეტილი საკითხები:

- რისკების მართვის ახალი სისტემის ჩამოყალიბება;
- რისკების მართვის მაჩვენებლების მიმოხილვა და ტრიგერების მონიტორინგი;
- საკრედიტო პოლიტიკისა და რისკის მადის გავლენა ორგანიზაციაზე;
- KYC („იცნობდე შენს კლიენტს“), AML (ფულის გათეთრების წინააღმდეგ მიმართული პოლიტიკა) და შესაბამისობის ფუნქციების გაუმჯობესება;
- დავალიანების სრული ამოღების ფუნქციის მიმოხილვა;
- რისკის მართვის მოდელების, მათ შორის ლიკვიდობისა და კაპიტალის სტრეს ტესტირება.

ილია რევია
უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი
2023 წლის 25 მაისი

არჩილ ბაკურაძე
სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე
2023 წლის 25 მაისი

ფინანსური ანგარიში

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებები, მმართველობითი ანგარიშგება და დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა
2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის

ფოტოს ავტორი: ანი გეგენავა

ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობა 2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების მომზადებასა და დამტკიცებაზე

ხელმძღვანელობა პასუხს აგებს კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების მომზადებაზე, რომლებშიც სამართლიანად არის წარმოდგენილი სააქციო საზოგადოება „მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კრისტალის“ (შემდგომში „კომპანია“) და მისი შვილობილი საწარმოს შპს „კრისტალ კონსალტინგის“ (შემდგომში ერთად „ჯგუფი“) კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური მდგომარეობა 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომაროებით, ასევე მათი საოპერაციო შედეგები, ფულადი ნაკადები და კაპიტალში ცვლილება ამ თარიღით დასრულებული წლისთვის, ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების („ფასს“) შესაბამისად.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების მომზადებისას, ხელმძღვანელობა პასუხს აგებს შემდეგზე:

- სააღრიცხვო პოლიტიკის სათანადოდ შერჩევა და გამოყენება;
- ინფორმაციის წარმოდგენა, მათ შორის სააღრიცხვო პოლიტიკა იმგვარად, რომ ასახავდეს რელევანტურ, შედარებად და გასაგებ მონაცემებს;
- დამატებითი განმარტებითი შენიშვნების წარმოდგენა, როდესაც ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების სპეციფიურ მოთხოვნებთან შესაბამისობა მომხმარებლებს კონკრეტული გარიგებების, სხვა მოვლენების და პირობების ჯგუფის ფინანსურ მდგომარეობასა და ფინანსურ მაჩვენებლებზე გავლენის გაგების შესაძლებლობას არ აძლევს;
- ჯგუფის უნარის შეფასება, განაგრძოს საქმიანობა, როგორც ფუნქციონირებადმა საწარმომ;
- ინფორმაციის გამჟღავნება მმართველობით ანგარიშგებაში, ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონით მოთხოვნილი ფორმით;
- მმართველობითი ანგარიშგების მომზადება კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების შესაბამისად.

ხელმძღვანელობა ასევე პასუხს აგებს შემდეგზე:

- ჯგუფში შიდა კონტროლის ეფექტური და ჯანსაღი სისტემის შემუშავება, დანერგვა და შენარჩუნება;
- ადეკვატური სააღრიცხვო ჩანაწერების წარმოება, რაც აჩვენებს და განმარტავს ჯგუფის ოპერაციებს და ნებისმიერ დროს, გონივრული სიზუსტით იძლევა ინფორმაციას ჯგუფის ფინანსური მდგომარეობის შესახებ და ასევე საშუალებას აძლევს მას უზრუნველყოს ჯგუფის კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების შესაბამისობა ფასს სტანდარტებთან;
- საქართველოს კანონმდებლობით სავალდებულო სააღრიცხვო ჩანაწერების წარმოება;
- ისეთი ნაბიჯების გადადგმა, რომლებიც გონივრულ ფარგლებში ხელმისაწვდომია მათთვის ჯგუფის აქტივების დასაცავად; და
- თაღლითობის და სხვა დარღვევების ფაქტების აღკვეთა და დაფიქსირება.

კომპანიის 2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება გამოსაშვებად დამტკიცდა 2023 წლის 25 მაისს ჯგუფის დირექტორთა საბჭოს მიერ.

ილია რევია
უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი
2023 წლის 25 მაისი

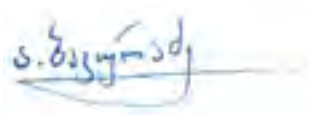

არჩილ ბაკურაძე
სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე
2023 წლის 25 მაისი

Deloitte.

დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა

სააქციო საზოგადოება მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კრისტალის აქციონერებსა და სამეთვალყურეო საბჭოს:

დასკვნა

ჩვენ ჩავატარეთ სააქციო საზოგადოება მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კრისტალის („კომპანია“) და მისი შვილობილის („ჯგუფი“) თანდართული კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტი, რომელიც მოიცავს კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშს 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, აგრეთვე, აღნიშნული დღით დასრულებული წლის კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლების, კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ კაპიტალში ცვლილებებისა და კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიშებს და კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე თანდართულ შენიშვნებს, ბუღალტრული აღრიცხვის პოლიტიკის ძირითადი პრინციპების ჩათვლით.

ჩვენი აზრით, წარმოდგენილი კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება, ყველა არსებითი ასპექტის გათვალისწინებით, სამართლიანად ასახავს ჯგუფისა და კომპანიის კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ მდგომარეობას 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მისი კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური საქმიანობის შედეგებსა და კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფულადი სახსრების მოძრაობას მოცემული თარიღით დასრულებული წლისათვის ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების (ფასს) შესაბამისად.

დასკვნის საფუძველი

აუდიტი ჩატარდა აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების (ასს) შესაბამისად. აღნიშნული სტანდარტებით განსაზღვრული ჩვენი პასუხისმგებლობა განმარტებულია ჩვენი ანგარიშის ქვეთავში „აუდიტორის პასუხისმგებლობა ფინანსური ანგარიშგების აუდიტზე“. ჩვენ ვმოქმედებდით ჯგუფისა და კომპანიისგან დამოუკიდებლად, როგორც ამას მოითხოვს ბუღალტერთა ეთიკის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს დოკუმენტი „პროფესიონალ ბუღალტერთა ეთიკის კოდექსი“ (პბეკ კოდექსი) და საქართველოში აუდიტის განხორციელებისას საჭირო ეთიკური მოთხოვნები. შესაბამისად, ჩვენ მიერ შესრულებული ეთიკური ვალდებულებები შეესაბამებოდა როგორც პბეკ კოდექსის, აგრეთვე, აღნიშნული მოთხოვნებით განსაზღვრულ სტანდარტებს. ჩვენი ღრმა რწმენით, ჩვენ მიერ მოპოვებული აუდიტორული მტკიცებულებები საკმარისია პროფესიული დასკვნის გასაკეთებლად.

Deloitte.

სხვა ინფორმაცია

სხვა ინფორმაციაზე პასუხისმგებლობა ეკისრება ხელმძღვანელობას. სხვა ინფორმაცია მოიცავს ინფორმაციას მმართველობის ანგარიშში, რომელიც მომზადებულია ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის შესაბამისად, მაგრამ არ მოიცავს კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებასა და ჩვენს აუდიტორულ დასკვნას მასზე.

ჩვენი დასკვნა კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე არ მოიცავს სხვა ინფორმაციას და ჩვენ არ გამოვხატავთ რაიმე ტიპის დასკვნას მის თაობაზე.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების ჩვენ მიერ ჩატარებული აუდიტის ღონისძიებებთან დაკავშირებით ჩვენი პასუხისმგებლობა მოიცავს სხვა ინფორმაციის გაცნობას და ამ პროცესში იმის დადგენას, არის თუ არა სხვა ინფორმაცია კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებისა და აუდიტის პროცესში მოპოვებული ინფორმაციის არსებითად შეუსაბამო ან სხვაგვარად არსებითად მცდარი.

ხელმძღვანელობისა და კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე პასუხისმგებელ პირთა მოვალეობები

ხელმძღვანელობა მოვალეა, მოამზადოს და ობიექტურად წარმოადგინოს კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად და უზრუნველყოს იმგვარი შიდა კონტროლის სისტემის არსებობა, რომელიც, მისი აზრით, აუცილებელია ისეთი კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების მოსამზადებლად, რომელიც არ შეიცავს შეცდომით და თაღლითობით გამოწვეულ არსებით უზუსტობებს.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას, ხელმძღვანელობა მოვალეა, შეაფასოს ჯგუფისა და კომპანიის მხრიდან საქმიანობის გაგრძელების (უწყვეტი საწარმოს პრინციპის) უნარი, აგრეთვე, აუცილებლობის შემთხვევაში, განმარტოს უწყვეტი საწარმოს პრინციპთან დაკავშირებული საკითხები და აღნიშნული პრინციპი გამოიყენოს ბუღალტრული აღრიცხვის საფუძვლად გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ხელმძღვანელობა ან მიზნად ისახავს ჯგუფისა და კომპანიის ლიკვიდაციას თუ საქმიანობის შეწყვეტას, ან არ გააჩნია ამისგან განსხვავებული ქმედების რეალისტური ალტერნატივა.

ჯგუფისა და კომპანიის მართვასა და ზედამხედველობაზე პასუხისმგებელი პირები ვალდებულნი არიან, ზედამხედველობა გაუწიონ ჯგუფისა და კომპანიის ფინანსური ანგარიშგების პროცესს.

აუდიტორის მოვალეობები კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის პროცესში

ჩვენი ამოცანაა, მოვიპოვოთ იმის საფუძვლიანი რწმენა, რომ კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება მთლიანობაში არ შეიცავს შეცდომით და თაღლითობით გამოწვეულ არსებით უზუსტობებს და გავცეთ აუდიტორული დასკვნა, რომელიც ჩვენი თვალსაზრისის გამომხატველი იქნება. საფუძვლიანი რწმენა მაღალი ხარისხის რწმენას წარმოადგენს, მაგრამ, ამავდროულად, არ არის იმის გარანტია, რომ აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტებით ჩატარებული აუდიტი ყოველთვის გამოავლენს არსებითი ხასიათის უზუსტობას ასეთის არსებობის შემთხვევაში. უზუსტობები შეიძლება წარმოიშვას როგორც თაღლითობის, აგრეთვე, შეცდომის შედეგად და არსებითად ითვლება მაშინ, როდესაც, დამოუკიდებლად თუ ერთობლივად, შეიძლება პოტენციურად ზეგავლენას ახდენდეს ამ კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების საფუძველზე მის მომხმარებელთა მიერ მიღებულ ეკონომიკურ გადაწყვეტილებებზე.

Deloitte.

აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების საფუძველზე, აუდიტის მთელი პროცესის განმავლობაში გამოვთქვამთ პროფესიულ თვალსაზრისს და ვინარჩუნებთ პროფესიულ სკეპტიციზმს. გარდა ამისა:

- ჩვენ იდენტიფიცირებას ვუკეთებთ და ვაფასებთ კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაში თაღლითობითა თუ შეცდომით გამოწვეული არსებითი უზუსტობის რისკებს; ვგეგმავთ და ვატარებთ აუდიტის პროცედურებს ამ რისკებზე რეაგირების თვალსაზრისით და მოვიპოვებთ ისეთ აუდიტორულ მტკიცებულებას, რაც საკმარისი და ადეკვატური საფუძველი იქნება ჩვენი დასკვნის ჩამოსაყალიბებლად. თაღლითობით გამოწვეული არსებითი უზუსტობის ვერ შემჩნევის რისკი შეცდომის შედეგად გაპარული არსებითი უზუსტობის ვერ შემჩნევის რისკს აღემატება, რადგან თაღლითობა შეიძლება ხდებოდეს საიდუმლო გარიგების, გაყალბების, ინფორმაციის წინასწარ განზრახული გამოტოვების, ინფორმაციის არასწორად წარმოდგენის ან შიდა კონტროლის მექანიზმის დარღვევის გზით;

- მოცემული ვითარებისათვის შესაფერისი აუდიტის პროცედურების დაგეგმვის მიზნით, ვიქმნით წარმოდგენას არსებული შიდა კონტროლის მექანიზმების თაობაზე, რაც არ გულისხმობს ჯგუფისა და კომპანიისშიდა კონტროლის ეფექტურობის თაობაზე აზრის გამოთქმის განზრახვას;

- ვაფასებთ ბუღალტრული აღრიცხვის გამოყენებული პოლიტიკების შესაბამისობას და ხელმძღვანელობის მიერ გაკეთებული ბუღალტრული პროგნოზებისა და განმარტებების მართებულობას;

- ვაკეთებთ დასკვნას ხელმძღვანელობის მხრიდან აღრიცხვის უწყვეტი საწარმოს პრინციპის საფუძველზე წარმოების შესაფერისობაზე და, მოპოვებული აუდიტორული მტკიცებულებების საფუძველზე, გამოვთქვამთ მოსაზრებას, არსებობს თუ არა არსებითი ხასიათის განუსაზღვრელობა ისეთ პირობებთან თუ მოვლენებთან მიმართებაში, რამაც შეიძლება ეჭვქვეშ დააყენოს ჯგუფისა და კომპანიის უნარი, უწყვეტად გააგრძელოს საქმიანობა. თუ ჩვენი დასკვნის მიხედვით, არსებითი განუსაზღვრელობა არსებობს, ჩვენ ვალდებულები ვართ, ჩვენ მიერ შემუშავებულ აუდიტორის ანგარიშში ყურადღება გავამახვილოთ კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაში მოცემულ განმარტებებზე, ხოლო თუ ამგვარი განმარტებები არასაკმარისია, მოვახდინოთ დასკვნის მოდიფიცირება. ჩვენი დასკვნები ეფუძნება აუდიტორის ანგარიშის მომზადების თარიღისათვის მოპოვებულ აუდიტორულ მტკიცებულებას. თუმცა, მომავალში დამდგარმა მოვლენებმა თუ გარემოებებმა შეიძლება ჯგუფი და კომპანია აიძულოს, შეწყვიტოს მოქმედი საწარმოს პრინციპით მოქმედება.

- ვაფასებთ კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების მთლიან სტრუქტურას, შინაარსსა და წარმოდგენის ფორმას, მათ შორის განმარტებებს და ასევე იმას, თუ როგორ შეესაბამება კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსური ანგარიშგებაში შესაბამისი ტრანზაქციებსა და მოვლენების ასახვა ინფორმაციის ობიექტურად წარმოდგენის პრინციპს.

სხვა საკითხებს შორის, ჩვენ ზედამხედველობაზე პასუხისმგებელ პირებს ვატყობინებთ აუდიტის დაგეგმილ შინაარსსა და განრიგს, ასევე აუდიტის შედეგად მოპოვებულ მტკიცებულებებს, მათ შორის, შიდა კონტროლში აუდიტის დროს აღმოჩენილ მნიშვნელოვან ხარვეზებს.

Deloitte.

ანგარიში სხვა სამართლებრივი და მარეგულირებელი მოთხოვნების შესახებ

ხელმძღვანელობა მოვალეა, მოამზადოს მმართველობის ანგარიში ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის შესაბამისად და უზრუნველყოს იმგვარი შიდა კონტროლის სისტემის არსებობა, რომელიც, მისი აზრით, აუცილებელია ისეთი მმართველობის ანგარიშის მოსამზადებლად, რომელიც არ შეიცავს შეცდომით და თაღლითობით გამოწვეულ არსებით უზუსტობებს.

ჩვენ ჩავატარეთ პროცედურები იმის გასარკვევად, თუ რამდენად არის მმართველობის ანგარიში მომზადებული ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის მოთხოვნების შესაბამისად და შეიცავს თუ არა ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონით განსაზღვრულ ინფორმაციას.

ჩვენ პროცედურები შევარჩიეთ და შევასრულეთ ჩვენი შეფასების საფუძველზე, მათ შორის, გამოკითხვის, ანალიზისა და დოკუმენტაციის გაცნობის, ჯგუფისა და კომპანიის პოლიტიკების, პროცედურების, მეთოდოლოგიებისა და ანგარიშგებული ინფორმაციის ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის მოთხოვნებთან შედარების გზით, აგრეთვე რაოდენობრივი მონაცემებისა და სხვა ინფორმაციის გადაანგარიშებისა და შედარების საფუძველზე.

ჩვენი აზრით:

- 2022 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის მმართველობის ანგარიში მომზადებულია ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის მოთხოვნების შესაბამისად;

- 2022 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის მმართველობის ანგარიშში მოცემულია ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული ინფორმაცია;

- 2022 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის მმართველობის ანგარიშში მოცემული ინფორმაცია ყველა არსებით ასპექტში 2022 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის ფინანსურ ანგარიშგებაში მოცემული ინფორმაციის შესაბამისია.

თამარ ნაცვლიშვილი
შპს „დელოიტი და ტუშის“ სახელით

თბილისი, საქართველო
2023 წლის 25 მაისი

კონსოლიდირებული მოგება-ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგება

2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის (ათას ლარში)

	შენიშვნები	2022	2021
საპროცენტო შემოსავალი	6	107,853	95,124
საპროცენტო ხარჯი	6	(36,288)	(31,744)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი საპროცენტო სარგებლის მქონე აქტივებზე გაუფასურების ზარალის განცდამდე		**71,565**	**63,380**
გაუფასურების ზარალი საპროცენტო სარგებლის მქონე აქტივებზე	13,14,18	(6,606)	(2,693)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი		**64,959**	**60,687**
წმინდა ზარალი მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახულ ფინანსურ აქტივებსა და ვალდებულებებზე	12	(17,389)	(4,620)
საკურსო სხვაობით განპირობებული წმინდა შემოსულობა/ (ზარალი)	7	5,547	(7,853)
წმინდა საკომისიო შემოსავალი	8	1,436	442
სხვა შემოსავალი		356	580
წმინდა არასაპროცენტო ხარჯები		**(10,050)**	**(11,451)**
საოპერაციო შემოსავალი		**54,909**	**49,236**
თანამშრომლებზე გაწეული ხარჯი		(29,780)	(26,506)
ცვეთის და ამორტიზაციის ხარჯები	15,16,17	(6,850)	(6,759)
სხვა საოპერაციო ხარჯები	9	(10,636)	(9,788)
მოგება დაბეგვრამდე		**7,643**	**6,183**
მოგების გადასახადის სარგებელი/(ხარჯი)	10	232	(3,003)
წლის წმინდა მოგება		**7,875**	**3,180**
სხვა სრული შემოსავალი		-	-
წლის მთლიანი სრული შემოსავალი		**7,875**	**3,180**

ილია რევია
უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი
2023 წლის 25 მაისი

არჩილ ბაკურაძე
სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე
2023 წლის 25 მაისი

71-135 გვერდებზე დართული შენიშვნები წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების განუყოფელი ნაწილია

ინდივიდუალური მოგება-ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგება

2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის (ათას ლარში)

	შენიშვნები	2022	2021
საპროცენტო შემოსავალი	6	107,853	95,124
საპროცენტო ხარჯი	6	(36,288)	(31,744)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი საპროცენტო სარგებლის მქონე აქტივებზე გაუფასურების ზარალის განცდამდე		**71,565**	**63,380**
გაუფასურების ზარალი საპროცენტო სარგებლის მქონე აქტივებზე	13,14,18	(6,606)	(2,693)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი		**64,959**	**60,687**
წმინდა ზარალი მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახულ ფინანსურ აქტივებსა და ვალდებულებებზე	12	(17,389)	(4,620)
საკურსო სხვაობით განპირობებული წმინდა შემოსულობა/ (ზარალი)	7	5,549	(7,854)
წმინდა საკომისიო შემოსავალი	8	1,436	442
სხვა შემოსავალი		121	353
წმინდა არასაპროცენტო ხარჯები		**(10,283)**	**(11,679)**
საოპერაციო შემოსავალი		**54,676**	**49,008**
თანამშრომლებზე გაწეული ხარჯი		(29,491)	(26,347)
ცვეთის და ამორტიზაციის ხარჯები	15,16,17	(6,796)	(6,735)
სხვა საოპერაციო ხარჯები	9	(10,612)	(9,785)
მოგება დაბეგვრამდე		**7,777**	**6,141**
მოგების გადასახადის სარგებელი/(ხარჯი)	10	232	(3,003)
წლის წმინდა მოგება		**8,009**	**3,138**
სხვა სრული შემოსავალი		-	-
წლის მთლიანი სრული შემოსავალი		**8,009**	**3,138**

ილია რევია
უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი
2023 წლის 25 მაისი

არჩილ ბაკურაძე
სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე
2023 წლის 25 მაისი

71-135 გვერდებზე დართული შენიშვნები წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების განუყოფელი ნაწილია

კონსოლიდირებული ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგება

2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით (ათას ლარში)

	შენიშვნები	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი
აქტივები			
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	11	27,812	19,127
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივები	12	-	103
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	13	388,795	347,941
წმინდა ინვესტიცია იჯარებში	14	9,841	5,662
ძირითადი საშუალებები	15	3,972	4,277
აქტივის გამოყენების უფლება	16	8,152	8,295
არამატერიალური აქტივები	17	4,147	4,494
გასაყიდად გამიზნული აქტივები		197	-
მიმდინარე მოგების გადასახადის აქტივი	10	699	-
გადავადებული საგადასახადო აქტივები	10	3,305	1,699
სხვა აქტივები	18	6,336	4,581
სულ აქტივები		**453,256**	**396,179**
ვალდებულებები			
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური ვალდებულებები	12	8,032	188
ნასესხები სახსრები	19	356,499	314,405
საიჯარო ვალდებულება	16	8,121	9,127
გადასახდელი დივიდენდები	21	997	996
მიმდინარე მოგების გადასახადის ვალდებულება	10	-	1,124
სხვა ვალდებულებები	20	12,534	10,144
სულ ვალდებულებები		**386,183**	**335,984**
საკუთარი კაპიტალი			
სააქციო კაპიტალი	21	3,635	3,635
საემისიო შემოსავალი	21	22,110	22,110
გაუნაწილებელი მოგება		41,328	34,450
სულ საკუთარი კაპიტალი		**67,073**	**60,195**
სულ ვალდებულებები და საკუთარი კაპიტალი		**453,256**	**396,179**

ილია რევია
უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი
2023 წლის 25 მაისი

არჩილ ბაკურაძე
სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე
2023 წლის 25 მაისი

71-135 გვერდებზე დართული შენიშვნები წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების განუყოფელი ნაწილია

ინდივიდუალური ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგება

2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით (ათას ლარში)

	შენიშვნები	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი
აქტივები			
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	11	27,785	19,102
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივები	12	-	103
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	13	388,795	347,941
წმინდა ინვესტიცია იჯარებში	14	9,841	5,662
ძირითადი საშუალებები	15	3,968	4,271
აქტივის გამოყენების უფლება	16	8,152	8,295
არამატერიალური აქტივები	17	4,035	4,330
გასაყიდად გამიზნული აქტივები		197	
მიმდინარე მოგების გადასახადის აქტივი	10	699	-
გადავადებული საგადასახადო აქტივები	10	3,305	1,699
სხვა აქტივები	18	6,336	4,581
ინვესტიცია შვილობილ საწარმოში		340	272
სულ აქტივები		**453,453**	**396,256**
ვალდებულებები			
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური ვალდებულებები	12	8,032	188
ნასესხები სახსრები	19	356,499	314,405
საიჯარო ვალდებულება	16	8,121	9,127
გადასახდელი დივიდენდები	21	997	996
მიმდინარე მოგების გადასახადის ვალდებულება	10	-	1,124
სხვა ვალდებულებები	20	12,520	10,144
სულ ვალდებულებები		**386,169**	**335,984**
საკუთარი კაპიტალი			
სააქციო კაპიტალი	21	3,635	3,635
საემისიო შემოსავალი	21	22,110	22,110
გაუნაწილებელი მოგება		41,539	34,527
სულ საკუთარი კაპიტალი		**67,284**	**60,272**
სულ ვალდებულებები და საკუთარი კაპიტალი		**453,453**	**396,256**

ილია რევია
უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი
2023 წლის 25 მაისი

არჩილ ბაკურაძე
სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე
2023 წლის 25 მაისი

71-135 გვერდებზე დართული შენიშვნები წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების განუყოფელი ნაწილია

კონსოლიდირებული საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების ანგარიშგება

2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის (ათას ლარში)

	შენიშვნები	სააქციო კაპიტალი	საემისიო შემოსავალი	გაუნაწილებელი მოგება	სულ
2021 წლის 1 იანვარი		**3,635**	**22,110**	**32,266**	**58,011**
წლის მთლიანი სრული შემოსავალი		-	-	3,180	3,180
გამოცხადებული დივიდენდები	21	-	-	(996)	(996)
2021 წლის 31 დეკემბერი		**3,635**	**22,110**	**34,450**	**60,195**
წლის მთლიანი სრული შემოსავალი		-	-	7,875	7,875
გამოცხადებული დივიდენდები	21	-	-	(997)	(997)
2022 წლის 31 დეკემბერი		**3,635**	**22,110**	**41,328**	**67,073**

ილია რევია
უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი
2023 წლის 25 მაისი

არჩილ ბაკურაძე
სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე
2023 წლის 25 მაისი

71-135 გვერდებზე დართული შენიშვნები წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების განუყოფელი ნაწილია

ინდივიდუალური საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების ანგარიშგება

2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის (ათას ლარში)

	შენიშვნები	სააქციო კაპიტალი	საემისიო შემოსავალი	გაუნაწილებელი მოგება	სულ
2021 წლის 1 იანვარი		**3,635**	**22,110**	**32,385**	**58,130**
წლის მთლიანი სრული შამოსავალი		-	-	3,138	3,138
გამოცხადებული დივიდენდები	21	-	-	(996)	(996)
2021 წლის 31 დეკემბერი		**3,635**	**22,110**	**34,527**	**60,272**
წლის მთლიანი სრული შემოსავალი		-	-	8,009	8,009
გამოცხადებული დივიდენდები	21	-	-	(997)	(997)
2022 წლის 31 დეკემბერი		**3,635**	**22,110**	**41,539**	**67,284**

ილია რევია
უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი
2023 წლის 25 მაისი

არჩილ ბაკურაძე
სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე
2023 წლის 25 მაისი

71-135 გვერდებზე დართული შენიშვნები წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების განუყოფელი ნაწილია

კონსოლიდირებული ფულადი ნაკადების ანგარიშგება
2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის (ათას ლარში)

	შენიშვნები	2022	2021
საოპერაციო საქმიანობიდან მიღებული ფულადი ნაკადები			
მოგება დაბეგვრამდე		7,643	6,183
კორექტირება:			
წმინდა ზარალი მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახულ ფინანსურ აქტივებსა და ვალდებულებებზე		17,389	4,620
ცვეთის და ამორტიზაციის ხარჯები	15, 16, 17	6,850	6,759
საპროცენტო შემოსავალი	6	(107,853)	(95,124)
საპროცენტო ხარჯები	6	36,288	31,744
გაუფასურების ზარალი საპროცენტო სარგებლის მქონე აქტივებზე		6,606	2,693
საკურსო სხვაობით განპირობებული წმინდა შემოსულობა	7	(20,846)	(7,569)
ძირითადი საშუალებების გასვლასთან დაკავშირებული დანაკარგები		17	3
იჯარის გაუქმებით მიღებული შემოსულობა		(5)	(9)
საოპერაციო საქმიანობიდან მიღებული ფულადი სახსრების გასვლა საოპერაციო აქტივებსა და ვალდებულებებში ცვლილებებამდე		**(53,911)**	**(50,700)**
ცვლილება საოპერაციო აქტივებსა და ვალდებულებებში			
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივების ზრდა/მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური ვალდებულებების კლება		(8,905)	(2,110)
მომხმარებლებზე გაცემულ სესხების ზრდა		(44,894)	(36,529)
იჯარებში წმინდა ინვესტიციების შემცირება/(ზრდა)		2,943	(3,500)
გასაყიდად გამიზნული აქტივების ზრდა		(197)	-
სხვა აქტივების (ზრდა)/კლება		(2,241)	61
სხვა ვალდებულებების ზრდა		2,345	8,291
წმინდა ცვლილება საოპერაციო აქტივებსა და ვალდებულებებში		**(50,989)**	**(33,787)**
მიღებული პროცენტი		98,364	96,975
გადახდილი პროცენტი		(34,823)	(31,459)
გადახდილი მოგების გადასახადი		(3,197)	(5)
საოპერაციო საქმიანობაში გამოყენებული წმინდა ფულადი სახსრები		**(44,516)**	**(18,976)**
საინვესტიციო საქმიანობიდან მიღებული ფულადი ნაკადები			
ძირითადი საშუალებების შეძენა	15	(1,739)	(1,127)
არამატერიალური აქტივების შეძენა	17	(955)	(2,989)
შემოსულობა ძირითადი საშუალებების გაყიდვიდან		142	190
საინვესტიციო საქმიანობაში გამოყენებული წმინდა ფულადი სახსრები		**(2,552)**	**(3,926)**
ფულადი ნაკადები საფინანსო საქმიანობიდან			
შემოსულობა ნასესხები სახსრებიდან	19	238,304	185,290
ნასესხები სახსრების დაფარვა	19	(175,210)	(143,177)
სავალო ფასიანი ქაღალდების დაფარვა		-	(12,407)
საიჯარო ვალდებულებების დაფარვა	16	(3,560)	(3,521)
გადახდილი დივიდენდები	21	(996)	(999)
საფინანსო საქმიანობიდან მიღებული წმინდა ფულადი სახსრები		**58,538**	**25,186**
ფულადი სახსრების და მათი ეკვივალენტების წმინდა ზრდა		**11,470**	**2,284**
გაცვლითი კურსის ეფექტი უცხოურ ვალუტაში ფლობილი ფულადი სახსრების ნაშთზე		(2,785)	(1,041)
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები წლის დასაწყისში	11	19,127	17,884
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები წლის ბოლოს	11	**27,812**	**19,127**

ილია რევია
უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი
2023 წლის 25 მაისი

არჩილ ბაკურაძე
სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე
2023 წლის 25 მაისი

71-135 გვერდებზე დართული შენიშვნები წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების განუყოფელი ნაწილია

ინდივიდუალური ფულადი ნაკადების ანგარიშგება

2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის (ათას ლარში)

	შენიშვნები	2022	2021
საოპერაციო საქმიანობიდან მიღებული ფულადი ნაკადები			
მოგება/ დაბეგვრამდე		7,777	6,141
კორექტირება:			
წმინდა ზარალი მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახულ ფინანსურ აქტივებსა და ვალდებულებებზე		17,389	4,620
ცვეთის და ამორტიზაციის ხარჯები	15, 16, 17	6,796	6,735
საპროცენტო შემოსავალი	6	(107,853)	(95,124)
საპროცენტო ხარჯები	6	36,288	31,744
გაუფასურების ზარალი საპროცენტო სარგებლის მქონე აქტივებზე		6,606	2,693
საკურსო სხვაობით განპირობებული წმინდა შემოსულობა	7	(20,848)	(7,568)
ძირითადი საშუალებების გასვლასთან დაკავშირებული დანაკარგები		17	3
იჯარის გაუქმებით მიღებული შემოსულობა		(5)	(9)
საოპერაციო საქმიანობიდან მიღებული ფულადი სახსრების გასვლა საოპერაციო აქტივებსა და ვალდებულებებში ცვლილებებამდე		**(53,833)**	**(50,765)**
ცვლილება საოპერაციო აქტივებსა და ვალდებულებებში			
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივების ზრდა/მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური ვალდებულებების კლება		(8,905)	(2,110)
მომხმარებლებზე გაცემულ სესხების ზრდა		(44,894)	(36,529)
იჯარებში წმინდა ინვესტიციების შემცირება/(ზრდა)		2,943	(3,500)
გასაყიდად გამიზნული აქტივების ზრდა		(197)	-
სხვა აქტივების ზრდა		(2,241)	(54)
სხვა ვალდებულებების ზრდა		2,359	8,293
წმინდა ცვლილება საოპერაციო აქტივებსა და ვალდებულებებში		**(50,935)**	**(33,900)**
მიღებული პროცენტი		98,364	96,975
გადახდილი პროცენტი		(34,823)	(31,459)
გადახდილი მოგების გადასახადი		(3,197)	(5)
საოპერაციო საქმიანობაში გამოყენებული წმინდა ფულადი სახსრები		**(44,424)**	**(19,154)**
საინვესტიციო საქმიანობიდან მიღებული ფულადი ნაკადები			
ინვესტიცია შვილობილ საწარმოში		(68)	(26)
ძირითადი საშუალებების შეძენა	15	(1,741)	(1,126)
არამატერიალური აქტივების შეძენა	17	(979)	(2,804)
შემოსულობა ძირითადი საშუალებების გაყიდვიდან		142	190
საინვესტიციო საქმიანობაში გამოყენებული წმინდა ფულადი სახსრები		**(2,646)**	**(3,766)**
ფულადი ნაკადები საფინანსო საქმიანობიდან			
შემოსულობა ნასესხები სახსრებიდან	19	238,304	185,290
ნასესხები სახსრების დაფარვა	19	(175,210)	(143,177)
სავალო ფასიანი ქაღალდების დაფარვა		-	(12,407)
საიჯარო ვალდებულებების დაფარვა	16	(3,560)	(3,521)
გადახდილი დივიდენდები	21	(996)	(999)
საფინანსო საქმიანობიდან მიღებული წმინდა ფულადი სახსრები		**58,538**	**25,186**
ფულადი სახსრების და მათი ეკვივალენტების წმინდა ზრდა		**11,468**	**2,266**
გაცვლითი კურსის ეფექტი უცხოურ ვალუტაში ფლობილი ფულადი სახსრების ნაშთზე		(2,785)	(1,041)
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები წლის დასაწყისში	11	19,102	17,877
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები წლის ბოლოს	11	**27,785**	**19,102**

ილია რევია
უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი
2023 წლის 25 მაისი

არჩილ ბაკურაძე
სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე
2023 წლის 25 მაისი

71-135 გვერდებზე დართული შენიშვნები წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების განუყოფელი ნაწილია

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები
2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის (ათას ლარში)

1 ორგანიზაცია

სს „მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კრისტალი“ (შემდგომში „კომპანია“) 2007 წლის 23 აგვისტოს დაფუძნდა „ფონდი კრისტალის“ (საბჭოს გადაწყვეტილება №20, 2007 წლის 21 აგვისტო) გადაწყვეტილების საფუძველზე, მიკროსაფინანსო ორგანიზაციების შესახებ საქართველოს კანონის (თარიღი: 2006 წლის 18 ივლისი) შესაბამისად.

2018 წლის 26 იანვარს კომპანიამ დააფუძნა შვილობილი საწარმო — შპს „კრისტალ კონსალტინგი“. შვილობილი საწარმო თანდათანობით იწყებს ფუნქციონირებას და მისი მთავარი საქმიანობა იქნება საკონსულტაციო მომსახურებები, საორგანიზაციო განვითარება, ხელმძღვანელობა, ტექნიკური და ტექნოლოგიური კონსულტაცია და მომსახურება მიკრო და მცირე მეწარმეებისთვის.

სს „მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კრისტალის“ და შპს „კრისტალ კონსალტინგის“ („ჯგუფი“) იურიდიული მისამართია: ნიკეას ქ. №22, ქუთაისი, საქართველო.

ჯგუფის მართვის უმაღლესი ორგანოა აქციონერთა საერთო კრება.

ჯგუფის ოპერაციების ზედამხედველობას სამეთვალყურეო საბჭო ახორციელებს, რომლის წევრებსაც ნიშნავს აქციონერთა საერთო კრება. ჯგუფის ყოველდღიურ მართვას ახორციელებს სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ დანიშნული მმართველი გუნდი.

ჯგუფის მიზანია საქართველოში მიკრო, მცირე და საშუალო ბიზნესების მხარდაჭერა და განვითარება, კლიენტების სოციალური და ეკონომიკური პირობების გაუმჯობესება, მათთვის ხელმისაწვდომი ფინანსური მომსახურების შეთავაზების გზით.

ჯგუფის ძირითადი საქმიანობაა მიკრო სესხების გაცემა. ჯგუფის ფინანსური პროდუქტები მოიცავს შემდეგს: ინდივიდუალური ბიზნეს სესხები, სასოფლო-სამეურნეო სესხები, სამომხმარებლო სესხები, სალომბარდო სესხები, სესხები უძრავი ქონების შესაძენად და სესხები მცირე და საშუალო საწარმოებისთვის.

2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ჯგუფს მთელი საქართველოს მასშტაბით ორმოცდაათი ფილიალი (2021 წ.: ორმოცდაათი ფილიალი) აქვს, სათაო ოფისები კი- თბილისსა და ქუთაისში.

2022 წლისა და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ჯგუფს შემდეგი აქციონერები ფლობდნენ:

	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი
პირველი დონის აქციონერები/გამოშვებული სააქციო კაპიტალის მფლობელები:		
AGRIF COÖPERATIEF U.A.	38.75%	38.75%
DWM Funds S.C.A-SICAV SIF	12.37%	12.37%
ფონდი კრისტალი	0.09%	0.09%
ინდივიდუალური აქციონერები	48.79%	48.79%
სულ	**100%**	**100%**

2022 წლის 31 დეკემბრის და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფის მთავარი აქციონერები არიან „AGRIF COÖPERATIEF U.A.“ და „DWM Funds S.C.A-SICAV SIF“, 38.75% და 12.37%-იანი წილით (შესაბამისად).

ჯგუფი საქართველოშია რეგისტრირებული და თავის სააღრიცხვო ჩანაწერებს საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად აწარმოებს. ჯგუფი თავის კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებებს ლიკვიდობის მიხედვით წარადგენს. ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგების თარიღიდან 12 თვის განმავლობაში (მოკლევადიანი) და ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგების თარიღიდან 12 თვეზე მეტი ხნის განმავლობაში (გრძელვადიანი) დავალიანების ამოღებისა და ანგარიშსწორების ოპერაციების ანალიზი წარმოდგენილია 26-ე შენიშვნაში.

2 მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკა

შესაბამისობა — წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებები მომზადებულია ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს („ბასსს“) მიერ გამოშვებული ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების („ფასს“) და ფინანსური ანგარიშგების ინტერპრეტაციების საერთაშორისო კომიტეტის („ფასიკ“) მიერ გამოშვებული ინტერპრეტაციების შესაბამისად.

კონსოლიდაციის საფუძველი — კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება მოიცავს კომპანიის და მის კონტროლს დაქვემდებარებული საწარმოების (შვილობილი საწარმოები) ფინანსურ ანგარიშგებებს. კონტროლი მიიღწევა მაშინ, როდესაც: ა) კომპანიას აქვს ძალაუფლება თავის ინვესტირების ობიექტებზე; ბ) კომპანია იღებს, ან უფლება აქვს მიიღოს ინვესტიციის ობიექტში თავისი მონაწილეობიდან ცვლადი უკუგება; და გ) კომპანიას შეუძლია ისარგებლოს ამ ძალაუფლებით თავის უკუგებაზე ზემოქმედებისთვის.

თუკი ფაქტები და გარემოებები იმაზე მიანიშნებს, რომ კონტროლის ზემოთ მითითებული სამი ელემენტიდან ერთ-ერთში ცვლილებებია მომხდარი, ჯგუფი ხელახლა აფასებს, აკონტროლებს თუ არა ინვესტირებულ საწარმოს. როდესაც ჯგუფი ინვესტირებულ საწარმოში უმრავლესობაზე ნაკლებ ხმებს ფლობს, მას იმ შემთხვევაში აქვს გავლენა ინვესტირებულ საწარმოზე, როცა ხმის უფლება საკმარისია, რომ მას ჰქონდეს პრაქტიკული უნარი ერთპიროვნულად წარმართოს ინვესტირებული საწარმოს შესაბამისი საქმიანობა. ჯგუფი ყველა შესაბამის ფაქტს და ვითარებას ითვალისწინებს იმის შეფასებაში ჯგუფის ხმის უფლებები ინვესტირებულ საწარმოში შეესაბამება თუ არა მისთვის უფლებამოსილების გადაცემას, მათ შორის: ჯგუფის მიერ ფლობილი ხმის უფლებების ზომას, სხვა ხმის მფლობელების საკუთრების წილის ზომასთან და განაწილებასთან მიმართებაში; ჯგუფის, სხვა ხმის უფლების მფლობელების და სხვა მხარეთა მიერ ფლობილ პოტენციურ ხმის უფლებას; უფლებებს, რომლებიც სხვა სახელშეკრულებო შეთანხმებიდან წარმოიშობა და ნებისმიერ დამატებით ფაქტს და ვითარებას, რომლებიც იმაზე მეტყველებენ, რომ ჯგუფს შესწევს ან არ შესწევს უნარი შესაბამისი საქმიანობები განახორციელოს ისეთ დროს, როდესაც საჭიროა გადაწყვეტილებების მიღება, მათ შორის ხმის მიცემის შაბლონები, აქციონერთა წინა კრებებზე.

შვილობილი საწარმოს კონსოლიდაცია იწყება მაშინ, როდესაც კომპანია მოიპოვებს მასზე კონტროლს და წყდება მაშინ, როდესაც კომპანია კარგავს ამგვარ კონტროლს. კერძოდ, წლის განმავლობაში შეძენილი ან გასხვისებული შვილობილი საწარმოს შემოსავალი და ხარჯები აღირიცხება კონსოლიდირებულ მოგება-ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგებაში იმ თარიღიდან, როდესაც კომპანია იძენს კონტროლს, იმ თარიღამდე, როდესაც წყდება კომპანიის კონტროლი შვილობილ საწარმოზე. მოგება ან ზარალი და სხვა სრული შემოსავლის თითოეული კომპონენტი მიეკუთვნება კომპანიის მფლობელებს და არასაკონტროლო პაკეტს. შვილობილი საწარმოების მთლიანი სრული შემოსავალი უკავშირდება კომპანიის მფლობელებს და არასაკონტროლო პაკეტებს, მაშინაც კი, თუ ეს გამოიწვევს არასაკონტროლო პაკეტების ნაშთის დეფიციტს. საჭიროების შემთხვევაში შვილობილი საწარმოების ფინანსური ანგარიშგებები კორექტირდება მათი სააღრიცხვო პოლიტიკის ჯგუფის სააღრიცხვო პოლიტიკასთან შესაბამისობის უზრუნველსაყოფად. ჯგუფის წევრებს შორის შემდგარ გარიგებებთან დაკავშირებული ყველა ჯგუფის შიდა აქტივი და ვალდებულება, კაპიტალი, შემოსავალი, ხარჯი და ფულადი ნაკადი კონსოლიდაციისას მთლიანად გაიქვითება.

ფუნქციონირებადი საწარმო — წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებები მომზადდა იმ დაშვებით, რომ ჯგუფი წარმოადგენს ფუნქციონირებად საწარმოს და განაგრძობს ფუნქციონირებას განჭვრეტად მომავალში. ამ დაშვების გაკეთებისას ხელმძღვანელობამ გაითვალისწინა ჯგუფის ფინანსური მდგომარეობა, მიზნები, ოპერაციების მომგებიანობა და ფინანსურ რესურსებზე წვდომა.

2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით და ამ თარიღით დასრულებული წლისთვის ჯგუფის საერთო ფინანსური შედეგების გათვალისწინებით, ჯგუფი შესაბამისობაშია ფინანსურ კოვენანტებთან. 2022 წლის განმავლობაში დაირღვა ადგილობრივ კომერციულ ბანკებსა და საერთაშორისო კრედიტორებთან გაფორმებული საკრედიტო ხელშეკრულებების მიხედვით განსაზღვრული რამდენიმე კოვენანტი, რაზეც ჯგუფმა სასწრაფო წესით მიმართა ყველა თავის პარტნიორს 2022 წელსვე და სთხოვა შესაბამისი წერილობითი ნებართვების გაცემა.

ყველა შემთხვევაში, შესაბამისი წერილობითი ნებართვების მიღება დროულად მოხდა, 2022 წლის ბოლომდე. ადგილი არ ჰქონია კრედიტორის მიერ საკრედიტო რესურსის ვადაზე ადრე გამოხმობის არც ერთ შემთხვევას. ჯგუფს პარტნიორთა კარგად დივერსიფიცირებული პული აქვს, რომელიც მას წლის განმავლობაში ლიკვიდურობის და დაფინანსების ხარჯის ეფექტურად მართვის შესაძლებლობას აძლევს.

ჯგუფის ხელმძღვანელობა ადასტურებს, რომ ჯგუფს საკმარისი რესურსები აქვს წინამდებარე ფინანსური ანგარიშგებების დამტკიცებიდან 12 თვის განმავლობაში საოპერაციო საქმიანობის გასაგრძელებლად. ასევე იხილეთ 27-ე შენიშვნა.

წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებები მომზადდა პირვანდელი ღირებულების მეთოდით. პირვანდელი ღირებულება, როგორც წესი, ეყრდნობა საქონლის და მომსახურების სანაცვლოდ გაღებული საზღაურის სამართლიან ღირებულებას.

სამართლიანი ღირებულება არის თანხა, რომელიც მიიღება აქტივის გაყიდვის შედეგად, ან გადაიხდება ვალდებულების გადაცემის შედეგად, ბაზრის მონაწილეებს შორის ნებაყოფლობითი ოპერაციის პირობებში შეფასების თარიღისთვის, იმისდა მიუხედავად, ეს ფასი პირდაპირ დაკვირვებადია, თუ შეფასების სხვა მეთოდით არის განსაზღვრული. აქტივის ან ვალდებულების სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრისას ჯგუფი იმ შემთხვევაში ითვალისწინებს აქტივის ან ვალდებულების თავისებურებებს, თუკი ბაზრის მონაწილეები გაითვალისწინებდნენ ამ თავისებურებებს შეფასების თარიღისთვის აქტივის ან ვალდებულების ფასის განსაზღვრისას. წინამდებარე კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში შეფასების და/ან გაცხადების მიზნებისთვის სამართლიანი ღირებულება ანალოგიურად განისაზღვრება. ამასთან, ფინანსური ანგარიშგების მიზნებისთვის, სამართლიანი ღირებულების შეფასება დაყოფილია 1-ელ, მე-2 და მე-3 დონეებად იმისდა მიხედვით, თუ რამდენად არის მათი სამართლიანი ღირებულების გაანგარიშებაში მონაწილე მონაცემები დაკვირვებადი და, მთლიანობაში, რამდენად მნიშვნელოვანია ეს ამოსავალი მონაცემები მათი სამართლიანი ღირებულების შეფასებისთვის. აღნიშნული დონეები განმარტებულია ქვემოთ. 1-ლი დონის ამოსავალი მონაცემები წარმოადგენს აქტიურ ბაზარზე მსგავსი აქტივებისა თუ ვალდებულებების კოტირებულ ფასებს (დაუკორექტირებელი), რომლებზეც საწარმოს წვდომა აქვს შეფასების თარიღში; მე-2 დონის ამოსავალი ინფორმაცია არის 1-ელ დონეში შესული კოტირებული ფასებისგან განსხვავებული მონაცემები, რომლებიც ემპირიულია აქტივისა თუ ვალდებულებისთვის, პირდაპირ ან ირიბად; მე-3 დონის ამოსავალი მონაცემები არის აქტივების ან ვალდებულებების არაემპირიული ამოსავალი მონაცემები.

სამუშაო და წარსადგენი ვალუტა — კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებებში ასახული მუხლები ფასდება იმ ეკონომიკური გარემოს ვალუტაში, რომელშიც საქმიანობს ჯგუფი (შემდგომში „სამუშაო ვალუტა“). ჯგუფის სამუშაო ვალუტაა ქართული ლარი („ლარი“). ჯგუფის კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების წარსადგენი ვალუტაა ლარი. თუ სხვაგვარად არ იქნება განსაზღვრული, ლარში წარმოდგენილი ფინანსური ინფორმაცია დამრგვალებულია უახლოეს ათასამდე.

ურთიერთგაქვითვა — ფინანსური აქტივები და ფინანსური ვალდებულებები ურთიერთგაიქვითება და წმინდა თანხა აისახება ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ანგარიშგებებში მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ არსებობს აღიარებული თანხების ურთიერთგაქვითვის იურიდიული უფლება და არსებობს აქტივებისა და ვალდებულებების ურთიერთგაქვითვის ან ერთდროულად აქტივების რეალიზაციისა და ვალდებულებების დაფარვის სურვილი. შემოსავალი და ხარჯი კონსოლიდირებულ მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგებაში არ გაიქვითება, თუ ეს არ მოითხოვება ან დაიშვება ბუღალტრული აღრიცხვის რომელიმე სტანდარტით ან ინტერპრეტაციით, რომლის შესახებაც საგანგებოდ მიეთითება ჯგუფის სააღრიცხვო პოლიტიკაში.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების შენიშვნები — შენიშვნები მოცემულია მხოლოდ კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგებისთვის, რადგან ხელმძღვანელობას სჯერა, რომ კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ციფრებს შორის არსებითი სხვაობა არ არსებობს.

ძირითადი სააღრიცხვო პოლიტიკა აღწერილია ქვემოთ.

საპროცენტო შემოსავლისა და ხარჯის აღიარება

საპროცენტო შემოსავლისა და ხარჯის აღიარება ხდება მოგებაში ან ზარალში ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდით, ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით. საპროცენტო შემოსავალი დაანგარიშდება ფინანსური აქტივის მთლიან საბალანსო ღირებულებაზე ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის დამატებით, ე.ი. ფინანსური ღირებულებით ამორტიზებული ღირებულებით მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის კორექტირებამდე, გარდა შემდეგისა: ა) შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული ფინანსური აქტივები. ამ ფინანსური აქტივებისთვის, საწყისი აღიარებიდან ჯგუფი ფინანსური აქტივის ამორტიზებულ ღირებულებაზე იყენებს კრედიტზე მორგებულ ეფექტურ საპროცენტო განაკვეთს. ბ) ფინანსური აქტივები, რომლებიც შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებულ ფინანსურ აქტივებს არ წარმოადგენს, მაგრამ შემდგომში გახდნენ გაუფასურებული ფინანსური აქტივები, სავაჭროდ გამიზნულად ან სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული და მოგებაში ან ზარალში ასახულად (FVTPL) კლასიფიცირებულების გარდა. ფინანსური აქტივებისთვის, შემდგომ საანგარიშგებო პერიოდებში ჯგუფი იყენებს ეფექტურ საპროცენტო განაკვეთს ამორტიზებულ ღირებულებაზე, ე.ი. მთლიან საბალანსო ღირებულებას გამოკლებული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი. ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი არის განაკვეთი, რომელიც ზუსტად ახორციელებს ფინანსური აქტივებთან ან ფინანსური ვალდებულებებთან დაკავშირებული ფულადი სახსრების მომავალი მოსალოდნელი გადახდების ან შემოდინებების დისკონტირებას ფინანსური ინსტრუმენტების მოსალოდნელი სასარგებლო მომსახურების ვადის პერიოდის განმავლობაში, ფინანსური აქტივის მთლიან საბალანსო ღირებულებამდე ან ფინანსური ვალდებულების ამორტიზებულ ღირებულებამდე. ჯარიმებიდან შემოსავალი შესულია საპროცენტო შემოსავალში, როგორც საკრედიტო რისკის ნაგულისხმები კომპენსაცია.

ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის დაანგარიშებისას ჯგუფი მოსალოდნელ ფულად ნაკადებს აფასებს ფინანსური ინსტრუმენტის ყველა სახელშეკრულებო პირობის გამოყენებით, გარდა მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისა. გაანგარიშება მოიცავს ხელშეკრულების მხარეებს შორის გადახდილ თუ მიღებულ ყველა საკომისიოს, რომელიც წარმოადგენს ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის, საოპერაციო დანახარჯებისა და სხვა პრემიებისა თუ დისკონტების განუყოფელ ნაწილს.

გასამრჯელოდან და საკომისიო მოსაკრებლიდან მიღებული შემოსავლის აღიარება

ფინანსური ინსტრუმენტის გაცემის საკომისიოს გადავადდება მასთან დაკავშირებულ პირდაპირ დანახარჯებთან ერთად და ხდება მისი აღიარება ფინანსური ინსტრუმენტის ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის კორექტირების სახით.

თუ მოსალოდნელია, რომ სესხის გაცემის ვალდებულება შედეგად გამოიღებს კონკრეტულ საკრედიტო შეთანხმებას, სესხის გაცემის ვალდებულების საკომისიო გადავადდება მასთან დაკავშირებულ პირდაპირ დანახარჯებთან ერთად და ხდება მისი აღიარება აღნიშნული კრედიტის ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის კორექტირების სახით. თუ მოსალოდნელი არ არის, რომ სესხის გაცემის ვალდებულება კონკრეტულ საკრედიტო შეთანხმებას განაპირობებს, ხდება სესხის გაცემის ვალდებულების საკომისიოს აღიარება სესხის გაცემის ვალდებულების დარჩენილი პერიოდის მოგებაში ან ზარალში. თუ სესხის გაცემის ვალდებულების ვადა სესხის გაუცემლად ამოიწურება, სესხის გაცემის ვალდებულების საკომისიო მოგებაში ან ზარალში ვადის გასვლისთანავე აღირიცხება. სესხის მომსახურების ღირებულების აღიარება ხდება ამონაგებად მომსახურების გაწევისთანავე.

ყველა დანარჩენი საზღაურის და საკომისიოს აღიარება ხდება მომსახურებების გაწევისთანავე.

ფინანსური ინსტრუმენტები

ფინანსური ინსტრუმენტების საწყისი აღიარება

ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების აღიარება ხდება ჯგუფის ფინანსურ მდგომარეობაში, როდესაც ჯგუფი ხდება ინსტრუმენტის სახელშეკრულებო პირობების მხარე.

აღიარებული ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები თავდაპირველად ფასდება სამართლიანი ღირებულებით. საოპერაციო დანახარჯები, რომლებიც პირდაპირ მიკუთვნებადია ფინანსური აქტივების ან ფინანსური ვალდებულებების შეძენასა თუ გამოშვებასთან (მოგებაში ან ზარალში სამართლიანი ღირებულებით აღრიცხული ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების გარდა), პირველადი აღიარებისას, შესაბამისად, ემატება ან აკლდება ფინანსური აქტივებისა თუ ფინანსური ვალდებულებების სამართლიან ღირებულებას.

საოპერაციო დანახარჯები, რომლებიც პირდაპირ მიკუთვნებადია მოგებაში ან ზარალში სამართლიანი ღირებულებით აღრიცხული ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების შეძენასა თუ გამოშვებასთან, სასწრაფო წესით აღიარდება მოგებაში ან ზარალში.

თუ გარიგების ფასი განსხვავდება საწყისი აღიარებისას არსებული სამართლიანი ღირებულებისგან, ჯგუფი ამგვარ სხვაობებს შემდეგი სახით აღრიცხავს.

- თუ სამართლიანი ღირებულება დასტურდება აქტიურ ბაზარზე მსგავსი აქტივის ან ვალდებულების კოტირებული ფასით ან ეყრდნობა შეფასების მეთოდს, რომელიც გამოიყენებს მხოლოდ საბაზრო ინფორმაციას, მაშინ სხვაობა საწყისი აღიარებისას აღირიცხება მოგებაში ან ზარალში (ე.ი. 1-ლი დღის მოგება ან ზარალი).

- ყველა სხვა შემთხვევაში სამართლიანი ღირებულება შეიცვლება გარიგების ფასის შესაბამისად (ე.ი. პირველი დღის მოგება ან ზარალი შეიცვლება მისი აქტივის ან ვალდებულების თავდაპირველ საბალანსო ღირებულებაში შეტანის გზით).

საწყისი აღიარების შემდეგ გადავადებული შემოსულობა ან ზარალი გადავა მოგებაში ან ზარალში რაციონალურ საფუძველზე, მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ის წარმოიშვება ფაქტორში (მათ შორის დროში) ცვლილებიდან, რომელსაც გაითვალისწინებდნენ ბაზრის მონაწილეები, აქტივის ან ვალდებულების შეფასებისას.

ფინანსური აქტივები

კლასიფიკაცია და შემდგომი შეფასება

საწყისი აღიარებისას ფინანსური აქტივი კლასიფიცირდება ქვემოთ მოცემული შეფასების კატეგორიებიდან ერთ-ერთში: ამორტიზებული ღირებულება; სამართლიანი ღირებულება სხვა სრულ შემოსავალში; ან სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული და მოგებაში ან ზარალში ასახული.

ფინანსური აქტივი ფასდება ამორტიზებული ღირებულებით თუ ის აკმაყოფილებს ქვემოთ მოცემულ ორივე პირობას და არ ფასდება სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით.

- აქტივის ფლობა ხდება ბიზნეს-მოდელის ფარგლებში, რომლის მიზანია აქტივების ფლობა სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად; და

- ფინანსური აქტივის სახელშეკრულებო პირობები კონკრეტული თარიღებით წარმოქმნის ფულად ნაკადებს, რომლებიც წარმოადგენს მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდებს („SPPI“) დაუფარავ ძირითად თანხაზე.

ფინანსური აქტივი ფასდება სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში თუ ის აკმაყოფილებს ქვემოთ მოცემულ ორივე პირობას და არ ფასდება სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით:

- აქტივის ფლობა ხდება ბიზნესმოდელის ფარგლებში, რომლის მიზანიც მიიღწევა სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მიღების და ფინანსური აქტივების გაყიდვის გზით; და

- ფინანსური აქტივის სახელშეკრულებო პირობები კონკრეტული თარიღებით წარმოქმნის ფულად ნაკადებს, რომლებიც წარმოადგენს მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდებს დაუფარავ ძირითად თანხაზე.

არა-სავაჭროდ გამიზნული საკუთარი კაპიტალის ინვესტიციის თავდაპირველი აღიარებისას, ჯგუფს შეუძლია გამოუთხოვადად შეიყვანოს შემდგომი ცვლილებები ინვესტიციის სამართლიან ღირებულებაში სხვა სრულ შემოსავალში. ეს გადაწყვეტილება თითოეულ ინვესტიციაზე ცალკე მიიღება.

ყველა ფინანსური აქტივი, რომელიც არ არის კლასიფიცირებული შეფასებულად ამორტიზებული ღირებულებით ან სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით, ზემოთ განსაზღვრული ფორმით, ფასდება სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით. ეს მოიცავს ყველა წარმოებულ ფინანსურ აქტივს.

საწყისი აღიარებისას, ჯგუფს შეუძლია გამოუხმობადად განსაზღვროს ფინანსური აქტივი, რომელიც სხვაგვარად აკმაყოფილებს მოთხოვნებს შეფასდეს ამორტიზებული ღირებულებით, ან სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით, თუ ამგვარი ქმედება აღმოფხვრის ან მნიშვნელოვნად შეამცირებს სააღრიცხვო შეუსაბამობას, რომელიც სხვაგვარად წარმოიშვებოდა.

შეფასების კატეგორიებში კლასიფიცირებული ჯგუფის ფინანსური აქტივებია შემდეგი:

ფინანსური აქტივები	ბიზნეს-მოდელი	SPPI	შეფასების კატეგორია
წარმოებული ფინანსური აქტივები	სხვა ბიზნეს-მოდელი	ფულადი ნაკადები არ წარმოადგენს ძირითადი თანხისა და პროცენტის ცალკე გადახდებს	FVTPL
ფულადი ნაშთები ბანკებში	ამოსაღებად ფლობილი სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები	ფულადი ნაკადები წარმოადგენს ძირითადი თანხისა და პროცენტის ცალკე გადახდებს	ამორტიზებული ღირებულება
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	ამოსაღებად ფლობილი სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები	ფულადი ნაკადები წარმოადგენს ძირითადი თანხისა და პროცენტის ცალკე გადახდებს	ამორტიზებული ღირებულება
წმინდა ინვესტიცია იჯარებში	ამოსაღებად ფლობილი სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები	ფულადი ნაკადები წარმოადგენს ძირითადი თანხისა და პროცენტის ცალკე გადახდებს	ამორტიზებული ღირებულება
სხვა მოთხოვნები	ამოსაღებად ფლობილი სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები	ფულადი ნაკადები წარმოადგენს ძირითადი თანხისა და პროცენტის ცალკე გადახდებს	ამორტიზებული ღირებულება

ბიზნესმოდელის შეფასება

ჯგუფი ახდენს იმ ბიზნესმოდელის მიზნის შეფასებას, რომელშიც ხდება ფინანსური აქტივის ფლობა პორტფელურ დონეზე, რადგან ეს საუკეთესოდ ასახავს ბიზნესის მართვის და ინფორმაციის ხელმძღვანელობისთვის მიწოდების მეთოდს. შესაბამისი ინფორმაცია მოიცავს შემდეგს:

- დამტკიცებული პოლიტიკები და პორტფელების მიზნები, ასევე ამ პოლიტიკების პრაქტიკაში გამოყენება. ეს მოიცავს ინფორმაციას იმის შესახებ, ხელმძღვანელობის სტრატეგია არის თუ არა ორიენტირებული სახელშეკრულებო საპროცენტო შემოსავლის გამომუშავებაზე, კონკრეტული საპროცენტო განაკვეთის პროფილის შენარჩუნებაზე, ფინანსური აქტივების ვადების ნებისმიერი დაკავშირებულ ვალდებულებებთან შესაბამისობის უზრუნველყოფაზე ან მოსალოდნელი ფულადი ნაკადების გადინებაზე და ფულადი ნაკადების გამოთავისუფლებაზე აქტივების გაყიდვის გზით;

- როგორ ხდება პორტფელის მაჩვენებლის შეფასება ან ჯგუფის ხელმძღვანელობისთვის ანგარიშგება;

- რისკები, რომლებიც მოქმედებენ ბიზნესმოდელის (და ამ ბიზნესმოდელში არსებული ფინანსური აქტივების) შესრულების მაჩვენებლებზე და როგორ ხდება ამ რისკების მართვა;

- როგორ ხდება ხელმძღვანელების ანაზღაურება (მაგალითად, კომპენსაცია ეფუძნება მართვის ქვეშ მყოფი აქტივების სამართლიან ღირებულებას თუ მიღებულ სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებს);

- წინა პერიოდებში ფინანსური აქტივების გაყიდვის სიხშირე, მოცულობა და ვადები, ამგვარი გაყიდვების მიზეზები და მოლოდინები მომავალი გაყიდვის საქმიანობის შესახებ.

სავაჭროდ გამიზნული ფინანსური აქტივები, რომელთა მაჩვენებელი ფასდება სამართლიანი ღირებულების საფუძველზე, სამართლიანი ღირებულებით ფასდება და მოგებაში ან ზარალში აისახება, რადგან მათი ფლობა არ ხდება სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მიღების ან სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მიღების და ფინანსური აქტივების გაყიდვის მიზნით.

შეფასება იმისა, სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები წარმოადგენს თუ არა ძირითადი თანხისა და პროცენტის ცალკე გადახდებს

ამ შეფასების მიზნებისთვის „ძირითადი თანხა“ ნიშნავს ფინანსური აქტივის სამართლიან ღირებულებას საწყისი აღიარებისას. „პროცენტი“ არის ფულის დროის ღირებულების და კონკრეტული დროის განმავლობაში დაუფარავ ძირითად თანხასთან დაკავშირებული საკრედიტო რისკის. ასევე სხვა ძირითადი საკრედიტო რისკების და ხარჯების გადასახადი (მაგ.: ლიკვიდობის რისკი და ადმინისტრაციული ხარჯები), ასევე მოგების მარჟა.

იმის შეფასებისას, სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები წარმოადგენენ თუ არა ძირითადი თანხისა და პროცენტის ცალკე გადახდებს, ჯგუფი ითვალისწინებს ინსტრუმენტის სახელშეკრულებო პირობებს. ეს მოიცავს შეფასებას იმისა, რომ ფინანსური აქტივი შედგება სახელშეკრულებო პირობისგან, რომელმაც შესაძლოა შეცვალოს სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების ვადები ან რაოდენობა, როდესაც არ ხდება ამ პირობის დაცვა. შეფასებისას ჯგუფი ითვალისწინებს შემდეგს:

- პირობით მოვლენებს, რომლებიც შეცვლიდა ფულადი ნაკადების თანხას ან ვადებს;
- პირობები, რომლებმაც შესაძლოა შეცვალონ სახელშეკრულებო კუპონის განაკვეთი, მათ შორიც ცვლადგანაკვეთიანი შესაძლებლობები;
- ავანსები და გახანგრძლივების შესაძლებლობები; და
- ვადებს, რომლებიც ზღუდავენ კონკრეტული აქტივებიდან ჯგუფის ფულადი ნაკადების მოთხოვნას (ე.ი. შემოუბრუნებელი შესაძლებლობები).

რეკლასიფიკაცია

საწყისი აღიარების შემდეგ ფინანსური აქტივების რეკლასიფიკაცია არ ხდება, გარდა პერიოდისა მას შემდეგ, რაც ჯგუფი შეცვლის ფინანსური აქტივების მართვის ბიზნესმოდელს. თუ ბიზნეს მოდელი, რომლის საფუძველზეც ჯგუფი ფინანსური აქტივების ფლობს, შეიცვლება, მოხდება გავლენის ქვეშ მყოფი ფინანსური აქტივების რეკლასიფიკაცია. ახალ კატეგორიასთან დაკავშირებული კლასიფიკაციის და შეფასების მოთხოვნები პერსპექტიულად გამოიყენება პირველი საანგარიშგებო პერიოდის პირველივე დღიდან, ბიზნესმოდელის ცვლილების შემდეგ, რაც იწვევს ჯგუფის ფინანსური აქტივების რეკლასიფიკაციას. მიმდინარე ფინანსური წლის და წინა სააღრიცხვო პერიოდის განმავლობაში, არ მომხდარა ცვლილება იმ ბიზნესმოდელში, რომელშიც ჯგუფი ფინანსურ აქტივებს ფლობს და შესაბამისად რეკლასიფიკაციები არ განხორციელდება. ცვლილებები სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებში გათვალისწინდება სააღრიცხვო პოლიტიკის საფუძველზე ქვემოთ აღწერილი ფინანსური აქტივების მოდიფიცირებისა და აღიარების შეწყვეტის შესახებ.

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები მოიცავს ნაღდ ფულს და შეუზღუდავ ნაშთებს ბანკებში, რომელთა თავდაპირველი დაფარვის ვადა 90 დღე ან მასზე ნაკლებია და ისინი თავისუფალია სახელშეკრულებო შეზღუდვებისგან. ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები ამორტიზებული ღირებულებით აღირიცხება.

მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და სხვა მოთხოვნები

კონსოლიდირებულ ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში მოცემულ სხვა აქტივებში შესული მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და სხვა მოთხოვნები ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული არაწარმოებული ფინანსური აქტივებია. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და სხვა მოთხოვნები თავდაპირველად სამართლიანი, ხოლო შემდეგ ამორტიზებული ღირებულებით ფასდება, ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით.

წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები

კონსოლიდირებულ ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით აღრიცხულ ფინანსურ აქტივებში შესული წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები მოიცავს უცხოური ვალუტის ფორვარდულ ხელშეკრულებებს და სავალუტო სვოპებს.

წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები თავდაპირველად სამართლიანი ღირებულებით აღიარდება იმ თარიღში, როდესაც ფორმდება წარმოებული ხელშეკრულება და შემდგომში ხელმეორედ ფასდება სამართლიანი ღირებულებით. ყველა წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები აისახება, როგორც ფინანსური აქტივები, როდესაც მათი სამართლიანი ღირებულება დადებითია, და როგორც ფინანსური ვალდებულებები, როცა მათი სამართლიანი ღირებულება უარყოფითია.

წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულების ცვლილება სასწრაფო წესით აღიარდება მოგებაში ან ზარალში.

ინვესტიცია შვილობილ საწარმოში

შვილობილი საწარმო არის ორგანიზაცია, რომელსაც კომპანია აკონტროლებს. ინვესტიცია შვილობილ საწარმოში წინამდებარე ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაში აღრიცხულია გაუფასურების ზარალით შემცირებული თვითღირებულებით, ასეთის არსებობის შემთხვევაში.

წმინდა ინვესტიცია იჯარებში

იჯარის დაწყებისას, მეიჯარე მის ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში აღიარებს იჯარასთან დაკავშირებულ მოთხოვნას იჯარაში განხორციელებული წმინდა ინვესტიციის ოდენობით. იჯარაში წმინდა ინვესტიცია წარმოადგენს შემდეგი ერთეულების თანხას, რომელიც დისკონტირდება იჯარაში ნაგულისხმევი საპროცენტო განაკვეთით:

ა. ფინანსური იჯარის ფარგლებში მეიჯარის მიერ მისაღები საიჯარო გადახდები; და
ბ. ნებისმიერი არა გარანტირებული ნარჩენი ღირებულება, რომელიც ერიცხება მეიჯარეს.

იჯარაში ნაგულისხმევი განაკვეთი წარმოადგენს მეიჯარის მიერ საიჯარო ხელშეკრულებაში განსაზღვრულ საპროცენტო განაკვეთს. ეს არის განაკვეთი, რომლითაც საიჯარო გადახდების დღევანდელი ღირებულება და არა გარანტირებული ნარჩენი ღირებულება საიჯარო აქტივის სამართლიანი ღირებულების და მეიჯარის ნებისმიერი თავდაპირველი პირდაპირი დანახარჯების თანხას უტოლდება.

თავდაპირველი პირდაპირი დანახარჯები წარმოადგენს იჯარის მიღების ზღვრულ დანახარჯებს, რომელთა გაწევაც არ მოხდებოდა იმ შემთხვევაში, თუ იჯარა არ გაფორმდებოდა.

თავდაპირველი პირდაპირი დანახარჯები შედის იჯარაში წმინდა ინვესტირების საწყის შეფასებაში და ის ამცირებს იჯარის ვადაზე აღიარებული შემოსავლის თანხას.

მეიჯარე ამცირებს წმინდა ინვესტიციას იჯარაში, მიღებულ გადახდებზე. მეიჯარემ უნდა აღიაროს ფინანსური შემოსავალი იჯარის ვადაზე, იჯარაში მეიჯარის მიერ განხორციელებულ წმინდა ინვესტიციაზე პერიოდული მუდმივი უკუგების განაკვეთის ამსახველი შაბლონის საფუძველზე. მეიჯარის მიზანია ფინანსური შემოსავლის განაწილება იჯარის ვადაზე, სისტემატიურ და რაციონალურ საფუძველზე. მეიჯარემ უნდა გამოიყენოს პერიოდთან დაკავშირებული საიჯარო გადახდები იჯარაში განხორციელებულ მთლიან ინვესტიციასთან მიმართებით, ძირითადი და გამოუმუშავებელი ფინანსური შემოსავლის შემცირების მიზნით.

გაუფასურება

ჯგუფი აღიარებს ზარალის რეზერვს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისთვის შემდეგ ფინანსურ აქტივებზე, რომლებიც არ ფასდება სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში.

შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული („POCI“) ფინანსური აქტივების გარდა, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი უნდა შეფასდეს ზარალის რეზერვში ოდენობით, რომელიც უტოლდება:

- 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი, ე.ი. არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი, რომელიც იწვევს ფინანსურ ინსტრუმენტზე დეფოლტის შემთხვევებს, რომელიც შესაძლოა დადგეს საანგარიშგებო თარიღიდან 12 თვის განმავლობაში (შეესაბამება 1-ელ სტადიას); ან

- არსებობის მანძილზე სრული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი, ე.ი. მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი, რომელიც შესაძლოა გამოწვეული იყო ყველა შესაძლო დეფოლტის მოვლენით, ფინანსური ინსტრუმენტის მოსალოდნელი ვადის განმავლობაში (შეესაბამება მე-2 და მე-3 სტადიებს).

ზარალის რეზერვი არსებობის მანძილზე სრული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისთვის, რომელიც საჭიროა ფინანსური ინსტრუმენტისთვის, თუ ამგვარი ინსტრუმენტის საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა საწყისი აღიარების შემდეგ. ყველა სხვა ფინანსური ინსტრუმენტისთვის, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი ფასდება 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ოდენობით.

სხვა მოთხოვნების ზარალის რეზერვი ყოველთვის ფასდება არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ოდენობით.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი წარმოადგენს საკრედიტო ზარალის დღევანდელი ღირებულების ვარაუდზე დაფუძნებულ შეფასებას. ისინი ფასდება ხელშეკრულების საფუძველზე ჯგუფის მიმართ არსებული დავალიანების ფულად ნაკადებსა და იმ ფულად ნაკადებს შორის სხვაობის დღევანდელი ღირებულებით, რომლის მიღებასაც ჯგუფი მოელის სხვადასხვა მომავალი ეკონომიკური სცენარის შეწონვის განხორციელების და აქტივის ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით დისკონტირების გზით.

ჯგუფი მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს აფასებს კოლექტიურ საფუძველზე, სესხების იმ პორტფელებისთვის, რომლებსაც ეკონომიკური რისკის მსგავსი მახასიათებლები აქვთ.

დამატებითი ინფორმაცია მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასების შესახებ მოცემულია 26-ე შენიშვნაში, მათ შორის ინფორმაცია კოლექტიურ საფუძველზე ინსტრუმენტების შეფასებისას მათი დაჯგუფების შესახებ.

გაუფასურებული ფინანსური აქტივები

ფინანსური აქტივი გაუფასურებულია, როდესაც წარმოიქმნება ერთი ან მეტი მოვლენა, რომელსაც უარყოფითი გავლენა ექნება ამგვარი ფინანსური აქტივების შეფასებულ მომავალ ფულად ნაკადებზე. გაუფასურებული ფინანსური აქტივები მე-3 სტადიის აქტივებს წარმოადგენს. გაუფასურების მტკიცებულება მოიცავს ემპირიულ მონაცემებს შემდეგი მოვლენების შესახებ:

- მსესხებლის ან ემიტენტის მნიშვნელოვანი ფინანსური სირთულეები;
- ხელშეკრულების დარღვევა, ვალდებულებების შეუსრულებლობის ან ვადაგადაცილების გზით;
- მსესხებლის ფინანსური სირთულეებით გამოწვეული ეკონომიკური ან სახელშეკრულებო მიზეზების გამო, კრედიტორმა მსესხებელს შესთავაზა დათმობა, რომელსაც კრედიტორი სხვაგვარად არ მოიაზრებდა;
- აღნიშნული ფასიანი ქაღალდის აქტიური ბაზრის გაუჩინარება ფინანსური სირთულეების გამო; ან
- ფინანსური აქტივის ნასყიდობა დიდი ფასდაკლებით, რომელიც ასახავს გაწეულ საკრედიტო ზარალს.

შესაძლებელი არ უნდა იყოს ერთი კონკრეტული მოვლენის გამოვლენა — ფინანსური აქტივების გაუფასურება შესაძლოა გამოეწვია რამდენიმე მოვლენის ერთობლიობას. თითოეულ საანგარიშგებო თარიღში ჯგუფი აფასებს გაუფასურებულია თუ არა სავალო ინსტრუმენტები, რომლებიც ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებულ ან სხვა სრულ შემოსავალში სამართლიანი ღირებულებით აღრიცხულ ფინანსურ აქტივებს წარმოადგენს.

სესხი გაუფასურებულად მიიჩნევა, როდესაც მსესხებელს მიენიჭება დათმობა მისი ფინანსური პირობების გაუარესების გამო, სანამ წარმოდგენილი არ იქნება მტკიცებულება იმისა, რომ დათმობის მინიჭების შედეგად სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების ამოუღებლობის რისკი მნიშვნელოვნად შემცირდა და გაუფასურების სხვა ნიშნები არ არსებობს. იმ ფინანსური აქტივებისთვის, რომლებთან მიმართებაშიც შესაძლოა გაიცეს, მაგრამ არ გაცემულა დათმობები, აქტივი გაუფასურებულად ითვლება მაშინ, როდესაც არსებობს გაუფასურების ემპირიული მტკიცებულება, მათ შორის დეფოლტის განმარტების მოთხოვნების დაკმაყოფილება.

დეფოლტის განმარტება (იხილეთ ქვემოთ) მოიცავს ნიშნებს და შემზღუდველების გადახდის შესაძლებლობის არარსებობას, თუ თანხა 90 დღეზე მეტი ვადით იქნება ვადაგადაცილებული.

შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული ფინანსური აქტივები

შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული ფინანსური აქტივები განსხვავებულად მუშავდება, რადგან აქტივი საწყისი აღიარებისას არის გაუფასურებული. ამგვარი აქტივებისთვის ჯგუფი აღიარებს ყველა ცვლილებას საწყისი აღიარების შემდეგ აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში როგორც ზარალის რეზერვს, მოგებაში ან ზარალში აღიარებული ნებისმიერი ცვლილებით. ამგვარი აქტივების ხელსაყრელი ცვლილება წარმოქმნის გაუფასურების შემოსულობას.

დეფოლტის განმარტება

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის განსაზღვრისთვის დეფოლტის განმარტებას კრიტიკული მნიშვნელობა აქვს. დეფოლტის განმარტება გამოიყენება მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასებაში და იმის განსაზღვრებაში ზარალის რეზერვი 12-თვიანი მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს წარმოადგენს თუ არსებობს მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს, რადგან დეფოლტი დეფოლტის ალბათობის (PD) კომპონენტს წარმოადგენს, რომელიც მოქმედებს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასებაზეც და საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის გამოვლენაზეც.

ჯგუფი შემდეგ შემთხვევებს მიიჩნევს დეფოლტის შემთხვევად:

- მსესხებელს აქვს ჯგუფის წინაშე ნებისმიერი არსებითი საკრედიტო ვალდებულების 90 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება; ან
- მსესხებელი სავარაუდოდ სრულად ვერ გადაიხდის ჯგუფის წინაშე არსებულ საკრედიტო ვალდებულებას.

დეფოლტის განმარტება განისაზღვრება სხვადასხვა ტიპის აქტივების განსხვავებული მახასიათებლების ასასახად. იმის შეფასებისას, მსესხებელი შესძლებს თუ არა მისი საკრედიტო ვალდებულების დაფარვას, ჯგუფი ითვალისწინებს თვისებრივ და რაოდენობრივ მაჩვენებლებს. ისეთი რაოდენობრივი ინდიკატორები, როგორიც არის ვადაგადაცილების სტატუსი და იმავე კონტრაჰენტის სხვა ვალდებულების არ დაფარვა, ამ ანალიზის მნიშვნელოვანი ამოსავალი მონაცემებია. ჯგუფი იყენებს ინფორმაციის სხვადასხვა წყაროს დეფოლტის შესაფასებლად, რომლებიც კომპანიის შიგნით შემუშავდება ან გარე წყაროებიდან მიიღება.

დეფოლტის განმარტების შესახებ დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 26-ე შენიშვნაში.

საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა

ჯგუფი აკონტროლებს ყველა ფინანსურ აქტივს, რომლებიც გაუფასურების მოთხოვნების საგანს წარმოადგენს იმის შესაფასებლად ჰქონდა თუ არა ადგილი საწყისი აღიარების შემდეგ საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვან ზრდას. საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის შემთხვევაში ჯგუფი ზარალის რეზერვს შეაფასებს როგორც არსებობის მანძილზე და არა 12-თვიან მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს.

ჯგუფის სააღრიცხვო პოლიტიკა არ უნდა ითვალისწინებდეს პრაქტიკულ მიდგომას, რომლის მიხედვითაც მიიჩნევა, რომ საანგარიშგებო თარიღში 'დაბალი' საკრედიტო რისკის მქონე ფინანსური აქტივების საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად არ არის გაზრდილი. შედეგად, ჯგუფი აკონტროლებს ყველა ფინანსურ აქტივს, რომელიც გაუფასურებას ექვემდებარება საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის გამო.

იმის შეფასებისას, ფინანსურ ინსტრუმენტზე საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა თუ არა საწყისი აღიარების შემდეგ, ჯგუფი საანგარიშგებო თარიღში ინსტრუმენტის დარჩენილი დაფარვის ვადის საფუძველზე ფინანსურ ინსტრუმენტზე წარმოშობილ დეფოლტის რისკს ადარებს წარმოშობილ დეფოლტის რისკს, რომელიც მოსალოდნელი იყო დარჩენილ დაფარვის ვადაზე მიმდინარე საანგარიშგებო თარიღში, როდესაც ფინანსური ინსტრუმენტი პირველად იქნა აღიარებული. ამ შეფასებისას ჯგუფი ითვალისწინებს როგორც თვისებრივ, ისე რაოდენობრივ ინფორმაციას, რომელიც გონივრული და საფუძვლიანია, მათ შორის განვლილ გამოცდილებას და საპროგნოზო ინფორმაციას, რომელიც ხელმისაწვდომია ზედმეტი დანახარჯების და მცდელობების გარეშე, ჯგუფის განვლილი გამოცდილების და საექსპერტო საკრედიტო შეფასების, მათ შორის საპროგნოზო ინფორმაციის საფუძველზე.

საპროგნოზო ინფორმაციის შესახებ დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 26-ე შენიშვნაში.

სხვადასხვა ეკონომიკური სცენარი საწყისი აღიარებისას და შემდგომი საანგარიშგებო თარიღებში დეფოლტის ალბათობის განსაზღვრის საფუძველს ქმნიან. სხვადასხვა ეკონომიკური სცენარი გამოიწვევს დეფოლტის განსხვავებულ შესაძლებლობას. ამ სხვადასხვა სცენარის შეწონვა ქმნის დეფოლტის საშუალო შეწონილი ალბათობის საფუძველს, რომელიც გამოიყენება იმის შესაფასებლად, საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა თუ არა.

საპროგნოზო ინფორმაცია საქართველოს ეკონომიკის მომავალ პერსპექტივებს, რომლებიც ეკონომიკურ სფეროში მოღვაწე ექსპერტების, ფინანსური ანალიტიკოსების, სახელმწიფო უწყებების, შესაბამისი სამეცნიერო-კვლევითი დაწესებულებების და მსგავსი ორგანიზაციების ანალიზებს, ასევე ფაქტიური და საპროგნოზო ეკონომიკური ინფორმაციის სხვადასხვა შიდა და გარე წყაროებს ეყრდნობა.

ჯგუფი მის კონტრაგენტებს შესაბამის შიდა საკრედიტო რისკის შეფასებას აძლევს, მათი საკრედიტო ხარისხიდან გამომდინარე. რაოდენობრივი ინფორმაცია საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის უპირატესი ინდიკატორია და ის არსებობის მანძილზე დეფოლტის ალბათობის ცვლილებას ეფუძნება შემდეგი მონაცემების შედარების გზით:

- საანგარიშგებო თარიღისთვის დარჩენილი არსებობის მანძილზე დეფოლტის ალბათობა;
- დროის კონკრეტულ მომენტისთვის დარჩენილი არსებობის მანძილზე დეფოლტის ალბათობა, რომელიც შეფასდა დაქვემდებარების საწყისი აღიარების დროს არსებული ფაქტებისა და ვითარებების საფუძველზე.

გამოყენებული დეფოლტის ალბათობა წარმოადგენს საპროგნოზო ინფორმაციას და ჯგუფი ამ მეთოდოლოგიას და მონაცემებს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის შესაფასებლად იყენებდა.

საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვან ზრდაზე მეტყველი თვისებრივი ფაქტორები სასწრაფო წესით აისახება დეფოლტის ალბათობის მოდელებში. თუმცა, ჯგუფი კვლავ განცალკევებით ითვალისწინებს რამდენიმე თვისებრივ ფაქტორს, რათა შეაფასოს მნიშვნელოვნად გაიზარდა თუ არა საკრედიტო რისკი. ჯგუფი ითვალისწინებს გადახდასთან დაკავშირებულ შეღავათებს და არასამუშაო დღეებს, საკრედიტო ქულებს და ისეთ მოვლენებს, როგორიც არის უმუშევრობა, გაკოტრება ან გარდაცვალება.

იმის გათვალისწინებით, რომ მნიშვნელოვანი ზრდა საკრედიტო რისკში საწყისი აღიარების შემდეგ შედარებითი მოვლენაა და მოცემული ცვლილება დეფოლტის ალბათობაში მეტად მნიშვნელოვანი იქნება უფრო დაბალი თავდაპირველი დეფოლტის ალბათობის მქონე ფინანსური ინსტრუმენტისთვის, ვიდრე უფრო მაღალი დეფოლტის ალბათობის მქონე ფინანსური ინსტრუმენტისთვის.

შემაკავებელი ღონისძიების სახით, როდესაც აქტივი 30 დღის განმავლობაში იქნება ვადაგადაცილებული, ჯგუფი მიიჩნევს, რომ წარმოიშვა საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა და რომ აქტივი გაუფასურების მოდელის მე-2 ეტაპზეა, ე.ი. ზარალის რეზერვი ფასდება აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის სახით.

საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის შესახებ დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 26-ე შენიშვნაში.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის წარდგენა კონსოლიდირებულ ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი წარმოდგენილი ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში შემდეგი სახით:

- ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული ფინანსური აქტივებისთვის: აქტივების მთლიანი საბალანსო ღირებულებიდან დაქვითვის სახით;

- სხვა სრულ შემოსავალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული სავალო ინსტრუმენტებისთვის: კონსოლიდირებულ ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში ზარალის რეზერვი არ აღიარდება, რადგან საბალანსო ღირებულება საბალანსო ღირებულებას არის გატოლებული.

- სასესხო ვალდებულებებისა და ფინანსური გარანტიის ხელშეკრულებებისთვის: ანარიცხის სახით; და

- როდესაც ფინანსური ინსტრუმენტი მოიცავს გამოყენებულ და გამოუყენებელ კომპონენტს, ჯგუფს არ შეუძლია მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის განსაზღვრა სასესხო ვალდებულების კომპონენტზე, გამოყენებული კომპონენტებისგან განცალკევებით: ჯგუფი წარმოადგენს ზარალის კომბინირებულ რეზერვს ორივე კომპონენტისთვის. კომბინირებული თანხა აღირიცხება გამოყენებული კომპონენტის მთლიანი საბალანსო ღირებულებიდან დაქვითვის სახით. გამოყენებული კომპონენტის მთლიან თანხაზე ზარალის რეზერვის ნებისმიერი ზედმეტობა ანარიცხის სახით აღირიცხება.

ფინანსური აქტივების მოდიფიცირება და აღიარების შეწყვეტა

ფინანსური აქტივის მოდიფიცირება ხდება ფინანსური აქტივის ფულადი ნაკადების მმართველი სახელშეკრულებო პირობების გადახედვის ან სხვაგვარად ცვლილების შემთხვევაში, ფინანსური აქტივის თავდაპირველ აღიარებასა და დაფარვის ვადას შორის პერიოდში. მოდიფიცირება მოქმედებს სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების თანხაზე და/ან ვადებზე, მაშინვე ან მომავალ პერიოდებში.

ჯგუფი ახდენს ფინანსური სირთულეების მქონე მომხმარებლებზე გაცემული სესხების რესტრუქტურიზაციას, სესხის დაბრუნების შესაძლებლობების მაქსიმალურად გაზრდის და დეფოლტის რისკის მინიმუმამდე შემცირების მიზნით. სესხის პირობების ცვლილება ხდება იმ შემთხვევაში, თუ მსესხებელი ყველა გონივრულ მცდელობას განახორციელებს საწყისი სახელშეკრულებო პირობების საფუძველზე გადახდის შესასრულებლად, არსებობს დეფოლტის წარმოშობის მაღალი რისკი ან დეფოლტი უკვე წარმოიშვა და მოსალოდნელია, რომ მსესხებელი შესძლებს შეცვლილი პირობების დაკმაყოფილებას. უმეტეს შემთხვევაში შეცვლილი პირობები მოიცავს სესხის ვადის გახანგძლივებას, სესხის ფულადი ნაკადების (ძირითადი თანხის და პროცენტის დაფარვა) ვადების ცვლას, ვადადამდგარი ფულადი ნაკადების თანხის (ძირითადი თანხის და პროცენტის პატიება) შემცირება და სხვა პირობების ცვლილება.

ფინანსური აქტივის ცვლილებისას, ჯგუფი აფასებს ხომ არ უნდა მოხდეს ამგვარი მოდიფიცირებული შედეგების აღიარების შეწყვეტა. ჯგუფის პოლიტიკის შესაბამისად, მოდიფიცირება იწვევს აღიარების შეწყვეტას, როდესაც ის არსებითად განსხვავებულ პირობებს წარმოქმნის. იმის განსასაზღვრად, მოდიფიცირებული პირობები არსებითად განსხვავდება თუ არა თავდაპირველი სახელშეკრულებო პირობებისგან, ჯგუფი ითვალისწინებს შემდეგს:

- ისეთი თვისებრივი ფაქტორები, როგორიც არის სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები, მოდიფიცირების შემდეგ აღარ არიან წარმოადგენენ მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდას, ვალუტის ცვლილებას ან კონტრაჰენტის ცვლილებას, საპროცენტო განაკვეთების, ვადიანობის და ვალდებულებების ცვლილების დიაპაზონს. თუ ეს გარკვევით არ მეტყველებს არსებით მოდიფიკაციაზე, მაშინ;

- ტარდება რაოდენობრივი შეფასება, რათა მოხდეს თავდაპირველი პირობების ფარგლებში დარჩენილი სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების დღევანდელი ღირებულების შედარება სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებთან შეცვლილი პირობების ქვეშ, როდესაც ორივე თანხა დისკონტირდება თავდაპირველი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით. თუ დღევანდელი ღირებულებაში სხვაობა 10%-ზე მეტია, ჯგუფი მიიჩნევს, რომ გარიგება არსებითად განსხვავებულია და იწვევს აღიარების შეწყვეტას.

ფინანსური აქტივის აღიარების შეწყვეტის შემთხვევაში, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი ფასდება აღიარების შეწყვეტის თარიღში, რათა განისაზღვროს ამ თარიღში აქტივის წმინდა საბალანსო ღირებულება. სხვაობა ამ შეცვლილი საბალანსო ღირებულებასა და ახალი ფინანსური აქტივის სამართლიან ღირებულებას შორის, ახალი პირობებით, აღიარების შეწყვეტისას გამოიწვევს შემოსულობას ან ზარალს. ახალ ფინანსურ აქტივს ექნება ზარალის რეზერვი, რომელიც 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის საფუძველზე განისაზღვრება, გარდა იშვიათი ვითარებებისა, როდესაც მოიაზრება ახალი სესხის გაცემა — გაუფასურება. ეს ეხება მხოლო იმ შემთხვევებს, როდესაც ახალი სესხის სამართლიანი ღირებულება აღიარდება მნიშვნელოვანი დისკონტირებით მის შეცვლილ ნომინალურ ღირებულებამდე, რადგან იარსებებს დეფოლტის მაღალი რისკი, რომელიც, არ შემცირებულა მოდიფიკაციის შედეგად. ჯგუფი აკონტროლებს მოდიფიცირებული ფინანსური აქტივების საკრედიტო რისკს თვისებრივი და რაოდენობრივი ინფორმაციის შეფასების გზით, თითქოს მსესხებელი ვადაგადაცილების სტატუსში იყოს, ახალი პირობების საფუძველზე.

როდესაც იცვლება ფინანსური აქტივის სახელშეკრულებო პირობები და მოდიფიცირება არ იწვევს აღიარების შეწყვეტას, ჯგუფი განსაზღვრავს, ფინანსური აქტივის საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა თუ არა საწყისი აღიარების შემდეგ.

ჯგუფის ფინანსური აქტივებისთვის, რომლებიც მოდიფიცირდება ჯგუფის რესტრუქტურიზაციის პოლიტიკის შემადგენელი ნაწილის სახით, როდესაც მოდიფიცირება არ იწვევს აღიარების შეწყვეტას, დეფოლტის ალბათობა ასახავს ჯგუფის უნარს მიიღოს მოდიფიცირებული ფულადი ნაკადები, ჯგუფის მსგავსი რესტრუქტურიზაციის ქმედების მქონე წინა გამოცდილების, ასევე სხვადასხვა ქცევითი მაჩვენებლების გათვალისწინებით, მათ შორის მსესხებლის გადახდი მაჩვენებლების ჩათვლით, მოდიფიცირებულ სახელშეკრულებო პირობებში. თუ საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად აღემატება საწყისი აღიარებისას მოსალოდნელს, ზარალის რეზერვის შეფასება გაგრძელდება აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის თანხის ოდენობით. ზარალის რეზერვი წინამორბედი სესხებისთვის ზოგადად შეფასდება მხოლოდ 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის საფუძველზე, როდესაც იარსებებს მტკიცებულება იმისა, რომ მსესხებელმა გაუმჯობესა გადახდის ქცევა, საკრედიტო რისკში წინა მნიშვნელოვანი ზრდის შემობრუნების შემდეგ განხორციელებული მოდიფიცირების გამო.

როდესაც მოდიფიკაცია არ იწვევს აღიარების შეწყვეტას, ჯგუფი მოდიფიცირებით განპირობებულ შემოსულობას/ზარალს ანგარიშობს ცვლილებამდე და ცვლილების შემდეგ მთლიანი საბალანსო ღირებულების შედარების გზით (მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის გამოკლებით). შემდეგ ჯგუფი მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს აფასებს მოდიფიცირებული აქტივისთვის, სადაც მოდიფიცირებული ფინანსური აქტივიდან წარმოქმნილი მოსალოდნელი ფულადი ნაკადები შესულია საწყისი აქტივიდან წარმოშობილი ფულადი სახსრების მოსალოდნელი დეფიციტის დაანგარიშებაში.

ჯგუფი წყვეტს ფინანსური აქტივის აღიარებას მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როდესაც სახელშეკრულებო უფლებებს აქტივის ფულად ნაკადებზე ვადა გაუვა (მათ შორის ვადის გასვლა მოხდება არსებითად განსხვავებული პირობებით მოდიფიცირებიდან), ან როდესაც ფინანსური აქტივი და აქტივის საკუთრებასთან დაკავშირებული არსებითად ყველა რისკი და სარგებელი სხვა საწარმოს გადაეცემა. თუ ჯგუფი არც გადაცემს და არც ინარჩუნებს საკუთრებასთან დაკავშირებულ არსებითად ყველა რისკსა და სარგებელს და აგრძელებს გადაცემული აქტივის კონტროლს, ჯგუფი აღიარებს თავის შენარჩუნებულ ინტერესს აქტივში და მასთან დაკავშირებულ ვალდებულებაში, იმ თანხების ოდენობით, რომელთა გადახდაც მას შეიძლება მოუხდეს. თუ ჯგუფი ინარჩუნებს გადაცემული ფინანსური აქტივის საკუთრებასთან დაკავშირებულ არსებითად ყველა რისკს და სარგებელს, ჯგუფი აგრძელებს ფინანსური აქტივის აღიარებას.

ჩამოწერა

სესხები და სავალო ფასიანი ქაღალდები ჩამოიწერება, როდესაც არ არსებობს გონივრული მოლოდინი იმისა, რომ ფინანსური აქტივი აღდგება (მთლიანად ან ნაწილობრივ). ამ დროს ჯგუფი განსაზღვრავს, რომ მსესხებელს არ აქვს აქტივები ან შემოსავლის წყაროები, რომლებმაც შესაძლოა მოახდინონ შესაბამისი ფულადი ნაკადების გენერირება, ჩამოწერას დაქვემდებარებული თანხების გადასახდელად. ჩამოწერა წარმოადგენს აღიარების შეწყვეტის მოვლენას. ჯგუფმა შესაძლოა გამოიყენოს აღსრულების საქმიანობები, ფინანსური აქტივების ჩამოსაწერად. ჯგუფის მიერ გატარებული აღსრულების ღონისძიებებით ამოღებული თანხები გაუფასურების შემოსულობას გამოიწვევს.

ფინანსური ვალდებულებები და საკუთარი კაპიტალი

გამოშვებული სავალო და წილობრივი ინსტრუმენტები კლასიფიცირდება, როგორც ფინანსური ვალდებულება ან როგორც საკუთარი კაპიტალი, სახელშეკრულებო შეთანხმების არსის შესაბამისად.

ფინანსური ვალდებულება წარმოადგენს სახელშეკრულებო ვალდებულებას, ფულადი სახსრები ან სხვა ფინანსური აქტივის მისაწოდებლად ან ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების გასაცვლელად სხვა საწარმოსთან ისეთ პირობებში, რომლებიც არსებითად არახელსაყრელია ჯგუფისთვის ან ხელშეკრულებით, რომელიც დაიფარება ან შესაძლოა დაიფაროს ჯგუფის საკუთარი წილობრივი ინსტრუმენტებით ან არის არაწარმოებული ხელშეკრულება, რომლისთვისაც ჯგუფი ვალდებულია ან შესაძლოა ვალდებული იყოს წარმოადგინოს მისი ცვლადი რაოდენობის წილობრივი ინსტრუმენტები ან განსხვავებული ხელშეკრულება საკუთარ კაპიტალზე, რომელიც დაიფარება ან შესაძლოა დაიფაროს

ფიქსირებული რაოდენობის ნაღდი ფულის (ან სხვა ფინანსური აქტივის) გაცვლის გარეშე ჯგუფის საკუთარი წილობრივი ინსტრუმენტების ფიქსირებული რაოდენობისთვის.

წილობრივი ინსტრუმენტები

წილობრივი ინსტრუმენტი არის ხელშეკრულება, რომლითაც დასტურდება ნარჩენი ინტერესი საწარმოს აქტივში ყველა მისი ვალდებულების გამოქვითვის შემდეგ. ჯგუფის მიერ გამოშვებული წილობრივი ინსტრუმენტების აღიარება ხდება მიღებული შემოსულობის ოდენობით, რასაც აკლდება გამოშვებასთან დაკავშირებული პირდაპირი დანახარჯები.

ჩვეულებრივი აქციები

ჩვეულებრივი აქციები კლასიფიცირებულია, როგორც საკუთარი კაპიტალი. ზღვრული დანახარჯები პირდაპირ მიკუთვნებადია ჩვეულებრივი აქციების გამოშვებასთან და წილობრივი ოფციონები აღიარდება საკუთარი კაპიტალიდან დაქვითვის სახით, ნებისმიერი საგადასახადო ეფექტების გამოკლებით.

პრივილეგირებული აქციები

პრივილეგირებული აქციების მფლობელები უფლებამოსილი არიან მიიღონ დივიდენდები წლიური საპროცენტო განაკვეთით 10%. პრივილეგირებული აქციები საკუთარი კაპიტალის სახით არის კლასიფიცირებული, რადგან, საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, დივიდენდის ნებისმიერი დაპირება უქმდება და ეფუძნება წლის მოგებას და ხელმძღვანელობის გადაწყვეტილებას.

საემისიო შემოსავალი

სააქციო კაპიტალის ზრდის შემთხვევაში, ნებისმიერი სხვაობა სააქციო კაპიტალის რეგისტრირებულ რაოდენობასა და ფაქტიურად მიღებული გადახდების სამართლიან ღირებულებას შორის საემისიო შემოსავალის სახით აღიარდება.

აქციებზე დაფუძნებული გადახდის რეზერვი

ხელმძღვანელობის საინიციატივო გეგმის ფარგლებში, თანამშრომლები იღებენ აქციებზე დაფუძნებულ ანაზღაურებას.

თანამშრომლებისთვის მინიჭებული გადავადებული აქციების სამართლიანი ღირებულება ფასდება აქციებზე დაფუძნებულ გადახდაზე უფლების მინიჭების თარიღში და აღიარდება აქციებზე დაფუძნებული გადახდის რეზერვში. გადასაცემი აქციების რაოდენობა ფასდება უფლების გადაცემის არასაბაზრო პირობებში. შეფასებები იცვლება თითოეული საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს და ცვლილებები აღიარდება მოგებაში ან ზარალში და აქციებზე დაფუძნებული გადახდის რეზერვში.

დივიდენდები

ჯგუფის მიერ დივიდენდების გამოცხადება და გადახდა ექვემდებარება საქართველოს დადგენილ წესებსა და ნორმატიულ აქტებს. ჩვეულებრივ აქციებთან დაკავშირებული დივიდენდები აისახება გაუნაწილებელი მოგების მიკუთვნებით, ამ დივიდენდების გამოცხადების პერიოდში.

ფინანსური ვალდებულებები

ფინანსური ვალდებულებების კლასიფიცირება ხდება ან „სამართლიანი ღირებულებით შეფასებულ და მოგებაში ან ზარალში ასახულ“ ფინანსურ ვალდებულებებად, ან „სხვა ფინანსურ ვალდებულებებად“.

ფინანსური ვალდებულებები სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით

ფინანსური ვალდებულებები კლასიფიცირდება „სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული და მოგებაში ან ზარალში ასახულის“ კატეგორიაში, როდესაც (i) ფინანსური ვალდებულება სავაჭროდ არის გამიზნული ან (ii) მისი დანიშნულებაა სამართლიანი ღირებულებით შეფასება და მოგებაში ან ზარალში ასახვა.

სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული და მოგებაში ან ზარალში ასახული ფინანსური ვალდებულებები აღირიცხება სამართლიანი ღირებულებით, ხოლო ხელახალი შეფასებისას მიღებული შემოსულობა/ზარალი აღირიცხება მოგებაში ან ზარალში. მოგებაში ან ზარალში აღრიცხული წმინდა შემოსულობა/ზარალი მოიცავს ფინანსურ ვალდებულებაზე გადახდილ ნებისმიერ პროცენტს და ის შესულია წმინდა შემოსავალში სხვა ფინანსური ინსტრუმენტებიდან, რომლებიც სამართლიანი ღირებულებით ფასდება და მოგებაში ან ზარალში აისახება, მოგება-ზარალის ანგარიშის მუხლში.

სხვა ფინანსური ვალდებულებები

„სხვა ფინანსური ვალდებულებები“, მათ შორის ნასესხები თანხები, გაცემული სავალო ფასიანი ქაღალდები და სხვა არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები, თავდაპირველად სამართლიანი ღირებულებით ფასდება, რასაც აკლდება საოპერაციო დანახარჯები.

„სხვა ფინანსური ვალდებულებების“ შემდგომი შეფასება ხდება ამორტიზებული ღირებულებით, ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით, ხოლო საპროცენტო ხარჯის აღიარება ხდება ეფექტური შემოსავლიანობის საფუძველზე.

ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდი არის ფინანსური ვალდებულების ამორტიზებული ღირებულების გაანგარიშებისა და შესაბამის პერიოდზე საპროცენტო ხარჯის განაწილების მეთოდი. თუ ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი არის განაკვეთი, რომელიც ზუსტად ახორციელებს ფულადი სახსრების მომავალი მოსალოდნელი გადახდების დისკონტირებას ფინანსური ინსტრუმენტების მოსალოდნელი ვადის ან, შესაბამის შემთხვევაში, უფრო ხანმოკლე პერიოდზე, საწყისი აღიარებისას არსებულ წმინდა საბალანსო ღირებულებამდე. ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის შესახებ დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ თავში „წმინდა საპროცენტო შემოსავალი“ ზემოთ.

ფინანსური ვალდებულებების აღიარების შეწყვეტა

ჯგუფი ფინანსური ვალდებულებების აღიარებას წყვეტს მხოლოდ ჯგუფი ვალდებულებების შესრულების, გაუქმების ან ამოწურვის შემთხვევაში. აღიარებაშეწყვეტილი ფინანსური ვალდებულების საბალანსო ღირებულებასა და გადახდილ და გადასახდელ საზღაურს შორის სხვაობის აღიარება ხდება მოგებასა და ზარალში.

როდესაც ჯგუფი არსებულ კრედიტორთან ერთ სავალო ინსტრუმენტს არსებითად განსხვავებული პირობების ინსტრუმენტში გადაცვლის, ამგვარი გადაცვლა აღირიცხება საწყისი ფინანსური ვალდებულების დაფარვის და ახალი ფინანსური ვალდებულების აღიარების სახით. ამის მსგავსად ჯგუფი აღრიცხავს არსებული ვალდებულების ან მისი ნაწილის არსებით მოდიფიცირებას, საწყისი ფინანსური ვალდებულების დაფარვის და ახალი ვალდებულების აღიარების სახით. კეთდება დაშვება, რომ პირობები არსებითად განსხვავებულია, თუ ახალი პირობების საფუძველზე ფულადი ნაკადების მიმდინარე დისკონტირებული ღირებულება, მათ შორის ნებისმიერი საფასურის გამოკლებით განხორციელებული გადახდა და დისკონტირებული თავდაპირველი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით, სულ მცირე 10 პროცენტით განსხვავდება თავდაპირველი ფინანსური ვალდებულების დარჩენილი ფულადი ნაკადების მიმდინარე დისკონტირებული ღირებულებისგან.

უცხოური ვალუტა

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას, ჯგუფის სამუშაო ვალუტისგან განსხვავებულ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციები აღიარდება გარიგების დღეს მოქმედი გაცვლითი კურსით. ანგარიშგების ყოველი პერიოდის ბოლოსთვის, უცხოურ ვალუტებში გამოხატული ფულადი მუხლების გადაყვანა ხდება ამ თარიღით მოქმედი კურსის გამოყენებით. სამართლიანი ღირებულებით აღრიცხული არაფულადი მუხლები, რომლებიც გამოხატულია უცხოურ ვალუტაში, იმ კურსებით გადაიყვანება, რომლებიც მოქმედებდა იმ თარიღით, როდესაც განისაზღვრა სამართლიანი ღირებულება. არაფულადი მუხლები, რომლებიც შეფასებულია პირვანდელი ღირებულებით უცხოურ ვალუტაში, არ გადაიყვანება.

წლის დასასრულის მდგომარეობით კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას ჯგუფმა შემდეგი სავალუტო კურსები გამოიყენა:

	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი
ლარი/1 აშშ დოლარი	2.7020	3.0976
ლარი/1 ევრო	2.8844	3.5040

ძირითადი საშუალებები

ძირითადი საშუალებები აღირიცხება პირვანდელი ღირებულებით, რასაც აკლდება აკუმულირებული ცვეთა და ნებისმიერი აღიარებული გაუფასურების ზარალი, ასეთის არსებობის შემთხვევაში.

ძირითადი საშუალების კომპონენტის შეცვლის ხარჯის აღიარება ხდება ამ ძირითადი საშუალების საბალანსო ღირებულებაში თუ მოსალოდნელია, რომ საწარმო მიიღებს ამ კომპონენტის თანმდევ სამომავლო ეკონომიკურ სარგებელს და თუ მისი ხარჯის სარწმუნოდ შეფასება შეიძლება. შეცვლილი კომპონენტის საბალანსო ღირებულების აღიარება წყდება. ძირითადი საშუალებების ყოველდღიური მოვლა-შენახვის ხარჯები გაწევისთანავე აისახება მოგებაში ან ზარალში.

ცვეთა ერიცხება ძირითადი საშუალების საბალანსო ღირებულებას და განკუთვნილია აქტივების ჩამოსაწერად სასარგებლო ეკონომიკური მომსახურები ვადის განმავლობაში. ცვეთის დარიცხვა ხდება წრფივი მეთოდით, სასარგებლო მომსახურების ვადის შემდეგი მაჩვენებლების მიხედვით:

შენობა-ნაგებობები	30 წელი
ავტოსატრანსპორტო საშუალებები	5 წელი
ავეჯი	3-დან 6 წლამდე
IT აღჭურვილობა	3-დან 6 წლამდე
საიჯარო ქონების გაუმჯობესება	3-დან 5 წლამდე
სხვა	2-დან 6 წლამდე

საიჯარო ქონების გაუმჯობესება ამორტიზდება შესაბამისი საიჯარო აქტივის სასარგებლო მომსახურების ვადაზე. შეკეთება-განახლებასთან დაკავშირებული ხარჯები ირიცხება წარმოშობისას და ისინი შედის საოპერაციო ხარჯებში თუ არ არსებობს მათი კაპიტალიზაციის საფუძველი.

ძირითადი საშუალებების საბალანსო ღირებულების გადახედვა ხდება ყოველ საანგარიშგებო თარიღში, რათა შეფასდეს ხომ არ აღირიცხა ისინი მათი ანაზღაურებად ღირებულებაზე გადამეტებული ოდენობით. ანაზღაურებადი ღირებულება არის გაყიდვის დანახარჯებით შემცირებულ სამართლიან ღირებულებასა და გამოყენების ღირებულებას შორის უდიდესი. თუ საბალანსო ღირებულება გადააჭარბებს მოსალოდნელ ანაზღაურებად ღირებულებას, აქტივები ჩამოიწერება ანაზღაურებად ღირებულებამდე; გაუფასურება აღიარდება შესაბამის პერიოდში და შედის საოპერაციო დანახარჯებში. გაუფასურების ზარალის აღიარების შემდეგ, ძირითადი საშუალებების ამორტიზაციის ხარჯი იცვლება მომავალ პერიოდებში, რათა მოხდეს აქტივების შეცვლილი საბალანსო ღირებულების გადანაწილება, მისი ნარჩენი ღირებულების გამოკლებით (ასეთის არსებობის შემთხვევაში), სისტემატიურად მისი დარჩენილი სასარგებლო მომსახურების ვადის განმავლობაში.

ძირითადი საშუალების ობიექტის აღიარების შეწყვეტა ხდება მისი გასხვისებისას ან მაშინ, როდესაც მისი შემდგომი გამოყენებიდან მომავალში ეკონომიკური სარგებლის მიღება აღარ არის მოსალოდნელი. ძირითადი საშუალებების მუხლის გასხვისების ან ექსპლუატაციიდან ამოღების შედეგად მიღებული შემოსულობა ან ზარალი განისაზღვრება, როგორც აქტივის გაყიდვიდან მიღებულ შემოსულობასა და მის საბალანსო ღირებულებას შორის სხვაობა და მისი აღიარება ხდება მოგებაში ან ზარალში.

არამატერიალური აქტივები

არამატერიალური აქტივები, რომლებსაც სასარგებლო მომსახურების სასრული ვადა აქვთ და რომელთა შეძენაც განცალკევებით ხდება, აღირიცხება თვითღირებულებით, რომელსაც აკლდება დაგროვილი ამორტიზაცია და დაგროვილი გაუფასურების ზარალი.

ამორტიზაციის აღრიცხვა ხდება წრფივი მეთოდით მათი სასარგებლო მომსახურების ვადაზე. სასარგებლო გამოყენების სავარაუდო ვადები 5-დან 10 წლამდე მერყეობს.

სასარგებლო მომსახურების სავარაუდო ვადა და ამორტიზაციის მეთოდი გადაიხედება ყოველი საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს და ნებისმიერი შეტანილი ცვლილების ეფექტი პერსპექტიულად აღირიცხება.

არამატერიალური აქტივები, რომლებსაც სასარგებლო მომსახურების განუსაზღვრელი ვადა აქვთ და რომელთა შეძენაც განცალკევებით ხდება, აღირიცხება თვითღირებულებით, რომელსაც აკლდება დაგროვილი გაუფასურების ზარალი. არამატერიალური აქტივები გაუფასურებაზე ფასდება მაშინ, როდესაც არსებობს მათი გაუფასურების ნიშნები.

მატერიალური და არამატერიალური აქტივების გაუფასურება

ანგარიშგების ყოველი პერიოდის ბოლოს ჯგუფი გადახედავს თავისი მატერიალური და არამატერიალური აქტივების საბალანსო ღირებულებებს, რომ განსაზღვროს, არსებობს თუ არა ამ აქტივების გაუფასურების ნიშნები. ასეთი ნიშნების არსებობის შემთხვევაში, ფასდება ამ აქტივის ანაზღაურებადი ღირებულება იმისათვის, რომ განისაზღვროს გაუფასურების ზარალის (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) მასშტაბი. თუ შეუძლებელია ცალკეული აქტივის ანაზღაურებადი ღირებულების განსაზღვრა, ჯგუფი აფასებს იმ ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის ანაზღაურებად ღირებულებას, რომელსაც ეს აქტივი მიეკუთვნება. თუ არსებობს განაწილების გონივრული და თანმიმდევრული საფუძველი, კორპორაციული აქტივები ასევე ნაწილდება ფულადი სახსრების წარმომქმნელ ცალკეულ ერთეულებზეც, ან სხვა შემთხვევაში, ისინი ნაწილდება ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულების უმცირეს ჯგუფზე, რომლისთვისაც შეიძლება განისაზღვროს განაწილების გონივრული და თანმიმდევრული საფუძველი.

განუსაზღვრელი სასარგებლო მომსახურების ვადის მქონე არამატერიალური აქტივები და ის არამატერიალური აქტივები, რომლებიც გამოყენებისთვის ჯერ არ არის ხელმისაწვდომი, გაუფასურების გამოსავლენად მოწმდება მინიმუმ წელიწადში ერთხელ, და აგრეთვე მაშინ, როდესაც აქტივის გაუფასურების ნიშნები არსებობს. ანაზღაურებადი ღირებულება არის გაყიდვის დანახარჯებით შემცირებულ სამართლიან ღირებულებასა და გამოყენების ღირებულებას შორის უდიდესი. გამოყენების ღირებულების განსაზღვრისას, შეფასებული მომავალი ფულადი ნაკადების დღევანდელ ღირებულებამდე დისკონტირება ხდება დაბეგვრამდე დისკონტირების განაკვეთის გამოყენებით, რომელიც ასახავს ფულის დროითი ღირებულების არსებულ საბაზრო შეფასებებს და აქტივისთვის დამახასიათებელ რისკებს, რომლისთვისაც არ დაკორექტირებულა სამომავლოდ პროგნოზირებული ფულადი ნაკადები. თუ აქტივის (ან ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის) ანაზღაურებადი ღირებულება შეფასებულია მის საბალანსო ღირებულებაზე ნაკლები ოდენობით, აქტივის (ან ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის) საბალანსო ღირებულება მცირდება მის ანაზღაურებად ღირებულებამდე. გაუფასურების ზარალის აღიარება დაუყოვნებლივ ხდება მოგებაში ან ზარალში.

თუ გაუფასურების ზარალი შემდგომში გაუქმდება, აქტივის (ან ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის) საბალანსო ღირებულება გაიზრდება და შეადგენს მისი ანაზღაურებადი ღირებულების გადასინჯულ ოდენობას, მაგრამ ისე, რომ გაზრდილი საბალანსო ღირებულება არ აღემატებოდეს იმ საბალანსო ღირებულებას, რომელიც განისაზღვრებოდა, წინა წლებში აქტივზე (ან ფულადი სახსრების წარმომქმნელ ერთეულზე) გაუფასურების ზარალი რომ არ ყოფილიყო აღიარებული. გაუფასურების ზარალის გაუქმების აღიარება დაუყოვნებლივ ხდება მოგებაში ან ზარალში.

დასაკუთრებული აქტივები

კონკრეტულ ვითარებებში, აქტივების დასაკუთრება ხდება დეფოლტირებული სესხების უზრუნველყოფის საგნის გამოყენების შემდეგ. ჯგუფი დასაკუთრებულ აქტივებს იყენებს დეფოლტირებული სესხით მართებული თანხების დაფარვის ფორმით და მათ მიიჩნევს შეძენილ აქტივად და ჩვეული საქმიანობის პროცესში გასაყიდად გამიზნულად.

დასაკუთრებული აქტივები თავდაპირველად აღიარდება სამართლიანი ღირებულებით და შემდგომ ფასდება საბალანსო ღირებულებასა და გაყიდვის დანახარჯებით შემცირებულ სამართლიან ღირებულებას შორის უმცირესით.

დაბეგვრა

მოგების გადასახადი

მოგების გადასახადი მოიცავს მიმდინარე და გადავადებულ გადასახადს. მოგების გადასახადის აღიარება ხდება მოგებაში ან ზარალში გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ის უკავშირდება სხვა სრული შემოსავლის ერთეულებს და პირდაპირ კაპიტალში აღიარებულ ოპერაციებს აქციონერებთან, რა შემთხვევაშიც ის აღიარდება სხვა სრულ შემოსავალში ან პირდაპირ კაპიტალში.

მიმდინარე გადასახადი

მიმდინარე გადასახადის ხარჯი წარმოადგენს წლის დასაბეგრ მოგებაზე ან ზარალზე მოსალოდნელი გადასახადის გადასახდელ თანხას საანგარიშგებო თარიღისთვის ძალაში შესული ან ფაქტობრივად ძალაში შესული საგადასახადო განაკვეთებისა და წინა წლებთან მიმართებით საგადასახადო დავალიანების ნებისმიერი კორექტირების მიხედვით.

2016 წლის 13 მაისს საქართველოს პარლამენტმა მიიღო კანონპროექტი მოგების გადასახადის რეფორმის შესახებ (ე.წ. მოგების გადასახადის ესტონური მოდელი), რომელიც ძირითადად დაბეგვრის მომენტი დასაბეგრი მოგების მიღებიდან გადააქვს მოგების განაწილებაზე. კანონი ძალაში შევიდა 2016 წელს, მოქმედებს 2017 წლის 1 იანვრიდან დაწყებულ საგადასახადო პერიოდებზე და ეხება ყველა საწარმოს, გარდა საფინანსო დაწესებულებებისა (მაგალითად, ბანკები, სადაზღვევო კომპანიები, მიკროსაფინანსო ორგანიზაციები, ლომბარდები), რომლებისთვისაც კანონი თავდაპირველად ამოქმედდა 2020 წლის 1 იანვრიდან საფინანსო დაწესებულებებისთვის.

მოგების გადასახადით დაბეგვრის ახალი სისტემა არ გულისხმობს მოგების გადასახადიდან გათავისუფლებას, უბრალოდ მოგების გადასახადით დაბეგვრამ გადაინაცვლა მოგების მიღების მომენტიდან მისი განაწილების მომენტზე, ანუ ძირითადი საგადასახადო ობიექტი გახდა განაწილებული მოგება. საქართველოს საგადასახადო კოდექსი განაწილებულ მოგებას განმარტავს, როგორც მფლობელებისთვის დივიდენდის სახით განაწილებულ მოგებას. თუმცა, ზოგიერთი გარიგება მიიჩნევა განაწილებულ მოგებად, მაგალითად გაშლილი ხელის მანძილის პრინციპით დაკავშირებულ მხარეებთან ტრანს სასაზღვრო ოპერაციებისთვის და/ან გადასახადისგან გათავისუფლებული პირებიც მიიჩნევიან განაწილებულ მოგებად მოგების გადასახადის დეკლარაციის მიზნებისთვის. ამასთან, საგადასახადო ობიექტი მოიცავს გაწეულ ხარჯებს ან სხვა გადახდებს, რომელიც ეკონომიკურ საქმიანობასთან დაკავშირებული არ არის, უსასყიდლოდ საქონლის მიწოდებას და ზღვრულ ოდენობაზე მეტი ოდენობით გაწეულ წარმომადგენლობით ხარჯს.

დივიდენდების გადახდიდან მიღებული მოგების გადასახადი აღირიცხება, როგორც ხარჯი დივიდენდების გადახდის პერიოდში.

2023 წლის 1 იანვარს ძალაში შევიდა საქართველოს საგადასახადო კოდექსის მნიშვნელოვანი ცვლილებები. კონკრეტული ცვლილებები შევიდა საბანკო დაწესებულებების, საკრედიტო გაერთიანებების, მიკროსაფინანსო ორგანიზაციების, სესხის გამცემი საწარმოების დაბეგვრის რეჟიმში, მათ შორის საპროცენტო შემოსავლის და პოტენციური ზარალის რეზერვების აღრიცხვის სტანდარტების განსაზღვრის ჩათვლით. სხვა მნიშვნელოვანი ცვლილებების თანახმად:

- მოგების გადასახადით დაბეგვრის საგანს კომერციული ბანკებისთვის, საკრედიტო გაერთიანებებისთვის, მიკროსაფინანსო ორგანიზაციებისა და სესხის გამცემი საწარმოებისთვის წარმოადგენს სხვაობა კალენდარული წლის განმავლობაში მიღებულ მთლიან შემოსავალსა და საგადასახადო კოდექსით განსაზღვრულ დაქვითვებს შორის.

- კომერციული ბანკები, საკრედიტო გაერთიანებები და მიკროსაფინანსო ორგანიზაციები სესხებზე დარიცხულ პროცენტს აღიარებენ, როგორც შემოსავალს და სესხით შესაძლო ზარალის რეზერვს დაქვითავენ მთლიანი შემოსავლიდან, ფასს სტანდარტის შესაბამისად.

- მოგების გადასახადის განაკვეთი კომერციული ბანკებისთვის, საკრედიტო გაერთიანებებისთვის, მიკროსაფინანსო ორგანიზაციებისა და სესხის გამცემი საწარმოებისთვის 20%-ს შეადგენს.

- კომერციული ბანკების, საკრედიტო გაერთიანებების, სადაზღვევო ორგანიზაციების, მიკროსაფინანსო ორგანიზაციების და სესხის გამცემი საწარმოების მიერ 2023 წლის და მომდევნო პერიოდების მოგებიდან გაცემული დივიდენდები არ იბეგრება გადახდის წყაროსთან და არ უნდა იყოს შესული დივიდენდების მიმღების მთლიან შემოსავალში.

გადავადებული გადასახადი

გადავადებული საგადასახადო აქტივები და ვალდებულებები აღიარდება ფინანსური ანგარიშგების მიზნებისთვის აქტივებისა და ვალდებულებების და საგადასახადო მიზნებისთვის გამოყენებული თანხების საბალანსო ღირებულებას შორის დროებით სხვაობასთან მიმართებაში.

იგი არ ეხება შემდეგი სახის დროებით სხვაობებს: საგადასახადო მიზნებისათვის გამოუქვითავი გუდვილის შემთხვევაში, აქტივებისა და ვალდებულებების საწყისი აღიარების შემთხვევაში, რომლებიც გავლენას არ ახდენენ არც საგადასახადო და არც სააღრიცხვო მოგებაზე, ასევე დროებითი სხვაობები, რომლებიც უკავშირდება ინვესტიციებს შვილობილ საწარმოებში, ფილიალებში და მეკავშირე საწარმოებში, სადაც მშობელ საწარმოს შეუძლია გააკონტროლოს დროებითი სხვაობის შემობრუნების დრო და მოსალოდნელია, რომ დროებითი სხვაობა განჭვრეტად მომავალში არ გაუქმდება. გადავადებული გადასახადის ნაშთები ფასდება საანგარიშგებო პერიოდის დასრულების თარიღში მოქმედი ან არსებითად მოქმედი საგადასახადო განაკვეთებით, რომელთა გამოყენებაც იგეგმება პერიოდზე, როდესაც დროებითი სხვაობები გაუქმდება ან გამოყენებული იქნება გადატანილი საგადასახადო ზარალი.

გადავადებული საგადასახადო აქტივის აღიარება ხდება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ მოსალოდნელია სამომავლო დასაბეგრი მოგების მიღება, საიდანაც შესაძლებელი იქნება დროებითი სხვაობების, გამოუყენებელი საგადასახადო ზარალის და კრედიტის გამოქვითვა. გადავადებული საგადასახადო აქტივები გადაფასდება ყოველი საანგარიშგებო თარიღისთვის და მცირდება მაშინ, თუ აღარ არის სავარაუდო შესაბამისი საგადასახადო სარგებლის რეალიზება.

საოპერაციო გადასახადები

საქართველოში აგრეთვე მოქმედებს სხვადასხვა სხვა გადასახადი, რომლებიც გავლენას ახდენს ჯგუფის საქმიანობაზე. ეს გადასახადები შედის მოგება-ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის კონსოლიდირებული ანგარიშგების საოპერაციო ხარჯების კომპონენტში.

დასაქმებულთა გასამრჯელოები

აქციებზე დაფუძნებული გადახდასთან დაკავშირებული გარიგებები

თანამშრომლებისთვის აქციებზე დაფუძნებულ გადახდაზე უფლების მინიჭების თარიღის მდგომარეობით მინიჭებული აქციებზე დაფუძნებული გადახდების სამართლიანი ღირებულება ჩვეულებრივ აღიარდება ხარჯში, საკუთარი კაპიტალის შესაბამისი ზრდით, უფლების მინიჭების პერიოდზე. ხარჯად აღიარებული თანხა კორექტირდება იმ მინიჭებული უფლებების რაოდენობის ასასახად, რომლისთვისაც დაკავშირებული მომსახურება და არასაბაზრო შესრულების პირობები უნდა იყოს დაკმაყოფილებული, ისეთი ფორმით, რომ თავდაპირველად ხარჯში აღიარებული თანხა ეფუძნებოდეს მინიჭებული უფლებების რაოდენობას, რომელიც აკმაყოფილებს უფლების გადაცემის თარიღში შესაბამისი მომსახურების და არასაბაზრო მაჩვენებლების პირობებს. აქციებზე დაფუძნებული გადახდებისთვის, უფლების მინიჭების თარიღში წილობრივი გადახდის სამართლიანი ღირებულება ფასდება ამგვარი პირობების ასახვის მიზნით და არ არსებობს მოსალოდნელ და ფაქტობრივ შედეგებს შორის სხვაობების შესაბამისობა.

დასაქმებულთა მოკლევადიანი გასამრჯელოები

დასაქმებულთა მოკლევადიანი გასამრჯელოს ვალდებულება ფასდება არადისკონტირებულ საფუძველზე და გადაიხდება შესაბამისი მომსახურების გაწევის შემდეგ. მოკლევადიანი ფულადი ბონუსის ან მოგებაში მონაწილეობის გეგმების საფუძველზე გადასახდელ თანხებად, თუ ჯგუფს აქვს მიმდინარე სამართლებრივი ან კონსტრუქციული ვალდებულება გადაიხადოს ამგვარი თანხა დასაქმებულის მიერ გაწეული მომსახურების ასანაზღაურებლად. ამგვარი ვალდებულება შესაძლოა საიმედო სიზუსტით იქნას შეფასებული.

იჯარა

ჯგუფი აფასებს ხელშეკრულება არის ან მოიცავს თუ არა იჯარას, ხელშეკრულების ამოქმედების თარიღში. ჯგუფი აღიარებს აქტივის გამოყენების უფლებას და შესაბამის საიჯარო ვალდებულებას ყველა საიჯარო გარიგებასთან მიმართებაში, რომელშიც ის მოიჯარის როლში გამოდის, გარდა მოკლევადიანი იჯარებისა (12 თვის ან ნაკლები ვადის მქონე იჯარები) და დაბალი ღირებულების აქტივების იჯარებისა (როგორიც არის ტაბლეტები და პერსონალური კომპიუტერები, საოფისე ავეჯის მცირე ერთეულები და ტელეფონები). ამ იჯარებისთვის ჯგუფი აღიარებს საიჯარო გადასახდელებს საოპერაციო ხარჯად, წრფივი მეთოდის გამოყენებით, იჯარის ვადაზე, სანამ სხვა სქემა უფრო ზუსტად არ ასახავს საიჯარო აქტივებიდან ეკონომიკური სარგებლის მოხმარების სისტემატურობას.

საიჯარო ვალდებულება თავდაპირველად ფასდება იჯარის დაწყების თარიღში გადაუხდელი საიჯარო გადასახდელების დღევანდელი ღირებულებით, რომელიც დისკონტირდება იჯარაში ნაგულისხმევი განაკვეთის გამოყენებით. თუ ეს განაკვეთი რთულად განსასაზღვრია, ჯგუფი იყენებს ზღვრულ სასესხო განაკვეთს.

ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში საიჯარო ვალდებულება ცალკე მუხლად არის წარმოდგენილი.

საიჯარო ვალდებულება შემდგომში ფასდება საბალანსო ღირებულების ზრდის სახით, რათა მოხდეს საიჯარო ვალდებულებაზე დარიცხული პროცენტის ასახვა (ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით) და საბალანსო ღირებულების შემცირებით, განხორციელებული საიჯარო გადახდების ასახვის მიზნით.

ჯგუფი განმეორებით აფასებს საიჯარო ვალდებულებას (და აკეთებს აქტივის გამოყენების უფლების შესაბამის კორექტირებას) როდესაც:

- იჯარის ვადა იცვლება ან არსებობს მნიშვნელოვანი მოვლენა ან ვითარების ცვლილება, რომელიც იწვევს ცვლილებას არსებული შესყიდვის უფლებით სარგებლობის შეფასებაში, რა შემთხვევაშიც საიჯარო ვალდებულება განმეორებით ფასდება შეცვლილი საიჯარო გადახდების დისკონტირების გზით, შეცვლილი დისკონტირების განაკვეთის გამოყენებით.

- საიჯარო გადახდები იცვლება ინდექსის ან განაკვეთის ან გარანტირებული ნარჩენი ღირებულების ფარგლებში მოსალოდნელი გადახდის ცვლილების გამო, რა შემთხვევაშიც საიჯარო ვალდებულება გადაფასდება შეცვლილი საიჯარო გადახდების დისკონტირებით, უცვლელი დისკონტირების განაკვეთის გამოყენებით (თუ საიჯარო გადახდები იცვლება მცოცავი საპროცენტო განაკვეთის ცვლილების გამო, რა შემთხვევაშიც გამოიყენება შეცვლილი დისკონტირების განაკვეთი).

- საიჯარო ხელშეკრულება იცვლება და საიჯარო მოდიფიკაცია არ აღირიცხება ცალკე იჯარად, რა შემთხვევაშიც საიჯარო ვალდებულება გადაფასდება შეცვლილი იჯარის საიჯარო ვადის საფუძველზე, შეცვლილი საიჯარო გადახდების დისკონტირებით, ცვლილების თარიღში მოდიფიცირებული დისკონტირების განაკვეთის გამოყენებით.

ჯგუფს არ განუხორციელებია ამგვარი ცვლილებები წარმოდგენილი პერიოდის განმავლობაში.

აქტივის გამოყენების უფლება წარმოადგენს შესაბამისი საიჯარო გადასახდელების თავდაპირველ შეფასებას, დაწყების თარიღში ან ამ თარიღამდე განხორციელებულ საიჯარო გადახდებს, ნებისმიერი მიღებული იჯარის წამახალისებელი გადახდების და თავდაპირველი პირდაპირი ხარჯის გამოკლებით. ისინი შემდეგ ფასდება თვითღირებულებით, რასაც აკლდება აკუმულირებული ცვეთა და გაუფასურების ზარალი.

როდესაც ჯგუფს წარმოექმნება საიჯარო აქტივის დემონტაჟის და მოხსნის, ასევე მათი განთავსების ადგილის აღდგენის ან საიჯარო აქტივის იჯარის პირობებით მოთხოვნილ მდგომარეობამდე მიყვანასთან დაკავშირებული ხარჯების დაფარვის ვალდებულება, ბასს (IAS) 37-ის საფუძველზე აღიარდება და შეფასდება შესაბამისი ანარიცხი. იმ შემთხვევაში, თუ ხარჯი აქტივის გამოყენების უფლებას უკავშირდება, ხარჯები შევა აქტივის გამოყენების შესაბამის უფლებაში, თუ ამგვარი ხარჯების გაწევა არ მოხდა მარაგების საწარმოებლად.

აქტივის გამოყენების უფლებას ცვეთა ერიცხებათ საიჯარო ვადასა და საიჯარო აქტივის სასარგებლო მომსახურების ვადას შორის უფრო მოკლე პერიოდზე. თუ იჯარა გადასცემს საიჯარო აქტივის საკუთრების უფლებას ან აქტივის გამოყენების უფლების თვითღირებულება ასახავს, რომ ჯგუფი მოელის შესყიდვის უფლებით სარგებლობას, შესაბამის აქტივის გამოყენების უფლებაზე ირიცხება ცვეთა საბაზისო აქტივის სასარგებლო მომსახურების ვადის განმავლობაში. ამორტიზაცია იწყება იჯარის ვადის დაწყების თარიღში.

აქტივის გამოყენების უფლება ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში ცალკე ხაზის სახით არის წარმოდგენილი.

იმის განსასაზღვრად, აქტივის გამოყენების უფლება გაუფასურებულია თუ არა, ჯგუფი ბასს (IAS) 36-ს იყენებს და აღრიცხავს ნებისმიერ გამოვლენილ გაუფასურების ზარალს, „ძირითადი საშუალებების“ პოლიტიკაში აღწერილი ფორმით.

პრაქტიკული მიდგომის სახით, ფასს (IFRS) 16 მოიჯარეს საშუალებას აძლევს ცალკე არ გამოჰყოს არა საიჯარო კომპონენტები და ამის ნაცვლად აღრიცხოს ნებისმიერი იჯარა და დაკავშირებული არა საიჯარო კომპონენტები, ინდივიდუალური გარიგების სახით. ჯგუფმა ისარგებლა ამ პრაქტიკული მიდგომით.

ჯგუფი არ არის წარმოდგენილი მეიჯარის სახით 31 დეკემბრით დასრულებული 2022 და 2021 წლების განმავლობაში.

ანარიცხები

ანარიცხების აღიარება ხდება მაშინ, როდესაც ჯგუფს წარსული მოვლენის გამო აქვს მიმდინარე (იურიდიული თუ კონსტრუქციული) ვალდებულება, მოსალოდნელია, რომ ჯგუფს მოეთხოვება ამ ვალდებულების გასტუმრება და შესაძლებელია ვალდებულების ოდენობის სათანადო სანდოობით განსაზღვრა.

ანარიცხებად აღიარებული ოდენობა წარმოადგენს იმ თანხის ყველაზე ზუსტ შეფასებას, რომელიც საჭირო იქნება მიმდინარე ვალდებულების დასაფარად საანგარიშგებო პერიოდის დასრულების თარიღისთვის, ამ ვალდებულებასთან დაკავშირებული რისკებისა და განუსაზღვრელობების გათვალისწინებით. როდესაც ანარიცხები ფასდება მიმდინარე ვალდებულების გასასტუმრებლად საჭირო ფულადი ნაკადებით, მისი საბალანსო ღირებულება არის ამ ფულადი ნაკადების დღევანდელი ღირებულება (თუ ფულის დროითი ღირებულების გავლენა მასზე არსებითია).

თუ ანარიცხების დაფარვისთვის საჭირო ეკონომიკური სარგებლის ნაწილობრივ ან მთლიანად მიღება მესამე მხარისგან არის მოსალოდნელი, მოთხოვნის აღიარება აქტივად ხდება მაშინ, როდესაც ფაქტობრივად გარანტირებულია ანაზღაურების მიღება და მოთხოვნის თანხის საიმედოდ შეფასებაა შესაძლებელია.

პირობითი ვალდებულებები

პირობითი ვალდებულებები არ არის აღიარებული კონსოლიდირებულ ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში, თუმცა წარმოდგენილია გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ანგარიშსწორების მიზნით ფულადი სახსრების გასვლის ალბათობა დაბალია. პირობითი აქტივი არ არის აღიარებული კონსოლიდირებული ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში, და წარმოდგენილია მაშინ, როდესაც ეკონომიკური სარგებლის შემოსვლაა მოსალოდნელი.

უზრუნველყოფის საგანი

მომხმარებლის ვალდებულებასთან მიმართებაში ჯგუფი ისეთ უზრუნველყოფის საგანს იღებს, რომელსაც ის შესაბამისად მიიჩნევს. უზრუნველყოფის საგანი, ჩვეულებრივ, იღებს მომხმარებლის აქტივებზე გირაოს ფორმას და ჯგუფს ანიჭებს ამგვარი აქტივების მოთხოვნის უფლებას მომხმარებლის არსებულ და მომავალ ვალდებულებებთან მიმართებაში.

3 კრიტიკული მნიშვნელობის სააღრიცხვო განსჯა და შეფასების განუსაზღვრელობის ძირითადი წყაროები

ჯგუფის სააღრიცხვო პოლიტიკის გამოყენებისას, რომლებიც მე-2 შენიშვნაშია აღწერილი, ჯგუფის ხელმძღვანელობას მოეთხოვება განსჯის, შეფასების და დაშვებების გამოყენება იმ აქტივებისა და ვალდებულებების საბალანსო ღირებულებებთან დაკავშირებით, რომლებიც სხვა წყაროებიდან მზა სახით ხელმისაწვდომი არ არის. ეს შეფასებები და მათთან დაკავშირებული დაშვებები ეყრდნობა ისტორიულ გამოცდილებას და სხვა საპროგნოზო ინფორმაციას, რომლებიც აქტუალურად მიიჩნევა. ფაქტობრივი შედეგები შესაძლოა განსხვავდებოდეს ამგვარი შეფასებებისგან.

შეფასებები და თანმდევი დაშვებები მუდმივად გადაიხედება. სააღრიცხვო შეფასების გადახედვის აღიარება ხდება იმ პერიოდში, რომელშიც მოხდა ამ შეფასების გადახედვა, თუ გადახედვა გავლენას ახდენს მხოლოდ ამ პერიოდზე, ან გადახედვის პერიოდსა და სამომავლო პერიოდებში, თუ გადახედვა გავლენას ახდენს როგორც მიმდინარე, ისე სამომავლო პერიოდებზე.

კრიტიკული მნიშვნელობის სააღრიცხვო განსჯა

ქვემოთ წარმოდგენილია ჯგუფის სააღრიცხვო პოლიტიკის გატარების პროცესში ხელმძღვანელობის მიერ განსჯის შედეგად გამოთქმული ყველა მნიშვნელოვანი მოსაზრება, გარდა იმ მოსაზრებებისა, რომელიც შეფასებებს ეყრდნობა (იხ. ქვემოთ) და რომლებიც ყველაზე მეტად მოქმედებს კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახულ თანხებზე.

ფინანსური აქტივების კლასიფიკაცია

ბიზნესმოდელის შეფასება, რომლის ფარგლებშიც ხდება აქტივების ფლობა და შეფასება იმისა, ფინანსური აქტივის სახელშეკრულებო პირობები წარმოადგენს მხოლოდ ძირითადი თანხის და პროცენტის გადახდას დაუფარავ ძირითად თანხაზე. ფინანსური აქტივების კლასიფიკაციის შესახებ დეტალური ინფორმაცია მოცემულია მე-2 შენიშვნაში.

შეფასების განუსაზღვრელობის ძირითადი წყაროები

ქვემოთ მოცემულია მომავალთან დაკავშირებით გაკეთებული ძირითადი დაშვებები და შეფასები და ასევე სხვა განუსაზღვრელობები საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოსთვის, რომელთა გამოც მომავალ ფინანსურ წელს შეიძლება საჭირო გახდეს მნიშვნელოვანი ცვლილების შეტანა აქტივებისა და ვალდებულებების საბალანსო ღირებულებაში.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი

ქვემოთ მოცემულია მნიშვნელოვანი დაშვებები, რომლებიც ხელმძღვანელობამ გამოიყენა ჯგუფის სააღრიცხვო პოლიტიკების გამოყენების პროცესში და რომლებსაც ყველაზე მნიშვნელოვანი გავლენა ჰქონდათ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვებზე:

- **მომავალზე ორიენტირებული სცენარების განსაზღვრა:** მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის განსაზღვრისას ჯგუფი იყენებს გონივრულ და მხარდამჭერ საპროგნოზო ინფორმაციას, რომელიც ეყრდნობა სხვადასხვა ეკონომიკური დრაივერების მომავალ მოძრაობასთან დაკავშირებულ დაშვებებს და ამ დრაივერების ერთმანეთზე მოქმედების წესს.

დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 26-ე შენიშვნაში, მათ შორის მოსალოდნელ საპროგნოზო ინფორმაციაში განხორციელებული ცვლილებების მიმართ ანგარიშგებული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მგრძნობელობის ანალიზთან ერთად.

- **საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა:** როგორც მე-3 შენიშვნაში აღვნიშნეთ, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი ფასდება 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის ოდენობით 1-ლი სტადიის აქტივებისთვის, ან აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ოდენობით — მე-2 და მე-3 სტადიის აქტივებისთვის. აქტივი მე-2 სტადიაში გადადის, როდესაც მისი საკრედიტო რისკი

მნიშვნელოვნად გაიზრდება საწყისი აღიარების შემდეგ. ფასს (IFRS) 9 არ განსაზღვრავს რას ნიშნავს მნიშვნელოვანი ზრდა საკრედიტო რისკში. იმის შეფასებისას, აქტივის საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა თუ არა, ჯგუფი ითვალისწინებს თვისებრივ და რაოდენობრივ გონივრულ და მხარდამჭერს საპროგნოზო ინფორმაციას.

დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 26-ე შენიშვნაში, მათ შორის მოსალოდნელ საპროგნოზო ინფორმაციაში განხორციელებული ცვლილებების მიმართ ანგარიშგებული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მგრძნობელობის ანალიზთან ერთად.

- **დეფოლტის ალბათობა (PD):** დეფოლტის ალბათობა წარმოადგენს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასებაში გამოყენებულ მნიშვნელოვან შემავალ ინფორმაციას. დეფოლტის ალბათობა არის გარკვეული დროის განმავლობაში დეფოლტის დადგომის შესაძლებლობის შეფასება, რომლის დაანგარიშება მოიცავს განვლილ მონაცემებს, დაშვებებს და მომავალი ვითარებების მოლოდინებს.

დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 26-ე შენიშვნაში, მათ შორის დეფოლტის ალბათობაში განხორციელებული ცვლილებების მიმართ ანგარიშგებული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მგრძნობელობის ანალიზთან ერთად.

- **დანაკარგები დეფოლტის შემთხვევაში (LGD):** LGD არის დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგის შეფასება. ის ეყრდნობა სხვაობას გადასახდელ სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებსა და იმ ფულად ნაკადებს შორის, რომელთა მიღებასაც კრედიტორი მოელის, უზრუნველყოფის საგნიდან და კრედიტის ხარისხის გაუმჯობესებიდან წარმოშობილი ფულადი ნაკადების გათვალისწინებით.

დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 26-ე შენიშვნაში, მათ შორის დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგებში განხორციელებული ცვლილებების მიმართ ანგარიშგებული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მგრძნობელობის ანალიზთან ერთად.

მნიშვნელოვანი განახლებები მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მეთოდოლოგიაში

2020 წლიდან, მეთოდოლოგია, რომელიც დეფოლტის ალბათობას ითვალისწინებს, შეიცვალა; ჯგუფის დეფოლტის ალბათობის ნაცვლად, ინდივიდუალური სესხებისთვის დაანგარიშდება ერთი წლის დეფოლტის ალბათობა და არსებობის მანძილზე დეფოლტის ალბათობა. მიგრაციის მატრიცის ნაცვლად ვიყენებთ ბევრად უფრო ზუსტ და თანამედროვე მეთოდს: კოქსის პროპორციული რისკის მოდელი.

შეფასების მეთოდი გაუქმდა, რადგან შეფასების არსებობის ერთადერთი მოტივი იყო სესხების დაჯგუფება კონკრეტული მახასიათებლების მიხედვით და შემდეგ დეფოლტის ალბათობის დაანგარიშება მიგრაციის მატრიცის გამოყენებით.

სტადიის გაუმჯობესების წესები მითითებული და სრულად ავტომატიზებულია. 2020 წლიდან ჯგუფმა დანერგა ხარვეზების გამოსწორების 6 და 12-თვიანი პერიოდი მე-2 და მე-3 სტადიის სესხებისთვის, შესაბამისად. ამასთან, იმავე მსესხებლების პარალელური სესხები განცალკევებით შეფასდა. ახალი მიდგომა სრულად შეესაბამება ბაზრის საუკეთესო პრაქტიკებს.

დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგებთან მიმართებაში ანაზღაურების განაკვეთი დისკონტირდება მხოლოდ დეფოლტირებული სესხების ეფექტური განაკვეთით და არა ყველა სესხისთვის, როგორც ეს ადრე კეთდებოდა. ეს ცვლილება ძალიან ლოგიკურია, რადგან დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგების დაანგარიშებაში მხოლოდ დეფოლტებია გათვალისწინებული.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დაანგარიშების პროცესი მაქსიმალურად ავტომატიზებული გახდა; საბოლოოდ, დეფოლტის ალბათობა, ეტაპების განსაზღვრა და მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დაანგარიშება სრულდება R-ში, რაც პროცესს მეტად უსაფრთხოს, ხოლო მონაცემებს — უფრო მარტივად გასაკონტროლებელს ხდის.

დაწვრილებითი ინფორმაციისათვის იხილეთ 26-ე შენიშვნა.

დასაკუთრებული აქტივების შეფასება

ყველა დასაკუთრებული აქტივი ფასდება თვითღირებულებასა და წმინდა სარეალიზაციო ღირებულებას შორის უმცირესით. ჯგუფი რეგულარულად ატარებს შიდა და გარე შეფასებებს, რათა დარწმუნდეს, რომ საბალანსო ღირებულება წმინდა სარეალიზაციო ღირებულებას არ აღემატება. შეფასება საბაზრო ფასების შესახებ ხელმისაწვდომ ინფორმაციას ეფუძნება, დასაკუთრებული უძრავი ქონების ერთი კვადრატული მეტრის საბაზრო ფასის მიხედვით.

ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი შეფასება

როგორც 24-ე შენიშვნაშია აღწერილი, ჯგუფი იყენებს შეფასების მეთოდებს, რომლებიც მოიცავს ამოსავალ მონაცემებს, რომლებიც, თავის მხრივ არ ეფუძნება ემპირიულ საბაზრო მონაცემებს, კონკრეტული ტიპის ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულების შესაფასებლად. 24-ე შენიშვნაში მოცემულია დეტალური ინფორმაცია ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრაში გამოყენებული მნიშვნელოვანი დაშვებები, ასევე ამ დაშვებებისთვის მგრძნობელობის დეტალური ანალიზი. ჯგუფის ხელმძღვანელობას სჯერა, რომ შერჩეული შეფასების მეთოდები და გამოყენებული დაშვებები შესაბამისია ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრისთვის.

წინა წლის კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების რეკლასიფიკაცია

4

2022 წელს ჯგუფმა განახორციელა უცხოური ვალუტით ვაჭრობის წმინდა შემოსავლის/ (ხარჯის) რეკლასიფიკაცია „წმინდა საკომისიო შემოსავლიდან“ „საკურსო სხვაობით განპირობებულ წმინდა შემოსულობად/(ზარალად)“. ამ ოპერაციების ხასიათის გათვალისწინებით, ამგვარი წარდგენა მეტად შესაბამისია და გაზრდის ჯგუფის აუდიტირებული წლიური კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების გაგებას და სიცხადეს.

შედარებადი რიცხვების წარდგენა შეიცვალა მიმდინარე პერიოდის თანხების წარდგენის მოთხოვნების დასაკმაყოფილებლად. რეკლასიფიკაციის ეფექტი 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით და ამ თარიღით დასრულებული წლის კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე შემდეგი იყო:

კონსოლიდირებული მოგება-ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგება	ადრე ანგარიშგებული	რეკლასიფიკაცია	საბოლოო წარდგენა
საკურსო სხვაობით განპირობებული წმინდა შემოსულობა/(ზარალი)	7,569	(15,422)	(7,853)
წმინდა საკომისიო შემოსავალი/(ხარჯი)	(14,980)	15,422	442

ინდივიდუალური მოგება-ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგება	ადრე ანგარიშგებული	რეკლასიფიკაცია	საბოლოო წარდგენა
საკურსო სხვაობით განპირობებული წმინდა შემოსულობა/(ზარალი)	7,568	(15,422)	(7,854)
წმინდა საკომისიო შემოსავალი/(ხარჯი)	(14,980)	15,422	442

5 ფასს სტანდარტების ცვლილებები, რომლებიც კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებებში წარმოდგენილ თანხებზე მოქმედებენ

მიმდინარე წელს ჯგუფმა გამოიყენა ფასს სტანდარტების და საბჭოს მიერ გამოცემული ინტერპრეტაციების ქვემოთ მითითებული ცვლილებები, რომლებიც ძალაშია 2022 წლის 1 იანვრით ან ამ თარიღის შემდეგ დაწყებული ყოველწლიური პერიოდისთვის. მათ მიღებას რაიმე სახის არსებითი გავლენა არ ჰქონია განმარტებით შენიშვნებზე ან წინამდებარე კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებებში აღრიცხულ თანხებზე.

ფასს (IFRS) 3-ის ცვლილება „კონცეპტუალური მიდგომა“

ჯგუფმა მიმდინარე წელს პირველად მიიღო ფასს (IFRS) 3-ის („საწარმოთა გაერთიანება“) ცვლილება. ამ ცვლილებით ფასს (IFRS) 3 ითვალისწინებს 2018 წლის კონცეპტუალურ ჩარჩოს 1989 წლის ჩარჩოს ნაცვლად. ფასს (IFRS) 3-ს ასევე დაემატა მოთხოვნა, რომ ბასს (IAS) 37-ის („ანარიცხები, პირობითი ვალდებულებები და პირობითი აქტივები“) ფარგლებში მყიდველი იყენებს ბასს (IAS) 37-ს, რათა განსაზღვროს შეძენის თარიღში მიმდინარე ვალდებულებები წარმოიქმნა თუ არა განვლილი მოვლენის შედეგად. მოსაკრებლისთვის, რომელიც შედის ფასიკ (IFRIC) 21-ის („მოსაკრებელი“) ფარგლებში, შემძენი იყენებს IFRIC 21-ს, რათა დადგინდეს, მოხდა თუ არა სავალდებულო მოვლენა, რომელიც წარმოშობს გადასახადის გადახდის ვალდებულებას, მოხდა შეძენის თარიღისთვის.

„ძირითადი საშუალებები: შემოსავალი დანიშნულებისამებრ გამოყენებამდე“ — ბასს (IAS) 16-ის ცვლილება

ჯგუფმა მიმდინარე წელს პირველად მიიღო ბასს (IAS) 16 ის („ძირითადი საშუალებები“) ცვლილება. ეს ცვლილება კრძალავს ძირითადი საშუალებებიდან ნებისმიერი შემოსულობის ღირებულებიდან დაქვითვას ისეთი მუხლების გაყიდვაზე, რომლის წარმოება ხდება მანამდე, სანამ ეს აქტივი გამოსაყენებლად იქნება ხელმისაწვდომი, ე.ი. შემოსულობა აქტივის ხელმძღვანელობისთვის საჭირო ადგილზე და მდგომარეობაში მოსაყვანად. ამის შემდეგ, საწარმო აღიარებს ამგვარი გაყიდვებიდან შემოსულობას და დაკავშირებულ დანახარჯებს მოგებაში ან ზარალში. საწარმო ამ მუხლების თვითღირებულებას აფასებს ბასს (IAS) 2-ის („მარაგები“) შესაბამისად.

ცვლილებები ასევე განმარტავენ შემდეგის მნიშვნელობას ‘ტესტირება იმისა, არის თუ არა აქტივი ფუნქციონირებადი ქონება’. ბასს (IAS) 16 ამას განსაზღვრავს, როგორც შეფასება იმისა, აქტივის ტექნიკური და ფიზიკური მაჩვენებლები უზრუნველყოფს მის გამოყენებას წარმოებაში ან საქონლის ან მომსახურებების მიწოდებაში, საიჯარო ან სხვა ადმინისტრაციული მიზნებისთვის.

თუ განცალკევებით არ არის წარმოდგენილი სრული შემოსავლის ანგარიშგებაში, ფინანსური ანგარიშგების მოგება-ზარალში მოცემული უნდა იყოს შემოსავლის და გაწეული ხარჯის ოდენობა, რომელიც უკავშირდება წარმოებულ ერთეულებს და არ წარმოადგენს საწარმოს ჩვეული საქმიანობის პროდუქტს და რომლის ერთეულ(ებ)ი სრული შემოსავლის ანგარიშგებაში მოიცავს ამგვარ შემოსულობას და ხარჯს.

ბასს (IAS) 37-ის ცვლილება „წამგებიანი ხელშეკრულებები — ხელშეკრულების შესრულების ხარჯი“

ჯგუფმა მიმდინარე წელს პირველად მიიღო ბასს (IAS) 37 ის ცვლილება. ცვლილებები მიუთითებს, რომ ხელშეკრულების შესრულების თვითღირებულება შედგება ხელშეკრულებასთან პირდაპირ დაკავშირებული დანახარჯებისაგან. ხელშეკრულებასთან პირდაპირ დაკავშირებული დანახარჯები მოიცავს ამ ხელშეკრულების შესრულების ზღვრულ დანახარჯებს (მაგალითად, პირდაპირი შრომა და მასალები) და სხვა დანახარჯების გადანაწილებას (მაგალითად ამორტიზაციის ხარჯის გადანაწილება ძირითადი საშუალებების მუხლზე, რომელიც ხელშეკრულების შესასრულებლად გამოიყენება).

ფასს სტანდარტების ყოველწლიური გაუმჯობესებების 2018-2021 წლების ციკლი

მიმდინარე წელს ჯგუფმა პირველად მიიღო ცვლილებები, რომლებიც შესულია ფასს სტანდარტების ყოველწლიური გაუმჯობესებების 2018-2021 წლების ციკლში. ეს ყოველწლიური გაუმჯობესებები მოიცავს ოთხი სტანდარტის ცვლილებას.

ფასს (IFRS) 1 „ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების პირველად გამოყენება“
ეს ცვლილება დამატებით შეღავათს ანიჭებს შვილობილ საწარმოს, რომელიც პირველად და მშობელ საწარმოზე გვიან იყენებს ფასს სტანდარტებს, დაგროვილი საკურსო სხვაობების აღრიცხვასთან მიმართებით. ამ ცვლილების შედეგად, შვილობილ საწარმოს, რომელიც ფასს (IFRS) 1:D16(ა)-ში განსაზღვრული გათავისუფლების უფლებით სარგებლობს, შეუძლია ყველა უცხოური ოპერაციის დაგროვილი საკურსო სხვაობები შეაფასოს საბალანსო ღირებულებით, რაც შესული იქნება მშობელი საწარმოს კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში, მშობელი საწარმოს ფასს სტანდარტებზე გადასავლის თარიღის გათვალისწინებით, თუ ცვლილებები განხორციელება კონსოლიდაციის პროცედურისთვის და იმ საწარმოთა გაერთიანებაზე ეფექტით, რომელშიც მშობელ საწარმოს შვილობილი საწარმო ჰყავს შეძენილი. მსგავსი არჩევანი ნაგულისხმევია მეკავშირე საწარმოსთან და ერთობლივ საწარმოსთან მიმართებით, რომლებიც იყენებენ გათავისუფლების უფლებას ფასს (IFRS) 1:D16(ა) საფუძველზე.

ფასს (IFRS) 9 „ფინანსური ინსტრუმენტები“
ცვლილება განსაზღვრავს, რომ ფინანსური ვალდებულების აღიარების შეწყვეტის შეფასებაში ‘10-პროცენტიანი’ ტესტის გამოყენებისას, საწარმო იყენებს მხოლოდ საწარმოსა (მსესხებელი) და გამსესხებელს შორის განხორციელებულ გადახდებს, მათ შორის სხვა საწარმოს ან გამსესხებლის მიერ სხვა პირის სახელით გადახდილ საზღაურს.

ფასს (IFRS) 16 „იჯარა“
ცვლილება აუქმებს საიჯარო გაუმჯობესებების ილუსტრირების მოთხოვნას.

ბუღალტრული აღრიცხვის ახალი ინტერპრეტაციები

წინამდებარე ფინანსური ანგარიშგების გამოცემის თარიღისთვის ჯგუფს არ გამოუყენებია შემდეგი ახალი და გადახედილი ფასს (IFRS) სტანდარტები, რომლებიც გამოცემულია, მაგრამ ძალაში არ არის შესული:

ფასს (IFRS) 17 (ფასს (IFRS) 17-ის 2020 წლის ივნისის და 2021 წლის დეკემბრის ცვლილების ჩათვლით)	„სადაზღვევო ხელშეკრულებები“
ფასს (IFRS) 10-ის და ბასს (IAS) 28 ცვლილება	„აქტივების გაყიდვა ან კაპიტალში შეტანა ინვესტორსა და მის მეკავშირე ან ერთობლივ საწარმოს შორის“
ბასს (IAS) 1-ის ცვლილება	„ვალდებულებების მოკლევადიანად და გრძელვადიანად კლასიფიცირება“
ბასს (IAS) 1-ის ცვლილება და განცხადება 2 ფასს-ების გამოყენების პრაქტიკის შესახებ.	„სააღრიცხვო პოლიტიკის განმარტებითი შენიშვნები“
ბასს (IAS) 8-ის ცვლილება	„სააღრიცხვო შეფასების განმარტება“
ბასს (IAS) 12-ის ცვლილება	„ერთი გარიგებიდან წარმოშობილი აქტივებსა და ვალდებულებებთან დაკავშირებული გადავადებული გადასახადი“

ხელმძღვანელობა არ მოელის, რომ ზემოთ მითითებული სტანდარტების მიღებას არსებითი გავლენა ექნება ჯგუფის კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებებზე მომავალ პერიოდებში.

6 წმინდა საპროცენტო შემოსავალი

	2022	2021
ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდით გაანგარიშებული საპროცენტო შემოსავალი:		
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	97,596	89,517
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	92	54
ინვესტიცია იჯარებში	3,371	1,245
სხვა შემოსავალი	2,028	1,088
	103,087	**91,904**
სხვა საპროცენტო შემოსავალი:		
შემოსავალი ჯარიმებიდან	4,766	3,220
სულ საპროცენტო შემოსავალი ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული ფინანსური აქტივებიდან	**107,853**	**95,124**
საპროცენტო ხარჯები		
ნასესხები სახსრები	(35,677)	(30,822)
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	-	(157)
საიჯარო ვალდებულება	(611)	(765)
	(36,288)	**(31,744)**
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი	**71,565**	**63,380**

7 საკურსო სხვაობით განპირობებული წმინდა შემოსულობა/(ზარალი)

	2022	2021
საკურსო სხვაობით განპირობებული წმინდა შემოსულობა/(ზარალი)	20,846	7,569
უცხოური ვალუტით ვაჭრობის წმინდა ხარჯი	(15,299)	(15,422)
საკურსო სხვაობით განპირობებული წმინდა შემოსულობა/(ზარალი)	**5,547**	**(7,853)**

8 წმინდა საკომისიო შემოსავალი

	2022	2021
მიღებული გასამრჯელო და საკომისიო შემოსავალი		
სესხთან დაკავშირებული სხვა მომსახურებები	1,058	158
ფულადი გზავნილები	649	541
კომუნალური მომსახურების გადახდა	42	41
სხვა საკომისიო შემოსავალი	61	-
	1,810	**740**
საკომისიო ხარჯი		
სხვა საკომისიო ხარჯი	(374)	(298)
	(374)	**(298)**
წმინდა საკომისიო შემოსავალი	**1,436**	**442**

9 სხვა არასაოპერაციო ხარჯები

	2022	2021
კომუნალური მომსახურება და კავშირგაბმულობა	1,828	1,694
პროგრამული უზრუნველყოფის ტექნიკური მხარდაჭერა და მომსახურება	1,309	1,581
სახარჯი მასალები და საოფისე აღჭურვილობა	870	698
იურიდიული და სხვა პროფესიული მომსახურება	802	695
საბანკო ხარჯები	741	741
დაზღვევა	685	443
საწევრო საფასური	659	642
მოკლევადიან იჯარასთან და დაბალფასიან ერთეულებთან დაკავშირებული ხარჯი	483	166
საწვავი და ტრანსპორტირება	453	262
მარკეტინგი და რეკლამა	415	421
გადასახადი, მოგების გადასახადის გარდა	318	692
მივლინება	280	104
რემონტი და ტექმომსახურება	210	186
უზრუნველყოფა	180	184
ზარალი სხვა აუნაზღაურებელ აქტივებზე	177	310
დასაქმებულ პირთა რეკრუტირება და სწავლება	145	79
ქველმოქმედება	80	-
სხვა	1,001	890
	10,636	**9,788**

10 დაბეგვრა

	2022	2021
მიმდინარე წლის გადასახადის ხარჯი	1,374	2,074
	1,374	**2,074**
მოძრაობა გადავადებულ საგადასახადო აქტივებსა და ვალდებულებებში დროებითი სხვაობების წარმოქმნისა ან/და გაუქმების გამო	(1,606)	929
სულ მოგების გადასახადის (სარგებელი)/ხარჯი	**(232)**	**3,003**

31 დეკემბრით დასრულებული 2022 და 2021 წლებისთვის მოქმედი მოგების გადასახადის განაკვეთია 15%. როგორც მე-2 შენიშვნაში განვიხილეთ, 2023 წლიდან მოგების გადასახადის განაკვეთი 20%-მდე გაიზრდება.

31 დეკემბრით დასრულებული წლის ეფექტური საგადასახადო განაკვეთის შეჯერება:

	2022	2021
მოგება დაბეგვრამდე	**7,643**	**6,183**
მოგების გადასახადი კანონმდებლობით გათვალისწინებული გადასახადის განაკვეთით (2022 წ.: 15%; 2021 წ.: 15%)	1,146	927
არაღიარებული გადავადებული გადასახადი	-	871
საგადასახადო კანონმდებლობაში შესული ცვლილების ეფექტი	(1,528)	-
საგადასახადო ეფექტი მუდმივ სხვაობებზე	150	1,205
სულ მოგების გადასახადის (სარგებელი)/ხარჯი	**(232)**	**3,003**

გადავადებული საგადასახადო აქტივები და ვალდებულებები

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მიზნებისათვის აქტივებისა და ვალდებულებების საბალანსო ღირებულებებს შორის დროებითი განსხვავებები და საგადასახადო მიზნებისათვის გამოყენებული თანხები წარმოშობს წმინდა გადავადებულ საგადასახადო აქტივებს 2022 წლისა და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით.

2022 წელს საქართველოს პარლამენტმა გააუქმა ადრე გამოცხადებული გადასვლა „ესტონურ მოდელზე“ საბანკო და მიკროსაფინანსო სექტორისთვის. ამასთან, 2023 წლიდან მოგების გადასახადის სავალდებულო საგადასახადო განაკვეთი 15%-დან 20%-მდე გაიზარდა. 2022 წელს შეცვლილი საგადასახადო განაკვეთი გავრცელდა ყველა აქტივსა და ვალდებულებაზე, გარდა მომხმარებლებზე გაცემული სესხებისა, რამაც გამოიწვია გადავადებული საგადასახადო აქტივის 657 ათასი ლარით ზრდა.

მოძრაობა დროებით სხვაობაში 2022 წლისა და 2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის განმავლობაში წარმოდგენილია ქვემოთ:

	2022 წლის 1 იანვარი	მოგება-ზარალში აღიარებული თანხა	საგადასახადო კანონმდებლო-ბაში შესული ცვლილების ეფექტი	2022 წლის 31 დეკემბერი
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	1,544	(256)	1,364	2,652
ძირითადი საშუალებები	63	(19)	15	59
აქტივის გამოყენების უფლება	-	(1,222)	(408)	(1,630)
არამატერიალური აქტივები	119	72	64	255
ნასესხები სახსრები	(312)	296	(5)	(21)
საიჯარო ვალდებულება	125	1,093	406	1,624
სხვა ვალდებულებები	160	114	92	366
წმინდა გადავადებული საგადასახადო აქტივი	**1,699**	**78**	**1,528**	**3,305**

	2021 წლის 1 იანვარი	მოგება-ზარალში აღიარებული თანხა	2021 წლის 31 დეკემბერი
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	2,080	(536)	1,544
ძირითადი საშუალებები	8	55	63
არამატერიალური აქტივები	17	102	119
სხვა აქტივები	18	(18)	-
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური ვალდებულებები	(148)	148	-
ნასესხები სახსრები	347	(659)	(312)
საიჯარო ვალდებულება	182	(57)	125
სხვა ვალდებულებები	124	36	160
	2,628	**(929)**	**1,699**

11 ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები

	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი
ნაღდი ფული	14,212	13,502
საბანკო ნაშთები	13,600	5,625
მთლიანი ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	**27,812**	**19,127**

ჯგუფის არცერთი ნაშთი არ არის ვადაგადაცილებული. ბანკში არსებული ნაშთებისთვის ზარალის რეზერვი არ აღიარებულა, მისი მოკლევადიანი ხასიათის გამო. ჯგუფის ბანკში არსებული ნაშთები მოიცავს მიმდინარე ანგარიშებს ქართულ ბანკებში და ისინი გამოიყენება ჯგუფის ყოველდღიური საქმიანობებისთვის.

2022 წლისა და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფის ბანკში არსებული ნაღდი ფულის ნაშთები განთავსებულია ბანკებში, რომლებსაც ფიტჩის სარეიტინგო სააგენტოს მიერ მინიჭებული აქვთ B (მოკლევადიანი) და BB- (გრძელვადიანი) რეიტინგი.

12 მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები

	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივები		
წარმოებული ფინანსური აქტივები		
სავალუტო სვოპის ხელშეკრულებები	-	103
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივები	**-**	**103**

	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური ვალდებულებები		
წარმოებული ფინანსური ვალდებულებები		
უცხოური ვალუტის ფორვარდული ხელშეკრულებები	-	185
სავალუტო სვოპის ხელშეკრულებები	8,032	3
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინან სური ვალდებულებები	**8,032**	**188**

მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები მოიცავს უცხოური ვალუტის ხელშეკრულებებს.

2022 წლის 31 დეკემბრის და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წმინდა ზარალი მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახულ ფინანსურ აქტივებსა და ვალდებულებებზე 17,389 ათასი ლარისა და 4,620 ათასი ლარის ოდენობით, შესაბამისად, წარმოადგენს ჯგუფის მოგებაზე ამ გარიგებების წმინდა გავლენას. ეს თანხები მოიცავს საოპერაციო დანახარჯებს, ანუ ნებისმიერ საზღაურს ან პროცენტს, რომლებიც ამ ჰეჯირების ინსტრუმენტს ერიცხება, ასევე კორექტირების ეფექტს მათი სამართლიანი ღირებულების განსასაზღვრად.

სავალუტო სვოპები

ჯგუფი ბანკებისგან იმავე ბანკში უცხოურ ვალუტაში შესრულებული ანაბრებით უზრუნველყოფილი საკომპენსაციო სესხების არაწარმოებულ გარიგებებს წარმოებულ ინსტრუმენტებში აერთიანებს, იმ ფაქტის გათვალისწინებით, რომ გარიგებები (ანაბრის განთავსება და სესხის აღება) არსებითად წარმოებულ ინსტრუმენტს წარმოქმნის. დასკვნა შემდეგ ინდიკატორებს ეფუძნება:

- ისინი ფორმდება ერთდროულად და ერთმანეთის გათვალისწინებით;
- მათ ერთი და იგივე კონტრაჰენტი ჰყავთ;
- ისინი ერთსა და იმავე რისკთან არიან დაკავშირებული;
- არ არსებობს აშკარა ეკონომიკური საჭიროება ან არსებითი ბიზნეს მიზანი გარიგებების ცალკე სტრუქტურიზაციისთვის, რომელიც ვერ განხორციელდება ერთ გარიგებაში;
- არსებობს თავდაპირველი წმინდა ინვესტიცია, რომელიც უფრო ნაკლებია, ვიდრე სხვა სახის ინვესტიცია, რომელიც ანალოგიურად რეაგირებს მსგავს ცვლილებებზე საბაზრო ფაქტორებისა და სამომავლო გეგმებიდან გამომდინარე.

უცხოური ვალუტის ფორვარდული ხელშეკრულებები

ფორვარდი არის გარიგება ორ მხარეს შორის, რომ გაცვალონ ფულადი ნაკადები საამისოდ შეთანხმებული დროითი ინტერვალისა და თანხების გათვალისწინებით.

უცხოური ვალუტის ფორვარდულ ოპერაციებში ჯგუფი იხდის თანხის გარკვეულ ოდენობას ერთ ვალუტაზე და იღებს გარკვეულ ოდენობას მეორე ვალუტაში. სავალუტო ფორვარდები ერთიანად იფარება.

ქვემოთ მოცემული ცხრილი აღწერს არადისკონტირებული სახელშეკრულებო თანხების ნაშთებს, რომელთაც 2022 წლისა და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, გარკვეული დრო რჩებათ საკონტრაქტო დაფარვის ვადამდე. ქვემოთ წარმოდგენილი უცხოური ვალუტის თანხების გადაფასება ხდება საანგარიშგებო თარიღისთვის არსებული კურსით. იმ ხელშეკრულებებზე მიღებული არარეალიზებული შემოსულობა და ზარალი, რომელთა ვადაც არ იყო დასრულებული, აისახება მოგება-ზარალში და მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახულ ფინანსური აქტივებსა და ვალდებულებებზე, ვითარებიდან გამომდინარე.

პირობითი თანხა

	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი
აშშ დოლარის გაყიდვა ლარის ყიდვა		
3 თვეზე ნაკლები	-	180,854
3-დან 12 თვემდე	134,830	-
	134,830	**180,854**
აშშ დოლარის გაყიდვა ევროს ყიდვა		
3 თვეზე ნაკლები	2,162	-
	2,162	**-**
ლარის გაყიდვა შვეიცარიული ფრანკის ყიდვა		
3 თვეზე ნაკლები	-	2,026
	-	**2,026**

მომხმარებლებზე გაცემული სესხები

	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი
ძირითადი თანხა	390,322	351,943
დარიცხული პროცენტი	12,235	9,998
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	(13,762)	(14,000)
სულ მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	**388,795**	**347,941**
ანალიზი პროდუქტების ჯგუფების მიხედვით:		
მიკრო ბიზნეს-სესხები	94,596	71,869
სასოფლო-სამეურნეო სესხები	81,955	68,052
სამომხმარებლო სესხები	75,165	54,469
განვადებები	47,571	48,879
სესხები მცირე და საშუალო საწარმოებისთვის	44,775	53,424
სალომბარდო სესხები	36,006	37,025
იპოთეკური სესხები	22,489	28,223
სულ საცალო მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	**402,557**	**361,941**
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	(13,762)	(14,000)
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	**388,795**	**347,941**

მომხმარებლებზე გაცემული ყველა სესხი ამორტიზებული ღირებულებით ფასდება. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები ჯამდება ერთგვაროვანი პროდუქტის ჯგუფების მიხედვით, როდესაც თითოეულ ჯგუფში სესხები მსგავსი მახასიათებლებით ხასიათდება, მათი მაჩვენებლების, დაკავშირებული რისკებისა და საბაზისო ბიზნეს პროცესების გათვალისწინებით.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში წარმოდგენილია ინფორმაცია სასესხო პროდუქტების ჯგუფების მიხედვით 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	მთლიანი საბალანსო ღირებულება	ზარალის რეზერვი	საბალანსო ღირებულება ამორტიზებული ღირებულებით
საცალო მომხმარებლებზე გაცემული სესხები:			
მიკრო ბიზნეს-სესხები	94,596	(2,699)	91,897
სასოფლო-სამეურნეო სესხები	81,955	(6,091)	75,864
სამომხმარებლო სესხები	75,165	(1,648)	73,517
განვადებები	47,571	(371)	47,200
სესხები მცირე და საშუალო საწარმოებისთვის	44,775	(2,473)	42,302
სალომბარდო სესხები	36,006	(139)	35,867
იპოთეკური სესხები	22,489	(341)	22,148
სულ მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	**402,557**	**(13,762)**	**388,795**

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში წარმოდგენილია ინფორმაცია სასესხო პროდუქტების ჯგუფების მიხედვით 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	მთლიანი საბალანსო ღირებულება	ზარალის რეზერვი	საბალანსო ღირებულება ამორტიზებული ღირებულებით
საცალო მომხმარებლებზე გაცემული სესხები:			
მიკრო ბიზნეს-სესხები	71,869	(3,038)	68,831
სასოფლო-სამეურნეო სესხები	68,052	(4,638)	63,414
სამომხმარებლო სესხები	54,469	(1,891)	52,578
განვადებები	48,879	(956)	47,923
სესხები მცირე და საშუალო საწარმოებისთვის	53,424	(3,113)	50,311
სალომბარდო სესხები	37,025	(96)	36,929
იპოთეკური სესხები	28,223	(268)	27,955
სულ მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	**361,941**	**(14,000)**	**347,941**

მოძრაობა სესხის გაუფასურების რეზერვში 2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის შემდეგია:

	2022			
	1-ლი სტადია 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	**მე-2 სტადია** არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი — არა გაუფასურებული	**მე-3 სტადია** არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი — გაუფასურებული	**სულ**
ნაშთი წლის დასაწყისში	**3,090**	**3,306**	**7,604**	**14,000**
ახალი სესხები	6,525	-	-	6,525
12-თვიან მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე გადასვლა	136	(136)	-	-
არაგაუფასურებული არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალზე გადასვლა	(4,855)	5,776	(921)	-
გაუფასურებული არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალზე გადასვლა	-	(5,090)	5,090	-
დაფარული სესხები	(1,685)	(554)	(794)	(3,033)
გაყიდული სესხები	(15)	(247)	7,692	7,430
ჩამოწერილი წლის განმავლობაში	(2)	(74)	(8,232)	(8,308)
წინა ჩამოწერების აღდგენა	26	97	3,222	3,345
ცვლილებები საკრედიტო რისკში	1,152	215	(8,275)	(6,908)
საპროცენტო შემოსავლის კორექტირება	-	-	711	711
ნაშთი წლის ბოლოს	**4,372**	**3,293**	**6,097**	**13,762**

შესაბამისი მოძრაობა მომხმარებლებზე გაცემული სესხების მთლიან საბალანსო ღირებულებაში 2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის შემდეგია:

	2022			
	1-ლი სტადია 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	**მე-2 სტადია** არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი — არა გაუფასურებული	**მე-3 სტადია** არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი — გაუფასურებული	**სულ**
ნაშთი წლის დასაწყისში	**288,704**	**61,406**	**11,831**	**361,941**
ახალი სესხები	242,446	-	-	242,446
12- თვიან მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე გადასვლა	1,221	(1,221)	-	-
არაგაუფასურებული არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალზე გადასვლა	(43,329)	45,492	(2,163)	-
გაუფასურებული არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალზე გადასვლა	-	(8,529)	8,529	-
დაფარული სესხები	(166,208)	(27,030)	(8,845)	(202,083)
გაყიდული სესხები	(1,033)	(1,335)	7,659	5,291
ჩამოწერილი წლის განმავლობაში	(2)	(74)	(8,232)	(8,308)
წინა ჩამოწერების აღდგენა	26	97	3,222	3,345
საკურსო სხვაობით განპირობებული ზარალი	(60)	(13)	(2)	(75)
ნაშთი წლის ბოლოს	**321,765**	**68,793**	**11,999**	**402,557**

მოძრაობა სესხის გაუფასურების რეზერვში 2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის შემდეგია:

	2021			
	1-ლი სტადია 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	**მე-2 სტადია** არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი — არა გაუფასურებული	**მე-3 სტადია** არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი — გაუფასურებული	**სულ**
ნაშთი წლის დასაწყისში	**3,636**	**3,295**	**6,515**	**13,446**
ახალი სესხები	5,576	-	-	5,576
12- თვიან მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე გადასვლა	326	(326)	-	-
არაგაუფასურებული არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალზე გადასვლა	(4,923)	3,416	1,507	-
გაუფასურებული არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალზე გადასვლა	-	(3,395)	3,395	-
დაფარული სესხები	(1,940)	(693)	(719)	(3,352)
გაყიდული სესხები	129	55	3,692	3,876
ჩამოწერილი წლის განმავლობაში	-	(2)	(6,720)	(6,722)
წინა ჩამოწერების აღდგენა	160	8	3,688	3,856
ცვლილებები საკრედიტო რისკში	126	948	(1,896)	(822)
საპროცენტო შემოსავლის კორექტირება	-	-	(1,860)	(1,860)
საკურსო სხვაობით განპირობებული ზარალი	-	-	2	2
ნაშთი წლის ბოლოს	**3,090**	**3,306**	**7,604**	**14,000**

შესაბამისი მოძრაობა მომხმარებლებზე გაცემული სესხების მთლიან საბალანსო ღირებულებაში 2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის შემდეგია:

	2021			
	1-ლი სტადია 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	**მე-2 სტადია** არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი — არა გაუფასურებული	**მე-3 სტადია** არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი — გაუფასურებული	**სულ**
ნაშთი წლის დასაწყისში	**256,460**	**62,049**	**10,817**	**329,326**
ახალი სესხები	220,404	-	-	220,404
12- თვიან მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე გადასვლა	3,483	(3,483)	-	-
არაგაუფასურებული არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალზე გადასვლა	(48,912)	49,846	(934)	-
გაუფასურებული არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალზე გადასვლა	-	(7,520)	7,520	-
დაფარული სესხები	(142,981)	(39,539)	(6,230)	(188,750)
გაყიდული სესხები	129	55	3,692	3,876
ჩამოწერილი წლის განმავლობაში	-	(2)	(6,720)	(6,722)
წინა ჩამოწერების აღდგენა	160	8	3,688	3,856
საკურსო სხვაობით განპირობებული ზარალი	(39)	(8)	(2)	(49)
ნაშთი წლის ბოლოს	**288,704**	**61,406**	**11,831**	**361,941**

გაუფასურების რეზერვი 2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის მოიცავს პორტფელის გასვლით წარმოშობილ ზარალს 9,696 ათასი ლარის ოდენობით.

2022 წლის გაყიდული სესხები მოიცავს აქტიური და ადრე ჩამოწერილი სესხების გასვლას, ხოლო გაყიდული სესხები 2021 წლისთვის მოიცავს მხოლოდ ჩამოწერილი სესხების გაყიდვას.

წმინდა ინვესტიცია იჯარებში

14

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში წარმოდგენილია ინფორმაცია საინვესტიციო სექტორის მიხედვით 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	მთლიანი საბალანსო ღირებულება	**ზარალის რეზერვი**	**საბალანსო ღირებულება**
ინვესტიცია იჯარებში:			
მშენებლობა	3,215	(94)	3,121
ვაჭრობა	1,364	(12)	1,352
სამომხმარებლო	1,312	(19)	1,293
ტრანსპორტირება და ლოგისტიკა	1,054	(21)	1,033
მომსახურება	1,026	(13)	1,013
სოფლის მეურნეობა	708	(39)	669
წარმოება	654	(6)	648
სილამაზე და ჯანდაცვა	546	(7)	539
უძრავი ქონების განვითარება	117	(1)	116
ტურიზმი	27	(1)	26
მეცნიერება და განათლება	11	-	11
სასტუმრო, სარესტორნო და კვების ინდუსტრია	4	-	4
სხვა	16	-	16
მთლიანი ინვესტიცია იჯარებში	**10,054**	**(213)**	**9,841**

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში წარმოდგენილია ინფორმაცია საინვესტიციო სექტორის მიხედვით 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	მთლიანი საბალან-სო ღირებულება	ზარალის რეზერვი	საბალანსო ღირებულება
ინვესტიცია იჯარებში:			
მშენებლობა	1,331	(15)	1,316
ვაჭრობა	717	(32)	685
სამომხმარებლო	241	(1)	240
ტრანსპორტირება და ლოგისტიკა	718	(11)	707
მომსახურება	1,089	(29)	1,060
სოფლის მეურნეობა	553	(3)	550
წარმოება	452	(3)	449
სილამაზე და ჯანდაცვა	484	(6)	478
უძრავი ქონების განვითარება	44	(3)	41
ტურიზმი	35	-	35
მეცნიერება და განათლება	-	-	-
სასტუმრო, სარესტორნო და კვების ინდუსტრია	13	-	13
სხვა	89	(1)	88
მთლიანი ინვესტიცია იჯარებში	**5,766**	**(104)**	**5,662**

ძირითადი საშუალებები 15

	შენობა-ნაგე-ბობები	ავტოსა-ტრანს-პორტო საშუალე-ბები	ავეჯი	IT აღჭურ-ვილობა	საიჯარო გაუმჯობე-სებები	სხვა	სულ
დანახარჯები							
2022 წლის 1 იანვარს	105	1,189	1,340	5,116	6,577	4,166	18,493
შესყიდვები	-	5	58	1,223	263	190	1,739
გასვლები	-	-	(20)	(251)	(279)	(94)	(644)
2022 წლის 31 დეკემბერს	**105**	**1,194**	**1,378**	**6,088**	**6,561**	**4,262**	**19,588**
დაგროვილი ცვეთა							
2022 წლის 1 იანვარს	(49)	(904)	(1,134)	(3,001)	(5,559)	(3,569)	(14,216)
ცვეთა წლის განმავლობაში	(4)	(115)	(118)	(777)	(549)	(322)	(1,885)
გასვლების ელიმინირება	-	-	20	100	273	92	485
2022 წლის 31 დეკემბერს	**(53)**	**(1,019)**	**(1,232)**	**(3,678)**	**(5,835)**	**(3,799)**	**(15,616)**
საბალანსო ღირებულება							
2022 წლის 31 დეკემბერს	**52**	**175**	**146**	**2,410**	**726**	**463**	**3,972**

დანახარჯები							
2021 წლის 1 იანვარს	105	1,184	1,306	4,511	6,299	4,220	17,625
შესყიდვები	-	5	39	655	278	150	1,127
გასვლები	-	-	(5)	(50)	-	(204)	(259)
2021 წლის 31 დეკემბერს	**105**	**1,189**	**1,340**	**5,116**	**6,577**	**4,166**	**18,493**
დაგროვილი ცვეთა							
2021 წლის 1 იანვარს	(44)	(781)	(983)	(2,393)	(4,872)	(3,203)	(12,276)
ცვეთა წლის განმავლობაში	(5)	(123)	(156)	(655)	(687)	(380)	(2,006)
გასვლების ელიმინირება	-	-	5	47	-	14	66
2021 წლის 31 დეკემბერს	**(49)**	**(904)**	**(1,134)**	**(3,001)**	**(5,559)**	**(3,569)**	**(14,216)**
საბალანსო ღირებულება							
2021 წლის 31 დეკემბერს	**56**	**285**	**206**	**2,115**	**1,018**	**597**	**4,277**

სხვა ძირითადი საშუალებები უმეტესად მოიცავს უსაფრთხოების სისტემებსა და გენერატორებს. 2022 წლის 31 დეკემბრის და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, სრულად ამორტიზებულმა ერთეულებმა შესაბამისად შეადგინა 11,364 ათასი ლარი და 9,489 ათასი ლარი. 2022 წლისა და 2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლების განმავლობაში ძირითადი საშუალებების შეძენასა თუ მშენებლობასთან დაკავშირებით ნასესხები სახსრების დანახარჯების კაპიტალიზაცია არ მომხდარა.

აქტივის გამოყენების უფლება და საიჯარო ვალდებულებები 16

	შენობა-ნაგებობები და ოფისები	ავტოსატრანსპორტო საშუალებები	სულ
დანახარჯები			
ნაშთი 2022 წლის 1 იანვარს	14,010	1,483	15,493
შესყიდვები	2,564	65	2,629
გაუქმებები	-	(106)	(106)
იჯარების მოდიფიცირება	997	-	997
ნაშთი 2022 წლის 31 დეკემბერს	**17,571**	**1,442**	**19,013**
ცვეთა			
ნაშთი 2022 წლის 1 იანვარს	(6,245)	(953)	(7,198)
ცვეთა წლის განმავლობაში	(3,401)	(262)	(3,663)
ნაშთი 2022 წლის 31 დეკემბერს	**(9,646)**	**(1,215)**	**(10,861)**
საბალანსო ღირებულება 2022 წლის 31 დეკემბერს	**7,925**	**227**	**8,152**

	შენობა-ნაგებობები და ოფისები	ავტოსატრანსპორტო საშუალებები	სულ
დანახარჯები			
ნაშთი 2021 წლის 1 იანვარს	13,813	1,047	14,860
შესყიდვები	178	510	688
გაუქმებები	(33)	(74)	(107)
იჯარების მოდიფიცირება	52	-	52
ნაშთი 2021 წლის 31 დეკემბერს	**14,010**	**1,483**	**15,493**
ცვეთა			
ნაშთი 2021 წლის 1 იანვარს	(2,893)	(658)	(3,551)
ცვეთა წლის განმავლობაში	(3,352)	(295)	(3,647)
ნაშთი 2021 წლის 31 დეკემბერს	**(6,245)**	**(953)**	**(7,198)**
საბალანსო ღირებულება 2021 წლის 31 დეკემბერს	**7,765**	**530**	**8,295**

2022 და 2021 წლებში მოძრაობა საიჯარო ვალდებულებებში იყო შემდეგი:

	2022	2021
ნაშთი 1 იანვარს	9,127	12,522
შესყიდვები	2,629	688
გაუქმებები	(111)	(116)
მოდიფიცირება	997	52
საპროცენტო ხარჯი	611	765
საკურსო სხვაობით განპირობებული შემოსულობა	(897)	(486)
საიჯარო პროცენტის დაფარვა	(675)	(777)
იჯარის ძირითადი თანხის დაფარვა	(3,560)	(3,521)
სულ	**8,121**	**9,127**

აქტივის გამოყენების უფლებისთვის იჯარის საშუალო შეწონილი ვადა 2022 წლის 31 დეკემბრისა და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით 4.4 და 4.6 წელია (შესაბამისად), ხოლო მოიჯარის საშუალო შეწონილი ზღვრული სასესხო საპროცენტო განაკვეთი, რომელიც გამოიყენება 2022 წლის 31 დეკემბრისა და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით საიჯარო ვალდებულებებზე, შესაბამისად არის 8.1% და 7.7%.

საიჯარო ვალდებულება	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი
ვადიანობის ანალიზი	იჯარის ფარგლებში გადასახდელი თანხები	იჯარის ფარგლებში გადასახდელი თანხები
1-ლი წელი	3,862	4,206
მე-2 წელი	2,612	3,315
მე-3 წელი	1,799	1,492
მე-4 წელი	330	532
მე-5 წელი	288	222
მეტი	226	418
გამოკლებული: მომავალი პროცენტი	(996)	(1,058)
სულ საიჯარო ვალდებულება	**8,121**	**9,127**

მოგებასა და ზარალში აღიარებული თანხა	2022	2021
ცვეთის ხარჯი	(3,663)	(3,647)
საპროცენტო ხარჯი	(611)	(765)
საკურსო სხვაობით განპირობებული შემოსულობა	897	486
მოკლევადიან იჯარასთან და დაბალფასიან ერთეულებთან დაკავშირებული ხარჯები	(483)	(166)
იჯარის გაუქმებით მიღებული შემოსულობა	5	9
სულ	**(3,855)**	**(4,083)**

არამატერიალური აქტივები

17

	არამატერიალური აქტივები
დანახარჯები	
2021 წლის 1 იანვარს	**4,945**
შესყიდვები	2,989
2021 წლის 31 დეკემბერს	**7,934**
შესყიდვები	955
2022 წლის 31 დეკემბერს	**8,889**
დაგროვილი ამორტიზაცია	
2021 წლის 1 იანვარს	**(2,334)**
წლის ამორტიზაცია	(1,106)
2021 წლის 31 დეკემბერს	**(3,440)**
წლის ამორტიზაცია	(1,302)
2022 წლის 31 დეკემბერს	**(4,742)**
საბალანსო ღირებულება s	
2021 წლის 31 დეკემბერს	**4,494**
2022 წლის 31 დეკემბერს	**4,147**

არამატერიალური აქტივები მოიცავს პროგრამულ უზრუნველყოფასა და ლიცენზიებს, მათ შორის ადგილობრივად შემუშავებულ პროგრამულ უზრუნველყოფას 757 ათასი ლარის (2021 წ.: 596 ათასი ლარი) ოდენობით.

18

სხვა აქტივები

	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი
სხვა მოთხოვნები	2,774	2,220
დღგ-ის მოთხოვნა	1,020	-
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	(142)	(164)
სულ სხვა ფინანსური აქტივები	**3,652**	**2,056**
გადახდილი ავანსი	1,122	1,085
დასაკუთრებული აქტივები	1,277	1,305
მარაგები	149	135
იჯარით გასაცემი წმინდა აქტივები	136	-
სულ სხვა არაფინანსური აქტივები	**2,684**	**2,525**
სულ სხვა აქტივები	**6,336**	**4,581**

19

ნასესხები სახსრები

ამ შენიშვნაში მოცემულია ინფორმაცია ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული პროცენტიანი სესხებისა და ნასესხები სახსრების სახელშეკრულებო პირობების შესახებ. დამატებითი ინფორმაცია საპროცენტო განაკვეთის, უცხოური ვალუტის და ლიკვიდური რისკის ზომის შესახებ იხილეთ 26-ე შენიშვნაში.

	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი
სესხები საფინანსო დაწესებულებებისგან	342,923	298,847
სუბორდინირებული ვალი	13,576	15,558
სულ ნასესხები სახსრები	**356,499**	**314,405**

	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი
ძირითადი თანხა	350,280	309,715
დარიცხული პროცენტი	6,219	4,690
სულ ნასესხები სახსრები	**356,499**	**314,405**

ჯგუფის ნასესხები სახსრების მოკლე და გრძელვადიანად კლასიფიცირება იყო შემდეგი:

	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი
გრძელვადიანი ვალდებულებები		
ნასესხები სახსრები	187,293	178,693
მოკლევადიანი ვალდებულებები		
ნასესხები სახსრები	169,206	135,712
სულ ნასესხები სახსრები	**356,499**	**314,405**

სუბორდინირებული ვალი

2022 წლის 31 დეკემბრის და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით სუბორდინირებული ვალი არის სესხი უზრუნველყოფის გარეშე, რომელიც საერთაშორისო ფინანსური ორგანიზაციისგან „Bank Im Bistum Essen EG“ არის მიღებული, ვადა 2025 წელს გასდის და შეადგენს 5,435 ათას და 6,228 ათას ლარს, წლიური საპროცენტო განაკვეთით 9%.

2022 წლის 31 დეკემბრის და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით სუბორდინირებული ვალი ასევე არის სესხი უზრუნველყოფის გარეშე, რომელიც საერთაშორისო ფინანსური ორგანიზაციისგან არის მიღებული, Covid-19 Emerging and Frontier Markets MSME Support Fund SCSp SICAV-RAIF, რომლის დაფარვის ვადაა 2027 წელი და შეადგენს 8,141 ათას და 9,330 ათას ლარს, წლიური საპროცენტო განაკვეთით 7,8%.

გაკოტრების შემთხვევაში სუბორდინირებული ნასესხები სახსრების დაფარვა განხორციელდება ჯგუფის ყველა სხვა ვალდებულების სრულად დაფარვის შემდეგ.

ვადები და ვალის დაფარვა

დაუფარავი ნასესხები სახსრების ვადები და პირობები იყო შემდეგი:

	ვალუტა	ნომინალური საპროცენტო განაკვეთი	დაფარვის წელი	2022 წლის 31 დეკემბერი საბალანსო ღირებულება	2021 წლის 31 დეკემბერი საბალანსო ღირებულება
არაუზრუნველყოფილი სესხები საფინანსო დაწესებულებებისგან	ლარი	11.50% — 16.50%	2022 — 2027	211,955	138,051
არაუზრუნველყოფილი სესხები საფინანსო დაწესებულებებისგან	აშშ დოლარი	2.48% — 9.31%	2022 — 2026	130,968	160,796
არაუზრუნველყოფილი სუბორდინირებული ვალი	აშშ დოლარი	7.80% — 9.00%	2025 — 2027	13,576	15,558
სულ ნასესხები სახსრები				**356,499**	**314,405**

ფინანსური საქმიანობით გამოწვეული ცვლილებების შეჯერება

	2022 წლის 1 იანვარი	2022 წლის განმავლობაში მიღებული სესხები	2022 წლის განმავლობაში დაფარული სესხები	2022 წლის განმავლობაში დარიცხული პროცენტი	2022 წლის განმავლობაში გადახდილი პროცენტი	საკურსო სხვაობით განპირობებული ზარალი 2022 წლის განმავლობაში	2022 წლის 31 დეკემბერი
ნასესხები სახსრები	314,405	238,304	(175,210)	35,677	(34,148)	(22,529)	**356,499**

	2021 წლის 1 იანვარი	2021 წლის განმავლობაში მიღებული სესხები	2022 წლის განმავლობაში დაფარული სესხები	2021 წლის განმავლობაში დარიცხული პროცენტი	2021 წლის განმავლობაში გადახდილი პროცენტი	საკურსო სხვაობით განპირობებული ზარალი 2021 წლის განმავლობაში	2021 წლის 31 დეკემბერი
ნასესხები სახსრები	279,968	185,290	(143,177)	30,822	(30,207)	(8,291)	**314,405**

აუთვისებელი საკრედიტო ხაზები

2021 წლის მარტის თვეში ჯგუფმა გააფორმა საკრედიტო ხაზის ხელშეკრულება სს „საქართველოს ბანკთან“ ხელმისაწვდომი ხაზით 9,900 ათასი ლარის ოდენობით, რომელსაც ვადა 2022 წელს გასდის.

2021 წლის მარტის თვეში ჯგუფმა გააფორმა საკრედიტო ხაზის ხელშეკრულება სს „ბაზის ბანკთან“ ხელმისაწვდომი ხაზით 5,000 ათასი ლარის ოდენობით, რომელსაც ვადა 2022 წელს გასდის.

2021 წლის დეკემბრის თვეში ჯგუფმა გააფორმა საკრედიტო ხაზის ხელშეკრულება სს „თიბისი ბანკთან“ ხელმისაწვდომი ხაზით 10,000 ათასი ლარის ოდენობით, რომელსაც ვადა 2022 წელს გასდის.

2022 წლის ივნისის თვეში ჯგუფმა გააფორმა საკრედიტო ხაზის ხელშეკრულება სს „საქართველოს ბანკთან“ ხელმისაწვდომი ხაზით 10,000 ათასი ლარის ოდენობით, რომელსაც ვადა 2023 წელს გასდის.

2022 წლის სექტემბერში თვეში ჯგუფმა გააფორმა საკრედიტო ხაზის ხელშეკრულება სს „საქართველოს ბანკთან“ ხელმისაწვდომი ხაზით 6,250 ათასი ლარის ოდენობით, რომელსაც ვადა 2023 წელს გასდის.

კოვენანტის მოთხოვნები

ჯგუფი ვალდებულია შეასრულოს ფინანსური კოვენანტები ზემოთ განხილული სესხებისთვის. ეს კოვენანტები მოიცავს განსაზღვრულ კოეფიციენტებს, ასევე ლიკვიდურობის, მომგებიანობისა და რისკის დაფარვის კოეფიციენტებს.

2022 წელს ადგილი ჰქონდა ვალდებულების რამდენიმე დარღვევას. ჯგუფმა ყველა კონტრაჰენტს მიაწოდა ინფორმაცია და მიიღო წერილობითი ნებართვის წერილები 2022 წლის დასრულებამდე. შედეგად, შესაბამისი ვალდებულებები სასწრაფო წესით დასაფარი არ არის.

20 სხვა ვალდებულებები

	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი
მომავალი დაფარვისთვის მიღებული გადახდები	7,300	6,520
გადახდები მომწოდებლების მიმართ	3,191	2,420
დასაქმებულთა ანაზღაურების დარიცხვები	1,672	924
გადახდები მომხმარებლებისთვის	321	128
სულ სხვა ფინანსური ვალდებულებები	**12,484**	**9,992**
გადასახადი, მოგების გადასახადის გარდა	29	6
სხვა არაფინანსური ვალდებულებები	21	146
სულ სხვა არა ფინანსური ვალდებულებები	**50**	**152**
სულ სხვა ვალდებულებები	**12,534**	**10,144**

2022 წლის 31 დეკემბრის და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით მომავალი დაფარვისთვის მიღებული გადახდები 7,300 ათასი ლარის და 6,520 ათასი ლარის ოდენობით შესაბამისად წარმოადგენს მომხმარებლების მიერ გადახდილ თანხებს, რითაც იფარება მათი შესაბამისი სასესხო ვალდებულებები, თუმცა, კლიენტთა

გადაწყვეტილებისა და პრეფერენციების საფუძველზე, შემოტანა გარკვეული პერიოდით ადრე ხდება, მათ სახელშეკრულებო გრაფიკებთან მიმართებაში. ჯგუფი ამგვარ წინსწრებით დაფარვას აჩერებს გარდამავალ ანგარიშზე — როგორც ვალდებულებას მომხმარებლების წინაშე — გრაფიკით განსაზღვრული ფაქტობრივი გადახდის თარიღამდე და სასწრაფო წესით არ მიმართავს თანხებს სესხების დასაფარად, რაც მომხმარებლებზე წინსწრებით დაფარვის საკომისიოს დარიცხვას გამოიწვევდა. თანხები ყოველთვის იფარება ერთი თვის ვადაში და შესულია ლიკვიდობის ყველაზე ადრეულ ფულში.

2022 წლის 31 დეკემბრის და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ვალდებულებები მომხმარებლების წინაშე 321 ათასი ლარის და 128 ათასი ლარის ოდენობით (შესაბამისად) წარმოადგენს სესხის დაფარვას მომხმარებელთა ფაქტობრივად დასაფარ თანხებზე მეტი ოდენობით. თანხები მომხმარებლების წინაშე ჯგუფის ვალდებულებად რჩება 3 წლის განმავლობაში სესხის დახურვის შემდეგ, რა დროის მანძილზეც მომხმარებელს ნებისმიერ დროს შეუძლია მოითხოვოს და მიიღოს თანხა. სამ-წლიანი პერიოდის გასვლის შემდეგ თანხები ჯგუფის მოგებაში აღიარდება.

21 სააქციო კაპიტალი და რეზერვი

სააქციო კაპიტალი

სააქციო კაპიტალი 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

პარტნიორი	აქციების რაოდენობა	ჩვეულებრივი/ არა გამოსყიდვადი პრივილეგირებული	წილი %	ხმის უფლებები	კაპიტალი ათასი ლარი
AGRIF COÖPERATIEF U.A.	1,186,157	ჩვეულებრივი	38.75%	38.75%	1,185
DWM Funds S.C.A-SICAV SIF	378,719	ჩვეულებრივი	12.37%	12.37%	379
ფონდი კრისტალი	2,682	ჩვეულებრივი	0.09%	0.09%	3
ინდივიდუალური აქციონერები	1,493,624	ჩვეულებრივი	48.79%	48.79%	1,494
	3,061,182		**100.00%**	**100.00%**	**3,061**
DWM Funds S.C.A-SICAV SIF	304,613	პრივილეგირებული	53.12%	0.00%	305
AGRIF COÖPERATIEF U.A.	268,781	პრივილეგირებული	46.88%	0.00%	269
	573,394		**100.00%**	**0.00%**	**574**

სააქციო კაპიტალი 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

პარტნიორი	აქციების რაოდენობა	ჩვეულებრივი/ არა გამოსყიდვადი პრივილეგირებული	წილი %	ხმის უფლებები	კაპიტალი ათასი ლარი
AGRIF COÖPERATIEF U.A.	1,186,157	ჩვეულებრივი	38.75%	38.75%	1,185
DWM Funds S.C.A-SICAV SIF	378,719	ჩვეულებრივი	12.37%	12.37%	379
ფონდი კრისტალი	2,682	ჩვეულებრივი	0.09%	0.09%	3
ინდივიდუალური აქციონერები	1,493,624	ჩვეულებრივი	48.79%	48.79%	1,494
	3,061,182		**100.00%**	**100.00%**	**3,061**
DWM Funds S.C.A-SICAV SIF	304,613	პრივილეგირებული	53.12%	0.00%	305
AGRIF COÖPERATIEF U.A.	268,781	პრივილეგირებული	46.88%	0.00%	269
	573,394		**100.00%**	**0.00%**	**574**

ყველა ჩვეულებრივ აქციას აქვს ნომინალური ღირებულება 1 ლარი და ისინი სრულად არის დაფარული.

ყველა ჩვეულებრივი აქციას თანაბარი ადგილი უჭირს ჯგუფის ნარჩენ აქტივებთან მიმართებაში.

საემისიო შემოსავალი

საემისიო შემოსავალი წარმოადგენს თანხას, რაც მიღებულ იქნა აქციის სარეგისტრაციო ღირებულების გარდა. ამის გენერირება შესაძლოა იმავე წყაროებით, როგორც სააქციო კაპიტალის: 1) აქციების ფაქტობრივი გამოშვება და 2) MIP-ის ფარგლებში.

საემისიო შემოსავალი 2022 წლის 31 დეკემბრის და 2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლების მდგომარეობით შეადგენდა 22,110 ათას ლარს.

დივიდენდები

ჩვეულებრივი აქციების მფლობელებს უფლება აქვთ მიიღონ დროდადრო გამოცხადებული დივიდენდები და ასევე ჯგუფის წლიურ და საერთო კრებებზე აქვთ ერთ აქციაზე ერთი ხმის უფლება.

პრივილეგირებული აქციების მფლობელები უფლებამოსილნი არიან მიიღონ დივიდენდები წლიური საპროცენტო განაკვეთით 10%. საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, დივიდენდის ნებისმიერი დაპირება უქმდება და ეფუძნება წლის მოგებასა და ხელმძღვანელობის გადაწყვეტილებას.

აქციონერთა გადაწყვეტილების საფუძველზე 2022 წლისა და 2021 წლისთვის შესაბამისად გამოცხადდა 997 ათასი ლარის და 996 ათასი ლარის ოდენობით დივიდენდი.

საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, ჯგუფის გასანაწილებელი რეზერვები იზღუდება გაუნაწილებელი მოგების ნაშთით, რომელიც ჯგუფის ფასს სტანდარტების მიხედვით მომზადებულ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაშია შესული.

პირობითი ვალდებულებები

22

სასამართლო დავები

ჩვეული საქმიანობის პროცესში შესაძლებელია ჯგუფის წინააღმდეგ სარჩელი აღიძრას. ხელმძღვანელობა მიიჩნევს, რომ თუ რაიმე სარჩელის გამო კომპანიას დაეკისრება პასუხისმგებლობა, ამ პასუხისმგებლობის მთლიანი მოცულობა უარყოფითად არ იმოქმედებს ფინანსურ მდგომარეობაზე ან სამომავლო საქმიანობის შედეგებზე.

საგადასახადო გარემო

საქართველოს სამეწარმეო კანონმდებლობა, მათ შორის საგადასახადო კანონმდებლობა შესაძლოა ერთზე მეტი ინტერპრეტაციის საგანი იყოს. ამასთან, არსებობს რისკი იმისა, რომ საგადასახადო უწყება ორაზროვან დასკვნას გამოიტანს ბიზნეს საქმიანობის შესახებ. თუ საგადასახადო უწყება ეჭვქვეშ დააყენებს ჯგუფის ბიზნეს-საქმიანობის შესახებ ხელმძღვანელობის განჯის საფუძველზე მიღებულ კონკრეტულ გადაწყვეტილებას, შესაძლოა ჯგუფს დააკისროს დამატებითი გადასახადები, ჯარიმები და პროცენტი.

საქართველოს კანონმდებლობა სატრანსფერო ფასწარმოების შესახებ 2014 წლის 1 იანვრიდან შეიცვალა დამატებითი საანგარიშგებო და დოკუმენტური მოთხოვნების დანერგვის მიზნით. ახალი კანონმდებლობა საგადასახადო უწყებას საშუალებას აძლევს დააკისროს დამატებითი საგადასახადო ვალდებულებები კონკრეტულ ოპერაციებთან მიმართებით, მათ შორის, შეუზღუდავად, დაკავშირებულ მხარეებთან ოპერაციებით, თუ ოპერაციის შეფასება არ მოხდება გაშლილი ხელის მანძილის პრინციპით. საგადასახადო უწყებების მიერ ჯგუფის სატრანსფერო ფასწარმოქმნის მიდგომის ეჭვქვეშ დაყენების ალბათობა და გავლება საიმედოდ ვერ ფასდება.

ამგვარი განუსაზღვრელობა შესაძლოა უკავშირდებოდეს ფინანსური ინსტრუმენტების შეფასების, გაუფასურების ზარალის ანარიცხისა და გარიგებების საბაზრო ფასის შეფასებას. გარდა ამისა, ეს განუსაზღვრელობა შეიძლება ასევე შეეხოს მომხმარებლებზე გაცემული სესხებისა და მოთხოვნების გაუფასურების ზარალის ანარიცხების შექმნისა და შებრუნების დროებითი სხვაობების შეფასებას, და ჩაითვალოს დასაბეგრი მოგების შემცირებად. ჯგუფის ხელმძღვანელობას მიაჩნია, რომ ყველა გადასახადი დარიცხული აქვს და, შესაბამისად, კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში ამისათვის შესაბამისი რეზერვი არ არის შექმნილი.

საოპერაციო გარემო

განვითარებადი ბაზრები, როგორიც საქართველოა, განვითარებული ბაზრებისგან განსხვავებულ რისკებს ატარებს, მათ შორის ეკონომიკურ, პოლიტიკურ და სოციალურ, იურიდიულ და საკანონმდებლო რისკებს. კანონები და რეგულაციები, რომლებიც ზეგავლენას ახდენენ საქართველოში მოქმედ ბიზნესებზე, განაგრძობს სწრაფ განვითარებას საგადასახადო და მარეგულირებელი მიმართულებით, განსხვავებული ინტერპრეტაციებით. საქართველოს ეკონომიკის სამომავლო გეგმას წარმოადგენს, მთავრობის მიერ, ფისკალური და მონეტარული პოლიტიკის შემუშავებით ზეგავლენის მოხდენა, სამართლებრივი, მარეგულირებელი და პოლიტიკური განვითარების კვალდაკვალ.

ბოლო რამდენიმე წლის განმავლობაში საქართველომ შეიმუშავა მთელი რიგი საკანონმდებლო ცვლილებები, რომლებიც დიდწილად უკავშირდებოდა ევროკავშირში გაწევრიანების სამოქმედო გეგმას. წლების განმავლობაში განხორციელებულმა საკანონმდებლო ცვლილებებმა გზა გაკვალა, თუმცა გაცილებით მეტია მოსალოდნელი საქართველოს მიერ ევროკავშირში გაწევრიანების სამოქმედო გეგმის გათვალისწინებით.

საქართველოს ფინანსური სექტორი განაგრძობდა ზრდას 2022 წელს, 2021 წელთან შედარებით სექტორი კარგად იყო მომზადებული პანდემიით გამოწვეული სირთულეებისთვის. ფინანსური სექტორი და ბიზნეს საზოგადოება უფრო მკაცრი საოპერაციო გარემოს გავლენის ქვეშ იყო და შეამცირა ბიზნეს საქმიანობები პანდემიის, იმ ზეწოლის გამო, რომლებმაც წინა წელს გაზრდილი რისკები წარმოქმნა.

2021 წელს, საქმიანობებზე შეზღუდვების უმეტესობის აღმოფხვრის შემდეგ, ეკონომიკამ სწრაფი ტემპით აღდგენა დაიწყო. მთავრობამ, საქართველოს ეროვნულ ბანკთან (სებ) ერთად საჭირო დახმარება გაუწია ბიზნესს და ფინანსურ სექტორს. მთავრობამ მრავალი პროგრამა შეიმუშავა, რომლებიც საგადასახადო შეღავათებს, სესხის რესტრუქტურიზაციის პროგრამებს, პროცენტის სუბსიდირებას მოიცავდა. სებ-ის მიერ გაცემული ინიციატივები მიმართული იყო სექტორის გადახდისუნარიანობის შესაძლებლობების ზრდაზე, კაპიტალთან და ლიკვიდობასთან დაკავშირებული მოთხოვნების დროებით შემსუბუქების გზით.

ჯგუფი მუდმივად აფასებს კოვიდ-19-ის გლობალური პანდემიის ეფექტს მის კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებებზე. ჯგუფის საქმიანობის სპეციფიკიდან გამომდინარე, პანდემიას გარკვეული გავლენა ჰქონდა 2021 წელს მის ოპერაციებსა და მისი მომსახურებების მოთხოვნაზე, ხოლო არანაირი გავლენა 2022 წელს.

დაკავშირებულ მხარეთა ოპერაციები

23

კონტროლისშემცველი კავშირები

2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფის მთავარი აქციონერები არიან „AGRIF COÖPERATIEF U.A.“ და „DWM Funds S.C.A-SICAV SIF“ 38.75% და 12.37%-იანი წილით (შესაბამისად) (იხილეთ 1-ლი შენიშვნა).

ოპერაციები სამეთვალყურეო და აღმასრულებელი საბჭოების წევრებთან

თანამშრომლებზე გაწეულ ხარჯში ჩართული მთლიანი ანაზღაურება და ხელმძღვანელობის საკონსულტაციო მომსახურების საფასური 2022 წლისა და 2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლებისთვის ასეთია:

	2022	2021
ხელფასები და ბონუსები	1,458	1,166
საკონსულტაციო მომსახურების საფასური	539	512
	1,997	**1,678**

დაკავშირებულ მხარეთა სხვა ოპერაციები

	საკომისიო ხარჯი 2022	საკომისიო ხარჯი 2021	სხვა ვალდებულებები 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	სხვა ვალდებულებები 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით
სხვა				
სს „მობაილ ფაინენს სერვის – ჯორჯია“*	360	298	-	1
	360	**298**	**-**	**1**

**სს „მობაილ ფაინენს სერვის – ჯორჯიას“ ფლობს ჯგუფის სამეთვალყურეო საბჭოს სამი წევრი.*

ეს ხარჯები წარმოადგენს ფულის განაღდების საფასურს, რომელიც არსებითად სამომხმარებლო ხარჯია, მაგრამ ჯგუფი ფარავს მას პროცესის გამარტივებისა და კონკრეტული ტექნიკური სირთულეების თავიდან არიდების მიზნით — 360 ათასი ლარი (2021 წ.: 298 ათასი ლარი). სხვა ტიპის ხარჯები, რაც უკავშირდებოდა პროგრამული უზრუნველყოფის განვითარებასა და მომსახურების ინტეგრირების საფასურს, 2020 წლის შემდგომ აღარ გაწეულა, შესაბამისი სამუშაოების დასრულების გამო.

24 ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულება

ფასს სტანდარტებში განსაზღვრულია, რომ სამართლიანი ღირებულება არის თანხა, რომელიც მიიღება აქტივის გაყიდვის შედეგად, ან გადაიხდება ვალდებულების გადაცემის შედეგად, ბაზრის მონაწილეებს შორის ნებაყოფლობითი ოპერაციის პირობებში, შეფასების თარიღისთვის.

ჯგუფმა ფინანსური ინსტრუმენტების სავარაუდო სამართლიანი ღირებულება განსაზღვრა ხელმისაწვდომი საბაზრო ინფორმაციის საფუძველზე, ასეთის არსებობის შემთხვევაში, და სათანადო შეფასების მეთოდების გამოყენებით. თუმცა, სამართლიანი ღირებულების დასადგენად, საბაზრო მონაცემების ინტერპრეტაციისთვის განსჯის გამოყენებაა საჭირო. საქართველო კვლავაც ავლენს განვითარებადი ბაზრისთვის დამახასიათებელ ნიშნებს და ეკონომიკური პირობები ისევ ზღუდავს ფინანსურ ბაზრებზე საქმიანობის მოცულობას. საბაზრო კოტირებები შეიძლება მოძველებული იყოს, იძულებითი რეალიზაციის გარიგებებს ასახავდეს და ამიტომ არ წარმოადგენდეს ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიან ღირებულებებს. ხელმძღვანელობა ყველა არსებულ საბაზრო ინფორმაციას იყენებს ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულების შესაფასებლად.

სამართლიანი ღირებულების იერარქია

ჯგუფი სამართლიან ღირებულებებს აფასებს სამართლიანი ღირებულების შემდეგი იერარქიით, რომელიც ასახავს შეფასებებში გამოყენებული მონაცემების მნიშვნელობას:

1-ლი დონე: ანალოგიური ინსტრუმენტის კოტირებული საბაზრო ფასი (არაკორექტირებული) აქტიურ ბაზარზე.

მე-2 დონე: პირველ დონეში შესული კოტირებული ფასების გარდა სხვა პირდაპირ (ანუ ფასების სახით) ან არაპირდაპირ (ანუ ფასებიდან მიღებული) დაკვირვებადი მონაცემები. ეს კატეგორია მოიცავს ინსტრუმენტებს, რომლებიც ფასდება შემდეგი მონაცემების გამოყენებით: მსგავსი ინსტრუმენტების კოტირებული საბაზრო ფასები აქტიურ ბაზრებზე; მსგავსი ინსტრუმენტების კოტირებული ფასები ისეთ ბაზრებზე, რომლებიც ნაკლებად აქტიურად ითვლება; ან სხვა შეფასების მეთოდები, რა შემთხვევაშიც, შეფასებაში მონაწილე ყველა მნიშვნელოვანი მონაცემი პირდაპირ ან არაპირდაპირ არის ბაზრიდან მოპოვებადი.

მე-3 დონე: არადაკვირვებადი (არასაბაზრო) მონაცემები. ეს კატეგორია მოიცავს ყველა ინსტრუმენტს, რომელთა შეფასების მეთოდიც ეყრდნობა ისეთ ინფორმაციას, რომელიც არ შეიცავს ემპირიულ ამოსავალ მონაცემებს და არაემპირიული ამოსავალი მონაცემები მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს ინსტრუმენტის შეფასებაზე. ამ კატეგორიაში შედის ინსტრუმენტები, რომლებიც ფასდება მსგავსი ინსტრუმენტების კოტირებული ფასების საფუძველზე, რა შემთხვევაშიც მნიშვნელოვანი არაემპირიული კორექტირებები ან დაშვებებია საჭირო ამ ინსტრუმენტებს შორის განსხვავებების ასახვისთვის.

ფინანსური აქტივების და ფინანსური ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულება, რომელიც მუდმივად არ ფასდება სამართლიანი ღირებულებით (თუმცა მოთხოვნილია განმარტებითი შენიშვნები სამართლიანი ღირებულების შესახებ).

როგორც წესი, იმ ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების საბალანსო ღირებულება, რომლებიც არის ლიკვიდური ან ხასიათდება მოკლე ვადიანობით (სამ თვეზე ნაკლები), უახლოვდება მათ სამართლიან ღირებულებას. ეს დაშვება ასევე გამოიყენება მოთხოვნამდე ანაბრებზე და მიმდინარე ანგარიშებზე, დაფარვის ვადის გარეშე.

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები — ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები ამორტიზებული ღირებულებით აღირიცხება, რომელიც მათ მიმდინარე სამართლიან ღირებულებასთან არის მიახლოებული.

სხვა ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები — სხვა ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები უმეტესად მოიცავს მოკლევადიან მოთხოვნებს და ვალდებულებებს, შესაბამისად საბალანსო ღირებულება მიიჩნევა მათი სამართლიანი ღირებულების გონივრულ შეფასებად.

მომხმარებლებზე გაცემული სესხები — ფიქსირებული საპროცენტო განაკვეთის მქონე ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულება ეფუძნება მომავალში მისაღებ საპროგნოზო ფულად ნაკადებს, რომლებიც დისკონტირებულია მსგავსი საკრედიტო რისკისა და დარჩენილი დაფარვის ვადის მქონე ახალი ინსტრუმენტებისთვის დადგენილი საპროცენტო განაკვეთებით. დისკონტირების განაკვეთები დამოკიდებულია ვალუტაზე, ინსტრუმენტის დაფარვის ვადასა და კონტრაჰენტის საკრედიტო რისკზე.

ნასესხები სახსრები და გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები — სუბორდინირებული სესხის და სავალო ფასიანი ქაღალდების სამართლიანი ღირებულება განისაზღვრება ზოგადად მიღებული ფასების მოდელების შესაბამისად დისკონტირებული ფულადი ნაკადების ანალიზის საფუძველზე ახალი ინსტრუმენტების მიმდინარე საპროცენტო განაკვეთების გამოყენებით. ხელმძღვანელობა დარწმუნებულია, რომ ცვლადი განაკვეთით ნასესხები სახსრების მიღება შესაძლოა ჩაითვალოს საბაზრო საპროცენტო განაკვეთად.

საიჯარო ვალდებულება — საიჯარო ვალდებულების სამართლიანი ღირებულება ეფუძნება მიმდინარე საპროცენტო განაკვეთით შემცირებულ მოსალოდნელ მომავალ ფულად ნაკადებს. დისკონტირების განაკვეთი დამოკიდებულია ინსტრუმენტების ვალუტასა და ვადიანობაზე. საიჯარო ვალდებულების სამართლიანი ღირებულება მის თვითღირებულებას უახლოვდება.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ნაჩვენებია ფინანსური აქტივების და ფინანსური ვალდებულებების საბალანსო და სამართლიანი ღირებულება, რომელიც კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაშია აღიარებული.

	სამართლიანი ღირებულების იერარქია	2022 წლის 31 დეკემბერი		2021 წლის 31 დეკემბერი	
		საბალანსო ღირებულება	სამართლიანი ღირებულება	საბალანსო ღირებულება	სამართლიანი ღირებულება
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	1-ლი დონე	27,812	27,812	19,127	19,127
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	მე-3 დონე	388,795	397,757	347,941	352,884
წმინდა ინვესტიცია იჯარებში	მე-3 დონე	9,842	9,842	5,662	5,662
სხვა ფინანსური აქტივები	მე-3 დონე	3,652	3,652	2,056	2,056
ნასესხები სახსრები	მე-3 დონე	356,499	356,662	314,405	314,166
საიჯარო ვალდებულება	მე-3 დონე	8,121	8,121	9,127	9,127
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	მე-3 დონე	12,484	12,484	9,992	9,992

ჯგუფის ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულება, რომელიც პერიოდულად სამართლიანი ღირებულებით ფასდება

წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები სამართლიანი ღირებულებით ფასდება თითოეული საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს. ქვემოთ მოცემულ ცხრილში წარმოდგენილია ინფორმაცია ამ ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრის შესახებ (კონკრეტულად, შეფასების მეთოდ(ებ)ი და გამოყენებული ამოსავალი მონაცემები).

წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები	სამართლიანი ღირებულება		სამართლიანი ღირებულების იერარქია	შეფასების მეთოდ(ებ)ი და მნიშვნელოვანი ამოსავალი მონაცემ(ებ)ი	მნიშვნელოვანი არაემპირიული ამოსავალი მონაცემ(ებ)ი	არაემპირიული ამოსავალი მონაცემების და სამართლიანი ღირებულების დამოკიდებულება
	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი				
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივები	-	103	მე-2 დონე	მომავალი ფულადი ნაკადები ფასდება ფორვარდული გაცვლითი კურსის (დაკვირვებადი ფორვარდული გაცვლითი კურსიდან საანგარიშგებო პერიოდის დასრულების თარიღში) და სახელშეკრულებო ფორვარდული განაკვეთების საფუძველზე.	N/A	N/A
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური ვალდებულებები	8,032	188	მე-2 დონე			

ჯგუფი იყენებს ფართოდ აღიარებულ შეფასების მოდელებს იმისათვის, რომ განსაზღვროს წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულება, მაგალითად, როგორიც არის უცხოური ვალუტის გაცვლის ხელშეკრულებები და სავალუტო სვოპები, რომლისთვისაც გამოიყენება მხოლოდ ხელმისაწვდომი საბაზრო მონაცემები და საჭიროებს ნაკლებ განსჯას და შეფასებას ხელმძღვანელობის მხრიდან.

კაპიტალის მართვა

25

კაპიტალის მართვისას ჯგუფის მიზნებია:

- უზრუნველყოს ჯგუფის ფუნქციონირებად საწარმოდ დარჩენის უნარი, რომ მან გააგრძელოს მფლობელებისთვის უკუგების შექმნა; და
- აქციონერებისთვის ადეკვატური უკუგების უზრუნველყოფა რისკის დონის შესაბამისი ფასწარმოქმნის მომსახურებებით.

ჯგუფი განსაზღვრავს კაპიტალის რაოდენობას, რომელსაც ის რისკის პროპორციულად მოითხოვს. ჯგუფი მართავს კაპიტალის სტრუქტურას და შეაქვს შესწორებები ეკონომიკური სიტუაციის და საიჯარო აქტივების რისკის ფაქტორების გათვალისწინებით. კაპიტალის სტრუქტურის შენარჩუნების ან დაკორექტორების მიზნით, ჯგუფმა შესაძლებელია შეცვალოს აქციონერებისათვის გადახდილი დივიდენდების მოცულობა, უკან დაუბრუნოს კაპიტალი აქციონერებს, გამოუშვას ახალი აქციები ან გაყიდოს აქტივები ვალის შესამცირებლად.

ჯგუფი შესაბამისობაშია მინიმალური საზედამხედველო კაპიტალის მოთხოვნებთან — კაპიტალში განხორციელებული მინიმალური ფულადი შენატანი არ უნდა იყოს 1,000 ათას ლარზე ნაკლები (2018 წ.: 500 ათასი ლარი).

2018 წლის 1 სექტემბერიდან ჯგუფს ასევე ვალდებულება აქვს დააკმაყოფილოს საქართველოს ეროვნული ბანკის (სებ) მიერ განსაზღვრული ფინანსური ნორმატივები, როგორიც არის: კაპიტალის ადეკვატურობა, ლიკვიდობა, ქონებრივი ინვესტიცია, ინვესტიცია, დაგირავებული აქტივებისა და ინსაიდერების საკრედიტო კოეფიციენტები. შესაბამისობა ამ კოეფიციენტებთან ყოველთვიურად კონტროლირდება სებ-ის მიერ.

სებ-ის რეგულაციების შესაბამისად, ჯგუფი ვალდებულია დაიცვას კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტის მინიმალური დონე ქვემოთ მოცემული გრაფიკის შესაბამისად:

- 2018 წლის 1 სექტემბერი — 2018 წლის 31 დეკემბერი: სულ მცირე 16%
- 2019 წლის 1 იანვარი — 2019 წლის 30 ივნისი: 16-18%
- 2019 წლის 1 ივლისის შემდეგ — სულ მცირე 18%

ფინანსურ სექტორზე კოვიდ-19-ის გავლენის გათვალისწინებით, სებ-მა გამოსცა კაპიტალის ადეკვატურობის მოთხოვნები ცალკეული შემთხვევების საფუძველზე. ჯგუფი შეესაბამებოდა მოთხოვნებს მთელი პერიოდის განმავლობაში, ასევე საანგარიშგებო თარიღების მდგომარეობით (2022: 16%; 2021: 14%).

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში განხილულია სებ-ის კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტთან შესაბამისობა 2022 წლის 31 დეკემბრის და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით. დაანგარიშების საფუძველია სებ-ის წესები და გაიდლაინები, რომლებიც მარეგულირებლის მიერ არის გაცემული, და არა ფასს სტანდარტები:

	2022	2021
სააქციო კაპიტალი	3,635	3,635
საემისიო შემოსავალი	22,110	22,110
გაუნაწილებელი მოგება	50,506	47,307
უფლებამოსილი სუბორდინირებული ვალი	8,646	13,010
მარეგულირებელი კაპიტალი შემცირებამდე	**84,897**	**86,062**
მინუს არამატერიალური აქტივები	(3,689)	(3,970)
მინუს შვილობილ საწარმოში ინვესტიცია	(340)	(273)
მარეგულირებელი კაპიტალი	**80,868**	**81,819**

	2022	2021
სულ აქტივები დაქვითვებამდე	455,036	403,946
მინუს არამატერიალური აქტივები	(3,689)	(3,970)
მინუს შვილობილ საწარმოში ინვესტიცია	(340)	(273)
სულ აქტივები დაქვითვების შემდეგ	**451,007**	**399,703**

	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი
კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი *	17.93%	20.47%

ჯგუფი ასევე აკონტროლებს თავის კაპიტალის ადეკვატურობის დონეს სასესხო კოვენანტებთან შესაბამისობაზე, რაც დაანგარიშდება სესხის გამცემების მოთხოვნების შესაბამისად. ამ კოვენანტებთან შესაბამისობის შესახებ დეტალური ინფორმაცია იხილეთ მე-19 შენიშვნაში.

რისკის მართვის პოლიტიკა

26

რისკის მართვა არსებითი მნიშვნელობის არის ბიზნესისთვის და ასევე არსებით ელემენტს წარმოადგენს ჯგუფის ოპერაციებისთვის. ჯგუფის ძირითადი რისკებია საბაზრო, საკრედიტო და ლიკვიდობის რისკები.

რისკის მართვის პოლიტიკის მიზანია ჯგუფის წინაშე არსებული რისკების განსაზღვრა, გაანალიზება და მართვა, სათანადო საკრედიტო ლიმიტებისა და კონტროლის მექანიზმების დაწესება, რისკის დონეების მუდმივი მონიტორინგი და ლიმიტების დაცვა. რისკის მართვის პოლიტიკა და პროცედურები რეგულარულად გადაიხედება, რომ ასახავდეს საბაზრო პირობებში და ბაზარზე შეთავაზებულ პროდუქტებსა და მომსახურებებში მომხდარ ცვლილებებს და ახალ საუკეთესო პრაქტიკას.

სამეთვალყურეო საბჭოს მის კომიტეტებთან ერთად აქვს მთლიანი პასუხისმგებლობა რისკის მართვის სტრუქტურის მიმოხილვაზე, მნიშვნელოვანი რისკების მართვის მიმოხილვასა და თავისი რისკების მართვის პოლიტიკების და პროცედურების გადახედვაზე, ასევე მნიშვნელოვანი მსხვილი დაქვემდებარებების დამტკიცებაზე.

* არააუდიტირებული

ჯგუფის აღმასრულებელი საბჭოს რისკების მართვის კომიტეტი და ფინანსური დეპარტამენტი პასუხს აგებენ რისკის შემსუბუქების ღონისძიებების გაკონტროლებასა და განხორციელებაზე, ასევე იმის დამტკიცებაზე, რომ ჯგუფი ფუნქციონირებს რისკის დადგენილი პარამეტრების ფარგლები. რისკის მართვის განყოფილების უფროსი პასუხისმგებელია რისკის ზოგადი მართვისა და შესაბამისობის ფუნქციებზე, როგორც ფინანსური, ისე არაფინანსური რისკების განსაზღვრის, შეფასების, მართვისა და ანგარიშგების საყოველთაო პრინციპებისა და მეთოდების დანერგვის უზრუნველყოფაზე. ის პირდაპირ აღმასრულებელი საბჭოს წინაშეა ანგარიშვალდებული.

საკრედიტო, საბაზრო და ლიკვიდობის რისკები, პორტფელურ და საოპერაციო დონეებზე, იმართება და კონტროლირდება საკრედიტო კომიტეტების და აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტის სისტემებით. იმისათვის, რომ მიღებულ იქნას ეფექტური გადაწყვეტილებები, ჯგუფი ადგენს საკრედიტო კომიტეტის იერარქიას, რაც დამოკიდებულია წარსადგენი სამუშაოს სახეობასა და რაოდენობაზე.

მთელი ორგანიზაციის მასშტაბით ხდება გარე და შიდა რისკის ფაქტორების განსაზღვრა და მართვა. განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა რისკის ფაქტორების სრული სპექტრისა და რისკის შემცირების არსებული პროცედურების რწმუნების დონის განსაზღვრას. სტანდარტული საკრედიტო და საბაზრო რისკის ანალიზისგან განცალკევებით, რისკების მართვის დეპარტამენტი აკონტროლებს ფინანსურ და არაფინანსურ რისკებს რეგულარული შეხვედრების ჩატარებით საოპერაციო ერთეულებთან, რათა მიღებულ იქნას ექსპერტის დასკვნები მათი მართვის სფეროში.

საკრედიტო რისკი

საკრედიტო რისკი არის ჯგუფის ფინანსური დანაკარგის რისკი, იმ შემთხვევაში, თუ ფინანსური ინსტრუმენტის მომხმარებელი ან კონტრაჰენტი ვერ შეასრულებს თავის სახელშეკრულებო ვალდებულებებს.

ჯგუფს აქვს შემუშავებული კრედიტის მართვის პოლიტიკა და პროცედურები, ჰყავს საკრედიტო კომიტეტი და სხვა ანალიტიკური სამსახურები, რომლებიც პასუხისმგებელნი არიან სესხის განაცხადის ანალიზზე, საკრედიტო რისკების შეფასებასა და შემცირებაზე. საკრედიტო პოლიტიკა (საკრედიტო სახელმძღვანელოს ფორმით) გადაიხედება და მტკიცდება სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ.

საკრედიტო პოლიტიკა ადგენს:

- სასესხო განაცხადების შემოწმების და დამტკიცების პროცედურებს;
- მსესხებელთა კრედიტუნარიანობის შეფასების მეთოდებს;
- უზრუნველყოფის საგნის შეფასების მეთოდებს;
- საკრედიტო დოკუმენტაციის მოთხოვნებს;
- სესხებისა და სხვა საკრედიტო დავალიანებების მიმდინარე მონიტორინგის პროცედურებს.

საკრედიტო კომიტეტი უფლებამოსილია მიიღოს საბოლოო გადაწყვეტილება სესხზე განაცხადების დაფინანსების ან უარყოფის შესახებ. კომიტეტისთვის დასამტკიცებლად წარდგენილი სესხები ეყრდნობა საკრედიტო პოლიტიკით დადგენილ ლიმიტებს.

საკრედიტო კომიტეტისთვის მიწოდებული ინფორმაციის სიზუსტე და სისწორე არის იმ საკრედიტო ოფიცრის პასუხისმგებლობა, რომელიც ავსებს საკრედიტო განაცხადს მას შემდეგ, რაც განხორციელდება განმცხადებლის ბიზნესის შემოწმება და საკრედიტო რისკების შეფასება, საკრედიტო ქულების მოდელების და განცხადების მონაცემების შემოწმების პროცედურების შემოწმების გზით. საბოლოოდ საკრედიტო კომიტეტის წევრები აფასებენ განცხადებას დადგენილი კრიტერიუმების გათვალისწინებით (განმცხადებლის საკრედიტო ისტორია, ფინანსური მდგომარეობა, კონკურენტუნარიანობა და ა.შ.).

განმცხადებლის კრედიტუნარიანობის შეფასება ხდება განმცხადებლის ბიზნესის მონიტორინგის გზით, რაც ჯგუფს აძლევს საშუალებას, დროულად მოახდინოს ფინანსური ზარალის დადგომის საფრთხის იდენტიფიკაცია. მონიტორინგს აწარმოებენ საკრედიტო ოფიცრები, რომლებიც ახორციელებენ შედეგების ხელმძღვანელობისთვის მიწოდებას. სესხების რეგულარულ მონიტორინგს ასევე ახორციელებს მონიტორინგის დეპარტამენტი. პოტენციურ რისკებზე

დროული რეაგირებისთვის უნდა განხორციელდეს რისკების მონიტორინგი უმაღლესი რგოლის ხელმძღვანელობისთვის ინფორმაციის ყოველთვიურად მიწოდების გზით. მონიტორინგის სისტემა ხელს უწყობს საკრედიტო რისკების მართვას და მათ დროულ შემცირებას.

საკრედიტო რისკის მართვა აგრეთვე ნაწილობრივ ხორციელდება უზრუნველყოფის საგნისა და პირადი გარანტიების მიღებით.

გარდა მომხმარებლის ინდივიდუალური ანალიზისა, საკრედიტო პორტფელი ფასდება რისკების მართვის დეპარტამენტის მიერ, საკრედიტო კონცენტრაციისა და საბაზრო რისკების გათვალისწინებით.

საკრედიტო რისკის მაქსიმალური მოცულობა, როგორც წესი, აისახება ფინანსური აქტივების საბალანსო ღირებულებებში კონსოლიდირებულ ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში.

2022 წლისა და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ჯგუფს არ ჰყავს კრედიტორები ან დაკავშირებული კრედიტორების ჯგუფები, რომელთა მიმართაც საკრედიტო რისკი აჭარბებდეს მაქსიმალური საკრედიტო რისკის მოცულობის 10%-ს..

პორტფელის სეგმენტებად დაყოფა

პორტფელის სეგმენტებად დაყოფის მიზნისათვის, პორტფელის ჯგუფების რისკების ერთგვაროვნებიდან გამომდინარე, პორტფელი იყოფა ჯგუფად პროდუქტის ტიპების მიხედვით: მიკრო ბიზნესი, მცირე და საშუალო საწარმოები, სასოფლო-სამეურნეო, საცხოვრებელი, სამომხმარებლო, განვადება და სალომბარდო სესხები. ვინტაჟ-ანალიზი და დეფოლტის განაკვეთის ანალიზი ტარდება იდენტიფიცირებული სეგმენტების ერთგვაროვნების უზრუნველყოფის მიზნით. დეფოლტის ალბათობა დაანგარიშდება განცალკევებით, ზემოთ ხსენებული თითოეული ჯგუფისთვის.

კლიენტის დაქვემდებარება დამატებით იყოფა უზრუნველყოფილ და არაუზრუნველყოფილ სესხებად, რადგან ეს ორი სხვადასხვა მახასიათებლებით ხასიათდება და განსხვავებული რისკის მატარებლები არიან.

საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა

როდესაც ხდება იმის განსაზღვრა, მნიშვნელოვნად გაიზარდა თუ არა საწყის ეტაპზე დაფიქსირებული დეფოლტის რისკი ფინანსურ ინსტრუმენტზე, ჯგუფი ითვალისწინებს გონივრულ და დამხმარე ინფორმაციას, რომელიც შესაბამისობაშია და ხელმისაწვდომია დამატებითი მნიშვნელოვანი ხარჯების ან ძალისხმევის გარეშე. ეს მოიცავს როგორც რაოდენობრივ, ისე — თვისებრივ ინფორმაციას და ანალიზს, ჯგუფის გამოცდილების და საექსპერტო საკრედიტო შეფასების, ასევე საპროგნოზო ინფორმაციის საფუძველზე.

რაოდენობრივი ინფორმაცია საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის უპირატესი ინდიკატორია და ის არსებობის მანძილზე დეფოლტის ალბათობის ცვლილებას ეფუძნება შემდეგი მონაცემების შედარების გზით:

- ანგარიშგების თარიღში დარჩენილი ვადის დეფოლტის ალბათობა; დროის კონკრეტულ მომენტისთვის დარჩენილი არსებობის მანძილზე დეფოლტის ალბათობა, რომელიც შეფასდა დაქვემდებარების საწყისი აღიარების დროს არსებული ფაქტებისა და ვითარებების საფუძველზე.

- საჭიროების შემთხვევაში, ჯგუფი მიიჩნევს, რომ საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა არის მომენტი, როდესაც აქტივი 30 დღეზე მეტ ხანს არის ვადაგადაცილებული.

ჯგუფი ახორციელებს იმ კრიტერიუმის ეფექტურობის მონიტორინგს, რომელიც გამოიყენება საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის იდენტიფიკაციისთვის რეგულარული შემოწმების გზით იმის დასადასტურებლად, რომ:

- კრიტერიუმი არის სწორად შემუშავებული მნიშვნელოვანი ზრდის გამოვლენისთვის საკრედიტო რისკის განსაზღვრის მიმართულებით, სანამ დაფიქსირდება დეფოლტი;

- კრიტერიუმი არ განიხილავს იმ მომენტს, როდესაც აქტივი 30 დღეზე მეტ ვადაგადაცილებაშია; და

- არ ფიქსირდება რეზერვში არასასურველი მერყეობა 12-თვიან და არსებობის მანძილზე დეფოლტის ალბათობებს შორის.

დეფოლტის განმარტება

ჯგუფი დეფოლტს შემდეგ შემთხვევებში აღიარებს:
- ვადაგადაცილებული სესხები, რომლებიც რესტრუქტურიზებულია >90 დღე
- კლიენტის გარდაცვალება
- ფორს-მაჟორული ვითარება, როდესაც კლიენტი ხდება გადახდისუუნარო გარე ფაქტორების გამო, რომლებიც არ ექვემდებარება კონტროლს
- სალომბარდო დეფოლტის ზღვარია >30 დღის ვადაგადაცილება

დეფოლტის განმარტება შეესაბამება სათანადო რეგულაციებს, ზღვრული 90-დღიანი ვადაგადაცილების გათვალისწინებით ფასს (IFRS) 9-ის შესაბამისად.

ის სესხები, რომლებზეც ჯგუფმა აღიარა დეფოლტი, ითვლება გაუფასურებულ სესხებად.

საპროგნოზო ინფორმაციის გამოყენება

ჯგუფი საპროგნოზო ინფორმაციას იყენებს ორივე შემთხვევაში: ინსტრუმენტის საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა თუ არა საწყისი აღიარების შემდეგ, და ინსტრუმენტის მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასებისას.

ჯგუფმა მოახდინა საკრედიტო რისკის და საკრედიტო ზარალის მნიშვნელოვანი დრაივერების იდენტიფიცირება და დოკუმენტირება პორტფელისთვის განვლილი მონაცემების ანალიზის გამოყენებით. მან შეაფასა მაკროეკონომიკური ცვლადების გავლენა დეფოლტის ალბათობაზე და ანაზღაურების განაკვეთზე. ანალიზში გამოყენებული იყო შემდეგი მაკრო-ეკონომიკური ცვლადი მონაცემები:
- საქართველოს მშპ-ს რეალური ზრდის განაკვეთი;
- ინფლაციის ტემპი;
- მონეტარული პოლიტიკის საპროცენტო განაკვეთი;
- ნომინალური ეფექტური გაცვლითი კურსი.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში შეჯამებულია ძირითადი მაკროეკონომიკური მაჩვენებლები, რომლებიც გამოყენებულია 2022 წლის 31 დეკემბერს, 2023-დან 2025 წლამდე პერიოდისთვის საქართველოში:

	2023	2024	2025
მშპ-ის ზრდა			
საბაზისო სცენარი	4.0	5.5	5.0
ოპტიმისტური სცენარი	6.0	5.0	5.0
პესიმისტური სცენარი	2.0	4.0	5.0
ინფლაციის ტემპი			
საბაზისო სცენარი	5.3	3.1	3.0
ოპტიმისტური სცენარი	5.0	3.0	3.0
პესიმისტური სცენარი	9.0	6.0	3.0
მონეტარული პოლიტიკის საპროცენტო განაკვეთი			
საბაზისო სცენარი	9.6	8.0	7.2
ოპტიმისტური სცენარი	8.5	7.0	7.0
პესიმისტური სცენარი	13.5	10.5	7.5
ნომინალური ეფექტური გაცვლითი კურსი			
საბაზისო სცენარი	320.8	320.8	320.8
ოპტიმისტური სცენარი	325.6	325.6	325.6
პესიმისტური სცენარი	288.7	297.4	306.3

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასება

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასებაში მნიშვნელოვანი ამოსავალი მონაცემები მოიცავს შემდეგი ცვლადი მონაცემების ვადების სტრუქტურას:

- დეფოლტის ალბათობა (PD);
- დანაკარგები დეფოლტის შემთხვევაში (LGD);
- დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანება (EAD).

აღნიშნული პარამეტრები, როგორც წესი, განისაზღვრება ორგანიზაციის შიგნით შემუშავებული სტატისტიკური მოდელებიდან და სხვა ისტორიული მონაცემიდან. ისინი კორექტირდება საპროგნოზო ინფორმაციის ასასახად, ზემოთ აღწერილი წესით.

დეფოლტის ალბათობა (PD)

კოქსის მოდელი ცნობილი სტატისტიკური კონცეფციაა, რომელიც ფართოდ გამოიყენება გადარჩენის ანალიზში და წარმოადგენს არსებობის მანძილზე მონაცემების სტატისტიკის სფეროს. პროცენტის ცვლადი მონაცემი წარმოადგენს მოვლენის წარმოშობის დროს. ის ჩვეულებრივ გამოიყენება სამედიცინო მედიკამენტების კვლევასა და საინჟინრო საქმეში საიმედოობის შესწავლისას. საკრედიტო რისკის შემთხვევაში, სადავო მოვლენა არის დეფოლტი.

როგორც მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის პარაგრაფში აღვნიშნეთ, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დაანგარიშებაში გამოიყენება PD (დეფოლტის ალბათობა), CPD-ის (დეფოლტის ერთობლივი ალბათობა) გამოყენებით. ორივე პარამეტრის მიღება მარტივად შეიძლება თითოეული დაქვემდებარებისთვის დაანგარიშებული საფრთხეების ფუნქციებიდან.

გადარჩენის მოდელის გამოყენების შედეგად, ადგილი აქვს ძველი მოდელიდან გადასვლას, მხოლოდ ვადაგადაცილების ახალ მოდელში ინდივიდუალურ შეფასებაზე მიგრაციის საფუძველზე. გამოყენებით ფაქტორებთან ერთად, ქცევითი ფაქტორები ემატება ახალ მოდელს, რომელიც ახდენს ამ მიდგომის განვითარების პოტენციალის გამოვლინებას დეფოლტის ალბათობის შეფასებაში.

დეფოლტის ალბათობის მოდელის სრული პროცედურის შეფასება ხუთ ძირითად ეტაპს მოიცავდა:

- მონაცემების მომზადება და კანდიდატების შერჩევა განმარტებითი ცვლადი მონაცემებისთვის.
- ერთჯერადი ანალიზი.
- მრავალფაქტორიანი ანალიზი.
- თანხვედრების შეფასება კოქსის პროპორციული რისკის მოდელში.
- ხარისხის და ისტორიული მონაცემების შეფასება.

ძირითადი დაშვებები და სეგმენტაცია

მოდელირების მიზნებისთვის გაკეთდა შემდეგი დაშვებები:

- მოქმედად ჩაითვალა თითოეული დავალიანების მხოლოდ პირველი დეფოლტი (ე.ი. დანარჩენი მონაცემები დეფოლტის დადგენის შემდეგ ჩამოიჭრა)
- პირველი დაკვირვების თარიღში ყველა ვადაგადაცილებული დავალიანება გამორიცხულია ნიმუშიდან
- დეფოლტი განისაზღვრა ორი კრიტერიუმის მიხედვით: ვადაგადაცილებული დღეები და ჩამოწერის სტატუსი
- ვადებში მყოფი სესხის ყოველი წარმოშობა მიიჩნეოდა ცალკე დაკვირვების საგნად

მოდელირება დაეფუძნა პროდუქტის ჯგუფის სეგმენტაციას, რომელიც სესხებს გამიჯნავს სტანდარტული მახასიათებლების მიხედვით.

2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, 10% იანი ზრდა/(კლება) საშუალო PD-ში თითოეული სეგმენტის ჭრილში იწვევს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ზრდას/(კლებას) 6.2%-ით, რაც შეადგენს 763/(763) ათას ლარს.

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, 10% იანი ზრდა/(კლება) საშუალო PD-ში თითოეული სეგმენტის ჭრილში იწვევს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ზრდას/(კლებას) 5.2%-ით, რაც შეადგენს 657/(657) ათას ლარს.

დანაკარგები დეფოლტის შემთხვევაში (LGD);
LGD არის სავარაუდო ზარალის მასშტაბი დეფოლტის შემთხვევაში. ჯგუფი აფასებს დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგების პარამეტრებს სესხის აღდგენის ისტორიაზე დაყრდნობით, დეფოლტირებული კონტრაჰენტების მოთხოვნების საპირწონედ. LGD მოდელი ითვალისწინებს მხოლოდ ფულადი სახსრების დაბრუნებას. LGD დაანგარიშდება დისკონტირებული ფულადი ნაკადების საფუძველზე, დისკონტირების ფაქტორად ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით.

2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, 10% იანი ზრდა/(კლება) საშუალო LGD-ში თითოეული სეგმენტის ჭრილში იწვევს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ზრდას/(კლებას) 10.0%-ით, რაც შეადგენს 1.236/(1.236) ათას ლარს.

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, 10% იანი ზრდა/(კლება) საშუალო LGD-ში თითოეული სეგმენტის ჭრილში იწვევს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ზრდას/(კლებას) 10.0%-ით, რაც შეადგენს 1.255/(1255) ათას ლარს.

დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანება (EAD).
დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანება წარმოადგენს მთლიან მისაღებ თანხას დეფოლტის დროს. ჯგუფი ანგარიშობს EAD-ს კონტრაჰენტის მიმდინარე დაქვემდებარებიდან და ხელშეკრულებით დაშვებული მიმდინარე თანხის პოტენციური ცვლილებიდან, ამორტიზაციის ჩათვლით. ფინანსური აქტივის EAD არის მისი მთლიანი საბალანსო ღირებულება.

მომხმარებლებზე გაცემული სესხების საკრედიტო ხარისხი
ქვემოთ მოცემულ ცხრილში წარმოდგენილია ინფორმაცია მომხმარებლებზე გაცემული სესხების საკრედიტო ხარისხის შესახებ 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

ანალიზი პროდუქტების ჯგუფების მიხედვით:	მთლიანი სესხები	1-ლი სტადია 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	მე-2 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი — არა გაუფასურებული	მე-3 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი — გაუფასურებული	სულ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	წმინდა სესხები	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი მთლიან სესხებზე %
სესხები მცირე და საშუალო საწარმოებისთვის							
ვადაგადაუცილებელი	43,364	(217)	(846)	(851)	(1,914)	41,450	4%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	294	-	(25)	(46)	(71)	223	24%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	148	-	(11)	(29)	(40)	108	27%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	233	-	(47)	(20)	(67)	166	29%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	736	-	-	(381)	(381)	355	52%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ სესხები მცირე და საშუალო საწარმოებისთვის	**44,775**	**(217)**	**(929)**	**(1,327)**	**(2,473)**	**42,302**	**6%**

ანალიზი პროდუქტების ჯგუფების მიხედვით:	მთლიანი სესხები	1-ლი სტადია 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	მე-2 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი — არა გაუფასურებული	მე-3 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი — გაუფასურებული	სულ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	წმინდა სესხები	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი მთლიან სესხებზე %
იპოთეკური სესხები							
ვადაგადაუცილებელი	22,387	(67)	(117)	(132)	(316)	22,071	1%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	59	-	-	(2)	(2)	57	3%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	5	-	(2)	-	(2)	3	40%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	13	-	(7)	-	(7)	6	54%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	25	-	-	(14)	(14)	11	56%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ იპოთეკური სესხები	**22,489**	**(67)**	**(126)**	**(148)**	**(341)**	**22,148**	**2%**
სასოფლო-სამეურნეო სესხები							
ვადაგადაუცილებელი	79,301	(2,928)	(918)	(1,059)	(4,905)	74,396	6%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	556	(1)	(96)	(33)	(130)	426	23%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	411	-	(89)	(62)	(151)	260	37%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	452	-	(102)	(63)	(165)	287	37%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	1,235	-	-	(740)	(740)	495	60%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ სასოფლო-სამეურნეო სესხები	**81,955**	**(2,929)**	**(1,205)**	**(1,957)**	**(6,091)**	**75,864**	**7%**
მიკრო ბიზნეს-სესხები							
ვადაგადაუცილებელი	91,543	(706)	(376)	(474)	(1,556)	89,987	2%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	619	(1)	(41)	(55)	(97)	522	16%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	436	-	(46)	(37)	(83)	353	19%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	463	-	(110)	(24)	(134)	329	29%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	1,535	-	-	(829)	(829)	706	54%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ მიკრო ბიზნეს-სესხები	**94,596**	**(707)**	**(573)**	**(1,419)**	**(2,699)**	**91,897**	**3%**

ანალიზი პროდუქტების ჯგუფების მიხედვით:	მთლიანი სესხები	1-ლი სტადია 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	მე-2 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი — არა გაუფასურებული	მე-3 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი — გაუფასურებული	სულ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	წმინდა სესხები	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი მთლიან სესხებზე %
განვადებები							
ვადაგადაუცილებელი	46,083	(131)	(8)	(6)	(145)	45,938	0%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	274	-	(4)	(2)	(6)	268	2%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	170	-	(9)	(2)	(11)	159	6%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	230	-	(24)	(5)	(29)	201	13%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	814	-	-	(180)	(180)	634	22%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ განვადებები	**47,571**	**(131)**	**(45)**	**(195)**	**(371)**	**47,200**	**1%**
სალომბარდო სესხები							
ვადაგადაუცილებელი	35,505	-	(2)	(89)	(91)	35,414	0%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	424	-	-	(26)	(26)	398	6%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	77	-	-	(22)	(22)	55	29%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ სალომბარდო სესხები	**36,006**	**-**	**(2)**	**(137)**	**(139)**	**35,867**	**0%**
სამომხმარებლო სესხები							
ვადაგადაუცილებელი	72,756	(321)	(217)	(311)	(849)	71,907	1%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	749	-	(32)	(65)	(97)	652	13%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	408	-	(64)	(24)	(88)	320	22%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	316	-	(100)	(14)	(114)	202	36%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	936	-	-	(500)	(500)	436	53%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ სამომხმარებლო სესხები	**75,165**	**(321)**	**(413)**	**(914)**	**(1,648)**	**73,517**	**2%**
სულ მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	**402,557**	**(4,372)**	**(3,293)**	**(6,097)**	**(13,762)**	**388,795**	**3%**

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში წარმოდგენილია ინფორმაცია მომხმარებლებზე გაცემული სესხების საკრედიტო ხარისხის შესახებ 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

ანალიზი პროდუქტების ჯგუფების მიხედვით:	მთლიანი სესხები	1-ლი სტადია 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	მე-2 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი — არა გაუფასურებული	მე-3 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი — გაუფასურებული	სულ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	წმინდა სესხები	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი მთლიან სესხებზე %
სესხები მცირე და საშუალო საწარმოებისთვის							
ვადაგადაუცილებელი	52,470	(327)	(972)	(1,353)	(2,652)	49,818	5%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	356	-	(14)	(136)	(150)	206	42%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	134	-	(8)	(28)	(36)	98	27%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	55	-	-	(32)	(32)	23	58%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	409	-	-	(243)	(243)	166	59%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ სესხები მცირე და საშუალო საწარმოებისთვის	**53,424**	**(327)**	**(994)**	**(1,792)**	**(3,113)**	**50,311**	**6%**
იპოთეკური სესხები							
ვადაგადაუცილებელი	28,079	(59)	(95)	(77)	(231)	27,848	1%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	37	-	-	(10)	(10)	27	27%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	49	-	(3)	-	(3)	46	6%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	53	-	(3)	(18)	(21)	32	40%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	5	-	-	(3)	(3)	2	60%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ იპოთეკური სესხები	**28,223**	**(59)**	**(101)**	**(108)**	**(268)**	**27,955**	**1%**
სასოფლო-სამეურნეო სესხები							
ვადაგადაუცილებელი	65,278	(1,054)	(682)	(1,389)	(3,125)	62,153	5%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	555	(3)	(62)	(103)	(168)	387	30%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	567	-	(81)	(197)	(278)	289	49%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	651	-	(158)	(227)	(385)	266	59%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	1,001	-	(15)	(667)	(682)	319	68%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%

ანალიზი პროდუქტების ჯგუფების მიხედვით:	მთლიანი სესხები	1-ლი სტადია 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	მე-2 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი — არა გაუფასურებული	მე-3 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი — გაუფასურებული	სულ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	წმინდა სესხები	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი მთლიან სესხებზე %
სულ სასოფლო-სამეურნეო სესხები	**68,052**	**(1,057)**	**(998)**	**(2,583)**	**(4,638)**	**63,414**	**7%**
მიკრო ბიზნეს-სესხები							
ვადაგადაუცილებელი	69,558	(901)	(337)	(734)	(1,972)	67,586	3%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	565	(2)	(30)	(66)	(98)	467	17%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	369	-	(70)	(41)	(111)	258	30%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	308	-	(70)	(79)	(149)	159	48%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	1,069	-	(20)	(688)	(708)	361	66%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ მიკრო ბიზნეს-სესხები	**71,869**	**(903)**	**(527)**	**(1,608)**	**(3,038)**	**68,831**	**4%**
განვადებები							
ვადაგადაუცილებელი	47,262	(292)	(24)	(55)	(371)	46,891	1%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	385	(1)	(11)	(6)	(18)	367	5%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	254	-	(30)	(10)	(40)	214	16%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	261	-	(60)	(14)	(74)	187	28%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	717	-	(51)	(402)	(453)	264	63%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ განვადებები	**48,879**	**(293)**	**(176)**	**(487)**	**(956)**	**47,923**	**2%**
სალომბარდო სესხები							
ვადაგადაუცილებელი	36,304	-	(2)	(60)	(62)	36,242	0%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	647	-	-	(20)	(20)	627	3%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	50	-	-	(10)	(10)	40	20%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	18	-	-	(3)	(3)	15	17%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	6	-	-	(1)	(1)	5	17%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ სალომბარდო სესხები	**37,025**	**-**	**(2)**	**(94)**	**(96)**	**36,929**	**0%**

ანალიზი პროდუქტების ჯგუფების მიხედვით:	მთლიანი სესხები	1-ლი სტადია 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	მე-2 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი — არა გაუფასურებული	მე-3 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი — გაუფასურებული	სულ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	წმინდა სესხები	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი მთლიან სესხებზე %
სამომხმარებლო სესხები							
ვადაგადაუცილებელი	52,802	(450)	(267)	(408)	(1,125)	51,677	2%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	487	(1)	(27)	(62)	(90)	397	18%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	193	-	(55)	(12)	(67)	126	35%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	299	-	(133)	(28)	(161)	138	54%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	688	-	(26)	(422)	(448)	240	65%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ სამომხმარებლო სესხები	**54,469**	**(451)**	**(508)**	**(932)**	**(1,891)**	**52,578**	**3%**
სულ მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	**361,941**	**(3,090)**	**(3,306)**	**(7,604)**	**(14,000)**	**347,941**	**4%**

2022 წლისა და 2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლების განმავლობაში ჯგუფმა შეცვალა მომხმარებლებზე გაცემულ კონკრეტულ სესხებზე სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები. ყველა ამგვარი სესხი სულ მცირე მე-2 ეტაპზე გადავიდა, რომლის ზარალის რეზერვი შეფასდა არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ოდენობით. შესაბამისად, მე-2 ან მე-3 სტადიიდან 1-ზე გადასული შეცვლილი სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მქონე სესხები არ არსებობს.

უზრუნველყოფის საგნისა და კრედიტის ხარისხის გაუმჯობესების სხვა საშუალებების ანალიზი

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში წარმოდგენილია სასესხო პორტფელის ანალიზი, გაუფასურების გამოკლებით.

	2022 წლის 31 დეკემბერი	% სასესხო პორტფელი	2021 წლის 31 დეკემბერი	% სასესხო პორტფელი
უზრუნველყოფის გარეშე	291,728	75%	261,339	75%
უზრუნველყოფილი	97,067	25%	86,602	25%
სულ	**388,795**	**100%**	**347,941**	**100%**

უზრუნველყოფის ტიპი	2022 წლის 31 დეკემბერი მთლიანი საბალანსო ღირებულება	2022 წლის 31 დეკემბერი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	2022 წლის 31 დეკემბერი საბალანსო ღირებულება	2022 წლის 31 დეკემბერი უზრუნველყოფის სამართლიანი ღირებულება
უძრავი ქონება	66,286	(3,377)	62,909	219,936
ძვირფასი ლითონები	16,712	(22)	16,690	19,668
მოძრავი ქონება	17,763	(295)	17,468	32,945
უზრუნველყოფის გარეშე	301,796	(10,068)	291,728	-
სულ	**402,557**	**(13,762)**	**388,795**	**272,549**

უზრუნველყოფის ტიპი	2021 წლის 31 დეკემბერი მთლიანი საბალანსო ღირებულება	2021 წლის 31 დეკემბერი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	2021 წლის 31 დეკემბერი საბალანსო ღირებულება	2021 წლის 31 დეკემბერი უზრუნველყოფის სამართლიანი ღირებულება
უძრავი ქონება	77,515	(4,519)	72,996	230,375
ძვირფასი ლითონები	8,405	(19)	8,386	36,415
მოძრავი ქონება	5,512	(292)	5,220	14,433
უზრუნველყოფის გარეშე	270,509	(9,170)	261,339	-
სულ	**361,941**	**(14,000)**	**347,941**	**281,223**

სესხების უზრუნველყოფას მეტწილად უძრავი ქონება, მოძრავი ქონება და ძვირფასი ლითონები წარმოადგენს. ამასთან სესხების უმრავლესობა თავდებობით არის უზრუნველყოფილი. უზრუნველყოფილი სესხები უმეტესად მოიცავს სალომბარდო, მომსახურების, სავაჭრო და სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების სესხებს.

ხელმძღვანელობის შეფასებით, უზრუნველყოფის სამართლიანი ღირებულება სესხის დაწყებისას სულ მცირე შესაბამისი უზრუნველყოფილი სესხების საბალანსო ღირებულებას უდრის, 2022 წლისა და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ზედმეტი თავდებობის ეფექტის გამოკლებით. დაბალი სესხის უზრუნველყოფის კოეფიციენტის გამო, ხელმძღვანელობა არ მოელის, რომ შესაძლო ნეგატიურ მოძრაობას საბაზრო ფასებში მნიშვნელოვანი გავლენა ექნება სესხების ამოღებადობაზე.

ფიზიკური პირებისგან მიღებული თავდებობები არ გათვალისწინდება გაუფასურების შეფასების მიზნებისთვის. შესაბამისად, ასეთი სესხები და ნაწილობრივ უზრუნველყოფილი დავალიანებების არაუზრუნველყოფილი ნაწილი წარმოდგენილია, როგორც სესხები უზრუნველყოფის გარეშე.

დასაკუთრებული აქტივები სხვა აქტივებშია წარმოდგენილი. იხილეთ მე-18 შენიშვნა.

სესხის დაფარვის ვადები

სასესხო პორტფელის დაფარვის ვადა მოცემულია ქვემოთ, რომელიც აჩვენებს სესხების სახელშეკრულებო დაფარვის ვადის საანგარიშგებო თარიღიდან დარჩენილ პერიოდს.

საბაზრო რისკი

საბაზრო რისკი არის რისკი იმისა, რომ ფინანსური ინსტრუმენტის სამომავლო ფულადი ნაკადების სამართლიანი ღირებულება ცვალებადი იქნება საბაზრო ფასების მერყეობის გამო. საბაზრო რისკი მოიცავს სავალუტო რისკს, საპროცენტო განაკვეთის რისკსა და სხვა საფასო რისკებს. ჯგუფის საბაზრო რისკი წარმოიშობა საპროცენტო განაკვეთის ღია პოზიციებიდან, რომლებზეც მოქმედებს ბაზრის საერთო და კონკრეტული ცვალებადობა და ცვლილება უცხოური ვალუტის გაცვლითი კურსის დონეში.

საბაზრო რისკის მართვის მიზანია საბაზრო რისკის მართვა და კონტროლი მისაღები პარამეტრების ფარგლებში და, ამასთანავე, რისკისა და უკუგების ოპტიმიზაცია.

საბაზრო რისკზე მთლიანი უფლებამოსილება ვრცელდება აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტზე.

ჯგუფი თავის საბაზრო რისკს მართავს ღია პოზიციის ლიმიტების დაწესებით ფინანსური ინსტრუმენტებისთვის, საპროცენტო განაკვეთებისა და სავალუტო პოზიციებისთვის. ისინი რეგულარულად კონტროლდება და გადაიხედება აღმასრულებელი საბჭოს მიერ, რაც მტკიცდება სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ.

საპროცენტო განაკვეთის რისკი

საპროცენტო განაკვეთის რისკი არის რისკი იმისა, რომ ფინანსური ინსტრუმენტის სამომავლო ფულადი ნაკადების სამართლიანი ღირებულება ცვალებადი იქნება საბაზრო საპროცენტო განაკვეთების მერყეობის გამო. ჯგუფის ფინანსურ მდგომარეობასა და ფულად ნაკადებზე გავლენას ახდენს ბაზარზე ძირითადი საპროცენტო განაკვეთების დონეების მერყეობა. საპროცენტო მარჯები შეიძლება ასეთი ცვლილებების გამო გაიზარდოს, მაგრამ ასევე შეიძლება

შემცირდეს, ან წარმოქმნას ზარალი მოულოდნელი მერყეობის შემთხვევაში.

საპროცენტო განაკვეთების გეპ-ანალიზი

საპროცენტო განაკვეთის რისკის მართვა ძირითადად ხდება საპროცენტო განაკვეთების გეპების მონიტორინგით. საპროცენტო ინტერვალის პოზიციის მიმოხილვა წარმოდგენილია საპროცენტო განაკვეთის მიღების თარიღსა და ფინანსური ინსტრუმენტების დაფარვის ვადას შორის უმცირესით:

2022 წლის 31 დეკემბერი	3 თვეზე ნაკლები	3-6 თვე	6-12 თვე	1-5 წელი	5 წელზე მეტი	უპროცენტო	საბალანსო ღირებულება
აქტივები							
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	6,051	-	-	-	-	21,761	27,812
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	98,341	46,808	83,835	157,477	2,334	-	388,795
წმინდა ინვესტიცია იჯარებში	68	142	747	8,804	80	-	9,841
სხვა ფინანსური აქტივები	3	8	45	928	14	2,654	3,652
	104,463	**46,958**	**84,627**	**167,209**	**2,428**	**24,415**	**430,100**
ვალდებულებები							
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური ვალდებულებები	-	-	8,032	-	-	-	8,032
ნასესხები სახსრები	73,146	30,130	65,930	187,293	-	-	356,499
საიჯარო ვალდებულება	863	879	1,611	4,565	203	-	8,121
გადასახდელი დივიდენდები	-	-	997	-	-	-	997
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	-	-	-	-	-	12,484	12,484
	74,009	**31,009**	**76,570**	**191,858**	**203**	**12,484**	**386,133**
საპროცენტო განაკვეთის მგრძნობელობის ანალიზი	**30,454**	**15,949**	**8,057**	**(24,649)**	**2,225**	**11,931**	
საპროცენტო განაკვეთის მიმართ მგრძნობელობის გეპი	**30,454**	**46,403**	**54,460**	**29,811**	**32,036**	**43,967**	

2021 წლის 31 დეკემბერი	3 თვეზე ნაკლები	3-6 თვე	6-12 თვე	1-5 წელი	5 წელზე მეტი	უპროცენტო	საბალანსო ღირებულება
აქტივები							
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	3,379	-	-	-	-	15,748	19,127
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივები	103	-	-	-	-	-	130
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	111,053	37,998	68,090	128,124	2,676	-	347,941
წმინდა ინვესტიცია იჯარებში	63	82	254	5,263	-	-	5,662
სხვა ფინანსური აქტივები	-	-	-	-	-	2,056	2,056
	114,598	**38,080**	**68,344**	**133,387**	**2,676**	**17,804**	**374,889**
ვალდებულებები							
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური ვალდებულებები	188	-	-	-	-	-	188
ნასესხები სახსრები	19,142	44,685	71,885	172,348	6,345	-	314,405
საიჯარო ვალდებულება	933	949	1,778	5,079	388	-	9,127
გადასახდელი დივიდენდები	-	-	996	-	-	-	996
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	-	-	-	-	-	9,992	9,992
	20,263	**45,634**	**74,659**	**177,427**	**6,733**	**9,992**	**334,708**
საპროცენტო განაკვეთის მგრძნობელობის ანალიზი	**94,335**	**(7,554)**	**(6,315)**	**(44,040)**	**(4,057)**	**7,812**	

საპროცენტო განაკვეთის მიმართ მგრძნობელობის გეპი	**94,335**	**86,781**	**80,466**	**36,426**	**32,369**	**40,181**

საშუალო ეფექტური საპროცენტო განაკვეთები

ქვემოთ ცხრილში მოცემულია პროცენტიანი აქტივებისა და ვალდებულებების საშუალო ეფექტური საპროცენტო განაკვეთები 2022 წლისა და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით. ეს საპროცენტო განაკვეთები მიახლოებულია ამ აქტივებისა და ვალდებულებების დაფარვის ვადამდე მიღებულ შემოსავალთან.

	2022			2021		
	საშუალო ეფექტური საპროცენტო განაკვეთები, %			საშუალო ეფექტური საპროცენტო განაკვეთები, %		
	ლარი	აშშ დოლარი	ევრო	ლარი	აშშ დოლარი	ევრო
საპროცენტო სარგებლის მქონე აქტივები						
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	5.53%	1.00%	-	5.69%	0.00%	-
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	34.89%	18.80%	-	34.69%	18.53%	-
წმინდა ინვესტიცია იჯარებში	37.97%	-	-	36.43%	-	-
პროცენტიანი ვალდებულებები						
ნასესხები სახსრები	15.59%	6.15%	-	14.77%	6.02%	-

საპროცენტო განაკვეთის მგრძნობელობის ანალიზი

საპროცენტო განაკვეთის რისკის მართვას, საპროცენტო განაკვეთის გეპ ანალიზის საფუძველზე ემატება ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების მგრძნობელობის მონიტორინგი. წმინდა მოგების საპროცენტო განაკვეთების მერყეობის (გადაფასების რისკი) მიმართ მგრძნობელობის ანალიზი, 2022 წლისა და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით არსებული პროცენტიანი აქტივებისა და ვალდებულებების შემოსავლიანობის მრუდისა და პოზიციების 100 საბაზისო პუნქტით სიმეტრიული ვარდნის ან ზრდის გამარტივებულ სცენარზე დაყრდნობით, ასეთია:

	2022	2021
პარალელური ვარდნა 100 საბაზისო პუნქტით	(328)	(648)
პარალელური ზრდა 100 საბაზისო პუნქტით	328	648

სავალუტო რისკი

ჯგუფის აქტივები და ვალდებულებები გამოხატულია რამდენიმე უცხოურ ვალუტაში.

სავალუტო რისკი არის რისკი იმისა, რომ ფინანსური ინსტრუმენტის სამართლიანი ღირებულება ან სამომავლო ფულადი ნაკადები ცვალებადი იქნება სავალუტო კურსის მერყეობის გამო. მიუხედავად იმისა, რომ ჯგუფი ახდენს სავალუტო რისკზე მისი დაქვემდებარების ჰეჯირებას საკომპენსაციო სესხების გამოყენებით, რომლებიც კლასიფიცირებულია წარმოებულ ინსტრუმენტებად (იხილეთ მე-12 შენიშვნა), ამგვარი საქმიანობები არ განისაზღვრება ჰეჯირების ურთიერთობად, ფასს სტანდარტების შესაბამისად.

ქვემოთ ცხრილში წარმოდგენილია 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების სტრუქტურა სავალუტო რისკთან მიმართებაში:

	ევრო	აშშ დოლარი	სხვა	სულ
აქტივები				
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	5,017	8,497	591	14,105
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	-	317	-	317
სხვა ფინანსური აქტივები	11	622	-	633
სულ აქტივები	**5,028**	**9,436**	**591**	**15,055**
ვალდებულებები				
ნასესხები სახსრები	-	144,544	-	144,544
საიჯარო ვალდებულება	-	6,783	-	6,783
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	-	43	-	43
სულ ვალდებულებები	**-**	**151,370**	**-**	**151,370**
წმინდა პოზიცია	**5,028**	**(141,934)**	**591**	**(136,315)**
რისკის სამართავად ფლობილი წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების ეფექტი	**(2,162)**	**136,992**	**-**	**134,830**

წმინდა პოზიცია რისკის სამართავად ფლობილი წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების შემდეგ	**2,866**	**(4,942)**	**591**	**(1,485)**

ქვემოთ ცხრილში წარმოდგენილია 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების სტრუქტურა სავალუტო რისკთან მიმართებაში:

	ევრო	აშშ დოლარი	სხვა	სულ
აქტივები				
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	1,631	3,168	693	5,492
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	-	787	-	787
სხვა ფინანსური აქტივები	2	212	92	306
სულ აქტივები	**1,633**	**4,167**	**785**	**6,585**
ვალდებულებები				
ნასესხები სახსრები	-	176,354	-	176,354
საიჯარო ვალდებულება	-	7,566	-	7,566
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	22	16	-	38
სულ ვალდებულებები	**22**	**183,936**	**-**	**183,958**
წმინდა პოზიცია	**1,611**	**(179,769)**	**785**	**(177,373)**
რისკის სამართავად ფლობილი წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების ეფექტი	**-**	**180,854**	**(2,026)**	**178,828**
წმინდა პოზიცია რისკის სამართავად ფლობილი წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების შემდეგ	**1,611**	**1,085**	**(1,241)**	**1,455**

წლის განმავლობაში მოქმედებდა შემდეგი სავალუტო კურსები:

ლარში	**საშუალო განაკვეთი**		**სპოტ-კურსი საანგარიშგებო თარიღისთვის**	
	2022	**2021**	**2022**	**2021**
1 აშშ დოლარი	2.9156	3.2284	2.7020	3.0976
1 ევრო	3.0792	3.8299	2.8844	3.5040

ვალუტებთან მიმართებაში ლარის გაუფასურება 2022 წლისა და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით მოგება-ზარალს შემდეგი თანხებით გაზრდიდა (შეამცირებდა): ანალიზი წარმოდგენილია გადასახადის გათვალისწინებით და ეყრდნობა სავალუტო კურსების მერყეობას, რომელიც, ჯგუფის აზრით, მოსალოდნელი იყო საანგარიშგებო პერიოდის დასრულების თარიღში. ანალიზი ეფუძნება დაშვებას, რომ ყველა დანარჩენი ცვლადი, კერძოდ საპროცენტო განაკვეთები მუდმივი რჩება.

	2022	**2021**
აშშ დოლარის 10%-ით გამყარება ლარის მიმართ	(420)	92
ევროს 10%-ით გამყარება ლარის მიმართ	244	137

ლარის გამყარებას ზემოთ მითითებული ვალუტების მიმართ 2022 წლისა და 2021 წლის 31 დეკემბერს თანაბარი უკუ ეფექტი ექნებოდა ზემოთ მითითებულ ვალუტებზე, ზემოთ ნაჩვენები თანხებით, ყველა სხვა ცვლადი მონაცემის უცვლელად შენარჩუნების საფუძველზე.

ლიკვიდობის რისკი

ლიკვიდობის რისკი არის რისკი იმისა, რომ ჯგუფს გაუჭირდება ფინანსური ვალდებულებების შესრულება, რაც გულისხმობს მათ დაფარვას ფულადი სახსრებით ან სხვა რომელიმე ფინანსური აქტივით. ლიკვიდობის რისკი არსებობს მაშინ, როდესაც აქტივებისა და ვალდებულებების ვადიანობა ერთმანეთს არ ემთხვევა. აქტივებისა და ვალდებულებების ვადიანობის თუ საპროცენტო განაკვეთის შესაბამისობა და/ან შეუსაბამობის კონტროლი უმნიშვნელოვანესია ლიკვიდობის მართვისთვის. სრული შესაბამისობა საფინანსო დაწესებულებებისთვის უჩვეულოა, რადგან ბიზნესსაქმიანობა ხშირად წინასწარ განუსაზღვრელი ვადის და სხვადასხვა ტიპისაა. შეუსაბამო პოზიცია პოტენციურად ზრდის მომგებიანობას, მაგრამ ასევე შეუძლია გაზარდოს ზარალის რისკი.

ჯგუფი ახორციელებს ლიკვიდობის მართვას ფონდებზე ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფის მიზნით ნებისმიერ დროს, რათა მოხდეს ვადადამდგარი ყველა სახის ფულადი ვალდებულების

გათვალისწინება. ლიკვიდობის პოლიტიკას გადახედავენ და ამტკიცებენ აღმასრულებელი და სამეთვალყურეო საბჭოები.

ჯგუფი უზრუნველყოფს დივერსიფიცირებული და სტაბილური ფინანსირების აქტიურ მხარდაჭერას სხვა ბანკებიდან და საფინანსო დაწესებულებებიდან მოკლე და გრძელ ვადიანი სესხების მიღების გზით, რასაც თან სდევს მაღალი ლიკვიდობის აქტივების დივერსიფიცირებული პორტფელები, იმისათვის, რომ მოხდეს სწრაფი და შეუფერხებელი რეაგირება ლიკვიდობის გაუთვალისწინებელ მოთხოვნებზე.

ლიკვიდობის მართვის პოლიტიკა მოითხოვს:

- მოსალოდნელი ფინანსური ნაკადის პროგნოზირებას ძირითადი ვალუტების შესაბამისად და ლიკვიდური აქტივების საჭირო დონის გათვალისწინებას მასთან ურთიერთობაში;
- დივერსიფიცირებული ფინანსური რესურსების შენარჩუნებას;
- სესხების კონცენტრაციისა და პროფილის მართვას;
- სასესხო კაპიტალის მოზიდვის გეგმის შენარჩუნებას;
- ლიკვიდობის შენარჩუნებასა და გაუთვალისწინებელ ვითარებაში მოქმედების გეგმის დაფინანსებას.

ლიკვიდობის პოზიციის მონიტორინგს ახდენს ფინანსური დეპარტამენტი და აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტი. ბაზრის ნორმალურ პირობებში, ინფორმაცია ლიკვიდობის პოზიციის შესახებ კვირაში ერთხელ წარედგინება ხელმძღვანელობის რისკების მართვის კომიტეტს. ლიკვიდობის მართვის შესახებ გადაწყვეტილებებს მიიღებს აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტი და ახორციელებს ფინანსური დეპარტამენტი.

ქვემოთ მოცემული ცხრილები აჩვენებს არადისკონტირებულ ფულად ნაკადებს ფინანსურ ვალდებულებებზე, მათი შესაძლო ყველაზე ადრეული სახელშეკრულებო დაფარვის ვადების საფუძველზე. მთლიანი შემომავალი და გამავალი ნაკადები, რომლებიც ცხრილებშია მოცემული, წარმოადგენენ სახელშეკრულებო, არადისკონტირებულ ფულად ნაკადებს ფინანსურ ვალდებულებებზე.

ფინანსური ვალდებულებების ვადიანობის ანალიზი 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	მოთხოვნამდე და 1 თვემდე ვადით	1-დან 3 თვემდე	3-დან 6 თვემდე	6-დან 12 თვემდე	1 წელზე მეტი	სულმთლიანი თანხა გასვლა	საბალანსო ღირებულება
ფინანსური ვალდებულებები							
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური ვალდებულებები	-	-	-	8,032	-	8,032	8,032
ნასესხები სახსრები	8,339	69,636	37,449	78,646	218,853	412,923	356,499
საიჯარო ვალდებულება	338	676	1,014	1,834	5,255	9,117	8,121
გადასახდელი დივიდენდები	-	-	-	997	-	997	997
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	9,841	15	-	2,575	53	12,484	12,484
სულ ფინანსური ვალდებულებები	**18,518**	**70,327**	**38,463**	**92,084**	**224,161**	**443,553**	**386,133**

ფინანსური ვალდებულებების ვადიანობის ანალიზი 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	მოთხოვნამდე და 1 თვემდე ვადით	1-დან 3 თვემდე	3-დან 6 თვემდე	6-დან 12 თვემდე	1 წელზე მეტი	მთლიანი თანხის გადინება	საბალანსო ღირებულება
ფინანსური ვალდებულებები							
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური ვალდებულებები	3	185	-	-	-	188	188
ნასესხები სახსრები	4,604	14,847	47,882	82,297	198,870	348,500	314,405
საიჯარო ვალდებულება	365	730	1,095	2,016	5,979	10,185	9,127
გადასახდელი დივიდენდები	-	-	-	996	-	996	996
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	9,203	-	-	-	789	9,992	9,992
სულ ფინანსური ვალდებულებები	**14,175**	**15,762**	**48,977**	**85,309**	**205,638**	**369,861**	**334,708**

გეოგრაფიული რისკი

2022 წლისა და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფის ყველა ფინანსური აქტივი საქართველოშია განლაგებული და მისი ბიზნეს-გეგმები მნიშვნელოვნად არის დამოკიდებული ქვეყნის სტაბილურობასა და სამართლებრივ ნორმაზე. საქართველო განაგრძობს განვითარებადი ბაზრის კონკრეტული მახასიათებლების გამოვლენას. როგორც ასეთი, ჯგუფი ექვემდებარება ბიზნესის ან ქვეყნის სამართლებრივი გარემოს ნებისმიერ გაუარესების რისკს.

2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ჯგუფს ჰქონდა ნასესხები სახსრები 228,008 ათასი ლარის, 102,725 ათასი ლარის და 25,766 ათასი ლარის ოდენობით ევროპაში, საქართველოსა და აშშ-ში დარეგისტრირებული კონტრაჰენტებისგან (შესაბამისად). 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ჯგუფს ჰქონდა ნასესხები სახსრები 245,369 ათასი ლარის, 37,868 ათასი ლარის, 25,024 ათასი ლარის და 6,144 ათასი ლარის ოდენობით ევროპაში, საქართველოში, აშშ-სა და აზიაში დარეგისტრირებული კონტრაჰენტებისგან (შესაბამისად).

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ნაჩვენებია ანალიზი კონსოლიდირებული ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში აღიარებული თანხების მოსალოდნელი დაფარვის ვადებით 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	მოთხოვნამდე და 1 თვემდე ვადით	1-დან 3 თვემდე	3-დან 6 თვემდე	1-დან 5 წლამდე	5 წელზე მეტი	ვადაგადაცილებული	სულ
აქტივები							
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	27,812	-	-	-	-	-	27,812
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	55,600	35,109	130,643	157,477	2,334	7,632	388,795
წმინდა ინვესტიცია იჯარებში	13	37	810	7,841	80	1,060	9,841
სხვა ფინანსური აქტივები	1,942	1	50	1,564	14	81	3,652
სულ აქტივები	**85,367**	**35,147**	**131,503**	**166,882**	**2,428**	**8,773**	**430,100**
ვალდებულებები							
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური ვალდებულებები	-	-	8,032	-	-	-	8,032
ნასესხები სახსრები	7,402	65,744	96,060	187,293	-	-	356,499
საიჯარო ვალდებულება	284	579	2,490	4,565	203	-	8,121
გადასახდელი დივიდენდები	-	-	997	-	-	-	997

	მოთხოვნამდე და 1 თვემდე ვადით	1-დან 3 თვემდე	3-დან 6 თვემდე	1-დან 5 წლამდე	5 წელზე მეტი	ვადაგადაცილებული	სულ
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	9,841	15	2,575	53	-	-	12,484
სულ ვალდებულებები	**17,527**	**66,338**	**110,154**	**191,911**	**203**	**-**	**386,133**
წმინდა პოზიცია	**67,840**	**(31,191)**	**21,349**	**(25,029)**	**2,225**	**8,773**	**43,967**

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ნაჩვენებია ანალიზი კონსოლიდირებული ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში აღიარებული თანხების მოსალოდნელი დაფარვის ვადებით 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	მოთხოვნამდე და 1 თვემდე ვადით	1-დან 3 თვემდე	3-დან 6 თვემდე	1-დან 5 წლამდე	5 წელზე მეტი	ვადაგადაცილებული	სულ
აქტივები							
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	19,127	-	-	-	-	-	19,127
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივები	103	-	-	-	-	-	103
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	74,334	30,991	106,088	128,124	2,676	5,728	347,941
წმინდა ინვესტიცია იჯარებში	3	58	229	4,474	-	898	5,662
სხვა ფინანსური აქტივები	1,559	-	-	497	-	-	2,056
სულ აქტივები	95,126	31,049	106,317	133,095	2,676	6,626	374,889
ვალდებულებები							
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური ვალდებულებები	3	185	-	-	-	-	188
ნასესხები სახსრები	4,601	14,541	116,570	172,348	6,345	-	314,405
საიჯარო ვალდებულება	307	626	2,727	5,079	388	-	9,127
გადასახდელი დივიდენდები	-	-	996	-	-	-	996
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	9,203	-	-	789	-	-	9,992
სულ ვალდებულებები	**14,114**	**15,352**	**120,293**	**178,216**	**6,733**	**-**	**334,708**
წმინდა პოზიცია	**81,012**	**15,697**	**(13,976)**	**(45,121)**	**(4,057)**	**6,626**	**40,181**

შემდგომი მოვლენები

27

ჯგუფმა მიიღო შემდეგი დაფინანსება საანგარიშგებო პერიოდის შემდგომ:

- 2023 წლის თებერვალში ჯგუფმა გამოუშვა 25,000 ათასი ლარის პირველი სერტიფიცირებული გენდერული ობლიგაცია რეგიონში, აზიის განვითარების ბანკის („ADB“) ინვესტიციითა (75%) და საქართველოს ბანკის თანადაფინანსებით (25%).

- 2023 წლის თებერვალში ჯგუფმა გააფორმა 5,000 ათასი აშშ დოლარის სასესხო ხელშეკრულება „Incofin C.V.S.O“-სთან.

- 2023 წლის აპრილში ჯგუფმა გააფორმა 13,000 ათასი ლარის სასესხო ხელშეკრულება სს „ბაზის ბანკთან“, 10,000 ათასი ლარის სასესხო ხელშეკრულება სს „თიბისი ბანკთან“ და 7,560 ათასი ლარის სასესხო ხელშეკრულება „EFSE S.A. SICAV-SIF“-თან.

დანართი

დანართი 1

გაერთიანებული სამეფოს კორპორაციული მართვის კოდექსთან შესაბამისობა 2022 წლის მდგომარეობით

გაერთიანებული სამეფოს კორპორაციული მართვის კოდექსი	სტატუსი
საბჭოს ლიდერობა და კომპანიის მიზანი	**4.6**
A: ეფექტიანი საბჭო	სრულად
B: კომპანიის მიზანი და კულტურა	სრულად
C: რესურსები და კონტროლი	სრულად
D: დაინტერესებულ მხარეებთან თანამშრომლობა	ნაწილობრივ
E: სამუშაო რესურსების პოლიტიკა	სრულად
პასუხისმგებლობების განაწილება	**4.5**
F: თავმჯდომარის ფუნქცია	ნაწილობრივ
G: დამოუკიდებელი წევრები	სრულად
H: საბჭოს ეფექტიანობა	სრულად
I: საბჭოს საკმარისი რესურსები	სრულად
შემადგენლობა, უფლებამონაცვლეობა და შეფასება	**3.66**
J: დანიშვნა და უფლებამონაცვლეობა	ნაწილობრივ
K: უნარ-ჩვევების ერთობლიობა, ხელახალი არჩევა	ნაწილობრივ
L: წლიური შეფასება	სრულად
აუდიტი, რისკები და შიდა კონტროლი	**5.0**
M: აუდიტის ეფექტიანობა	სრულად
N: რისკების გამჟღავნება	სრულად
O: შიდა კონტროლი და რისკების მართვა	სრულად
შრომის ანაზღაურება	**5.0**
P: ხელმძღვანელი პირების ანაზღაურება	სრულად
Q: გამჭვირვალე პროცედურა	სრულად
R: დამოუკიდებელი გადაწყვეტილება	სრულად
ქულათა ჯამი	**4.55**

შენიშვნა: სრული შესაბამისობა ფასდება 5 ქულით, ნაწილობრივი — 3 ქულით, შეუსაბამობა — 0 ქულით.

კომენტარები გაერთიანებული სამეფოს კორპორაციული მართვის კოდექსთან შესაბამისობის შესახებ

დ: არ ხდება დასაქმებულებთან ეფექტიანი თანამშრომლობა, მაგალითად, სამუშაო რესურსის საკონსულტაციო კოლეგიის ფორმით, შესაბამისად, კომპანია ნაწილობრივ აკმაყოფილებს ამ სტანდარტს.

ვ: მიუხედავად იმისა, რომ თავმჯდომარე აღმასრულებელი დირექტორისაგან დამოუკიდებელია, გაერთიანებული სამეფოს კორპორაციული მართვის კოდექსის თანახმად, იგი არ შეიძლება იქნეს მიჩნეული დამოუკიდებლად, რადგან მნიშვნელოვანი აქციონერია და 9 წელზე მეტია საბჭოში მოღვაწეობს; სხვა კრიტერიუმების მიხედვით (მათ შორის, კომპანიის საერთო ხელმძღვანელობის ეფექტიანობასთან, ღიაობისა და დებატების ხელშეწყობის, ასევე თავმჯდომარის შეფასების კრიტერიუმებთან დაკავშირებით), კომპანია შეესაბამება სტანდარტებს, შესაბამისად, ნაწილობრივ აკმაყოფილებს F-მოთხოვნას.

თ: მიუხედავად საბჭოს წევრების დანიშვნის მკაცრი პროცედურისა, არ არსებობს სამართალმემკვიდრეობის ხელშეწყობის გეგმები. კრიტერიუმები სრულდება ნაწილობრივ.

ლ: ხელახალი არჩევნები ყოველწლიურად არ ტარდება; თავმჯდომარე დანიშნულია 9 წელზე ხანგრძლივი ვადით, თუმცა 2018 წელს მან სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარის ახალი როლი იტვირთა; კრისტალი არ იყენებს გარე კონსულტაციებს საბჭოს წევრების დასანიშნად; კრიტერიუმები სრულდება ნაწილობრივ.

კოდექსის სრული ტექსტი ხელმისაწვდომია ბმულზე:

https://www.frc.org.uk/directors/corporate-governance-and-stewardship/uk-corporate-governance-code

დანართი 2

შემოკლებების ჩამონათვალი

AFD	საფრანგეთის განვითარების სააგენტო
ALCO	აქტივებისა და ვალდებულებების კომიტეტი
AML	ფულის გათეთრების საწინააღმდეგო
BARTA	საუკეთესო წლიური ანგარიშის და გამჭვირვალობის ჯილდო
CA	მიმდინარე ანგარიში
CAR	კაპიტალის ადეკვატურობის მაჩვენებელი
CO2	ნახშირორჟანგი
DFC	აშშ-ის საერთაშორისო განვითარების საფინანსო კორპორაცია (ყოფილი OPIC)
DWM	მსოფლიო ბაზრის განვითარება
E&S	გარემოსდაცვითი და სოციალური
ERP	საწარმო რესურსების დაგეგმვის სისტემა
ESG	გარემოსდაცვითი, სოციალური და მმართველობითი
FDI	პირდაპირი უცხოური ინვესტიცია
FMO	ჰოლანდიის განვითარების ბანკი
GGF	ფონდი მწვანე ზრდისათვის
HR	ადამიანური რესურსები
KPI	საქმიანობის ძირითადი მაჩვენებელი
MPR	მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი
NPL	ვადაგადაცილება მთლიან სესხებში
ROA	უკუგება აქტივებზე
ROE	უკუგება საკუთარ კაპიტალზე
SDG	მდგრადი განვითარების მიზანი
SIDA	შვედეთის საერთაშორისო განვითარების სააგენტო
MSME	მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმო
SMS	მოკლე ტექსტური შეტყობინება
UN	გაერთიანებული ერების ორგანიზაცია
USAID	აშშ–ს საერთაშორისო განვითარების სააგენტო
მისო	მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია
მშპ	მთლიანი შიდა პროდუქტი
პპ	პროცენტული პუნქტი
სებ	საქართველოს ეროვნული ბანკი
სს	სააქციო საზოგადოება
შპს	შეზღუდული პასუხისმგებლობის კომპანია